

49079

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΤΕΥΧΟΣ Β'.
ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΕΜΠΤΗΝ ΚΑΙ ΕΚΤΗΝ ΤΑΞΙΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ.
ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΟΙ ΠΟΝΗΣΑΝΤΕΣ
Γ. ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ, Ε. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ, Μ. ΡΟΚΟΣ, Γ. ΣΑΜΑΡΑΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΩΔΕΚΑΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΖΗΚΑΚΗ

ΟΔΟΣ ΠΕΣΜΑΤΟΓΑΟΥ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

1925

ΤΕΥΧΟΣ Β'.
ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΕΜΠΤΗΝ ΚΑΙ ΕΚΤΗΝ ΤΑΞΙΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΤΗ. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ.
ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΟΙ ΠΟΝΗΣΑΝΤΕΣ
Γ. ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ, Ε. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ, Μ. ΡΟΚΟΣ, Γ. ΣΑΜΑΡΑΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΩΔΕΚΑΘΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΜΙΧ. ΖΗΚΑΚΗ
ΠΕΣΜΑΤΟΓΛΟΥ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
1925

Τοῖς φίλοις συναδέλφοις

Ἀποφεύγοντες τοὺς συνήθεις ἐν τοῖς διδακτικοῖς βιβλίοις προλόγους, δι' ὧν σκοποῦσιν οἱ γράφοντες τὸ μὲν, ἵνα ὑποδείξωσι τὰς ἀρετὰς τοῦ βιβλίου, τὸ δέ, ἵνα παράσχωσιν ὁδηγίαν πρὸς κατάλληλον χρῆσιν αὐτοῦ, περιοριζόμεθα μόνον εἰς ἀναγκαίαις διασαφήσεις, φρονούντες, ὅτι ἐκείνο μὲν τοῖς διδάσκουσιν ἀπόκειται, τοῦτο δὲ ἰδίου τεύχους δεῖται χρησίμου μόνοις τοῖς διδασκάλοις.

Τὸ ἀνὰ χεῖρας τεῦχος ὥριται διὰ τὴν Ε' καὶ ΣΤ' τάξιν. Καὶ ἐν μὲν τῇ Ε' διδακτέα ἢ μέχρι τοῦ παραγωγικοῦ περιεχομένη ὕλη, ὥς καὶ τὸ συντακτικόν, παραλειπομένων τῶν δι' ἀστερίσκου σεσημασμένων καὶ τῶν ἐκ τοῦ ῥήματος ἀναφερομένων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ, ἐν δὲ τῇ ΣΤ' διδακτέα ἅπανα ἢ ἐν τῷ τεύχει τούτῳ περιεχομένη ὕλη.

Ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ῥημάτων ὁ διδάσκαλος ὀφείλει νὰ διδάσκῃ τοὺς τύπους τῆς ἀρχαίας πάντοτε ἐν παραλληλισμῷ πρὸς τῆς νέας, δι' ὃν ἀκριβῶς σκοπὸν διετάχθη οὕτω τὸ περὶ ῥήματος.

Παραδίδοντες οὕτω εἰς τὸν ἔλεγχον τῶν ἀξιοτίμων συναδέλφων καὶ τὴν νέαν ταύτην ἐκδοσιν ἐπηυξημένην διὰ πολλῶν καὶ καταλλήλων γυμνασμάτων καὶ ἐν πολλοῖς ἐπιδιωρθωμένην πεποιθήμεν ὅτι θὰ τύχῃ τῆς αὐτῆς ὥς καὶ αἱ προηγούμεναι δεξιώσεως.

ΟΙ ΠΟΝΗΣΑΝΤΕΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. Όμιλοῦμεν καὶ γράφομεν, διὰ νὰ ἐκφράσωμεν τὰς σκέψεις μας.

Σημ. Ἡ ἐκφρασις τῶν σκέψεων ἡμῶν λέγεται *λόγος* καὶ εἶναι εἴτε *προφορικὸς* εἴτε *γραφικὸς*.

2. Ἡ ἑλληνικὴ γραμματικὴ διδάσκει νὰ ὀμιλῶμεν καὶ νὰ γράφωμεν ὀρθῶς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

3. Διὰ νὰ ὀμιλῶμεν μεταχειριζόμεθα *λέξεις*, διὰ νὰ γράφωμεν δὲ τὰς λέξεις, μεταχειριζόμεθα σημεῖα τινα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται *γράμματα*.

4. Τὰ γράμματα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἶναι τὰ ἐξῆς 24 : α, β, γ, δ, ε, ζ, η, θ, ι, κ, λ, μ, ν, ξ, ο, π, ρ, σ (ς), τ, υ, φ, χ, ψ, ω.

5. Ἐκ τῶν 24 τούτων γραμμάτων τὰ μὲν ἐξῆς ἑπτὰ

α, ε, η, ι, ο, υ, ω.

λέγονται *φωνήεντα*, διότι καὶ μόνα τῶν ἀποτελοῦσι φωνήν.

Τὰ δὲ ἐξῆς δέκα ἑπτὰ

β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ, ψ.

λέγονται *σύμφωνα*, διότι μαζί με τὰ φωνήεντα δύνανται ν' ἀποτελέσωσι φωνήν.

6. Ἐκ τῶν ἑπτὰ φωνηέντων

τὰ μὲν ε καὶ ο λέγονται *βραχέα*

τὰ δὲ η καὶ ω » *μακρά* •

τὰ δὲ α, ι, καὶ υ » *δίχρονα*

Σημ. Τὰ δίχρονα, ὅταν εἴνε μακρὰ σημειοῦνται διὰ τοῦ σημείου —, ὅταν εἴνε βραχέα διὰ τοῦ σημείου — ὡς πῖλος, μοδᾶ.

7. Ἐκ τῶν δέκα ἑπτὰ συμφώνων

τὰ μὲν ἑννέα π, β, φ, κ, γ, χ, τ, δ, θ, λέγονται *ἄφωνα*, τὰ δὲ λοιπὰ ὀκτὼ λ, μ, ν, ρ, σ, ζ, ξ, ψ *ἡμίφωνα*.

8. Τὰ ἄφωνα ὡς πρὸς τὸ κυριώτερον φωνητικὸν ὄργανον μὲ τὸ ὁποῖον προφέρονται διαιροῦνται εἰς

οὐρανισκόφωνα

χειλεόφωνα,

ὀδοντόφωνα,

κ, γ, χ,

π, β, φ,

τ, δ, θ.

Ὡς πρὸς τὴν λεπτὴν δὲ ἢ τραχεῖαν προφορὰν μὲ τὴν ὁποῖαν τὰ προφέρομεν διαιροῦνται εἰς

ψιλὰ	κ, π, τ,
μέσα	β, γ, δ,
δασέα	θ, χ, φ,

Σημ. Ὅσα προφέρονται μὲ τὸ ἴδιον φωνητικὸν ὄργανον λέγονται *ὁμόφωνα*, ὥς τὸ κ εἶναι ὁμόφωνον μὲ τὸ γ καὶ χ.

9. Ἐκ τῶν ἡμιφώνων

τὰ μὲν λ, μ, ν, ρ, λέγονται *ὕγρα*
τὰ δὲ ξ, ψ, λέγονται *διπλά*.

ΔΙΦΘΟΓΓΟΙ

10. Δύο φωνήεντα λέγονται *δίφθογγοι*, ὅταν προφέρωνται μὲ μίαν φωνήν.

Αἱ δίφθογγοι εἶναι αἱ ἑξῆς·

αι, ει, οι, υι, αυ, ευ, ηυ, ου, α, η, ω.

11. Ὅλαι αἱ δίφθογγοι εἶναι μακραί· πλὴν τῆς αι καὶ οι αἱ ὁποῖαι εἶναι βραχεῖαι, ὅταν εὐρίσκωνται εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως, ὥς οἱ *κῆποι*, αἱ *χῶραι*.

Σημ. Ὅπου δύο φωνήεντα δύνανται νὰ ἀποτελέσωσι δίφθογγον καὶ ὁμῶς προφέρονται χωριστά, τίθενται ἐπὶ τοῦ δευτέρου φωνήεντος δύο στίγματα· αἱ ὅποιαι λέγονται *διαλυτικά σημεῖα*· ὥς καταπραῦνω, εὐφυῖα.

ΣΥΛΛΑΒΑΙ

12. Ὅταν προφέρωμεν μίαν λέξιν, ἀκούομεν μίαν ἢ περισσοτέρας φωνάς, ὥς πῦρ, ξύλον, σίδηρος.

Τὰ γράμματα τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσι μίαν φωνήν λέγονται *συλλαβή*.

13. Πᾶσα λέξις ἢ ὁποῖα γίνεται ἀπὸ μίαν συλλαβὴν λέγεται *μονοσύλλαβος*, ἀπὸ δύο *δισύλλαβος*, ἀπὸ τρεῖς *τρισύλλαβος* καὶ ἀπὸ περισσοτέρας *πολυσύλλαβος*· ὥς μῦς, γαλῆ, πρόβατον, σιδηρόδρομος.

14. Ἡ τελευταία συλλαβὴ ἐκάστης λέξεως λέγεται *λήγουσα*, ἢ πρὸ τῆς ληγούσης *παραλήγουσα* καὶ ἡ πρὸ τῆς παραληγούσης *προπαραλήγουσα*.

ΣΥΛΛΑΒΙΣΜΟΣ

πό-λε-μος

ἄρ-τος

μέ-τρον

ἵπ-πος

ἄ-στρον

ἄν-θρω-πος

15. Συλλαβισμὸς λέγεται ὁ χωρισμὸς τῶν λέξεων εἰς συλλαβάς.

16. Ὁ συλλαβισμὸς γίνεται κατὰ τοὺς ἐξῆς κυριωτέρους κανόνας.

α'.) Σύμφωνον εὐρισκόμενον μεταξὺ δύο φωνηέντων συλλαβίζεται μετὰ τὸ ἀκόλουθον φωνήεν· ὡς πό-λε-μος.

β'.) Δύο ἢ τρία σύμφωνα εὐρισκόμενα μεταξὺ δύο φωνηέντων συλλαβίζονται μετὰ τὸ ἀκόλουθον φωνήεν, ἐὰν εὐρίσκωνται ἐν ἀρχῇ λέξεως· ὡς μέ-τρον, ἄ-στρον· χωρίζονται δέ, ἐὰν δὲν εὐρίσκωνται ἐν ἀρχῇ λέξεως· ὡς ἵπ-πος, ἄρ-τος, ἄν-θρω-πος.

Σημ. α'. Τὰ σύμφωνα χμ, θμ, τν, φν, γμ, δὲν χωρίζονται κατὰ τὸν συλλαβισμὸν, ἀν καὶ δὲν εὐρίσκωνται ἐν ἀρχῇ λέξεως ὡς θρα-χμή, στα-θμός, φά-την, αἰ-φνης, πρᾶ-γμα.**Σημ. β'.** Τρία σύμφωνα συλλαβίζονται μετὰ τὸ ἀκόλουθον φωνήεν καὶ ὅταν μόνον τὰ δύο πρῶτα εὐρίσκωνται ἐν ἀρχῇ λέξεως· ὡς ἐ-χθρὸς (χθές).**Γόμν. 1.** Ἀντίγραφον τὰς ἐξῆς λέξεις χωρίζων αὐτὰς εἰς συλλαβάς.

Λόγος, πλέκω, ἐφύλαξα, σάββατον, ἄγγελος, ἄμμος, ἄγριος, ἄδρός, ἐκαλύφθην, ἄπνους, ἀστραπή, ἄρτιος, ἀνδρείος, αἰσχυρός, Ἀδοθηρα, Ἀλδιών, δεσπότης, θάρρος, τιμή, ἡσυχος, ἄξιος, ἐτοιμάζω, λάκκος, στέλλω, ἄσπρος, ἄφρος, χονδρός, ἐργάτης, ἀκμή, πλέγμα, πορθμός, σταθμός, ἰσθμός, ἀτμός, λαμπρός, αἰφνιδίως, χεῖμαρρος, γλῶσσα, ὁδός, πένης, ἄλας, ἐκάλυψα, καλύβη, κόπος, πονηρός, ἄχυρον, γλῶσσα, φυλάττω, πλεκτός, ἀκριβής, Ἡρακλῆς, ἀπλutos, πάχνη, ἀθροίζω, ὑβρίζω, ἀχρεῖος, ὕπνος, κόπος, κοντός, τύπτω, ἐλύθην, στρέφω, ἀνθραξ, σιλπνός, ἔρκος.

ΜΑΚΡΑΙ ΚΑΙ ΒΡΑΧΕΙΑΙ ΣΥΛΛΑΒΑΙ

17. Ἡ συλλαβὴ λέγεται **βραχεῖα**, ὅταν ἔχη βραχὺ φωνήεν ὡς νέ-ος, βρέ-φος.18. Ἡ συλλαβὴ λέγεται **μακρά**, ὅταν ἔχη μακρὸν φωνήεν ἢ δίφθογγον, ὡς ἡ-ρως, παι-δεύ-ω, ὦ-ρα.**Γόμν. 2.** Ἀντίγραφον ὀρθῶς τὰς ἐπομένους λέξεις καὶ σημείωσον τὰς βραχεῖας καὶ μακράς συλλαβάς.

Οἶκος, στρέφω, αὐτός, αὐτοί, αὐταί, πετεινός, φωτεινός, εὐχή,

πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, αἱ μουσαι, υἱός, μυῖαι, λέγω, εἰκῶν, εἰκόνες, χαίρω, ἑορτή, ὦμός, κώδων, πτηνόν, γέρων, γέροντες, ἡ γῆ, ἡ μουσα, ἡ ὥρα, ἡ γλῶσσα.

ΠΝΕΥΜΑΤΑ

19. Ὅσαι λέξεις ἀρχίζουσιν ἀπὸ φωνῆς λαμβάνουσιν ἐπ' αὐτοῦ ἡ φιλήν (') ἡ δασεῖαν ('). Τὰ δύο ταῦτα σημεῖα λέγονται πνεύματα.

20. Αἱ περισσότεραι λέξεις, αἱ ὅποια ἀρχίζουσιν ἀπὸ φωνῆς λαμβάνουν φιλήν.

21. Δασεῖαν λαμβάνουν, ὅσαι ἀρχίζουσιν ἀπὸ υ ἢ ρ· ὡς ὕπνος, ὕδωρ, ῥήτωρ, ῥεῦμα.

Γύμν. 3. Ἀντίγραφον ὀρθῶς τὰς ἐξῆς δακτυλομενῶν λέξεις :

Ἀδρός, ἄγιος, ἄγνός, ἄδης, αἶμα, ἄλας, ἄλμυρός, ἄλυσις, ἄλωνιον, ἄμα, ἄμαξα, ἀρμόζω, ἀρπάζω.

Ἐδρα, εἰρκτή, εἰλως, ἕκαστος, ἕτερος, ἑκουσίως, Ἐλένη, ἐλκύω, Ἐλλην, ἔλκος, ἔνεκα, εἰς ἕν, ἕξ, ἐπτά, ἑκατόν, ἐβδομάς, ἐξῆς, ἐξίς, ἑορτή, ἐρμηνεύω, ἐρπετόν, ἐσπέρα, ἔτοιμος, εὐρίσχω, ἕως.

Ἠγεμών, ἡδονή, ἡδύς, ἡλικία, ἡλιος, ἡμέρα, ἡμερος, ἡμισυς, ἡπαρ, Ἡρα, ἦρως, ἦσυχος, ἦτα.

Ἰδρύω, ἰδρώς, ἱερός, ἱκανός, ἱκέτις, ἱλαρός, ἱμάς, ἱνα, ἱππος, ἱστός, ἱστορία.

Ὀδός, ὄλος, ὀμαλός, ὀμηρος, ὀμιλος, ὀμοιος, ὀμοῦ, ὀμως, ὀπλον, ὀρκος, ὀρμή, ὀριον, ὀσιος, ὀτι.

ὦρα, ὦς, ὦρατος.

ΤΟΝΟΙ

22. Εἰς ἐκάστην λέξιν μίαν ἀπὸ τὰς συλλαβὰς προφέρομεν μὲ δυνατωτέραν φωνήν, παρὰ τὰς ἄλλας. Ἡ συλλαβὴ αὕτη, ἡ ὅποια προφέρεται μὲ δυνατωτέραν φωνήν, λέγεται **τονιζομένη συλλαβή**.

23. Ἐπὶ τῆς τονιζομένης συλλαβῆς τίθενται σημεῖα τινα τὰ ὅποια λέγονται **τόνοι**. Εἶνε δὲ οἱ τόνοι τρεῖς, ἡ **ὀξεῖα** ('), ἡ **βαρεῖα** ('), καὶ ἡ **περισπωμένη** (˘).

24. Οἱ τόνοι τίθενται ἐπὶ τοῦ φωνήεντος τῆς τονιζομένης συλλαβῆς. Εἰς τὰς διφθόγγους οἱ τόνοι καὶ τὰ πνεύματα τίθενται ἐπὶ τοῦ δευτέρου φωνήεντος.

25. Οἱ τόνοι τίθενται ἢ ἐπὶ τῆς ληγούσης ἢ ἐπὶ τῆς παραληγούσης ἢ ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης.

26. Ὡς πρὸς τὸν τονισμόν ἡ λέξις λέγεται :

α'.) **Προπαροξύτονος**, ὅταν ἔχῃ ὀξεῖαν εἰς τὴν προπαραλήγουσαν ὡς **ἄνθρωπος**.

β'.) **Παροξύτονος**, ὅταν ἔχῃ ὀξεῖαν εἰς τὴν παραλήγουσαν ὡς **μήτηρ**, **λόφος**.

γ'.) **Ὁξύτονος**, ὅταν ἔχῃ ὀξεῖαν εἰς τὴν λήγουσαν ὡς **καλός**, **πατήρ**.

δ'.) **Προπερισπωμένη**, ὅταν ἔχῃ περισπωμένην εἰς τὴν παραλήγουσαν ὡς **ὦραϊος**, **κῆπος**.

ε'.) **Περισπωμένη**, ὅταν ἔχῃ περισπωμένην εἰς τὴν λήγουσαν ὡς **δμιλῶ**.

27. Γενικοὶ κανόνες περὶ τονισμοῦ εἶνε οἱ ἑξῆς :

α'.) Ἡ προπαραλήγουσα τονιζομένη δέχεται πάντοτε ὀξεῖαν ὡς **ὄριμος**.

β'.) Ἡ βραχεῖα συλλαβὴ τονιζομένη ὀξεῖαν δέχεται ὡς **λόγος**, **τρέχε**.

γ'.) Ἡ μακρὰ λήγουσα πρὸ μακρᾶς ληγούσης τονιζομένη ὀξεῖαν δέχεται ὡς **ἥρως**, **μήτηρ**.

δ'.) Ἡ μακρὰ παραλήγουσα πρὸ βραχείας ληγούσης τονιζομένη περισπωμένην δέχεται ὡς **μήτηρ**, **ὦραϊος**.

ε'.) Ὅταν ἡ λήγουσα εἶνε μακρὰ ἢ προπαραλήγουσα δὲν τονίζεται ὡς **τοῦ ἀνθρώπου**, **τοῦ ἀγίου**.

ς'.) Πᾶσα λέξις λήγουσα εἰς **ευ** ἢ **ου** καὶ τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης δέχεται περισπωμένην, πλὴν τοῦ ἐπιρρ. ἰδού, ὡς **πανταχοῦ**, **βασιλεῦ**.

Γύμν. 4. Ἀντίγραφον τοῦς ἄνω κανόνας, γράφων εἰς τὸ τέλος ἐκάστου δέκα παραδείγματα.

28. Αἱ ἑξῆς δέκα λέξεις

ὁ, ἡ, οἱ, αἱ, ἐν, εἰς, ἐκ, (ἐξ), ὡς, εἰ, οὐ

δὲν δέχονται τόνον καὶ λέγονται **ἄτονοι**.

Γύμν. 5. Νὰ τονισθῶσι τὰ ἑξῆς καὶ νὰ δοθῇ ὁ λόγος τοῦ τονισμοῦ προφορικῶς.

Κυριε καὶ Θεε βασιλεῦ τοῦ οὐρανοῦ. Κυριε υἱέ μόνογενες Ἰησοῦ Χριστε καὶ ἅγιον Πνεῦμα. Το ὕδωρ εἶνε προτιμότερον τοῦ οἴνου. Φευγε ἥθος πονηρὸν καὶ κερδὸς αἰσχροῦ. Πονηροῦ κυριοῦ οἱ δούλοι δὲν γι-

νονται καλοί. Κηπος ὥραιος πλήρης δενδρων καρποφορων. Πανταχου και παντοτε ἡ σιωπη εἶνε στολισμος εἰς τον νεον. Οὐδαμου του κοσμου τιμωνται οἱ προδοται. Ὁ ὁδος εἶνε ζῳον ὠφελιμον. Αἱ ὥραιαι και πλαταιαι ὁδοι. Αἱ μεν ἡδοναι εἶναι θνηται, αἱ δε ἀρεται ἀθανατοι. Δειλοι στρατιωται νικωνται εὐκολως. Βραδεια καμηλοι. Χαιροι ρυπαροι. Το ροδον εἶνε ὥραιον και εὐωδες ἀνθος.

ΕΚΘΛΙΨΙΣ

Κατ' ἔτος (κατὰ ἔτος)	καθ' ἐκάστην (κατὰ ἐκάστην)
ὑπ' αὐτοῦ (ὑπὸ αὐτοῦ)	ὑφ' ἡμῶν (ὑπὸ ἡμῶν)
μετέρχομαι (μετὰ ἔρχομαι)	μεθόριον (μετὰ ὄριον).

Ὡς βλέπομεν πολλάκις τὸ τελικὸν βραχὺ φωνήεν τῆς προηγουμένης λέξεως ἀποβάλλεται, ὅταν ἡ ἐπομένη ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνήεν.

29) Ἡ ἀποβολὴ τοῦ τελικοῦ βραχέος φωνήεντος τῆς προηγουμένης λέξεως πρὸ τοῦ ἀρκτικοῦ τῆς ἐπομένης λέγεται **ἐκθλιψις**. Σημεῖον δὲ τῆς ἐκθλίψεως εἶναι ἡ **ἀπόστροφος** (').

Σημ. Ἡ ἀπόστροφος τίθεται ἄνωθεν τοῦ ἀποβληθέντος φωνήεντος, ὅταν αἱ δύο λέξεις γράφονται χωριστά, ὅταν ὁμως γράφονται ἡνωμένοι (ἐν συνθέσει) δὲν τίθεται.

30. Ὅταν πρὸ τοῦ ἀποβληθέντος φωνήεντος ὑπάρχῃ ψιλὸν (κ. π. τ.) ἡ δὲ ἐπομένη λέξις δασίνεταί, τότε τὸ ψιλὸν τρέπεται εἰς τὸ ὁμόφωνόν του δασύ (φ. χ. θ.).

Σημ. Αἱ προθέσεις πάντοτε μὲ τὰ ῥήματα καὶ μὲ τὴν ὀνομαστικὴν γράφονται ἡνωμένοι (ἐν συνθέσει) μὲ τὴν ἐκθλιψιν.

Γύμν. 6. Νὰ γείνῃ ἡ ἐκθλιψις εἰς τὰ ἐπόμενα.

Ἀντὶ ἐκείνου, μετὰ ἐμοῦ, κατὰ ἑαυτόν, ἀλλὰ ἐγώ, κατὰ ἐκάστην, ἀπὸ οὗ, ἐπὶ ἡμῶν, κατὰ ὕπνον, κατὰ Ὀμηρον, κατὰ ὅλου, κατὰ ὅτι, κατὰ ὅσον, κατὰ ἑξαμηνίαν, μάλιστα ἐγώ, τοῦτο ὅπερ, δὲν μὲ ἀγαπᾷ, ἀλλὰ ἡμεῖς, παρὰ αὐτοῦ, κατὰ ὄνομα, ἀντὶ ὅσων, παρὰ ἔχω, ἀντὶ ἔγραψα, διὰ ἡλθον, ἐπὶ εὐρίσκω, κατὰ ὀρίζω, ἀπὸ ὀρίζω, ἐπὶ εὐρεσις, ἀπὸ ὀπλισμός, ἀπὸ αἰρώ, διὰ αἰρώ, κατὰ ἔδρα, ἀπὸ ἱερώ, κατὰ ἐξῆς, ἀπὸ ὀρμή, ἀπὸ αἵρεσις, ἀντὶ-ἐπὶ-ἐκ ἔρχομαι, ἐὰν ὁ Θεὸς μετὰ ἡμῶν, οὐδεὶς κατὰ ἡμῶν.

ΣΥΝΑΙΡΕΣΙΣ

Συκῇ (συκέα)	διπλοῦς (διπλός)
πόλεις (πόλεις)	γαλαί (γαλέαι)
νικῶ (νικάω)	τιμῶμεν (τιμάμεν)

31. Ἡ συγχώνευσις δύο ἀλλεπαλλήλων φωνηέντων ἢ φωνήεντος καὶ διφθόγγου τῆς ἰδίας λέξεως εἰς ἓν μακρὸν φωνῆεν ἢ εἰς μίαν διφθογγον λέγεται **συναίρεσις**.

32. Ἡ ἐκ τῆς συναίρεσεως προερχομένη συλλαβὴ τονίζεται, ἐὰν πρὸ τῆς συναίρεσεως ἐτονίζετο ἓν ἐκ τῶν συναϊρεθέντων φωνηέντων· ὡς συκῆ (συκέα), τιμῶμεν (τιμάομεν)· ἀλλὰ πόλεις (πόλεις).

33. Ἡ συνηρημένη λήγουσα τονιζομένη περισπᾶται· ὡς γῆ (γέα), σιδηρᾶ (σιδηρέα), ἐρωτῶ (ἐρωτάω).

Σημ. Ἡ συνηρημένη λήγουσα ὀξύνεται μόνον ὅταν τὸ ἀσυναίρετον τονίζεται εἰς τὴν λήγουσαν· ὡς θᾶξ (θάξ), ἐνεστώς (ἐνεσταώς).

Κ Ρ Α Σ Ι Σ

Τὸ ἐλάχιστον=τοῦλάχιστον

καὶ ἐγὼ—καγώ.

34. Ἐνίοτε τὸ τελικὸν φωνῆεν ἢ ἡ διφθογγος **τῶν ἄρθρων**, τῆς προθέσεως **πρὸ**, τοῦ συνδέσμου **καὶ** καὶ τινων ἄλλων λέξεων συγχωνεύεται μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος τῆς ἐπομένης εἰς ἓν μακρὸν ἢ εἰς μίαν διφθογγον. Ἡ συγχώνευσις αὕτη λέγεται **κράσις**. Σημεῖον δὲ τῆς κράσεως εἶνε ἡ κορωνίς ([˘]), ἡ ὁποία τίθεται ἐπὶ τοῦ φωνήεντος, τὸ ὁποῖον προέρχεται ἐκ τῆς κράσεως.

Γύμν. 7. Νὰ γείνη ἡ κράσις εἰς τὰ ἑξῆς.

Τὸ ἐναντίον, τὸ ἀνάπαλιν, τὰ ἀγαθὰ, καλὸς καὶ ἀγαθός, τὰ ἄλλα, τοῦ οὐρανοῦ, τὰ αὐτά, τὸ ὄνομα, καὶ ἐκεῖ, καὶ ἐκεῖνος.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΥΠΙΚΟΝ

ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

35. Τὰ διάφορα εἶδη τῶν λέξεων, τὰ ὅποια ἀποτελοῦσι τὸν λόγον, λέγονται **μέρη τοῦ λόγου**. Εἶνε δὲ ταῦτα τὰ ἑξῆς δέκα.

- 1) **ἄρθρον** ὁ, ἡ, τό, τοῦ, τῆς.
- 2) **ὄνομα οὐσιαστικόν** πατήρ, λέων, σῖτος, καλύβη,
- 3) **ὄνομα ἐπίθετον** . . καλός, ἰσχυρός, ὥριμος.
- 4) **ἀντωνυμία** ἐγώ, αὐτός, τίς, ποῖος.
- 5) **ῥῆμα** γράφω, τρέχω, κοιμῶμαι.
- 6) **μετοχή** ὁ γράφων, ὁ τρέχων, ὁ κοιμώμενος.
- 7) **πρόθεσις** εἰς, ὑπό, παρά.
- 8) **ἐπίρρημα** καλῶς, χθές, ἐνταῦθα, πολλάκις.
- 9) **σύνδεσμος** καί, μέν, δέ, ἀλλά.
- 10) **ἐπιφώνημα** ὦ! ὦ, ἀλλοίμονον.

ΚΛΙΤΑ ΚΑΙ ΑΚΛΙΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

36. Ἐκ τῶν δέκα τούτων μερῶν ἄλλα μὲν μεταβάλλονται, δηλ. λαμβάνουσι διαφόρους τύπους καὶ λέγονται **κλιτά**, ἄλλα δὲ δὲν μεταβάλλονται, δηλ. ἔχουσι πάντοτε τὸν ἴδιον τύπον καὶ λέγονται **ἄκλιτα** ὡς **παῖς, παιδός, παῖδες, κ. λ. π.** — **χθές, σωρηδόν, λίαν, πρὸς, καὶ κ. λ. π.** καὶ

Κλιτά μὲν εἶνε τὰ ἑξῆς ἕξ: ἄρθρον, οὐσιαστικόν, ἐπίθετον, ἀντωνυμία, ῥῆμα καὶ μετοχή.

Ἄκλιτα δὲ τὰ ἑξῆς τέσσαρα: πρόθεσις, ἐπίρρημα, σύνδεσμος καὶ ἐπιφώνημα.

Γύμν. 8. Ἀντίγραφον τὰ ἑξῆς γράφων εἰς μίαν στήλην τὰ κλιτά καὶ εἰς ἄλλην τὰ ἄκλιτα.

Ἡμέραν τινα νέος στρατιώτης παθὼν νοσταλγίαν δραπετεύει ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν εὐρι-

ρισκομένην ἐν τινι χωρίῳ. Κρούει τὴν θύραν πτωχικῆς καλύδης. «Ποῖος εἶσαι» ἐρωτᾷ ἡ μήτηρ ἐγερθεῖσα αἰφνιδίως τῆς κλίνης. «Ἄνοιξε», ἀπεκρίθη, «εἶμαι ἐγὼ ὁ υἱός σου». «Ἄ ! σὺ ὁ υἱός μου ! ψεύδῃς, τελείως». ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ, «ὁ υἱός μου πολεμεῖ τώρα εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης ὑπὲρ τῆς πατρίδος».

ΑΚΑΙΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ἌΛΟΓΟΥ

Α'. ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

37. Αἱ ἐξῆς δέκα ὀκτὼ λέξεις :

Ἐν, εἰς, ἐκ καὶ ἐξ, σύν, πρός, πρό, ἀνά, κατά, διά, μετὰ καὶ μέ, παρὰ, ἀντί, ἐπί, περί, ἀμφί, ἀπό, ὑπό, ὑπέρ.

Λέγονται **προθέσεις**, διότι τίθενται πρὸ τῶν ἄλλων λέξεων.

28. Εἰς τὰς προθέσεις ἀνήκουσι καὶ αἱ ἐξῆς λέξεις : ἀνευ, χωρίς, ἔνεκα καὶ ἔνεκεν, ἄχρι, μέχρι, χάριν, πλήν, μά, αἱ ὁποῖαι λέγονται **καταχρηστικαὶ** προθέσεις.

39. Αἱ προθέσεις ἢ εὐρίσκονται ἡνωμέναι μετὰ τῆς ἐπομένης λέξεως (συντίθενται) ἢ κεχωρισμέναι (συντάσσονται) ὥς προβάλλω, ἀναβαίνω, πρὸς τὸν πατέρα, ὑπὸ τοῦ πατρὸς κ.λ.π.

Σημ. α'. Αἱ προθέσεις οὐδέποτε γράφονται χωριστὰ ἀπὸ τὸ ρῆμα καὶ ἀπὸ τὴν ὀνομαστικὴν δηλ. πάντοτε συντίθενται.

Σημ. β'. Κατὰ τὴν ἐκθλιψιν τὸ τελικόν φωνὴν τῶν προθέσεων ἀποβάλλεται πλὴν τῆς πρὸ καὶ περί.

ΠΕΤΑΒΟΛΑΙ ΤΟΥ Ν ΕΝ ΣΥΝΘΕΣΕΙ

συν-πολίτης=συμπολίτης	ἐν-βαίνω=ἐμβαίνω
συν-κρίνω=συγκρίνω	ἐν-καταλείπω=ἐγκαταλείπω
συν-λαμβάνω=συλλαμβάνω	ἐν-λόγιμος=ἐλλόγιμος
συν-μαθητής=συμμαθητής	ἐν-μένω=ἐμμένω
συν-ξέω=συγξέω	ἐν-ψυχώνω=ἐμψυχώνω
συν-ψάλλω=συμψάλλω	ἐν-ξέω=ἐγξέω
συν-ροῦ=συρροῦ	

40. Τὸ **ν** πρὸ τῶν χειλεοφώνων (π. β. φ.) καὶ πρὸ τοῦ **ψ** τρέπεται εἰς **μ**.

Πρὸ τῶν οὐρανισκοφώνων (κ. γ. χ.) καὶ πρὸ τοῦ **ξ** τρέπεται εἰς **γ**.

Πρὸ τῶν ὑγράων (λ. μ. ρ.) ἀφομοιοῦται.

Σημ. α') Τὸ ν τῆς ἐν πρὸ τοῦ ρ μένει ἀμετάβλητον ὡς ἐν-ρίπτω.

Σημ. β') Τὸ ν τῆς συν τρέπεται εἰς σ, ὅταν ἡ ἐπομένη λέξις ἀρχίζει ἀπὸ σ καὶ ἀκολουθῇ εὐθύς φωνήεν· ὡς συν-σωρεύω=συσσωρεύω. Ἀποβάλλεται δὲ ὅταν ἡ ἐπομένη λέξις ἀρχίζῃ ἀπὸ σ καὶ ἀκολουθῇ εὐθύς ἄλλο σύμφωνον ὡς συν-στέλλω = συστέλλω. Ἐπίσης ἀποβάλλεται καὶ πρὸ τοῦ ζ, ὡς συν-ζῶ=συζῶ.

Γυμν. 9. Νὰ συντεθῇ ἐκάστη πρόθεσις μετὰ τῆς ἐπομένης αὐτῇ λέξεως.

Παρά-χωρῶ, ἐν-βαπτίζω, ἐν-μένω, ἐκ-θέτω, ἐξ-ορίζω, συν-τρέχω συν-πλοκή, συν-δογηθός, συν-καλύπτω, συν-μαθητής, συν-στρατεύω, συν-λαμβάνω, συν-χωρῶ, συν-κρίνω, συν-μερίζομαι, πρὸς-διὰ-δρίζω, ἀνὰ-ίσταμαι, κατὰ-διώκω, μετὰ-κινῶ, παρὰ-δξύνω, ἀντι-στρατεύομαι, ἀντι-ίσταμαι, κατὰ-ίσταμαι, ὑπὸ-ἡλίου, ὑπὲρ-ἔχω, κατὰ-δρίζω, ἀπὸ-δρμή, συν-ζυγός, συν-σκέπτομαι, συν-λόγος, ἐν-παίζω, συν-ράπτω, συν-γραφεύς, ἀντι-ἐπι-ἐκ-ερχομαι, συν-ζητῶ.

Γυμν. 10. Νὰ γραφῶσι χωριστὰ αἱ δύο λέξεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἔγιναν αἱ ἐπόμεναι.

Ἐμπορος, συλλυποῦμαι, συμμετέχω, συγκρατῶ, ἔλλειψις, συγκολλῶ, συγχαίρω, συζήτησις, συρρέω, ἐγκλείω, ἔγγονος, ἐμπαίζω, ἐμφωλεύω, ἔμφοδος, ἐμπορεύομαι, ἔμμισθος, συσπουδαστής, σύστασις, σύσσωμος, συσσίτιον, ἐμβάπτω, παρέχω, ἀπάνθρωπος, διέρχομαι, ἀναπνέω, σύγγραμμα, συμφωνῶ, διατρέχω, ἀναφορά, μετέχω, προσδιορίζω, ἀπεύχομαι, καταρροή.

Β'. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

Ὁ Θεὸς ὑπάρχει πανταχοῦ.

Ὁ Θεὸς κρίνει δικαίως.

Ὁ καλὸς παῖς λέγει τὴν ἀλήθειαν πάντοτε.

Ἐπανέλαβον τὸ μάθημα πολλὰκις.

41. Αἱ ἄκλιτοι λέξεις, αἱ ὁποῖαι προσδιορίζουσι τὸ ρῆμα κατὰ τόπον, τρόπον, χρόνον καὶ ποσὸν λέγονται **ἐπιρρημάτα**. εἶνε δὲ **τοπικά**, **τροπικά**, **χρονικά** καὶ **ποσότητος σημαντικά**.

α') **Τοπικά** λέγονται ὅσα σημαίνουσι τόπον καὶ τίθενται ὡς ἀποκρίσεις εἰς τὸ ἐρώτημα **ποῦ**; **πόθεν**; (ἀπὸ ποῦ;) καὶ **εἰς ποῖον μέρος** (ποῖ;)

ποῦ;
πανταχοῦ

πόθεν;
πανταχόθεν

εἰς ποῖον μέρος; (ποῖ;)
πανταχόσε

ἀλλαχοῦ	ἀλλαχόθεν	ἀλλαχόσε
οὐδαμοῦ	οὐδαμόθεν	οὐδαμόσε
οἴκοι	οἴκοθεν	οἴκαδε
ἐκεῖ	ἐκεῖθεν	ἐκεῖσε

β') **Τροπικὰ** λέγονται ὅσα σημαίνουναι τρόπον καὶ τίθενται ὡς ἀπόκρισις εἰς τὸ ἐρώτημα *πῶς*;

Ὡς πῶς; καλῶς, οὕτω(ς), ἑλληνιστί, ἐναλλάξ, σωρηδόν, εὐγενῶς, ἀναμίζ, λάθρα, δῆθεν κ.λ.π.

γ') **Χρονικὰ** λέγονται ὅσα σημαίνουναι χρόνον καὶ τίθενται ὡς ἀπόκρισις εἰς τὸ ἐρώτημα *πότε*;

Τότε, ποτέ, σήμερον, αὔριον, χθές, νῦν, πέρυσι, πρίν, εὐθύς, αἶψα, ἔπειτα κ.λ.π.

δ') **Ποσότητος σημαντικὰ** λέγονται ὅσα σημαίνουναι ποσὸν καὶ τίθενται ὡς ἀπόκρισις εἰς τὸ ἐρώτημα *πόσον* ἢ *ποσάκις*.

Ὡς ὀλίγον, λίαν, ἄγαν, σφόδρα, πάνυ, ἀπαξ, δῖς, τρίς, πολλάκις, τοσάκις.

Σημ. Τὰ ποσότητος σημαντικὰ ἐπιρρήματα προσδιορίζουσιν ἐνίοτε καὶ ἐπίθετα ἢ ἄλλα ἐπιρρήματα ὡς λίαν ταχύς, λίαν ταχέως, πάνυ ὀρθῶς.

Γύμν. 11. Ἀντίγραφον τὰ ἐξῆς ἐπιρρήματα γράφων καὶ τὸ ἀντίθετον ἐκάστω καὶ σημειῶνων τὸ εἶδος αὐτῶν ὡς

καλῶς ἀντίθετον
πάντοτε »

κακῶς τροπικόν.
οὐδέποτε χρονικόν.

Καλῶς, εὐγενῶς, ὀπισθεν, εὐτυχῶς, πολὺ, ἐντός, ἄνω, ὠφελίμως, οὐδαμοῦ, θερμῶς, ναί, ταχέως, μακράν, εὐκόλως, ἰσχυρῶς, πρότερον, ἄνωθεν, ἐγκαίρως, ἐκουσίως, ἐπιμελῶς, εὐσεβῶς, ἀληθῶς, ἐνδόξως, εὐπειθῶς, ἔσωθεν, δεξιόθεν, ἀμέσως, ἀδίκως.

Γ'. ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

Αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Σμύρνη εἶνε πόλεις.

Τὸν μὲν καλὸν ἀγαπῶσι πάντες, τὸν δὲ κακὸν ἀποστρέφονται.

42. Αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι συνδέουσι λέξιν μὲ ἄλλην λέξιν ἢ φράσιν μὲ ἄλλην φράσιν, λέγονται **σύνδεσμοι**. Ἐκ τῶν συνδέσμων τὰ κυριώτερα εἶδη εἶνε τὰ ἐξῆς:

α'. **Συμπλεκτικοί:** καί, τέ-καί οὔτε-οὔτε, μήτε-μήτε, οὐδέ, μηδέ.

β'. **Διαξενετικοί:** ἤ, εἴτε-εἴτε, ἐάντε-ἐάντε.

γ'. **Ἀντιθετικοί:** μέν, δέ, ἀλλά, ὅμως, ἂν καί, καίτοι-καί περ, καὶ μὴν, οὐ μὴν-ἀλλά.

δ'. **Συλλογιστικοί ἢ συμπερασματικοί:** λοιπόν, ὥστε, ὅθεν, ἄρα, -οὖν, τοίνυν, οὐκοῦν.

ε'. **Αἰτιολογικοί:** διότι, ἐπειδὴ-γάρ, ὥς, ὅτι, ἐπεὶ.

ς'. **Ὑποθετικοί:** ἐάν, ἂν-εἰ, ἥν.

ζ'. **Χρονικοί:** ὅτε, ὅταν, ὁπότε, πρίν, ἕως, ἄφ' οὗ, ἐν ᾧ, ἅμα, μέχρις ὅτου, μέχρις οὗ, ἄφ' ὅτου, -ἡνίκα, ἐπεὶ, ἐπειδὴ.

η'. **Τελικοί:** ἵνα, ὅπως, νά, διὰ, νά,-ὥς.

θ'. **Εἰδικοί:** ὅτι,-ὥς.

Σημ. Οἱ μετὰ τὴν—σύνδεσμοι εἶνε ἐν χρήσει μόνον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ.

Δ'. ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΑ

43. **Ἐπιφωνήματ'α** λέγονται λέξεις ἢ φωναί, διὰ τῶν ὁποίων ἐκφράζομεν θαυμασμόν, χαράν, λύπην, ἐκπληξιν κ.λ.π. Εἶνε δὲ τὰ κυριώτερα τὰ ἑξῆς.

α'. **Θαυμαστικόν:** ὦ!

β'. **Γελαστικά:** ἄ, ἄ, ἄ.

γ'. **Σχετλιαστικά:** ἀλλοίμονον, οἴμοι, φεῦ, οὐαί.

δ'. **Κλητικόν:** ὦ.

Γόμν. 12. Ἀντίγραφον τὸ δὸν γύμνασμα χωρίζων τὰς λέξεις εἰς μέρη τοῦ λόγου ἕκαστον χωριστά.

ΚΛΙΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Ὅνομα οὐσιαστικὸν καὶ ἐπίθετον

Ὁ μικρὸς Γεώργιος εἶνε φρόνιμος

Ὁ λέων εἶνε ἰσχυρός.

Ὁ μαῦρος πίναξ ἐθραύσθη.

Ἡ κλοπὴ εἶνε πράξις αἰσχροῦ.

Ἡ φιλοπονία εἶνε θησαυρός.

Ἡ ἀσθένεια εἶνε δυσάρεστος.

44. Αἱ λέξεις μετὰ τὰς ὁποίας ὀνομάζομεν πρόσωπα, ζῷα καὶ πράγματα ἢ ἰδιότητα, κατὰστασιν ἢ πράξιν λέγονται ὀνόματα **οὐσιαστικά**.

45. Αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι σημαίνουσι τὴν ποιότητα ἢ ἰδιότητα τῶν οὐσιαστικῶν, λέγονται **ἐπιθέτα**.

46. Ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν ὅσα φανερώουσι πρόσωπα, ζῷα ἢ πράγματα λέγονται **συγκεκριμένα**· ὡς ἀνὴρ, λέων, πόλις· ὅσα δὲ φανερώουσι πράξιν, κατὰστασιν ἢ ἰδιότητα λέγονται **ἀφηρημένα**· ὡς κλοπή, εὐδαιμονία, φιλοπονία.

47. Τὰ οὐσιαστικά εἶνε **κύρια** ἢ **προσηγορικά**.

α'. **Κύρια** λέγονται τὰ οὐσιαστικά, μετὰ τὰ ὁποῖα ὀνομάζομεν ἐν ὀρισμένον πρόσωπον ἢ ζῷον ἢ πρᾶγμα· ὡς Γεώργιος, Βουκέφαλος, Σμύρνη.

β'. **Προσηγορικά** λέγονται τὰ οὐσιαστικά, μετὰ τὰ ὁποῖα ὀνομάζομεν ὁλόκληρον τάξιν ὁμοειδῶν προσώπων, ζῶων ἢ πραγμάτων· ὡς ἀνὴρ λέων, ὄρος.

Γύμν. 13. Ἀντίγραφον τὰ ἐπόμενα γράφων εἰς ἰδιαιτέραν στήλην τὰ συγκεκριμένα καὶ εἰς ἄλλην τὰ ἀφηρημένα.

Ἀνθρωπος, ἔδρα, παιδίον, κάμινος, ἐλευθερία, θρανίον, ἐρίφιον, δειλία, σοφία, εὐτυχία, ἀσθένεια, ποταμός, ἰχθύς, εὐεργασία, ταξίδιον, φόνος, ἔλαφος, στρατιώτης, δικαιοσύνη, ὄρνις, πέπων, ἐλεημοσύνη, ἄροτρον, κοχλίας, πῖλος, μάχαιρα, Ἀριστείδης, Πλάτων, Ἡρακλῆς, σίδηρος, λευκότης, μέλισσα, ψιττακός, φιλαργυρία, εὐσέβεια, Σμύρνη, Ἀθῆναι, Δούναβις, ῥόδον, ἰον, βροχή, χιτῶν, καθαριότης, δυσαρέσκεια.

Γύμν. 14. Ἀντίγραφον τὰ ἐξῆς ἀφαιρεμένα σημειῶνων καὶ τὸ ἀντίθετον ἐκάστω ὡς

Ἐπιμέλεια—ἀμέλεια.

Εὐτυχία, εὐσέβεια, εὐγνωμοσύνη, ἀγάπη, ἀρετή, θάρρος, ἐλευθερία, πλοῦτος, δικαιοσύνη, εὐαισθησία, εἰρήνη, θάνατος, ψεῦδος, πίστις, νίκη, ὠραιότης, φιλία, εὐγένεια, ἡσυχία, εὐπείθεια, εὐχή, φιλοπονία, εὐφημία, χαρά, τιμή, εὐταξία, ἐλπίς, λῆξις, φιланθρωπία, μεγαλοψυχία, καθαριότης, θερμότης, οἰκονομία.

Γύμν. 15. Ἐν τοῖς ἐξῆς νὰ διακριθῶσι τὰ οὐσιαστικά τῶν ἐπιθέτων.

Ἡ καλὴ ἐργασία ἔχει ἀνάγκην μεγάλῃς προσοχῆς καὶ ὑπομονῆς. Οἱ δειλοὶ στρατιῶται εἶνε προδοταὶ τῆς πατρίδος. Πολλὰ ἔντομα εἶνε ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν γεωργίαν. Ἡ βραδεῖα χελώνη ἐνίκησε τὸν ταχύποδα λαγῶν. Οἱ ὀκνηροὶ ἄνθρωποι εἶνε δυστυχεῖς. Ἡ ὑπερβολικὴ χαρὰ ἢ λύπη προξενεῖ πολλάκις θάνατον. Ὁ ποιμενικὸς κύων φυλάττει τὸ ποί-

Ἑλληνικὴ Γραμματικὴ

μινον ἀπὸ τοὺς αἰμοδόρους λύκους. Ὑδωρ καθαρὸν καὶ δροσερὸν ρέει ἐκ τῆς πηγῆς.

Γύμν. 16. Ἀντίγραφον τὰ ἐξῆς ἐπιθετα γράφων καὶ τὸ ἀντίθετον ἐκάστῳ ὡς εὐσεβῆς—ἀσεβῆς.

Ὁφείλιμος, πτωχός, εὐφυής, ψευδής, ἄγνωστος, κενός, ὀλίγος, μικρός, βραδύς, ἄτακτος, καθαρός, γενναῖος, φωτεινός, εὐρύς, φυγόπονος, δίκαιος, θνητός, ὑψηλός, γλυκύς, ἄλμυρός, ἰσχυρός, ἐπιμελής, ἐλαφρὸς, ἀνώμαλος, θερμός, μέλας, ὑγρός, ἐνδοξος, ὥριμος, χρήσιμος, ἄσωτος.

Γύμν. 17. Ἀντίγραφον τὰ ἐξῆς οὐσιαστικὰ γράφων πλησίον ἐκάστου καὶ κατὰλληλον ἐπιθετον ὡς πόλις—ὥραια.

Ποταμός, στρατιώτης, λίθος, πλοίαρχος, ἔδαφος, ὁδός, πεδιάς, ὕδωρ, θάλασσα, αἵθουσα, ἀλώπηξ, τέκνον, μαθητής, πατήρ, μήτηρ, καρπός, ὄρος, ἵππος, κύων, μέλισσα, ἐργάτης, δένδρον, ἄνθος, γαλή, χιών, ἀνὴρ, βιβλίον, τροφή, ἱμάτιον, χελώνη, λέων, ὄφις, χάρτης, ἄνθρωπος, γυνή, γέρων, φρέαρ, βασιλεύς.

ΓΕΝΟΣ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

48. Τὸ γένος τῶν ὀνομάτων εἶνε ἢ *ἀρσενικὸν* ἢ *θηλυκὸν* ἢ *οὐδέτερον* ὡς ἀνὴρ, γυνή, δένδρον.

49. Πρὸ τῶν ἀρσενικῶν τίθεται ἡ λέξις *ὁ*, πρὸ τῶν θηλυκῶν ἡ λέξις *ἡ*, καὶ πρὸ τῶν οὐδετέρων ἡ λέξις *τό*.

50. Αἱ λέξεις *ὁ*, *ἡ*, *τό*, αἱ ὁποῖαι τίθενται πρὸ τῶν ὀνομάτων, λέγονται *ἀρθρα*.

Σημ. Μερικὰ οὐσιαστικὰ ἔχουσι δύο γένη· ὡς ὁ παῖς, ἡ παῖς, ὁ διδάσκαλος, ἡ διδάσκαλος.

51. Τὰ ἐπίθετα ἐκτὸς ὀλίγων ἔχουσι τρία γένη· ὡς ὁ καλός, ἡ καλή, τὸ καλόν· ὁ ἀληθής, ἡ ἀληθής, τὸ ἀληθές.

ΑΡΙΘΜΟΣ, ΠΤΩΣΙΣ, ΘΕΜΑ, ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ, ΧΑΡΑΚΤΗΡ

Ἑνικὸς

ἄνθρωπος,
περιστέρα
δένδρον

πληθυντικὸς

ἄνθρωποι
περιστερὰ
δένδρα

52. Ὄταν τὸ ὄνομα φανερώνη ἐν μόνον πρόσωπον ἢ ζῶον ἢ πρᾶγμα, εἶναι ἀριθμοῦ *ἐνικοῦ*, ὅταν δὲ φανερώνη πολλά, εἶναι ἀριθμοῦ *πληθυντικοῦ*. Οἱ ἀριθμοὶ εἶναι δύο : ὁ *ἐνικός* καὶ ὁ *πληθυντικός*.

53. Εἰς ἕκαστον ἀριθμὸν τὰ ὀνόματα λαμβάνουσι διαφόρους μορφὰς ἢ τύπους. Οἱ τύποι οὗτοι ὀνομάζονται *πτώσεις* καὶ εἶναι αἱ ἑξῆς πέντε : *Ὀνομαστική, Γενική, Δοτική, Αἰτιατική καὶ Κλητική*.

54. Ἐκ τῶν πτώσεων ἡ μὲν ὀνομαστική καὶ κλητική λέγονται *ὄρθαι*, αἱ δὲ ἄλλαι *πλάγιοι*.

55. Κατὰ τὴν κλίσιν των τὰ ὀνόματα μεταβάλλουσι μόνον τὰ τελευταῖα γράμματα. Τὸ μεταβαλλόμενον μέρος τῆς λέξεως κατὰ τὴν κλίσιν λέγεται *κατάληξις*, τὸ δὲ ἀμετάβλητον λέγεται *θέμα*, τὸ δὲ τελευταῖον γράμμα τοῦ θέματος λέγεται *χαρακτήρ*. ὡς κῆπος, θέμα *κῆπ*, κατάληξις *ος*, χαρακτήρ *π*).

Σημ. Τὸ πρὸ τοῦ χαρακτήρος φωνῆν λέγεται *θεματικὸν φωνῆν*, ὡς κῆπος κῆπ. θέμα, η *θεματικὸν φωνῆν*. Ὄταν δὲ ὁ χαρακτήρ εἶναι φωνῆν, τότε αὐτὸς εἶναι καὶ *θεματικὸν φωνῆν*· ὡς κακία· θέμα κακί. χαρακτήρ καὶ *θεματικὸν φωνῆν* ι.

Γυμν. 18. Νὰ γραφῶσι τὰ κατωτέρω ὀνόματα ἰδιαίτερος τὰ ἀρσενικά, ἰδιαίτερος τὰ θηλυκά καὶ ἰδιαίτερος τὰ οὐδέτερα.

Ἡ ἐλαία, ὁ σῖτος, τὸ ῥόδον, ἡ σταφυλή, ὁ λέων, ἡ τίγρις, τὸ ἄνθος, ἡ κάμηλος, ὁ ἐλέφας, ὁ κύων, ἡ γαλῆ, τὸ ἔλαιον, ἡ κυπάρισσος, ὁ βάμβας, ὁ εὐσεβής, ὁ δίκαιος, ἡ ἐνάρετος, ἡ δαΐα, ὁ μῦς, ἡ μέταξα, τὸ ἔντομον, ἡ ὕαλος, τὸ δέρμα, ὁ γαιάνθραξ, ὁ σάπων, τὸ γένος, τὸ πληθος, τὸ ζῶον, τὸ ἴον.

Γυμν. 19. Νὰ ἀντιγραφῶσι τὰ ἐπόμενα γραφόμενα ἐν ἰδιαίτερᾳ στήλῃ τὰ ἐνικά καὶ ἐν ἰδιαίτερᾳ τὰ πληθυντικά.

Ἡ γαλῆ, οἱ κύες, ἡ ἔλαφος, τὰ ἄνθη, ἡ χλόη, τὰ δένδρα, οἱ θάμνοι, ὁ σίδηρος, ὁ ἄργυρος, τὰ μέταλλα, ὁ καρπός, ἡ μηλέα, τὰ μῆλα, τὰ μαλλία, οἱ γυναῖκες, οἱ ἄνδρες, τὸ πρόβατον, τὰ ἐνδύματα, ἡ ἀμπελος, τὰ ὀρυκτά, ἡ ἀράχνη, οἱ ἰχθύες, τὰ ὑφάσματα, ὁ χρηστοθήης, ἡ γλῶσσα, ἡ ταινία.

ΚΛΙΣΙΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ

Ἑνικός ἀριθμὸς

Ἀρσενικὸν Θηλυκὸν Οὐδέτερον

Ὅν.	ὁ	ἡ	τὸ
Γεν.	τοῦ	τῆς	τοῦ
Δοτ.	τῷ	τῇ	τῷ
Αἰτ.	τὸν	τὴν	τὸν
Κλ.	ὦ	ὦ	ὦ

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὅν.	οἱ	αἱ	τὰ
Γεν.	τῶν	τῶν	τῶν
Δοτ.	τοῖς	ταῖς	τοῖς
Αἰτ.	τούς	τάς	τά
Κλ.	ὧ	ὧ	ὧ

Σημ. Τὸ ἄρθρον κλητικὴν δὲν ἔχει· ἀντ' αὐτοῦ δὲ τίθεται τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα ὦ.

Γυμν. 20. Ἀντίγραφον τὰ ἐξῆς θέτων ἀντὶ τῆς—κατάλληλον ἄρθρον.
—πέντε αἰσθήσεις φέρουσιν ἡμᾶς εἰς σχέσιν πρὸς—ἐξωτερικὸν κόσμον.
Οὕτω διὰ—ὀφθαλμοῦ, ὅστις εἶνε—ὄργανον—ὀράσεως διακρίνομεν—
χρῶμα καὶ—σχῆμα—διαφόρων ἀντικειμένων· διὰ—ὥτὸς ὅπερ εἶνε—
ὄργανον—ἀκοῆς, ἀκούομεν—ἤχους· διὰ—ρινὸς ὀργάνου—ὁσφρήσεως
αἰσθανόμεθα—ὀσμὴν· διὰ—γλώσσης ὀργάνου—γεύσεως—γεῦσιν—τρο-
φῶν· τέλος διὰ—χειρὸς ὀργάνου—ἀφῆς διακρίνομεν—λεπτότητα ἢ—
σκληρότητα—σωμάτων.

ΚΛΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Ὅλα τὰ ὀνόματα μεταβάλλουσι τὴν λήγουσαν αὐτῶν κατὰ τρεῖς διαφόρους τρόπους, οἱ ὅποιοι λέγονται **κλίσεις**.

56. Αἱ κλίσεις τῶν ὀνομάτων εἶνε τρεῖς : **Πρώτη, Δευτέρα, καὶ Τρίτη.**

ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

Ὄνόματα ἀρσενικά

Ἑνικός ἀριθμός

Ὄν.	ὁ	ταμί-ας	Ἀτρεΐδ-ης	κριτῆς	κρεοπώλης
Γεν.	τοῦ	ταμί-ου	Ἀτρεΐδ-ου	κριτοῦ	κρεοπώλου
Δοτ.	τῷ	ταμί-α	Ἀτρεΐδ-ῃ	κριτῇ	κρεοπώλῃ
Αἰτ.	τὸν	ταμί-αν	Ἀτρεΐδ-ῃν	κριτῇν	κρεοπώλῃν
Κλ.	ὦ	ταμί-α	Ἀτρεΐδ-ῃ	κριτᾷ	κρεοπώλᾳ

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄν.	οἱ	ταμί-αι	Ἀτρεΐδ-αι	κριται	κρεοπῶλαι
Γεν.	τῶν	ταμι-ῶν	Ἀτρεΐδ-ῶν	κριτῶν	κρεοπῶλῶν
Δοτ.	τοῖς	ταμί-αις	Ἀτρεΐδ-αῖς	κριταῖς	κρεοπῶλᾱις
Αἰτ.	τούς	ταμί-ας	Ἀτρεΐδ-ας	κριτάς	κρεοπῶλας
Κλ.	ὦ	ταμί-αι	Ἀτρεΐδ-αι	κριταί	κρεοπῶλαι

Ὄνόματα θηλυκά

Ἑνικός ἀριθμός

Ὄν.	ἡ	πλευρ-ὰ	τράπεζ-α	γλῶσσα	δασεῖα
Γεν.	τῆς	πλευρ-ᾶς	τραπέζ-ης	γλώσσης	δασειᾶς
Δοτ.	τῇ	πλευρ-ᾷ	τραπέζ-ῃ	γλώσσῃ	δασειᾷ
Αἰτ.	τὴν	πλευρ-ᾶν	τράπεζ-αν	γλώσσαν	δασειαν
Κλητ.	ὦ	πλευρ-ὰ	τράπεζ-α	γλῶσσα	δασεῖα

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄν.	αἱ	πλευρ-αι	τράπεζ-αι	γλῶσσαι	δασεῖαι
Γεν.	τῶν	πλευρ-ῶν	τραπέζ-ῶν	γλώσσων	δασειῶν
Δοτ.	ταῖς	πλευρ-αῖς	τραπέζ-αῖς	γλώσσαις	δασειαῖς
Αἰτ.	τάς	πλευρ-ᾶς	τραπέζ-ας	γλώσσας	δασειᾶς
Κλητ.	ὦ	πλευρ-αι	τράπεζ-αι	γλῶσσαι	δασεῖαι

**Ενικός ἀριθμός*

Ὄν.	ῆ	φων-ῆ	δίκη	ἀλήθεια	ῥαία
Γεν.	τῆς	φων-ῆς	δίκης	ἀληθείας	ῥαίας
Δοτ.	τῇ	φων-ῇ	δίκῃ	ἀληθείᾳ	ῥαίᾳ
Αἰτ.	τὴν	φων ῆν	δίκην	ἀλήθειαν	ῥαίαν
Κλητ.	ὦ	φων-ῆ	δίκη	ἀλήθεια	ῥαία

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄν.	αἱ	φων-αι	δίκαι	ἀλήθειαι	ῥαῖαι
Γεν.	τῶν	φων ῶν	δικῶν	ἀληθειῶν	ῥαίων
Δοτ.	ταῖς	φων-αῖς	δίκαις	ἀληθείαις	ῥαίαις
Αἰτ.	τάς	φων-ας	δίκας	ἀληθείας	ῥαίας
Κλητ.	ὦ	φων-αι	δίκαι	ἀλήθειαι	ῥαῖαι

Συνηρημένα πρωτόκλητα

57. Μερικὰ ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως ἔχοντα χαρακτῆρα α, ε, ο συναϊροῦσιν αὐτὸν εἰς ὅλας τὰς πτώσεις μὲ τὸ φωνῆεν τῶν καταλήξεων. Τὰ τοιαῦτα καλοῦνται *συνηρημένα πρωτόκλητα*.

Παραδείγματα :

**Ενικός ἀριθμός*

	(ῆ γαλέ-α)	(ῆ σιδηρέ-α)	(ῆ διπλό-η)	(ὀ Ἑρμέ-ας)
Ὄν.	ῆ γαλή	σιδηρᾶ	διπλῇ	Ἑρμῆς
Γεν.	τῆς γαλῆς	σιδηρᾶς	διπλῆς	τοῦ Ἑρμοῦ
Δοτ.	τῇ γαλῇ	σιδηρᾷ	διπλῇ	τῷ Ἑρμῇ
Αἰτ.	τὴν γαλῆν	σιδηρᾶν	διπλῆν	τὸν Ἑρμῆν
Κλητ.	ὦ γαλῇ	σιδηρᾶ	διπλῇ	ὦ Ἑρμῇ

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄν.	αἱ γαλαῖ	σιδηραῖ	διπλαῖ	οἱ Ἑρμαῖ
Γεν.	τῶν γαλῶν	σιδηρῶν	διπλῶν	τῶν Ἑρμῶν
Δοτ.	ταῖς γαλαῖς	σιδηραῖς	διπλαῖς	τοῖς Ἑρμαῖς
Αἰτ.	τάς γαλαῖς	σιδηρᾶς	διπλᾶς	τοὺς Ἑρμᾶς
Κλητ.	ὦ γαλαῖ	σιδηραῖ	διπλαῖ	ὦ Ἑρμαῖ

Κανόνες τῶν πρωτοκλίτων

58. Ἡ πρώτη κλίσις περιέχει ὀνόματα ἀρσενικά οὐσιαστικά, τὰ ὅποια

λήγουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς *ας* καὶ εἰς *ης*. καὶ θηλυκά, τὰ ὅποια
λήγουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς *α* καὶ εἰς *η*.

Καταλήξεις

Ἀρσενικῶν

Θηλυκῶν

Ἑνικὸς ἀριθμὸς

	<i>ας</i>	<i>ης</i>	<i>α</i>	<i>η</i>
Ὅν.	<i>ας</i>	<i>ης</i>	<i>α</i>	<i>η</i>
Γεν.	<i>ου</i>	<i>ου</i>	<i>ας</i> ἢ <i>ης</i>	<i>ης</i>
Δοτ.	<i>α</i>	<i>η</i>	<i>α</i> ἢ <i>η</i>	<i>η</i>
Αἰτ.	<i>αν</i>	<i>ην</i>	<i>αν</i>	<i>ην</i>
Κλ.	<i>α</i>	<i>η</i> (ᾶ)	<i>α</i>	<i>η</i>

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὅν.	<i>αι</i>
Γεν.	<i>ων</i>
Δοτ.	<i>αις</i>
Αἰτ.	<i>ας</i>
Κλ.	<i>αι</i>

59. Ὅσα ὀνόματα τῆς *α'*. κλίσεως λήγουσιν εἰς *της*, *άρχης*, *μέτρης*, *πώλης*, *τρίβης*, *ώνης*, καὶ τὰ ἐθνικά εἰς *ης* σχηματίζουνσι τὴν ἐνικὴν κλητικὴν εἰς ᾧ ὡς ὁ πολῖτα, ὁ γυμνασιάρχᾱ, ὁ γεωμέτρᾱ, ὁ κρεο-
πῶλα, ὁ παιδοτρίβα, ὁ τελῶνα, ὁ Πέρσα.

Γύμν. 21. Νὰ σχηματισθῇ ἡ γεν., δοτ. αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ ἐνικοῦ τῶν ἐξῆς ὀνομάτων.

Ὁ νεανίας, ὁ Ἡρακλείδης, ὁ προφήτης, ὁ στρατιώτης, ὁ κοχλίας, ὁ τεχνίτης, ὁ ἀμαξηλάτης, ὁ τραπεζίτης, ὁ πατριάρχης, ὁ δεσπότης (κλ. ὁ δέσποτα) ὁ ἐρημίτης, ὁ πρεσβύτες, ὁ ἀνθοπώλης, ὁ Σκύθης, ὁ Μικρασιάτης.

Γύμν. 22. Νὰ σχηματισθῇ τῶν ἀνωτέρω ὀνομάτων ἡ ὀνομ., γεν. καὶ δοτ. τοῦ πληθυντικοῦ.

60. Ἐκ τῶν εἰς *α* θηλυκῶν τὰ ἔχοντα πρὸ τοῦ *α* σύμφωνον πλὴν τοῦ *ρ* τρέπουσιν αὐτὸ εἰς *η* εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ ὡς ἡ γλώσσα, τῆς γλώσσης, τῇ γλώσσει.

Γύμν. 23. Νὰ γραφῇ ἡ γεν. καὶ δοτ. τοῦ ἐνικοῦ τῶν ἐξῆς.

Ἡ τράπεζα, ἡ σοφία, ἡ χαρά, ἡ ὥρα, ἡ ἡττα, ἡ φαιδρά, ἡ μάζα, ἡ μέριμνα, ἡ ἀθῶα, ἡ ῥίζα, ἡ ὀξεῖα, ἡ ἀρχαία.

ᾱ	ᾱ
ώραίᾱ	γλυκεῖᾱ
ῶρα	σφαῖρα
δουλείᾱ	γλώσσᾱ
σημαίᾱ	γραῖᾱ

61. Τὸ α τῆς ὀνομαστικῆς τῶν πρωτοκλίτων ἄλλα μὲν τὸ ἔχουν μακρόν, ἄλλα δὲ βραχύ.

62. Ἔχουν τὸ α βραχὺ τὰ ἐξῆς:

α'.) Ὅσα θηλυκὰ ἐπίθετα καὶ μετοχαὶ ἔχουν τὸ ἄρσενικὸν τριτόκλιτον· ὡς γλυκεῖᾱ (ἄρσ. γλυκύς).

β'.) Ὅσα τρέπουν τὸ α εἰς η εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν· ὡς ἡ γλώσσα, τῆς γλώσσης, τῇ γλώσσῃ

γ'.) Πάντα τὰ προπαροξύτονα· ὡς ἀλήθεια.

δ'.) Καὶ τὰ ἐξῆς: μοῖρα, πείρα, σφαῖρα, πρῶρα, στείρα, γραῖα, γαῖα, μαῖα, μυῖα, σφῦρα.

Πάντα δὲ τὰ ἄλλα ἔχουσι τὸ α μακρόν.

Γόμν. 24. Νῖ τονισθῶσιν ὀρθῶς τὰ ἐξῆς.

Ἡ μουσα, ἡ κολακεια, ἡ θηρα, ἡ συνθηθεια, ἡ ἥττα, ἡ νεολαια, ἡ πρῶρα, ἡ πηρα, ἡ πειρα, ἡ ὀξεια, ἡ λαυρα, ἡ σαυρα, ἡ ἔλαια, ἡ βεβαια, ἡ πετωσα μυια, ἡ εὐρεια χωρα, ἡ κολουμῶσα νησσα, ἡ γενναια γραια, ἡ ἀναγκαια μαια, ἡ βαρεια σφυρα, ἡ πεινωσα χηρα, ἡ ἀναπηδῶσα σφαιρα, ἡ ὀρισθειας ὦρα, ἡ θεια προνοια.

63. Ἡ κατάληξις ας τῆς πρώτης κλίσεως εἶνε μακρά· ὡς ὁ Αἰνείας, τὰς χώρας, τοὺς ναύτας.

64. Ἡ αἰτιατικὴ καὶ ἡ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ ἔχουν τὸν τόνον τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς· ὡς ἡ ὦρα, τὴν ὦραν, ὦ ὦρα· ἡ πείνα, τὴν πείναν, ὦ πείνα· ἡ τιμή, τὴν τιμήν, ὦ τιμή.

65. Ὅσα πρωτόκλιτα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης καὶ δὲν εἶναι συνηρημένα εἰς μὲν τὴν ὀνομ. αἰτ. καὶ κλητ. ὀξύνονται, εἰς δὲ τὴν γεν. καὶ δοτ. περισπῶνται· ὡς ἡ τιμή, τῆς τιμῆς, τῇ τιμῇ, τὴν τιμήν, ὦ τιμή, τὰς τιμάς.

66. Τὰ πρωτόκλιτα εἰς τὴν γενικὴν πληθυντικὴν περισπῶνται· ὡς γέφυρα, γεφυρῶν, χώρα, χωρῶν, τεχνίτης, τεχνιτῶν.

67. Τὰ θηλυκὰ ἐπίθετα, τῶν ὁποίων τὸ ἄρσενικὸν εἶνε δευτερόκλιτον, εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν τονίζονται ὅπως καὶ τὸ ἄρσενικόν· ὡς αἱ δίκαιαι, τῶν δικαίων, οἱ δίκαιοι τῶν δικαίων, καὶ τὸ οὐσιαστικόν οἱ ἐτησῖαι τῶν ἐτησίων.

Γυμν. 25. Νά γραφῇ ἡ γεν. τοῦ ἐνικοῦ καὶ ἡ αἰτ. τοῦ πληθ. τῶν ἐξῆς :

Ἡ ἀλήθεια, ἡ ἀρχαία, ἡ ἐλαφρᾶ, ἡ νίκη, ἡ ζῦμη, ἡ μέριμνα, ἡ εὐγένεια, ἡ ἀθάνα ψυχὴ, ἡ ἡμίσεια.

Γυμν. 26. Νά γραφῇ ἡ αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ ἐνικ. καὶ ἡ αἰτ. τοῦ πληθυντ. τῶν ἐξῆς.

Ἡ ὀργυιά, ἡ χαρά, ἡ ψυχὴ, ἡ χώρα, ἡ ὀξεῖα ἀσθένεια, ὁ Αἰνείας, ὁ κοχλίας, ἡ παιδεία, ὁ ὀπωροπώλης, ἡ σφαῖρα, ὁ κριτής.

Γυμν. 27. Νά γραφῇ ἡ γεν. δοτ. καὶ αἰτ. τοῦ ἐνικοῦ καὶ ἡ γεν. δοτ. καὶ αἰτ. τοῦ πληθυντικοῦ τῶν ἐξῆς :

Ἡ φορά, ἡ παιδρά, ἡ ροή, ἡ ἀλλαγὴ, ἡ κλοπὴ, ὁ κριτής, ὁ ποιητής, ὁ ἰδρυτής, ὁ νικητής, ἡ σπουδὴ.

Γυμν. 28. Νά γραφῇ ἡ ὀν. καὶ γεν. πληθυντικὴ τῶν ἐξῆς :

Ὁ κοχλίας, ὁ πατραλοίας, ἡ παιδεία, ἡ βεβαία, ἡ ἀγία, ἡ ἀξία (ἐπί-θετον), ἡ ἀξία (οὐσιαστικόν), ἡ εὐθεῖα γραμμὴ, ἡ σημαία, ἡ ἀναγκαία, ἡ ἐλαία, ἡ χῆρα, ἡ ὁσία, ἡ σοφία.

Γύμν. 29. Νά κλιθῶσι καὶ εἰς τοὺς δύο ἀριθμοὺς τὰ ἐξῆς :

Ἡ συκὴ, ἡ χρυσή, ἡ ἀπλὴ, ἡ ἀργυρᾶ, ὁ Ἀπελλής.

Γύμν. 30. Νά τονισθῶσι καταλλήλως τὰ ἐξῆς.

Τῷ δικαστῇ ἀρμόζει δικαιοσύνη.—Οἱ ἀρχαῖοι ἐλάτρευον τὴν Ἀθηναν ὡς θεαν τῆς σοφίας.—Προτιμῶμεν τὰς σιδηράς κλίνας τῶν ξυλινῶν.—Μετὰ τὴν ἀστράπην καὶ τὴν βροντὴν πιπτει συνήθως ραγδαία βροχὴ.—Φευγε, ὦ ναυτα, τὸν βορρᾶν.—Αἱ σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ εἶνε διπλαῖ.—Ἡ γῆ εἶνε στρογγυλὴ.—Αἱ κυανὰ ταινίαι.—Ἡ σφαῖρα ἤνοιξε βαθεῖαν πληγὴν.

Γύμν. 31. Ἀντίγραφον τὰ ἐξῆς καὶ τόνισον ὀρθῶς :

Ἡ ἐλαία, ὡ στρατιωτα, τῷ κριτῇ, τὴν ὥραιαν, τὴν σφαῖραν, ἡ ὀπωρα, ὁ μητραλοίας, τὴν ταχείαν ἀστράπην, τῆς δικαίας φωνῆς, τὴν ὀξειαν ῥομφαίαν, τῇ γλυκεῖᾳ γλώσσῃ, ἡ χρυσοῦ πρῶρα, αἱ πολῖται, τῶν νεανίων, τὰς μοίρας, αἱ νίκαι, αἱ εὐθύναι, οἱ εἰρηνοδίκαι, οἱ πρεσβῦται, τὰς σαυρας, τὰς πηρας, αἱ ὁμοίαι, αἱ βέβαιαι, τὰς γλυκειὰς ἐλαίας, τὰς ὥραιας ὀπωρας, αἱ σεβασμαὶ γραιαί, αἱ ξυλινὰ κωπαί, τὰς σιδηράς σφυρας, τῶν εὐθειῶν προκυμαιῶν, τῶν ταλαίνων χηρῶν, αἱ ἀπλαὶ γραμμαί, τὰς ἐλληνικὰς σημαίας, τῶν ὥραιων αἰθουσῶν.

Γυμν. 32. Γράψον τὰς λέξεις τοῦ 31 γυμνάσματος εἰς τὴν ἀντίστοιχον πτῶσιν τοῦ ἄλλου ἀριθμοῦ.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

Ὄνόματα ἀρσενικά

Ἑνικός ἀριθμός

Ὄν.	ὁ	ἄνθρωπ-ος	κήπος	ἄδελφός
Γεν.	τοῦ	ἄνθρώπ-ου	κήπου	ἀδελφοῦ
Δοτ.	τῷ	ἄνθρώπ-ω	κήπῳ	ἀδελφ-ῷ
Αἰτ.	τὸν	ἄνθρωπ-ον	κήπον	ἀδελφόν
Κλ.	ὦ	ἄνθρωπ-ε	κήπε	ἀδελφε

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄν.	οἱ	ἄνθρωπ-οι	κήποι	ἄδελφοί
Γεν.	τῶν	ἄνθρώπ-ων	κήπων	ἀδελφῶν
Δοτ.	τοῖς	ἄνθρώπ-οις	κήποις	ἀδελφοῖς
Αἰτ.	τούς	ἄνθρώπ-ους	κήπους	ἀδελφούς
Κλ.	ὦ	ἄνθρωπ-οι	κήποι	ἀδελφοί

Ὄνόματα θηλυκά

Ἑνικός ἀριθμός

Ὄν.	ἡ	κάμηλ-ος	νόσος	ὁδός
Γεν.	τῆς	καμήλ-ου	νόσου	ὁδοῦ
Δοτ.	τῇ	καμήλ-ω	νόσῳ	ὁδῷ
Αἰτ.	τήν	κάμηλ-ον	νόσον	ὁδόν
Κλ.	ὦ	κάμηλ-ε	νόσε	ὁδὲ

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄν.	αἱ	κάμηλ-οι	νόσοι	ὁδοί
Γεν.	τῶν	καμήλ-ων	νόσων	ὁδῶν
Δοτ.	ταῖς	καμήλ-οις	νόσοις	ὁδοῖς
Αἰτ.	τάς	καμήλ-ους	νόσους	ὁδοὺς
Κλ.	ὦ	κάμηλ-οι	νόσοι	ὁδοί

Ὄνόματα οὐδέτερα.

Ἑνικός ἀριθμός

Ὄν.	τὸ	πρόβατ- ον	ῥαῖον	πτηνὸν
Γεν.	τοῦ	προβάτ- ου	ῥαίου	πτηνοῦ
Δοτ.	τῷ	προβάτ- ω	ῥαίῳ	πτηνῷ
Αἰτ.	τὸ	πρόβατ- ον	ῥαῖον	πτηνὸν
Κλ.	ὦ	πρόβατ- ον	ῥαῖον	πτηνὸν

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄν.	τὰ	πρόβατ- α	ῥαῖα	πτηνὰ
Γεν.	τῶν	προβάτ- ων	ῥαίων	πτηνῶν
Δοτ.	τοῖς	προβάτ- οις	ῥαίοις	πτηνοῖς
Αἰτ.	τὰ	πρόβατ- α	ῥαῖα	πτηνὰ
Κλ.	ὦ	πρόβατ- α	ῥαῖα	πτηνὰ

Κανόνες τῶν δευτεροκλίτων

68. Ἡ δευτέρα κλίσις περιέχει ὀνόματα ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ λήγοντα εἰς τὴν ἐνικήν ὀνομαστικήν εἰς **ος** καὶ οὐδέτερα εἰς **ον**.

Καταλήξεις

Ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν

Οὐδετέρων

Ἑνικός ἀριθμός

Ὄν.	ος	ον
Γεν.	ου	ου
Δοτ.	ω	ω
Αἰτ.	ον	ον
Κλ.	ε	ον

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄν.	οι	α
Γεν.	ων	ων
Δοτ.	οις	οις
Αἰτ.	ους	α
Κλ.	οι	α

69. Ὅσα δευτερόκλιτα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν ὀξύνονται, ἂν δὲν προέρχωνται ἐκ συναϊρέσεως, εἰς δὲ τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν περισπῶνται· ὡς ὁ ἀδελφός, (ἴδε τύπον).

70. Τὰ οὐδέτερα ἔχουσι τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν ὁμοίως.

71. Τὸ α εἰς τὸ τέλος τῶν οὐδετέρων εἶνε βραχύ, ἂν δὲν προέρχεται ἐκ συναϊρέσεως.

Γύμν. 33. Νὰ κλιθῶσι τὰ ἑξῆς:

Ὁ εὖσπλαγχνος, ὁ οἶνος, ὁ σωρός, ἡ ἡπειρος, ἡ ψῆφος, ἡ κιβωτός, τὸ μέταλλον, τὸ σῦκον, τὸ ῥόν· ὁ ἀψίκωρος μαθητής, ἡ εὐάγωγος ὑπηρέτρια.

Γύμν. 34. Νὰ γραφῇ ἡ αἰτ. τοῦ ἐνικοῦ καὶ γεν. τοῦ πληθυντ. τῶν ἑξῆς.

Ὁ πῖλος, ὁ καλός, ὁ θεῖος, ὁ καρπός, ἡ βάτος, ὁ γεωργός, ὁ πτωχός, ὁ γενναῖος, ὁ ἀνδρεῖος, ὁ ὑψηλός, ὁ ἵππος, ὁ ἀγαθός, ὁ σῖτος, ὁ ἰσχυρός, ὁ εὐάγωγος μαθητής, ἡ εὐφορος ἄμπελος, ἡ εὐρεῖα ὁδός, ὁ μῦθος, ὁ στῦλος, ὁ γῦρος.

Δευτερόκλιτα συνηρημένα

72. Ὅνόματά τινα δευτερόκλιτα ἔχοντα χαρακτῆρα ε ἢ ο συναϊροῦσιν αὐτὸν μετὰ τῶν καταλήξεων εἰς ὅλας τὰς πτώσεις.

Ἐνικός ἀριθμὸς

		(χρύσεος)	(εὔνοος)		(δοτέον)	(εὐχροον)
Ὅν.	ὁ	χρυσοῦς	εὔνους	τὸ	δοτοῦν	εὐχρουν
Γεν.	τοῦ	χρυσοῦ	εὔνου	τοῦ	δοτοῦ	εὐχρου
Δοτ.	τῷ	χρυσῷ	εὔνῳ	τῷ	δοτῷ	εὐχρῳ
Αἰτ.	τὸν	χρυσοῦν	εὔνουν	τὸ	δοτοῦν	εὐχρουν

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὅν.	οἱ	χρυσοῖ	εὔνοι	τὰ	δοτᾶ	εὐχροα
Γεν.	τῶν	χρυσῶν	εὔνων	τῶν	δοτῶν	εὐχρων
Δοτ.	τοῖς	χρυσοῖς	εὔνοις	τοῖς	δοστοῖς	εὐχροῖς
Αἰτ.	τούς	χρυσοὺς	εὔνους	τὰ	δοτᾶ	εὐχροα

73. Ἐκ τῶν συνηρημένων τῆς β'. κλίσεως τὰ μὲν ἀπλᾶ περισπῶνται· ὡς ὁ χρυσοῦς, ὁ ἀργυροῦς, τὸ ὄστουν κ.λ.π. Τὰ δὲ σύνθετα παροξύνονται· ὡς ὁ εὖνους (εὐ-νους), εὖνου, εὖνῃ κ.λ.π.

74. Τὰ παροξύτονα οὐδέτερα δὲν τονίζονται εἰς τὴν ὀνομ. καὶ αἰτ. τοῦ πληθυντικοῦ· ὡς τὰ εὖνοα, τὰ εὐχροα, ἀλλὰ τὰ ὄστᾶ.

75. Ἡ κατάληξις **οι** τῶν παροξυτόνων εἰς τὴν πληθ. ὀνομ. λαμβάνεται ὡς βραχεΐα, ἂν καὶ προέρχεται ἐκ συναιρέσεως· ὡς οἱ εὖνοι (εὖνοοι).

Γύμν. 35. Νὰ κλιθῶσι τὰ ἑξῆς

Ἡ καλλίρρους πηγῇ, τὸ ταχύπλουον πλοῖον, ἡ εὐπλους θάλασσα, ὁ κυανοῦς οὐρανός, ὁ εὖρους ποταμός, τὸ ἀργυροῦν κύπελλον, ὁ πορφυροῦς ἑπενδύτης.

*** Ἀττική β' κλίσις.**

76. Ἡ δευτέρα κλίσις περιέχει καὶ μερικά ὀνόματα ἀρσενικά καὶ θηλυκά τὰ ὁποῖα λήγουσιν εἰς τὴν ἐνικ. ὀνομ. εἰς **ως** καὶ οὐδέτερα εἰς **ων**. Ταῦτα λέγονται **ἀττικά**.

Ἑνικός ἀριθμός

Ὄν.	ὁ	λαγῶς	ἡ	ἀπόκρεως	τὸ	ἀνώγειω
Γεν.	τοῦ	λαγῶ	τῆς	ἀπόκρεω	τοῦ	ἀνώγειω
Δοτ.	τῷ	λαγῷ	τῇ	ἀπόκρεψ	τῷ	ἀνώγειψ
Αἰτ.	τόν	λαγῶν	τὴν	ἀπόκρεων	τὸ	ἀνώγειων
Κλ.	ῶ	λαγῶς	ῶ	ἀπόκρεως	ῶ	ἀνώγειων

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄν.	οἱ	λαγῶ	αἱ	ἀπόκρεψ	τὰ	ἀνώγειω
Γεν.	τῶν	λαγῶν	τῶν	ἀπόκρεων	τῶν	ἀνώγειων
Δοτ.	τοῖς	λαγῶς	ταῖς	ἀπόκρεψς	τοῖς	ἀνώγειψς
Αἰτ.	τούς	λαγῶς	τάς	ἀπόκρεως	τὰ	ἀνώγειω
Κλ.	ῶ	λαγῶ	ῶ	ἀπόκρεψ	ῶ	ἀνώγειω

77. Ἐκ τῶν ἀττικῶν τὰ τονιζόμενα ἐπὶ τῆς ληγούσης εἰς ἑλας τὰς πτώσεις ὀξύνονται· ὡς ὁ λαγῶς, τοῦ λαγῶ κ.λ.π. Περισπῶνται

μόνον εἰς ὅλας τὰς πτώσεις τὰ ἐξῆς: ὁ ταῶς, ὁ ὀρφῶς, ἡ Κῶς.

Σημ. Εἰς τὰ ἀττικὰ ἡ μακρὰ λήγουσα δὲν ἐμποδίζει τὸν τονισμόν τῆς προ-
παραληγουσας ὥς ἡ ἀπόκρως.

Γόμν. 36. Νὰ κλιθῶσι τὰ ἐξῆς.

Ὁ ἀξιόχρως, ἡ ἀγῆρως τιμή, ὁ νεῶς, ὁ ῥινόκερως, ὁ ἱλεως, τὸ
κατώγειον.

ΤΡΙΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

Ἑνικὸς ἀριθμὸς

Ὄν.	ὁ	ῥήτωρ	ἥρω-ς	ἡ	χάρις	τὸ	σῶμα
Γεν.	τοῦ	ῥήτορ-ος	ἥρω-ος	τῆς	χάριτος	τοῦ	σώματ-ος
Δοτ.	τῷ	ῥήτορ-ι	ἥρω-ι	τῇ	χάριτι	τῷ	σώματ-ι
Αἰτ.	τὸν	ῥήτορ-α	ἥρω-α	τὴν	χάρι-ν	τὸ	σῶμα
Κλ.	ὦ	ῥήτορ	ἥρω-ς	ὦ	χάρις	ὦ	σῶμα

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄν.	οἱ	ῥήτορ-ες	ἥρω-ες	αἱ	χάριτες	τὰ	σώματ-α
Γεν.	τῶν	ῥητόρ-ων	ἡρώ-ων	τῶν	χαρίτων	τῶν	σωμάτ-ων
Δοτ.	τοῖς	ῥήτορ-σι	ἥρω-σι(ν)	ταῖς	χάρισι(ν)	τοῖς	σώμα-σι(ν)
Αἰτ.	τούς	ῥήτορ-ας	ἥρω-ας	τάς	χάριτας	τὰ	σώματ-α
Κλ.	ὦ	ῥήτορ-ες	ἥρω-ες	ὦ	χάριτες	ὦ	σώματ-α

78. Ἡ τρίτη κλίσις περιέχει ὀνόματα καὶ τῶν τριῶν γενῶν, τὰ ὅποια ἔχουσι συνήθως εἰς ὅλας τὰς πτώσεις μίαν συλλαβὴν περισσοτέραν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς καὶ κλητικῆς καὶ διὰ τοῦτο λέγονται **περιττο-σύλλαβα**.

79. Τὸ θέμα τῶν τριτοκλίτων συνήθως εὐρίσκομεν, ἔαν ἀπὸ τὴν γενικὴν ἀφαιρέσωμεν τὴν κατὰληξιν **ος** ὥς

κλητῆρ-ος (θέμ. κλητηρ), ἥρω-ος (θέμ. ἥρω).

80. Ὁ χαρακτῆρ τῶν τριτοκλίτων εἶνε ἢ σύμφωνον ἢ φωνῆεν διὰ τοῦτο καὶ τὰ τριτόκλιτα διαιροῦνται εἰς **συμφωνόληκτα** καὶ **φωνηεν-τόληκτα**.

Καταλήξεις

Ἑνικός ἀριθμὸς

	Ἀρσ. καὶ θηλ.	Οὐδετέρων
Ὀν.	ς ἢ ἑκτασις	—
Γεν.	ος	ος
Δοτ.	ι	ι
Αἰτ.	α ἢ ν	—
Κλ.	—	—

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὀν.	ες	α
Γεν.	ων	ων
Δοτ.	σι (ν)	σι
Αἰτ.	ας	α
Κλ.	ες	α

Σημ. Ἑκτασις λέγεται ἡ τροπὴ βραχέος φωνήεντος εἰς μακρόν.

81. Τὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκά πρὸς σχηματισμὸν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς ἄλλα μὲν λαμβάνουσι τὴν κατάληξιν *ς*, ἄλλα δὲ ἐκτείνουσι τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνήεν· ὡς ἰχθύς (θέμ. ἰχθυ), ῥήτωρ (θέμ. ῥητορ), ποιμὴν (θέμ. ποιμεν).

82. Ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ τῶν οὐδετέρων σχηματίζεται ἄνευ καταλήξεως ἀπὸ αὐτὸ τὸ θέμα χωρὶς νὰ μεταδληθῇ συνήθως· ὡς τὸ ἀληθές (θέμ. ἀληθές).

Σημ. α'. Ἐάν χαρακτὴρ εἴνε *τ* ἀποβάλλεται, ἐπεὶ δὲν εἴνε τελικόν σύμφωνον ὡς πρᾶγμα (θέμ. πραγμτ).

Σημ. β'. Τὰ τελικὰ σύμφωνα εἴνε *ν*, *ρ*, καὶ *ς* καὶ τὸ *κ* εἰς τὴν πρόθεσιν *ἐκ* καὶ *ἐπίρρ*, οὐκ καὶ τὸ *χ* εἰς τὸ *οὐχ*.

83. Αἱ καταλήξεις *ι*, *ας*, *α* καὶ *σι* τῆς τρίτης κλίσεως εἴνε βραχεῖται, ὅταν δὲν προέρχωνται ἐκ συναιρέσεως.

84. Ἡ δοτικὴ πληθυντικὴ τῶν τριτοκλίτων λαμβάνει *ν*, ὅταν εὐρίσκειται πρὸ φωνήεντος, τὸ ὁποῖον λέγεται *εὐφωνικόν*· ὡς

τὰ τέκνα ὑπακοὴν τοῖς γονεῦσιν ὀφείλουσι
 ὑπακοὴν τοῖς γονεῦσι τὰ τέκνα ὀφείλουσι.

Α'. ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

Οὐρανισκοφωνόληκτα, ὀδοντοφωνόληκτα καὶ χειλεοφωνόληκτα

Ἑνικός ἀριθμὸς

	(θεμ. κορακ.)	(θ. κωνωπ.)	(θ. πατρίδ.)	(θ. σωματ.)
Ὄν.	ὁ κόραξ	κώνωψ	ἡ πατρίς	τὸ σῶμα
Γεν.	τοῦ κόρακος	κώνωπος	τῆς πατρίδος	τοῦ σώματος
Δοτ.	τῷ κόρακι(ν)	κώνωπι	τῇ πατρίδι	τῷ σώματι
Αἰτ.	τὸν κόρακα	κώνωπα	τὴν πατρίδα	τὸ σῶμα
Κλ.	ὦ κόραξ	κώνωψ	ὦ πατρίς	ὦ σῶμα

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὄν.	οἱ κόρακες	κώνωπες	αἱ πατρίδες	τὰ σώματα
Γεν.	τῶν κοράκων	κωνώπων	τῶν πατρίδων	τῶν σωμάτων
Δοτ.	τοῖς κόραξι	κώνωπι (ν)	τοῖς πατρίσι (ν)	τοῖς σώμασι(ν)
Αἰτ.	τοὺς κόρακας	κώνωπας	τὰς πατρίδας	τὰ σώματα
Κλ.	ὦ κόρακες	κώνωπες	ὦ πατρίδες	ὦ σώματα

85. Οὐρανισκόφωνον μὲ τὸ *ς* συγχωνεύεται εἰς *ξ*· ὥς κόρακς=κόραξ, κόρακσι=κόραξι.

Χειλεόφωνον μὲ τὸ *ς* συγχωνεύεται εἰς *ψ*· ὥς κώνωπς = κώνωψ, κώνωπσι=κώνωψι.

Ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ *ς* ἀποβάλλεται· ὥς πατρίδς=πατρίς, πατρίδσι=πατρίσι.

86. Τὰ εἰς *ις* βαρύτενα ὀδοντόληκτα καθὼς καὶ τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ *ποῦς* σχηματίζουν τὴν ἐν. αἰτ. καὶ εἰς *α* καὶ εἰς *ν*· ὥς ἡ ὄρνις αἰτ. τὴν ὄρνιθα καὶ ὄρνιν, ὁ πολύπους τὸν πολύποδα καὶ πολύπουν.

Σημ. Βαρύτερος λέγεται πᾶσα λέξις, ἡ ὅποια δὲν ἔχει τόνον εἰς τὴν λήγουσαν. **Γύμν. 37.** Νὰ κλιθῶσι τὰ ἐξῆς.

Ὁ μύρμηξ, ὁ κήρυξ, ἡ λαῖλαψ, ὁ μύωψ, ἡ ἱλαρότης, ἡ κηλίς, ὁ εὐελπις, ὁ ὠκύπους, ἡ ἐβδομάς, τὸ κύμα, ὁ ἰδρώς.

Γύμν. 38. Εἰς τὰς ἐξῆς φράσεις νὰ τραπῶσι τὰ εἰς ἐνικὸν εἰς πληθυντικὸν καὶ τὰ εἰς πληθ. εἰς ἐνικόν.

Αἱ πτέρυγες τῶν κοράκων εἶναι μέλαιναι. Ἡ ἀλώπηξ (θ. ἀλώπεκ)

εἶναι πανοῦργον ζῶον, ὃ δὲ μύρμηξ ἔντομον φιλόπονον.—Αἱ χάριτες τίκ-
τουσι χάριτας, αἱ δὲ ἔριδες ἐριδας.—Ὁ ἦχος τῆς σάλπιγγος ὁδηγεῖ τὸν
στρατιώτην ἐν τῷ πολέμῳ.—Αἱ περικεφαλαῖαι, οἱ θώρακες, αἱ ἀσπίδες
καὶ αἱ περικνημίδες ἦσαν ἀμυντικὰ τῶν ἀρχαίων ὅπλα.—Ὁ ἰδρῶς εἶναι
ὕγρὸν σχηματιζόμενον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος.—Ἡ ἐπιδερμὶς
τοῦ αἰθλοποῦ εἶναι μέλαινα.—Ὁ ὀκνηρὸς τέττιξ ἦλθε πρὸς τὸν φιλόπονον
μύρμηκα καὶ ἐζήτησε τροφήν. Οἱ ἔλικες τῶν ἀτμοπλοίων εἶναι σιδηροί.—
Ὁ φοῖνιξ εἶναι δένδρον τοῦ θερμοῦ κλίματος. Ὁ θυξ τοῦ ἱέρακος εἶναι
γαμβρός.—Οἱ γαιάνθρακες εἶναι χρησιμώτατα ὀρυκτά.—Οἱ Εἰλωτες ἦσαν
δοῦλοι τῶν Σπαρτιατῶν.—Οἱ κυνηγοὶ κυνηγοῦσι τοὺς δασύποδας λαγούς.

Τὰ ἔχοντα θέμα λήγον εἰς ντ.

Ἑνικός ἀριθμὸς

		(θ. γερонт.)	(θ. ἱμᾶντ.)	(θ. λεγοντ.)	(λυθεντ.)
Ὄν.	ὁ	γέρων	ἱμᾶς	λέγων	λυθεῖς
Γεν.	τοῦ	γέροντος	ἱμάντος	λέγοντος	λυθέντος
Δοτ.	τῷ	γέροντι	ἱμάντι	λέγοντι	λυθέντι
Αἰτ.	τὸν	γέροντα	ἱμάντα	λέγοντα	λυθέντα
Κλ.	ὦ	γέρον	ἱμᾶς	λέγων	λυθεῖς

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὄν.	οἱ	γέροντες	ἱμάντες	λέγοντες	λυθέντες
Γεν.	τῶν	γερόντων	ἱμάντων	λεγόντων	λυθέντων
Δοτ.	τοῖς	γέρουσιν(ν)	ἱμάσι(ν)	λέγουσιν(ν)	λυθεῖσι
Αἰτ.	τούς	γέροντας	ἱμάντας	λέγοντας	λυθέντας
Κλ.	ὦ	γέροντες	ἱμάντες	λέγοντες	λυθέντες

87. Ἐκ τῶν ἐχόντων χαρακτηῖρα ντ ἄλλα μὲν σχηματίζουσι τὴν ὀνο-
μαστικὴν δι' ἐκτάσεως τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος καὶ ἀποβολῆς τοῦ τ' ὡς
ὁ λέγων (λεγοντ), ἄλλα δὲ διὰ τῆς προσθήκης τῆς καταλήξεως σ' ὡς ὁ
ἱμᾶς (ἱμᾶντ).

88. Τὸ ντ πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ φωνήεν ἐκτεί-
νεται τὸ ᾱ εἰς ᾱ, τὸ ε εἰς ει καὶ τὸ ο εἰς ου' ὡς τοῖς λέουσι (λέοντσι), τοῖς
ἱμάσι (ἱμᾶντσι), λυθεῖς (λυθέντσι).

89. Ἐκ τῶν ἐχόντων χαρακτηῖρα ντ τὰ μὲν ὀξύτονα καὶ αἱ μετοχαὶ
ἔχουσι κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν, τὰ δὲ βαρύτονα ὁμοίαν μὲ

τὸ θέμα· ὡς ὁ γέρον, — ὦ γέρον· — ὁ λέγων, ὦ λέγων· — ὁ ἱμάς, ὦ ἱμάς.

Γύμν. 39. Νὰ κλιθῶσι τὰ ἐξῆς.

Ὁ λέων, ὁ γίγας, ὁ ἀνδριάς, ὁ ποιήσας, ὁ ὀρίζων, ὁ ἐλθών, ὁ γεννηθείς, ὁ ὁδούς, τὸ πρέπον, τὸ λεχθέν, ὁ χαρίεις τὸ χαρίεν, (δοτ. πληθ. τοῖς χαρίεσι) ὁμοίως καὶ ὁ φωνήεις τὸ φωνῆεν.

Γύμν. 40. Εἰς τὰς ἐξῆς φράσεις τὰ μὲν ἐνικά νὰ τραπῶσιν εἰς πληθυντικὰ τὰ δὲ πληθυντ. εἰς ἐνικά.

Οἱ ὄνυχες τῶν λεόντων εἶνε ἰσχυροί. Οἱ σώζοντες τοὺς κινδυνεύοντας εἶναι εὐεργέται αὐτῶν. — Αἱ ἐπιδερμίδες τῶν Αἰθιοπῶν εἶναι μέλαιναι, οἱ δὲ ὀδόντες λευκοί. — Ὁ Σπαρτιάτης τῷ γέροντι ἀπέδιδε τιμὴν. — Διῶρυξ εἶναι τεχνητὸς πορθμὸς. — Προτιμότερος εἶναι ὁ κόραξ τοῦ κόλακος. — Ὁ γνωρίζων καὶ κρύπτων τὴν ἀλήθειαν εἶναι δειλός. Ὅπλα τῶν ἐλεφάντων εἶναι οἱ χαυλιόδοντες. — Ὁ λέων τῷ ὄνυχι συλλαμβάνει τὸ θήραμα. τῷ δὲ ὀδόντι κατασπαράσσει αὐτό. — Ὁ ἀδάμας εἶναι τὸ σκληρότατον σῶμα.

Ὑποκλητα.

Ἑνικός ἀριθμὸς

		(θ. κλητηρ)	(θ. σωλην)	(θ. κώδων)		(θ. ἀκτιν)
Ὅν.	ὁ	κλητῆρ	σωλῆν	κώδων	ῆ	ἀκτῖς
Γεν.	τοῦ	κλητῆρος	σωλῆνος	κώδωνος	τῆς	ἀκτίνος
Δοτ.	τῷ	κλητῆρι	σωλῆνι	κώδωνι	τῇ	ἀκτίνι
Αἰτ.	τὸν	κλητῆρα	σωλῆνα	κώδωνα	τὴν	ἀκτινα
Κλ.	ὦ	κλητῆρ	σωλῆν	κώδων	ὦ	ἀκτῖς

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὅν.	οἱ	κλητῆρες	σωλῆνες	κώδωνες	αἱ	ἀκτῖνες
Γεν.	τῶν	κλητῆρων	σωλῆνων	κωδώνων	τῶν	ἀκτίνων
Δοτ.	τοῖς	κλητῆρσιν(ν)	σωλῆσι(ν)	κώδωσι	ταῖς	ἀκτίσι
Αἰτ.	τοὺς	κλητῆρας	σωλῆνας	κώδωνας	τάς	ἀκτινας
Κλ.	ὦ	κλητῆρες	σωλῆνες	κώδωνες	ὦ	ἀκτῖνες

Ἑνικός ἀριθμός

	(θ. πρακτορ)	(θ. χιον)	(θ. βραχίον)	(θ. ποιμεν)
Ὅν.	ὁ πράκτωρ	ἡ χιών	ὁ βραχίων	ποιμήν
Γεν.	τοῦ πράκτορος	τῆς χιόνος	τοῦ βραχίονος	ποιμένου
Δοτ.	τῷ πράκτορι	τῇ χιόνι	τῷ βραχίονι	ποιμένι
Αἰτ.	τὸν πράκτορα	τὴν χιόνα	τὸν βραχίονα	ποιμένα
Κλ.	ὦ πράκτορ	ὦ χιών	ὦ βραχίον	ποιμήν

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὅν.	οἱ πράκτορες	αἱ χιόνες	οἱ βραχίονες	ποιμένες
Γεν.	τῶν πρακτέρων	τῶν χιόνων	τῶν βραχιόνων	ποιμένων
Δοτ.	τοῖς πράκτορι	ταῖς χιόσι	τοῖς βραχίοσι	ποιμέσι
Αἰτ.	τοὺς πράκτορας	τὰς χιόνας	τοὺς βραχίονας	ποιμένας
Κλ.	ὦ πράκτορες	ὦ χιόνες	ὦ βραχίονες	ποιμένες

Ἑνικός ἀριθμός

	(θ. εὐδαίμων)	(θ. εὐδαίμων)
Ὅν.	ὁ εὐδαίμων	τὸ εὐδαίμων
Γεν.	τοῦ εὐδαίμονος	τοῦ εὐδαίμονος
Δοτ.	τῷ εὐδαίμονι	τῷ εὐδαίμονι
Αἰτ.	τὸν εὐδαίμονα	τὸ εὐδαίμον
Κλ.	ὦ εὐδαίμον	ὦ εὐδαίμον

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὅν.	οἱ εὐδαίμονες	τὰ εὐδαίμονα
Γεν.	τῶν εὐδαιμόνων	τῶν εὐδαιμόνων
Δοτ.	τοῖς εὐδαίμοσι	τοῖς εὐδαίμοσι
Αἰτ.	τοὺς εὐδαίμονας	τὰ εὐδαίμονα
Κλ.	ὦ εὐδαίμονες	ὦ εὐδαίμονα

90. Τὰ ὑγρόληκτα σχηματίζουν τὴν ὀνομαστικὴν δι' ἐκτάσεως τοῦ θεματ. φωνήεντος, ἐὰν εἶναι βραχύ· ὡς ὁ λιμήν (θ. λιμεν), ὁ ῥήτωρ (θ. ρητορ), ὁ κλητὴρ (θ. κλητηρ).

91. Ἐκ τῶν ὑγρολήκτων τὰ μὲν ὀξύτονα ἔχουσι κλητικὴν ὁμοίαν

μέ την ὄνομ. τὰ δὲ βαρύτονα ὁμοίαν μέ τὸ θέμα· ὡς ἡ χιών, ὦ χιών, ὁ βραχίων, ὦ βραχίον.

Σημ. α'. Ἐκ τῶν ὑγρολήκτων προσλαμβάνουσι τὴν κατάληξιν *ς* μόνον τὰ λήγοντα εἰς *ις*, *ινος*· ὡς ἀκτίς (θ. ἀκτίν) καὶ τὰ ἐπίθετα μέλας (θ. μελαν) καὶ τάλας (θ. ταλαν).

Σημ. β'. Τὸ *ν* πρὸ τοῦ *ς* ἀποβάλλεται· ὡς λιμέσι (λιμένοι).

Σημ. γ'. Τὰ λήγοντα εἰς *ις*, *ινος* καὶ *αν*, *ανος* ἔχουσι τὸ θεματικὸν φωνήεν μακρόν.

Σημ. δ'. Τὰ εἰς *ων* σύνθετα ἐπίθετα εἰς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν καὶ εἰς τὸ οὐδέτερον ἀναδιβαζοῦσι τὸν τόνον ὡς ὦ εὐδαιμον, τὸ εὐδαιμον. Ἐξαιροῦνται τὰ λήγοντα εἰς φρων καὶ τὰ ἐπιλήσμων καὶ ἐπιστήμων· ὦ εὐθύφρον, ὦ ἐπιστήμων, ὦ ἐπιλήσμων.

Γύμν. 41. Νὰ κλιθῶσι τὰ ἑξῆς.

Ὁ νιπτήρ, ὁ σωτήρ (κλ. σῶτερ), ὁ ἀστήρ (δοτ. ἀστράσι), ὁ μάρτυς (μάρτυρος, μάρτυσι), ὁ κοσμητήρ, ὁ πυρήν, ὁ λιμήν, ὁ δελφίς, ὁ παιάνων-ωνος· ὁ πῶγων, ὁ χειμῶν, ὁ χιτών· ὠν-ονος· ὁ γείτων, ἡ εἰκὼν, ὁ εὐγνώμων τὸ εὐγνώμων.

Γύμν. 42. Νὰ τραπῶσι τὰ εἰς ἐνικὸν εἰς πληθ. καὶ τὰ εἰς πληθυντικὸν εἰς ἐνικόν.

Εἰς τὸν κοιτῶνα πρέπει νὰ εἰσέρχεται ἡλιακὴ ἀκτίς.—Ὁ ἄξων τῆς ἀμάξης κατασκευάζεται ὑπὸ τοῦ σιδηρουργοῦ.—Ἐν τῇ πεδιάδι εὐρίσκεται ἐλαιὼν καὶ ἀμπελών.—Ἡ εἰκὼν κατεσκευάσθη κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα.—Κατὰ τοὺς χειμῶνας ἔπεσαν πολλαὶ χιόνες.—Οἱ ὄρφανοὶ ὑπῆρξαν εὐγνώμονες πρὸς τοὺς κηδεμόνας.—Ὁ ἥχος τοῦ κώδωνος μετέξγειρεν ἐκ τῆς κλίνης.—Ἡ πτέρυξ τοῦ δελφίνος εἶναι βραχεῖα.—Οἱ δεισιδαίμονες δὲν εἶναι σώφρονες. Σιμὸς λέγεται ὁ ἔχων τὴν ῥίνα πεπιεσμένην. Εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας οἱ νικηταὶ ἐλάβανον στεφάνους ἐξ ἀγρίων ἐλαιῶν.—Ὁ ἰσχυρογνώμων, ὦ ἐπιλήσμωνες τῶν καθηκόντων.—Ὁ ἐλεήμων καὶ φιάνθρωποι· Ἑλληνες.

Συγμόληκτα

*Ενικός ἀριθμὸς

	(θ. πληθες)	(θ. ἀληθες)	(θ. ἀληθες)
Ὄν.	τὸ πλῆθος	ὁ καὶ ἡ ἀληθής	τὸ ἀληθές
Γεν.	τοῦ πλήθους(εος)	ἀληθοῦς(έος)	τοῦ ἀληθοῦς
Δοτ.	τῷ πλῆθει(εῖ)	ἀληθεῖ(εῖ)	τῷ ἀληθε
Αἰτ.	τὸ πλῆθος	ἀληθῆ(έα)	τὸ ἀληθές
Κλ.	ὦ πλῆθος	ἀληθές	ὦ ἀληθές

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὅν.	τὰ	πλήθη (εα)	οἱ καὶ αἱ ἀληθεῖς (έες)	τὰ	ἀληθῆ
Γεν.	τῶν	πληθῶν (έων)	ἀληθῶν (έων)	τῶν	ἀληθῶν
Δοτ.	τοῖς	πλήθεσι	ἀληθέσι	τοῖς	ἀληθέσι
Αἰτ.	τὰ	πλήθη (εα)	ἀληθεῖς (έας)	τὰ	ἀληθῆ
Κλ.	ὧ	πλήθη (εα)	ἀληθεῖς (έες)	ὧ	ἀληθῆ

Ἑνικός ἀριθμὸς

	(θ. Διογενες)	(θ. Σοφοκλεες)
Ὅν.	δ Διογένης	δ Σοφοκλῆς (έ-ης)
Γεν.	τοῦ Διογένους (εος)	τοῦ Σοφοκλέους (έε-ος)
Δοτ.	τῷ Διογένει (εῖ)	τῷ Σοφοκλέει (έ-εῖ)
Αἰτ.	τὸν Διογένη (εα) καὶ Διογένην	τὸν Σοφοκλέα (έ-εα)
Κλ.	ὦ Διόγενες	ὦ Σοφόκλεις (ε-ες)

Ἑνικός ἀριθμὸς

	(θ. συνήθες)	(θ. συνήθες)
Ὅν.	δ καὶ ἡ συνήθης	τὸ σύνθηες
Γεν.	συνήθους (ε-ος)	τοῦ συνήθους
Δοτ.	συνήθει (ε-ι)	τῷ συνήθει
Αἰτ.	συνήθη (ε-α)	τὸ σύνθηες
Κλ.	σύνθηες	ὦ σύνθηες

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὅν.	οἱ καὶ αἱ συνήθεις	τὰ συνήθη
Γεν.	συνήθων (έ-ων)	τῶν συνήθων
Δοτ.	συνήθεσι	τοῖς συνήθεσι
Αἰτ.	συνήθεις (ε-ας)	τὰ συνήθη
Κλ.	συνήθεις (ε-ες)	ὧ συνήθη

Ἑνικός

Πληθυντικός

(θ. ἀμμῶδες)

Ὅν.	δ καὶ ἡ ἀμμῶδης	οἱ καὶ αἱ ἀμμῶδεις (ε-ες)
Γεν.	ἀμμῶδους (ε-ος)	ἀμμῶδων (έ-ων)
Δοτ.	ἀμμῶδει (ε-ι)	ἀμμῶδεσι
Αἰτ.	ἀμμῶδη (ε-α)	ἀμμῶδεις (ε-ας)
Κλ.	ἀμμῶδες	ἀμμῶδεις (ε-ες)

92. Τὰ σιγμόληκτα ἔχουσι θέμα, τὸ ὁποῖον λήγει εἰς ες. Καὶ τὰ μὲν ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ σχηματίζουσι τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν δι' ἐκτάσεως τοῦ ε εἰς *η*, τὰ δὲ οὐδέτερα, ἔαν μὲν εἶνε ἐπίθετα, ἐκ τοῦ θέματος ἀμετοβλήτου, ἂν δὲ εἶνε οὐσιαστικά διὰ τροπῆς τοῦ ε εἰς *ο*· ὡς *ὁ* καὶ ἡ ἀληθής (θ. ἀληθες), τὸ ἀληθές· τὸ πλῆθος (θ. πληθες).

93. Σιγμόληκτα εἶναι α'.) τὰ εἰς *ος* οὐδέτερα οὐσιαστικά· ὡς τὸ πλῆθος· β'.) τὰ εἰς *ης* δικατάληκτα ἐπίθετα· ὡς *ὁ* καὶ ἡ ἀληθής, τὸ ἀληθές καὶ γ'.) τὰ εἰς *ης* σύνθετα κύρια ὀνόματα τὰ λήγοντα εἰς *γένης*, *μῆδης*, *σθένης*, *κράτης*, *φάνης*, *τέλης*, *μένης*, *λάμπης*, *νίκης*, *χάρης* καὶ *κλῆς*.

Σημ. α'. Τὰ σιγμόληκτα ἀποβάλλουσι τὸν χαρακτηριστὴρα *σ* εἰς ὅλας τὰς πτώσεις πλὴν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς καὶ κλητικῆς καὶ τὰ συμπίπτοντα φωνήεντα συναιροῦνται. Διὰ τοῦτο φαίνονται ὡς φωνηεντόληκτα.

Σημ. β'. Τὸ εα συναίρεται εἰς *α*, ὅταν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχῃ *ε*· εἰς δὲ τὰ ἐπίθετα *ὕγις* καὶ *ἐνδεής* συναίρεται εἰς *α* καὶ εἰς *η*, ὡς τὸν *ὕγιᾶ* καὶ *ὕγιῃ*, τὸν *ἐνδεᾶ*, καὶ *ἐνδεῇ*.

Σημ. γ'. Τὰ εἰς *ης* κύρια ὀνόματα πλὴν τῶν εἰς *κλῆς* σχηματίζουσι τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν καὶ κατὰ τὴν τρίτην καὶ κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν, τὸν δὲ πληθυντικὸν πάντοτε κατὰ τὴν πρώτην· ὡς τὸν Δημοσθένη καὶ Δημοσθένην, οἱ Δημοσθέναι κ.λ.π.

94. Τὰ εἰς *ης* σύνθετα παροξύτονα ἐπίθετα εἰς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν καὶ εἰς τὸ οὐδέτερον προπαροξύνονται, ὅπως καὶ τὰ εἰς *ης* κύρια ὀνόματα· ὡς *ὁ* αὐτάρκης, ὡ αὐταρκες, τὸ αὐταρκες, *ὁ* Διογένης, ὦ Διόγενες. Ἐξαιροῦνται τὰ λήγοντα εἰς *ώδης*, *ώλης* καὶ *ήρης*· ὡς ὦ εὐώδες, ὦ πανώλες, ὦ ξιφῆρες.

95. Τὰ εἰς *ης* σύνθετα παροξύτονα ἐπίθετα εἰς τὴν γενικὴν πληθυντικὴν παροξύνονται ὡς καὶ τὸ ἀπλοῦν πλήρης· ὡς τῶν συνήθων (έων), τῶν πλήρων (έων).

Γύμν. 43. Νὰ κλιθῶσι τὰ ἑξῆς.

α'.) Τὸ γένος, τὸ ἦθος, τὸ ὄρος, τὸ χεῖλος, τὸ ἄνθος (γεν. πλ. ὀρέων, χεϊλέων, ἀνθέων· β'.) ὁ συγγενής, ὁ εὐγενής, ὁ εὐκλής, τὸ συγγενές, τὸ εὐγενές, τὸ εὐκλές· γ'.) ὁ Ἀριστομένης, ὁ Χαραλάμπης, ὁ Σωκράτης, ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Θεμιστοκλῆς· δ'.) ὁ χρηστοήθης, τὸ χρηστόηθες, ὁ εὐήθης, τὸ εὐηθες, ἡ τριήρης, ὁ δασώδης, ὁ αἱματώδης.

Γύμν. 44. Νὰ γραφῇ ἡ ἐνικὴ κλητ. καὶ ἡ γεν. πληθυν. τῶν ἑξῆς:

Ὁ αὐτάρκης, ὁ εὐήθης, ἡ αὐθάδης, ὁ ποδήρης, ὁ ἐξώλης, ὁ εὐώδης, ἡ δασώδης χώρα, τὸ εὐκλές ἔθνος, ἡ φιλαλήθης μαθήτρια, ὁ ἀφελής, ἡ πανώλης, ὁ ἀναιδής, τὸ φρικῶδες ἔγκλημα.

Γόμν. 45. Νά γραφῶσι τὰ ἐντὸς παρενθέσεως εἰς τὴν κατάλληλον πτῶσιν.

Τοὺς (φιλαλήθης καὶ εὐσεβής) πάντες τιμῶσι. — Τὸν (ἀγενής καὶ αὐθάδης) περιφρονοῦσιν ὅλοι. — Τὰ (εὐπειθής καὶ φιλομαθής) τέκνα προοδεύουν. — Ὅπου ὑπάρχουσι μέρη (ἐλῶδες), ἔχει καὶ νόσοι. — Τὸν (ἀναιδής καὶ αὐθάδης) ἀποφεύγετε πάντοτε. — Ἐπὶ τῶν (ὕψηλόν ὄρος) πίπτει χιὼν. — Τὸ γάλα εἶναι ἡ μόνη τροφή τῶν (βρέφος) — Ἐκ τῶν (δάσος) λαμβάνομεν ξυλείαν. — Οἱ ἄγριοι μάχονται διὰ τῶν (βέλος). — Προτίμα ζημιὰν ἀπὸ τὰ ἄδικα (κέρδος) — Ὁ κῆπος εἶναι πλήρης ἐκ τῶν (εὐώδες ἄνθος).

Β'. Φωνηεντόληκτα

Ἑνικός ἀριθμὸς

Ὀν.	ῆ	πόλις	δ	πήχυς
Γεν.	τῆς	πόλεως	τοῦ	πήχεως
Δοτ.	τῇ	πόλει (ε-ι)	τῷ	πήχει (ε-ι)
Αἰτ.	τὴν	πόλιν	τὸν	πήχυν
Κλ.	ῶ	πόλι	ῶ	πήχyu

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὀν.	αἱ	πόλεις (ε-ες)	οἱ	πήχεις (ε-ες)
Γεν.	τῶν	πόλεων	τῶν	πήχεων
Δοτ.	ταῖς	πόλεσι	τοῖς	πήχεσι
Αἰτ.	τάς	πόλεις (ε-ας)	τοὺς	πήχεις (ε-ας)
Κλ.	ῶ	πόλεις (ε-ες)	ῶ	πήχεις (ε-ες)

Ἑνικός ἀριθμὸς

Ὀν.	δ	ἱππεὺς	τὸ	ἄστν
Γεν.	τοῦ	ἱππέως	τοῦ	ἄστεως
Δοτ.	τῷ	ἱππεῖ (ε-ι)	τῷ	ἄστει (ε-ι)
Αἰτ.	τὸν	ἱππέα	τὸ	ἄστν
Κλ.	ῶ	ἱππεῦ	ῶ	ἄστν

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὀν.	οἱ	ἱππεῖς (ε-ες)	τὰ	ἄστη
Γεν.	τῶν	ἱππέων	τῶν	ἄστεων
Δοτ.	τοῖς	ἱππεῦσι	τοῖς	ἄστεσι
Αἰτ.	τοὺς	ἱππεῖς	τὰ	ἄστη (ε-α)
Κλ.	ῶ	ἱππεῖς (ε-ες)	ῶ	ἄστη (ε-α)

96. Τὰ εἰς *ις-εως*, τὰ εἰς *εὐς* καὶ τὰ *πῆχυς*, *πέλεκυς*, *πρέσβυς* καὶ ἄστυ εἰς τὴν γενικὴν τοῦ ἐνικοῦ λαμβάνουσι τὴν κατάληξιν *ως*. Τὰ ὀνόματα ταῦτα πλὴν τῶν εἰς *εὐς* εἰς τὴν γενικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ προπαράζονται παρὰ τὸν κανόνα.

Σημ. Τὰ ἔχοντα πρὸ τοῦ *εὐς* φωνῆν συναιροῦν συνήθως καὶ τὴν γενικὴν καὶ αἰτ. καὶ τῶν δύο ἀριθμῶν· ὥς ὁ Εὐδοεύς, τοῦ Εὐδοῶς, τῷ Εὐδοεῖ, τὸν Εὐδοᾶ, ὦ Εὐδοεῦ· οἱ Εὐδοεῖς, τῶν Εὐδοῶν, τοῖς Εὐδοεῦσι, τοῖς Εὐδοᾶς, ὦ Εὐδοεῖς. Οὕτω καὶ Παιραεὺς.

Γυμν. 46. Νὰ κλιθῶσι τὰ ἑξῆς.

Ἡ ἑξίς, ὁ μάντις, ὁ πρύτανις, ἡ ὑπόσχεσις, ὁ δηλητηριώδης ὄφις, ὁ ἱερεύς, ὁ γραμματεὺς, ὁ πέλεκυς, ὁ πρέσβυς.

Γυμν. 47. Νὰ τεθῶσι τὰ ἐν παρενθέσει εἰς τὴν κατάλληλον πτῶσιν.

Τὸ ἐν ὄγδοον τοῦ (πῆχυς) λέγεται ρούπιον. — Οἱ ξυλοκόποι μὲ τοὺς (πέλεκυς) κόπτουσι τὰ δένδρα. — Τὸ δένδρον ἐκόπη μὲ τὸν (πέλεκυς). — Ἡ λέμδος τοῦ (ἀλιεύς) εἶναι μικρά. — Οἱ ὀδόντες τοῦ (ὄφις) εἶναι ὀξεῖς. — Ἐνεκα τῆς πολλῆς (κόνις) δὲν ἐξῆλθον. — Τὰ ἀποτελέσματα πάσης (κακῆ πράξις) εἶναι δυσάρεστα. — Πρέπει νὰ ἐκτελῶμεν τὰς (ὑπόσχεσις) ἡμῶν. — Πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν τὴν αἰφνιδίαν (ψῆξις). — Ὅφειλομεν νὰ σεδῶμεθα τοὺς (γονεὺς, διδάσκαλος, κηδεμῶν) καὶ (ἱερεύς). — Ὅφειλομεν νὰ διορθῶνωμεν τὰς (ἐλλειψίς) ἡμῶν καὶ νὰ ἀποβάλλωμεν τὰς (κακῆ ἑξίς).

Ἑνικός ἀριθμὸς

Ὅν.	ἐ	ἰχθὺς	γλυκὺς	τὸ	γλυκὺ	ἡ	πειθῶ(θ. πειθο)
Γεν.	τοῦ	ἰχθύος	γλυκέος	τοῦ	γλυκέος	τῆς	πειθοῦς(ό-ος)
Δοτ.	τῷ	ἰχθύϊ	γλυκεῖ(έ-ι)	τῷ	γλυκεῖ	τῇ	πειθοῖ(ό-ι)
Αἰτ.	τὸν	ἰχθύν	γλυκύν	τὸ	γλυκὺ	τὴν	πειθῶ(ό-α)
Κλ.	ὦ	ἰχθὺ	γλυκὺ	ὦ	γλυκὺ	ὦ	πειθοῖ

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὅν.	οἱ	ἰχῦες	γλυκεῖς(έ-ες)	τὰ	γλυκέα	αἱ	πειθοί
Γεν.	τῶν	ἰχθύων	γλυκέων	τῶν	γλυκέων	τῶν	πειθῶν
Δοτ.	τοῖς	ἰχθύσι	γλυκέσι	τοῖς	γλυκέσι	ταῖς	πειθοῖς
Αἰτ.	τούς	ἰχθῦς	γλυκεῖς(έ-ας)	τὰ	γλυκέα	τάς	πειθοὺς
Κλ.	ὦ	ἰχθύες	γλυκεῖς(έ-ες)	ὦ	γλυκέα	ὦ	πειθοί

97. Ὅσα ἀπὸ τὰ εἰς υς εἶναι οὐσιαστικὰ φυλάττουσι τὸ υ εἰς ὅλας τὰς πτώσεις, ὅσα δὲ εἶναι ἐπίθετα, τὸ φυλάττουσι μόνον εἰς τὴν ὀνομ. αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ ἐνικοῦ, εἰς δὲ τὰς ἄλλας πτώσεις ἔχουσι χαρακτηριστ. ε.

98. Ἡ πληθ. αἰτιατική τῶν εἰς υς ὀξυτόνων οὐσιαστικῶν περισπᾶται ὡς τοὺς ἰχθῦς.

Σημ. α'. Ἡ ἐνική αἰτιατική τῶν εἰς ω ὀνομάτων ὀξύνεται παρὰ τὸν κανόνα (§ 83) ὡς τὴν πειθῶ (πειθόα).

Σημ. β'. Τὰ εἰς ω ὀνόματα εἰς τὸν πληθυντικὸν σχηματίζονται κατὰ τὴν β' κλίσιν.

Γύμν. 48. Νὰ κλιθῶσι τὰ ἑξῆς.

Ἡ ἰσχύς, ὁ στάχυς, ἡ κλιτύς. — Ὁ βαρύς, ὁ ἡδύς, τὸ ἡδύ, ὁ ἡμι-
σος, ἡ ἡμίσεια, τὸ ἡμισυ, τὰ ἡμίσεα καὶ ἡμίση. — Τὸ εὐρύ στάδιον. —
Ἡ λεχώ, ἡ ἡχώ, ἡ Καλυψώ.

Γύμν. 49. Γράψον τὰ ἑξῆς εἰς τὴν γεν. καὶ αἰτ. τοῦ ἐνικοῦ.

Ἡ ἐπιμήκης καμηλοπάρδαλις, ὁ παχὺς ρινόκερος, ὁ πελώριος ἐλέ-
φας, ἡ ὀλιγαρκὴς κάμηλος, ὁ ἀτρόμητος καὶ θρασύς λέων, ἡ εὐκίνητος
ἄρκτος, ὁ δυσώδης λύκος, ὁ ἰσχυρογνώμων καὶ ἐγκρατὴς ὄνος, ἡ πανοῦρ-
γος ἀλώπηξ, ἡ ταχύπους καὶ ὠραία ἔλαφος, ἡ γαμψώνυξ γαλῆ, ὁ δασύ-
πους λαγῶς, ὁ ἀσπάλαξ καὶ ὁ κάστωρ.

Γύμν. 50. Γράψον τὰ ἀνωτέρω εἰς τὴν ὀνομ. καὶ γεν. τοῦ πληθ.

Γ' Μονοσύλλαβα.

Ἑνικός ἀριθμός

		(θ. γυπ)	(θ. μην)		(θ. δρυ)
Ον.	ὁ	γὺψ	μὴν	ἡ	δρῦς
Γεν.	τοῦ	γυπὸς	μηνὸς	τῆς	δρυὸς
Δοτ.	τῷ	γυπὶ	μηνὶ	τῇ	δρυὶ
Αἰτ.	τὸν	γὺπα	μῆνα	τὴν	δρῦν
Κλ.	ὦ	γὺψ	μὴν	ὦ	δρῦ

Πληθυντικός ἀριθμός

Ον.	οἱ	γὺπες	μῆνες	αἱ	δρύες
Γεν.	τῶν	γυπῶν	μηνῶν	τῶν	δρυῶν
Δοτ.	τοῖς	γυψὶ	μηνσὶ	ταῖς	δρυσὶ
Αἰτ.	τούς	γὺπας	μῆνας	τάς	δρύς
Κλ.	ὦ	γὺπες	μῆνες	ὦ	δρύες

99. Τὰ μονοσύλλαβα τῆς τρίτης κλίσεως εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης. Ἐξαιροῦνται :

α'.) Αἱ μονοσύλλαβοι μετοχαί· ὥς ὁ ὢν, τοῦ ὄντος, τῷ ὄντι, τῶν ὄντων, τοῖς οὔσι κλπ.

β'.) Ἡ γενικὴ πληθ. τῶν ἐξῆς : παῖς (παίδων), φῶς (φώτων), οὖς (ὠτων), δάς (δάδων), θῶς (θώων), Τρῶς (Τρώων) καὶ πᾶς, πᾶν (πάντων, πᾶσι).

100. Τὰ μονοσύλλαβα οὐσιαστικὰ τῆς τρίτης κλίσεως ὀξύνονται εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν, ἂν ἔχουν τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν εἰς α' ὥς ὁ μῆν (τὸν μῆνα), περισπῶνται δὲ εἰς τὴν ἐνικ. ὀνομαστ. αἰτ. καὶ κλητ. ἂν ἔχουν τὴν αἰτ. εἰς ν' ὥς ἡ δρῦς, τὴν δρῦν, ὦ δρῦ.

Σημ. Περισπῶνται εἰς τὴν ἐνικ. ὀνομ. καὶ τὰ ἐξῆς· ἡ γλαῦξ, ὁ πᾶς, ὁ εἰς, ὁ παῖς ὁ Θραῖξ, τὸ φῶς, τὸ οὖς, τὸ πῦρ, τὸ πᾶν.

Γύμν. 51. Νὰ τονισθῶσι τὰ ἐξῆς μονοσύλλαβα.

Ἡ αἰξ, ὁ φθειρ, ἡ βλαξ, ἡ ῥίς, ὁ κτεῖς (κτενός), ὁ σὺς, ὁ πους, ὁ Κρης (Κρητός), ὁ μυς, ἡ προῖξ, ἡ νυξ, ἡ κεντωσα σφηξ.

Γύμν. 52. Νὰ γραφῇ ἡ ἐνικὴ, γεν., δοτ. καὶ αἰτ. τῶν ἐξῆς.

Ἡ οὐρανομήκης φλόξ, ἡ καίουσα δάς, ἡ γλαῦξ, ὁ παῖς, ὁ Θραῖξ, ὁ πᾶς, τὸ πᾶν, ὁ Τρῶς.

Γύμν. 53. Νὰ γραφῇ ἡ πληθυντικὴ ὀνομ., γεν., δοτ. καὶ αἰτιατ. τῶν ὀνομάτων τοῦ 51 καὶ 52 γυμνάσματος.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

101. Ἀνώματα ὀνόματα λέγονται ὅσα δὲν κλίνονται σύμφωνα με τοὺς προηγούμενους κανόνας. Τὰ κυριώτερα δὲ ἐξ αὐτῶν εἶναι τὰ ἐξῆς :

1) Ὁ πατήρ, τοῦ πατρός, τῷ πατρί, τὸν πατέρα, ὦ πάτερ. Οἱ πατέρες, τῶν πατέρων, τοῖς πατράσι, τοὺς πατέρας, ὦ πατέρες.

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ : ἡ μήτηρ, ἡ θυγάτηρ, ὁ ἀνὴρ (ἀνδρὸς) ἡ γαστήρ (κλητ. ὦ γαστήρ), Δημήτηρ, Δήμητρας, Δήμητρος, Δήμητρι, Δήμητρα, Δήμητερ.

2) Τὸ γόνυ, τοῦ γόνυτος.

3) Τὸ δόρυ, τοῦ δόρατος.

4) Τὸ φρέαρ, τοῦ φρέατος.

5) Τὸ ὕδωρ, τοῦ ὕδατος.

6) Τὸ ἥπαρ, τοῦ ἥπατος.

7) Τὸ φῶς, τοῦ φωτός.

8) Τὸ οὖς, τοῦ ὠτός κ.λ.π. τὰ ὠτα, τῶν ὠτων, τοῖς ὠσί.

9) Τὸ πῦρ, τοῦ πυρός, τὸ πυρί, τὸ πῦρ, ὃ πῦρ.—Τὰ πυρά, τῶν πυρῶν, τοῖς πυροῖς, τὰ πυρά, ὃ πυρά.

10) Ὁ βοῦς, τοῦ βοός, τῷ βοῖ, τὸν βοῦν, ὃ βοῦ.—Οἱ βόες, τῶν βοῶν, τοῖς βουσί, τοὺς βούς, ὃ βόες.

11) Ἡ γραῦς, τῆς γραός, τῇ γραί, τὴν γραῦν, ὃ γραῦ.—Αἱ γράες, τῶν γραῶν, ταῖς γραυσί, τὰς γραῦς, ὃ γράες.

12) Ἡ ναῦς, τῆς νεώς, τῇ νηί, τὴν ναῦν, ὃ ναῦ.—Αἱ νῆες, τῶν νεῶν, ταῖς ναυσί, τὰς ναῦς, ὃ νῆες.

13) Ἡ αἰδώς, τῆς αἰδοῦς, τῇ αἰδοί, τὴν αἰδῶ, ὃ αἰδοί. Κατὰ τοῦτο κλίνεται ἡ ἡώς. Ἀμφότερα δὲν ἔχουν πληθυντικόν.

14) Τὸ σέλας, τοῦ σέλαιος κ.λ.π.

15) Ἡ χεῖρ, τῆς χειρός, τῇ χειρί, τὴν χεῖρα, ὃ χεῖρ.—Αἱ χεῖρες, τῶν χειρῶν, ταῖς χερσί, τὰς χεῖρας, ὃ χεῖρες.

16) Ἡ γυνή, τῆς γυναικός, τῇ γυναικί, τὴν γυναῖκα, ὃ γύναι.—Αἱ γυναῖκες, τῶν γυναικῶν, ταῖς γυναιξί, τὰς γυναῖκας, ὃ γυναῖκες.

17) Ὁ κύων, τοῦ κυνός, τῷ κυνί, τὸν κύνα, ὃ κύον.—Οἱ κύνες, τῶν κυνῶν, τοῖς κυσί, τοὺς κύνας, ὃ κύνες.

18) Ἡ ἐγγέλως, τῆς ἐγγέλους, τῇ ἐγγέλυι, τὴν ἐγγελυν, ὃ ἐγγελυ.—Αἱ ἐγγέλεις, τῶν ἐγγέλεων, ταῖς ἐγγέλεσι, τὰς ἐγγέλεις, ὃ ἐγγέλεις.

19) Ὁ πρεσβευτής, τοῦ πρεσβευτοῦ κ.λ.π. Πλ. οἱ πρέσβεις, τῶν πρέσβεων, ταῖς πρέσβεσι, τοὺς πρέσβεις, ὃ πρέσβεις.

*20) Ὁ ἀμνός κατὰ τὴν β'. κλίσιν, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀρνός, τῷ ἀρνί, τὸν ἀρνα.—Οἱ ἄρνες, τῶν ἀρνῶν, τοῖς ἀρνάσι, τοὺς ἄρνας, ὃ ἄρνες.

21) Ἡ τίγρις, τῆς τίγρεως, τίγριος, καὶ τίγριδος κ.λ.π. Πλ. αἱ τίγρεις, κ.λ.π.

22) Ὁ νῆστις, τοῦ νήστιος καὶ νήστιδος κ.λ.π.

23) Ἡ ἀμπωτις, τῆς ἀμπώτιδος, καὶ ἀμπώτιος κ.λ.π.

24) Ὁ Ἄρης, τοῦ Ἀρεως, τῷ Ἄρει, τὸν Ἄρην, ὃ Ἄρες.

25) Ὁ Ζεὺς, τοῦ Διός, τῷ Διί, τὸν Δία, ὃ Ζεῦ.

26) Ὁ Ἀπόλλων τοῦ Ἀπόλλωνος, τῷ Ἀπόλλωνι, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ Ἀπόλλω, ὃ Ἀπολλων.

27) Ὁ Ποσειδῶν, τοῦ Ποσειδῶνος, τῷ Ποσειδῶνι, τὸν Ποσειδῶνα καὶ Ποσειδῶ, ὃ Πόσειδον.

28) Ὁ βορρᾶς, τοῦ βορρά καὶ ὁ βορέας, τοῦ βορέου. Τὸ δὲ κύριον κλίνεται πάντοτε ἀσυναίρετως.

*29) Ὁ υἱός κατὰ τὴν β'. κλίσιν, ἀλλὰ καὶ ὁ υἰός, τοῦ υἱέος, τῷ υἱεῖ, τὸν υἱόν, ὃ υἱέ.—Οἱ υἱεῖς τῶν υἱέων, τοῖς υἱέσι, τοὺς υἱεῖς, ὃ υἱεῖς.

30) Ὁ ὄνειρος κατὰ τὴν β'. κλίσιν, ἀλλὰ καὶ τοῦ ὄνειρατος, τῷ ὄνειρατι.—Τὰ ὄνειρατα, τῶν ὄνειράτων, τοῖς ὄνειρασι, τὰ ὄνειρατα.

31) Δάκρυον, δένδρον, κρίνον, (δοτ. πληθ. καὶ τοῖς δάκρυσι, δένδρεσι, κρίνεσι).

32) Ὁ Οἰδίπους, τοῦ Οἰδίποδος καὶ Οἰδίπου, τῷ Οἰδίποδι, τὸν Οἰδίποδα καὶ Οἰδίπουν, ὦ Οἰδίπου.

33) Ὁ σῖτος	Πληθ. ἀριθ.	οἱ σῖτοι	καὶ τὰ σῖτα
ὁ σταθμός	» »	οἱ σταθμοὶ	καὶ τὰ σταθμὰ
ὁ δεσμός	» »	οἱ δεσμοὶ	καὶ τὰ δεσμὰ
τὸ στάδιον	» »	οἱ στάδιοι	καὶ τὰ στάδια

34) Ὁ πολὺς, τοῦ πολλοῦ, τῷ πολλῷ, τὸν πολύν, ὦ πολύ. Πλ. οἱ πολλοί, τῶν πολλῶν, τοῖς πολλοῖς, τοὺς πολλούς.

Ἡ πολλὴ ὁμαλῶς κατὰ τὴν α'. κλίσιν.

Τὸ πολὺ, τοῦ πολλοῦ, τῷ πολλῷ, τὸ πολὺ, ὦ πολύ.—Τὰ πολλά, τῶν πολλῶν, τοῖς πολλοῖς, τὰ πολλά.

35) Ὁ μέγας, τοῦ μεγάλου, τῷ μεγάλῳ, τὸν μέγαν, ὦ μέγαλε καὶ μέγα.—Οἱ μεγάλοι, τῶν μεγάλων, τοῖς μεγάλοις, τοὺς μεγάλους.

Ἡ μεγάλη ὁμαλῶς κατὰ τὴν α'. κλίσιν.

Τὸ μέγα, τοῦ μεγάλου, τῷ μεγάλῳ, τὸ μέγα.—Τὰ μέγαλα, τῶν μεγάλων, τοῖς μεγάλοις, τὰ μέγαλα.

36) Ὁ πρᾶος, τοῦ πράου, τῷ πράῳ, τὸν πρᾶον, ὦ πρᾶε.—Οἱ πρᾶοι (μεταγ. πραεῖς), τῶν πραέων, τοῖς πραέσι, ὦ πρᾶοι.

Ἡ πραεῖα ὁμαλῶς κατὰ τὴν α'. κλίσιν.

Τὸ πρᾶον, τοῦ πράου, τῷ πράῳ, τὸ πρᾶον, ὦ πρᾶον.—Τὰ πραέα, τῶν πραέων, τοῖς πραέσι, τὰ πραέα.

*37) Ὁ σῶος καὶ σῶς, τοῦ σώου, τῷ σώῳ, τὸν σῶον καὶ σῶν, ὦ σῶε.—Οἱ σῶοι καὶ σῶ, τῶν σώων, τοῖς σώοις, τοὺς σώους καὶ σῶς, ὦ σῶοι.

Ἡ σώα καὶ σῶς, τῆς σώας, τῇ σώᾳ, τὴν σώαν καὶ σῶν, ὦ σώα.—Αἱ σῶαι καὶ σῶ, τῶν σώων, ταῖς σώαις, τὰς σώας καὶ σῶς, ὦ σῶαι.

Τὸ σῶον καὶ σῶν, τοῦ σώου, τὸ σῶον καὶ σῶν.—Τὰ σῶα καὶ σᾶ, τῶν σώων, τοῖς σώοις, τὰ σῶα καὶ σᾶ.

Παρατηρήσεις. Ὅσα ἐκ τῶν προηγουμένων καὶ ἐπομένων δὲν κρίνονται ὑπὸ τοῦ διδασκοντος κατὰλληλα διὰ τὴν ε'. τῆξιν, ὅπου δὲν διδάσκονται οἱ ὕποι τῆς ἀρχαίας, παραλείπονται εὐλόγως.

ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΑ

102. Τὰ ὀνόματα: ὁ ἀήρ, ὁ αἰθήρ, ἡ γῆ, τὰ ἔγκατα, αἱ δυσμᾶί, οἱ ἑτησαί (τῶν ἑτησίων) κλίνονται μόνον εἰς τὸν ἀριθμὸν ποῦ εὐρίσκονται καὶ λέγονται *ἐλλειπτικά*.

Τοιαῦτα εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν ἑορτῶν· ὡς τὰ Ὀλύμπια, τὰ Θεοφάγεια, κ.λ.π. καὶ τὰ κύρια ὀνόματα, ὡς αἱ Ἀθῆναι, ὁ Θεμιστοκλῆς.

Σημ. Τὰ ἐνικά κύρια ὀνόματα κλίνονται ἐνίοτε καὶ εἰς τὸν πληθ. ὁσάκις θέλωμεν νὰ δηλώσωμεν πολλὰ ὅσα, τὰ ὁποῖα φέρουσι τὸ ἴδιον ὄνομα, ἢ εἶναι ὅμοια μὲ τὸ κύριον· ὡς οἱ Μιλτιάδαι, οἱ Ἀλέξανδροι, οἱ Ἀριστείδαι.

ΙΔΙΟΚΛΙΤΑ

103. Ὀνόματά τινα ἔχουσιν ἰδιαιτέραν κλίσιν καὶ λέγονται *ιδιοκλίτα* ὡς

Ὀν.	ὁ	Ἰησοῦς	ὁ	Διγενῆς	ὁ	φαγάς
Γεν.	τοῦ	Ἰησοῦ	τοῦ	Διγενῆ	τοῦ	φαγᾶ
Δοτ.	τῷ	Ἰησοῦ	τῷ	Διγενῇ	τῷ	φαγᾷ
Αἰτ.	τὸν	Ἰησοῦν	τὸν	Διγενῆν	τὸν	φαγᾶν
Κλ.	ὦ	Ἰησοῦ	ὦ	Διγενῇ	ὦ	φαγᾶ

* **Γύμν. 53.** Θές τὸν κατὰλῃλον τόνον ἐν τοῖς ἑξῆς:

Τὴν μουσαν, τῶν μουσων, ὁ μὴν, ὁ πους, ὁ βους, ὁ μυς, ἡ δας, τῆς δαδος, τῶν δαδων, ταις δασι, τὴν ἡω, τὴν ἡχω, τὴν βραδειαν, χελωνην, τῶν βεδειων, πραξεων, τῶν ἀκμαιων, ἐλαιων, αἱ ἀξiai γυναικες, τῶν ἀξιων γυναικων, αἱ ἀξiai τῶν ἐμπορευματων, ἡ δικαia φωνη, ἡ χρυση πρῳρα, ἡ ἐλαστικη σφαιρα, ἡ ἀθῳα περιστερα, τὰ ἀθῳα προβατα, τὰ τα κυανα ἀνθη, αἱ εὐπλοι θαλασσαι, οἱ χρυσοι κιονες, ὦ ἰσχυρογνῳμον ζῳον, ὦ εὐγνῳμον καὶ χρηστογηθες παιδιον, τας δασειας ὄφρυς, ἡ ἡμισεια μερις, τῶν ἡμισειων φιαλων, τῶν ἡμισειων κερδων, ὦ αὐταρκες γυναι, ὦ ταχεια τριηρες, ὦ ῥητορ Δημοσθενης, τῶν χρηστογηθων παιδων, τας χηρας γυναικας, τας παχειας χειρας, τῶν ταλαινων γυναικων, τῶν εὐθειων γραμμων, τας λαμπουσας ἀκτινας, πολλων τριηρων πλεουσων, αἱ ἰνες ἀποτελοῦσι τοὺς μυς, ἡ Δημητηρ ἐλατρευετο ἐν Ἐλευσινι, ὁ παις ἐκρατεῖ δαδα, οἱ Θρακες ἀλωπέκην ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἔφερον, τοῦ λαγω το κρεας εἶναι ἡδύ, κατὰ τας ἀποκρεως διασκεδαζουσι, τοῖς ἀριστεουσιν ἀνδρασιν ἐν τοῖς ἀγῳσι βραβεια ἡ πολις διδει καὶ ἀνδρίασι τιμᾶ.

* **Γύμν. 55.** Τρέφον τὰ ἑξῆς εἰς ἐνικόν.

Αἱ βόες παρέχουσι πολλὰς ὠφελείας πᾶσι καὶ τοῖς γάλαξι καὶ τοῖς δέρμασι. — Τὰ ἀληθῆ εἶναι πικρὰ καὶ ἀηδῆ τοῖς ἀνοήτοις, τὰ δὲ ψευδῆ ἡδέα καὶ προσφιλῆ. — Πάντα τὰ ἀγαθὰ καὶ ὠφέλιμα εἶναι καὶ χρηστὰ καὶ συμφέροντα καὶ λυσιτελῆ καὶ σπουδαῖα. — Τὰ ὀρη μακρόθεν μὲν

φαίνονται ἀεροειδῆ καὶ λεῖα, ἐκ τοῦ πλησίον δὲ τραχέα, ἀνώμαλα καὶ δασύδη.—Κέρασι καὶ σάλπιγγιν οἱ σαλπικταὶ σημαίνουσιν.—Οἱ μὲν κυνηγοὶ θηρεύουσι κυσὶ τοὺς λαγῶς, οἱ δὲ κόλακες ἐπαίνοισι τοὺς ἀνοήτους.—Αἱ γλαῦκες θηρεύουσι μῦς καὶ σάυρας.—Οἱ κύνες τοῖς ἀνθρώποις ὠφελείας παρέχουσι.—Αἱ τῶν μαρτύρων μαρτυρίαι πολλάκις ἄπιστοι.—Τὰ πρόβατα καὶ αἱ αἶγες βόσκονται ὑπὸ τῶν ποιμένων.—Οἱ Ἑλληνες εἶχον ὄπλα τὰς περικεφαλαίας, τοὺς θώρακας, τὰς περικνημίδας, τὰ τόξα, τὰ βέλη, τὰ ξίφη, τὰ δόρυτα καὶ δξείας μαχαίρας.—Οἱ εὐφρεῖς καὶ φιλαλήθεις παῖδες γίνονται ἀγαπητοί.—Οἱ Αἰθίοπες τὰς τρίχας καὶ τὰς ἐπιδερμίδας μελαίνας ἔχουσι.—Τοῖς κτεσὶ τὰς κόμας κτενίζομεν.—Οἱ θῶες εἶναι ὅμοιοι τοῖς κυσὶ καὶ εἶναι ζῶα αἰμοχαρῆ.

* Γύμν. 56. Τρέφον τὰ ἐξῆς εἰς πληθ.

Ὁ ὀλιγαρκῆς εἶναι καὶ πλούσιος.—Ἡ ἔγχελος εἶναι ἰχθὺς παχύς.—Τὸ οὖς τοῦ χοίρου εἶναι βραχύ.—Ὁ πατὴρ ἐνδύει τὸν παῖδα ἱμάτιον ποικιλόχρουν.—Γέρων ὄνος ὁδηγεῖ εὐμεγέθη καὶ βραδεῖαν κάμηλον.—Ὁ ὀπλίτης ἔφερε χαλκὴν ἀσπίδα, σιδηροῦν θώρακα, δξεῖαν μάχαιραν καὶ ἐπίμηκες δόρυ.—Ὁ φιλόπατρις πείθεται τῷ νόμῳ καὶ ὑπακούει τῷ ἄρχοντι.—Διὰ τοῦ ὧτός ἀκούω.—Διὰ τῆς ῥινὸς ὁσφραίνομαι.—Ὁ ποιήσας καὶ διδάξας θὰ ὀνομασθῇ μέγας.—Ἡ ἑλληνικὴ σημαία εἶναι κυανόχρους καὶ λευκόχρους.—Ἡ αἰξ ἔχει οὐρὰν βραχεῖαν.—Ἡ ἐργάτις μέλισσα φονεύει τὸν κηφήνα.—Ὁ ποὺς τοῦ μυὸς εἶναι βραχύς.

Γύμν. 57. Τρέφον τὰ ἐξῆς εἰς ἐνικόν.

Οἱ κύνες ἔχουσι σώματ᾽ ἰσχνά, κεφαλὰς μικρὰς καὶ ἐπιμήκεις, ὀφθαλμοὺς ζωηρούς, ὦτα μικρὰ καὶ δξέα, ῥίνας προτεταμένας, κοπτήρας δξεῖς, λαιμοὺς βραχεῖς καὶ παχεῖς, στήθη προέχοντα, οὐρὰς εὐκινήτους, πόδας μετρίους καὶ ἰσχυροὺς, ὄνυχας ἀμβλεῖς καὶ ὀδόντας δξεῖς. Τὰ πτηνὰ τρώγουσι κοχλίας, σκώληκας, ἀκρίδας, τέττιγας, μυῖας, κώνωπας, μελίσσας καὶ ὀπώρας.—Τὰ κρίνα εἶναι ἀνθὴ λευκά, πορφυρᾷ ἢ κυανᾷ, ἔχουν στελέχη στερεὰ καὶ φύλλα ἐπιμήκη καὶ λογχοειδῆ.—Αἱ γαλαῖ εἶναι ἄπιστοι, δόλιαι, πανοῦργοι καὶ φιλέριδες, ἀλλὰ καὶ χρῆσιμα οἰκιακὰ ζῶα.—Οἱ ἱέρακες εἶναι ἐχθροὶ τῶν γλαυκῶν.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

104. Τὰ ἐπίθετα φανερῶνουν τὴν ποιότητα ἢ ἰδιότητα τῶν οὐσιαστικῶν καὶ ἔχουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τρία γένη: ἀρσενικόν, θηλυκὸν καὶ οὐδέτερον· ὡς ὁ ὠραῖος, ἡ ὠραία, τὸ ὠραῖον· ὁ ἀληθής, ἡ ἀληθής, τὸ ἀληθές.

Γύμν. 58. Ἀντίγραψον τὰ ἐξῆς ἐπίθετα γράφων πλαγίως καὶ τὸ ἀντίθετον
ἐκάστῳ ὥς
καλός—κακός
καθαρός—ρυπαρός

Εὐτακτος, πλούσιος, ἥσυχος, λευκός, ὠραῖος, φωτεινός, ἀγνώμων,
εὐτυχής, ἔμψρων, ἐπιμελής, ἀληθής, ἐλαφρός, ὑψηλός, ἄξιος, ἱκανός,
ἐνοπλος, εὐκίνητος, παχύς, σκληρός, ἄγριος, ὑγίης, εὐθυμος, δίκαιος,
γενναῖος, δξύς, ἀνώμαλος, εὐσεβής, ἐλεύθερος, εὐαίσθητος, ἐχθρός,
εὐγενής, φιλόπονος, ταχύπους, γλυκός, κενός, ψυχρός, ἀθῶος, εὐκολος,
χρήσιμος, εὐάρεστος, εὐώδης, εὐρύς, βλάξ, ἔνδακρυς.

Τρικατάληκτα ἐπίθετα.

105. Ὅσα ἐπίθετα ἔχουν ἰδιαίτερον τύπον δι' ἕκαστον γένος λέγονται
τρικατάληκτα.

106. Τὰ τρικατάληκτα ἐπίθετα λήγουσιν εἰς

ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.	Παραδείγματα		
ος	η	ον	σοφός,	σοφή,	σοφόν.
ος	α	ον	καθαρός,	καθαρά,	καθαρόν.
οὗς	ῆ	οὖν	χρυσοὺς	χρυσή	χρυσούν
οὗς	ᾱ	οὖν	ἄργυροὺς	ἄργυρᾱ,	ἄργυροῦν
υς	εἰα	υ	βαρύς,	βαρεῖα,	βαρύ.

Γύμν. 58. Γράφον 20 ἐπίθετα ἀντιστοιχοῦντα ἀνά τέσσαρα εἰς ἕκαστον τῶν
ἄνω παραδειγμάτων.

Σημ. Τὰ ἐπίθετα μέλας καὶ τάλας ἔχουν θηλυκὸν μέλαινα, τάλαινα καὶ οὐδέ-
τερον μέλαν καὶ τάλαν· τὸ δὲ πᾶς ἔχει θηλυκὸν πᾶσα καὶ οὐδ. πᾶν· τὸ δὲ χαρίεις
καὶ φωνήεις θηλ. χαρίεσσα, φωνήεσσα, οὐδ. χαρίεν, φωνήεν καὶ τινα ἄλλα.

106. Ἐκ τῶν εἰς ος καὶ οὗς τρικατάληκτων ἐπιθέτων ὅσα ἔχουν
πρὸ τοῦ ος καὶ οὗς σύμφωνον πλὴν τοῦ ρ σχηματίζουν τὸ θηλυκὸν εἰς η
τὰ δὲ ἄλλα εἰς α· ὥς

καλός,	καλή	—	ἄξιος,	ἄξια,
σοφός	σοφή	—	καθαρός,	καθαρά,
διπλοὺς	διπλή	—	ἄργυροὺς	ἄργυρᾱ.

Σημ. Τὸ ἐπίθ. ὀρθος σχηματίζει θηλυκὸν ὀρθή.

Γύμν. 60. Νὰ γραφῇ τὸ θηλυκὸν τῶν ἐξῆς παρὰ τὸ ἀρσενικόν· ὥς ὠραῖος—
ὠραία.

Κακός, σφοδρός, πυκνός, ὄσιος, στενός, ἄγιος, ἰσχυρός, πονηρός, ῥωμαλέος, πορφυροῦς, σιδηροῦς, χαλκοῦς, κυανοῦς, ποικίλος, ψυχρός, ἄπλοῦς, λαμπρός, ἰσχνός, μέτριος, ἄθλιος, φοβερός, σιωπηλός, θερμός, τρανός.

Δικατάληκτα ἐπίθετα.

107. Ὅσα ἐπίθετα ἔχουν μόνον δύο τύπους, δηλ. ἓνα διὰ τὸ ἄρσειν καὶ θηλυκὸν καὶ ἄλλον διὰ τὸ οὐδέτερον λέγονται **δικατάληκτα**.

108. Τὰ δικατάληκτα ἐπίθετα λήγουσιν εἰς ἄρσ., θηλ. καὶ οὐδ.

Παραδείγματα

ος	ον	δ	ή	πάνσοφος	τὸ	πάνσοφον
ης	ες	δ	ή	ἀληθής	τὸ	ἀληθές
ων	ον	δ	ή	σῶφρων	τὸ	σῶφρον
ους	ουν	δ	ή	εὖνους	τὸ	εὖνουν
ις	ι	δ	ή	φιλόπατρις	τὸ	φιλόπατρι
υς	υ	δ	ή	ἐνδακρυς	τὸ	ἐνδακρυ

109. Ἄκ τῶν **ος ους καὶ υς** ἐπιθέτων **τρικατάληκτα** μὲν εἶναι τὰ ἀπλᾶ, **δικατάληκτα** δὲ τὰ σύνθετα· ὡς σοφός, ή, όν, δ ή πάνσοφος, τὸ πάνσοφον κ.τ.λ.

Σημ. α'. Ἐκ τῶν εἰς **ος** ἀπλῶν δικατάληκτα εἶναι τὰ ἐξῆς συνηθέστερα: **βάρε- βαρος, βάνανσος, βάσκανος, ἔωλος, ἡμερος, ἥρεμος, ἥσυχος, κίβδηλος, λάβρος**· τὰ πλεῖστα τῶν ληγόντων εἰς **ιμος**· ὡς ὠφέλιμος, φρόνιμος καὶ τινα τῶν ληγόντων εἰς **ιος καὶ ειός**· ὡς ἀτίος, αἰφνίδιος, ἀκούσιος, γενέθλιος, βόρειος, βασιλῆιος.

Σημ. β'. Δικατάληκτα εἶναι καὶ τὰ ἐπίθετα τῆς ἀττ. β'. κλίσεως ὡς ἡ ἀξιό- χρεως, τὸ ἀξιόχρεων.

Γύμν. 61. Γράψον 15 ἐπίθετα ἀντιστοιχοῦντα ἀνὰ τρία εἰς ἕκαστον τῶν παρα- δειγμάτων τῆς § 108 πλὴν τῶν εἰς **υς**.

Γύμν. 62. Νά γραφῶσιν εἰς ἰδιαίτεραν στήλην τὰ τρικατάληκτα καὶ εἰς ἄλλην τὰ δικατάληκτα τῶν ἐξῆς ἐπιθέτων.

Ῥαγδαῖος, μάχιμος, φαῖδρός, σεμνός, ἑξαπλοῦς, εὐχρους, λινοῦς, βαθύς, πάγκalos, ἰσοδύναμος, κακοδαίμων, χρηστοθήης, αὐτάρκης, πτε- ρόεις, εὐώδης, νοήμων, ἐλεήμων, τυχαῖος, ἄγνός, ταχύς, ἄχαρις, ἄπατρις, τερπνός.

Μονοκατάληκτα

110. **Μονοκατάληκτα** ἐπίθετα λέγονται ὅσα ἔχουν ἓνα μόνον τύπον καὶ δύο γένη. ἄρσ. καὶ θηλυκόν.

111. Τὰ συνηθέστατα τῶν μονοκαταλήκτων εἶναι τὰ ἑξῆς :

Ὁ ἡ ἄπαις, ὁ ἡ ἄρπαξ, ὁ ἡ βλάξ, ὁ ἡ μάκαρ, ὁ ἡ μιγάς, ὁ ἡ νῆστις, ὁ ἡ πένης, ὁ ἡ μύωψ καὶ ὁ ἡ νέηλυς.

Γύμν. 63. Γράφον καὶ τὰ τρία γένη τῶν ἐπιθέτων τοῦ 57 γυμν. καὶ τῶν ἀντιθέτων αὐτοῖς.

112. Τὰ ἐπίθετα κλίνονται κατὰ τὰς τρεῖς κλίσεις ὡς καὶ τὰ οὐσιαστικά· συμφωνοῦν δὲ πρὸς αὐτὰ κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν.

Γύμν. 64. Νὰ κλιθῶσι τὰ ἑξῆς :

Ὁ γενναῖος στρατιώτης, ἡ ἡμίσεια μερίς, τὸ χρυσοῦν δῶρον, ὁ δυστυχὴς ἀνὴρ, ἡ σώφρων γυνή, ὁ πολὺς ὄχλος, τὸ βαθὺ φρέαρ, ἡ ποικιλόχρους ἐσθῆς, ἡ μέλαινα θρίξ, ἡ εὐδαίμων χώρα, ἡ σπουδαία πράξις.

Γύμν. 65. Ἀντίγραφον τὰ ἑξῆς θέτων τὸ ἐν παρενθέσει ἐπίθετον συμφώνως πρὸς τὸ οὐσιαστικόν.

Ἡ (καλὸς) πράξις.—Ἡ (πονηρὸς) ἀλώπηξ.—Τὴν (βαθὺς) θάλασσαν.—Τῆς (βραχὺς) ζωῆς.—Τὸ (πολυτελὲς) ἔνδυμα.—Τὸ (παχὺς) κρέας.—Τῷ (ὕψηλός) ὄρει.—Τῇ (μέλας) κόμῃ.—Ἡ (διαφανὴς) ὕαλος.—Τὴν (εὐθὺς) γραμμὴν.—Τῷ (καθαρὸς) τετραδίῳ.—Ἡ (σιδηροῦς) κλίνη.—Τοῦ (φιλόπονος) ἐργάτου.—Ὁ (δυστυχὴς) τέκνον.—Τὴν (ὕψηλός) κάμηλον.—Τὸ (εὐώδης) ρόδον.—Τὸν (παχὺς) ἰχθύν.—Τοῦ (ἐπιμελὲς) μαθητοῦ.—Τῇ (εὐδαίμων) πόλει.—Τοῦ (ἀειθαλὲς) δένδρου.—Ἡ (εὐτακτος) μαθήτρια.—Τὸν (εἰλικρινὲς) δικαστήν.

Γύμν. 66. Γράφον τὰ ἄνω εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

Βαθμοὶ ἐπιθέτων

Ὁ λίθος εἶναι σκληρός.

Ὁ σίδηρος εἶναι σκληρότερος τοῦ λίθου.

Ὁ ἀδάμας εἶναι τὸ σκληρότατον πάντων τῶν σωματῶν.

Ὁ ἀνὴρ αὗτος εἶναι πλουσιώτατος.

113. Τὰ ἐπίθετα ἔχουν τρεῖς βαθμούς, τὸν **θετικόν**, τὸν **συγκριτικόν** καὶ τὸν **ὑπερθετικόν**.

α'.) Ὁ θετικὸς βαθμὸς φανερώνει· ὅτι ἓνα οὐσιαστικὸν ἔχει ἀπλῶς μίαν ἰδιότητα, ὡς ὁ **λίθος εἶναι σκληρός**.

Ἑλληνικὴ γραμματικὴ

γ.) Ὁ συγκριτικὸς βαθμὸς φανερῶνει, ὅτι ἀπὸ δύο οὐσιαστικά, τὰ ὁποῖα ἔχουν μίαν ιδιότητα κοινήν, τὸ ἓνα ἀπὸ αὐτὰ ἔχει τὴν ιδιότητα ταύτην εἰς ἀνώτερον βαθμὸν παρὰ τὸ ἄλλο· ὡς *ὁ σίδηρος εἶναι σκληρότερος τοῦ λίθου*.

γ'. Ὁ ὑπερθετικὸς βαθμὸς φανερῶνει, ὅτι ἀπὸ πολλὰ οὐσιαστικά, τὰ ὁποῖα ἔχουν μίαν ιδιότητα κοινήν, τὸ ἓνα ἀπὸ αὐτὰ τὴν ἔχει εἰς ἀνώτατον βαθμὸν· ὡς *ὁ ἀδάμας εἶναι τὸ σκληρότατον πάντων τῶν σωμάτων*.

Σημ. α'. Ὁ ὑπερθετικὸς βαθμὸς φανερῶνει ἀκόμη ὅτι ἓνα οὐσιαστικὸν ἔχει μίαν ιδιότητα εἰς πολὺ μεγάλον βαθμὸν ἀνευ συγκρίσεως· ὡς *ὁ ἀνὴρ οὗτος εἶναι πλουσιώτατος*.

Σημ. β'. Τὰ συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά λέγονται μὲ μίαν λέξιν *παραθετικά*.

114. Αἱ συνήθεις καταλήξεις τῶν παραθετικῶν εἶναι :

<i>τερος,</i>	<i>τέρα,</i>	<i>τερον</i>	διὰ τὸ συγκριτικόν
<i>τατος,</i>	<i>τάτη,</i>	<i>τατον</i>	διὰ τὸ ὑπερθετικόν.

Παραθετικά τῶν εἰς *ος* ἐπιθέτων

Θετικὸς	Συγκριτικὸς	Ὑπερθετικὸς
σκληρὸς	σκληρότερος	σκληρότατος
ἄθῳρος	ἄθῳρότερος	ἄθῳρότατος
εὐτεκνός	εὐτεκνότερος	εὐτεκνότατος
ἐνδοξός	ἐνδοξότερος	ἐνδοξότατος
ἱερὸς	ἱερώτερος	ἱερώτατος
σοφὸς	σοφώτερος	σοφώτατος

115. Τὰ εἰς *ό(ώ)τερος* συγκριτικά καὶ *ό(ώ)τατος* ὑπερθετικά γράφονται διὰ τοῦ *ο* μὲν, ὅταν ἡ πρὸ τοῦ *ότερος* συλλαβὴ εἶναι φύσει μακρά ἢ θέσει μακρά, διὰ τοῦ *ω* δέ, ὅταν ἡ πρὸ τοῦ *ώτερος* συλλαβὴ εἶναι βραχεῖα.

Σημ. α'. Θέσει μακρά λέγεται ἡ συλλαβὴ, ὅταν ἔχῃ βραχὺ φωνήεν καὶ ἔπυνται δύο ἢ πλείοτερα σύμφωνα ἢ διπλοῦν· ὡς *λε-πίς, ἐν-δο-ξος*.

Σημ. β'. Τὰ παραθετικά σχηματίζονται καὶ περιφραστικῶς, τὸ μὲν συγκριτικὸν μὲ τὸ *μᾶλλον* καὶ τὸ θετικόν, τὸ δὲ ὑπερθετικὸν μὲ τὸ *μάλιστα* καὶ τὸ θετικόν· ὡς *φίλος — μᾶλλον φίλος — μάλιστα φίλος*.

Σημ. γ'. Τὰ ἐπίθετα, τὰ ὁποῖα σημαίνουν τελείαν ἐννοιαν ἢ ὅλην ἢ χρόνον δὲν ἔχουν βαθμὸν· ὡς *θνητός, χρυσοῦς, χθесινός*.

116. Τὰ πλείστα τῶν εἰς *ος* ἐπιθέτων ἔχουν τὸ δίχρονον τῆς παραληγοῦσης βραχύ· ὡς ὠφέλιμος, πρακτικός, δοῖος.

117. Ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἔχουν τὸ δίχρονον τῆς παραληγοῦσης μακρόν, συνηθέστερα εἶναι τὰ ἑξῆς: *ισχυρός, ἀνιαρός, τρανός, λιτός, φλύαρος* καὶ τὰ λήγοντα εἰς -θυμός, -κίνδυνος, -λύπος (λύπη), -νίκος (νίκη), -τιμός (τιμή), -ψυχός (ψυχή), -χυμός (χυμός), -κύρος (κύρος).

Παραθετικά τῶν εἰς *υς, ης, και ων* ἐπιθέτων

Θετικός	Συγκριτικός	Ὑπερθετικός
γλυκὺς	γλυκύτερος	γλυκύτατος
βαθὺς	βαθύτερος	βαθύτατος
ἀληθής	ἀληθέστερος	ἀληθέστατος
ὕγιής	ὕγιεστερος	ὕγιεστατος
σώφρων	σωφρονέστερος	σωφρονέστατος
εὐδαίμων	εὐδαιμονέστερος	εὐδαιμονέστατος

Παραθετικά τῶν εἰς *ους* ἐπιθέτων

Θετικός	Συγκριτικός	Ὑπερθετικός
εὐπνους	εὐπνώτερος	εὐπνώτατος
εὐχρους	εὐχρώτερος	εὐχρώτατος
εὐνους	εὐνούστερος	εὐνούστατος
ἀπλοῦς	ἀπλούστερος	ἀπλούστατος

Σημ. α'. Ἀπὸ τὰ εἰς *ους* σχηματίζουν τὰ παραθετικά εἰς *ούστερος, ούστατος* τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ νοῦς καὶ τὸ ἀπλοῦς.

Σημ. β'. Τὰ ἐπίθετα *ἰσθιος, γεραίος, εὐθιος, ὀφιος* σχηματίζουν τὰ παραθετικά εἰς *αἰτέρος αἰτάτος*· ὡς γεραίτερος γεραίτατος, τὸ δὲ παλαιὸς παλαιότερος καὶ παλαιτέρος καὶ τὸ φίλος, φίλτερος, φίλτατος.

γ'. Τὰ ἐπίθετα *χαρίεις, ἀκρατός, ἄσμενος, ἠρρωμένος* καὶ *πένης* σχηματίζουν τὰ παραθετικά εἰς *έστερος έστατος*· ὡς χαρίεστερος, πενέστερος κ.λ.π.

Σημ. δ'. Τὰ παραθετικά τοῦ *ἀχαρίς* εἶναι *ἀχαρίστερος, ἀχαρίστατος*. Κατὰ τοῦτο σχηματίζονται καὶ τὰ παραθετικά τῶν ἑξῆς· *ἀρπαξ, βλάξ, λάλος, κλέπτης, πλεονέκτης*· ὡς ἀρπαξίστερος, βλακίστερος, ληλίστερος, κλεπτίστερος, πλεονε-

κτίστερος. Τοῦ δὲ ὑβριστῆς, εἶναι ὑβριστότερος, ὑβριστότατος. Τοῦ μέλας μελάντερος, μελάντατος. Τοῦ εὐχαρις καὶ ἐπιχαρις εὐχαριτώτερος, ἐπιχαριτώτερος.

Γύμν. 67. Γράψον τὰ παραθετικά τῶν ἐξῆς ἐπιθέτων ὡς ἐξῆς :

Θετικός
σκληρὸς

Συγκριτικός
σκληρότερος

Υπερθετικός
σκληρότατος

Δίκαιος, ἄξιος, ἑλαφρὸς, πυκνός, κενός, καινός, ἐρυθρός, ἔντιμος, δύνουος, εὐχρους, πολῦτιμος, εὐτεκνος, τρανός, τίμιος, ὀχυρός, ἰσχυρός, ἥσυχος, ἄγιος, πρόθυμος, εὐπλους, μεγάλῳψυχος, ἔγκυρος, στερεός, ἀνιάρος, λιτός, συνήθης, χαρίεις, χρήσιμος, ἄφρων, βραδύς, ἄφθονος, μεγαλοπράγμων, δυσώδης, πορφυροῦς, ἔνδοξος, εὐφυής, εὐγενής, ἄλσος, βλάξ, πένης, ἀργυροῦς, ἀθάνατος, ξύλινος, ἑαρινός.

Γύμν. 68. Νὰ γραφῶσι τὰ παραθετικά τῶν ἐξῆς ἐπιθέτων εἰς τὴν ἰδίαν πτῶσιν ποῦ εὑρίσκεται τὸ θετικόν.

Ὁ ἄπιστος, τὴν ἡμέρον, τοῦ κακόνου, τῇ ἀσφαεῖ, τῶν δεινῶν, τῷ τακτικῷ, τοῖς εὐρώστοις, τῶν πλήρων, τῶν νοσημόνων, τοὺς βιαίους, τὴν ταχεῖαν, τὰς θερμάς, τὰ ψυχρά, τὸν εὐγνώμονα, ταῖς τερπναῖς, τὰς αἰσίας, τὸν βαρύτιμον, τῇ γενναίᾳ, τὰ γλυκέα, τὸν πανοῦργον, τοὺς πλεονέκτας, τὰς εὐδαίμονας, τὰς δυσώδεις, τὸν εὐσεβῆ.

Γύμν. 69. Νὰ γραφῇ τὸ συγκριτικόν τῶν ἐν παρενθέσει ἐπιθέτων συμφώνως πρὸς τὸ οὖσ.

Ἡ κυπάρισσος εἶναι (ὕψηλός) τῆς συκῆς. — Οἱ μαθηταὶ οὗτοι εἶναι (ἐπιμελής) ἐκείνων. — Τὸ ἔαρ εἶναι (τερπνός) τοῦ φθινοπώρου. — Οὐδὲν τῆς πατρίδος (φίλος). — Οἱ ὕψηλοι τόποι εἶναι (ὕψιινός) τῶν χαμηλῶν, οἱ δὲ μεσόγειοι (ψυχρός) τῶν παραθαλασσίων. Οἱ Σπαρτιαῖται ἦσαν (μάχιμος) τῶν Ἀθηναίων. — Ἡ χελώνη εἶναι (βραδύς) τῆς καμήλου. — Τὸ γάλα τοῦ προβάτου εἶναι (παχύς) τοῦ γάλακτος τῆς αἰγός.

Γύμν. 70. Ἀντίγραφον τὰς ἐξῆς φράσεις θέτων ἀντὶ τῆς — τὸ ἄλλειπον.

Ὁ Ἀριστείδης ἦτο δικαιο—τατος, ὁ δὲ Θεμισκλῆς στρατηγικ—τατος. — Ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν ἀρετὴν εἶναι στεν—τάτη καὶ ἀποκρημ—τάτη, ἡ δὲ πρὸς τὴν κακίαν εἶναι εὐρ—τάτη, συντομ—τάτη καὶ ὁμαλ—τατη. — Ὁ μέγας Ἀλέξανδρος ἦτο μεγαλοδωρ—τατος. — Ἡ παιδεία εἶναι κτήμα πολυτιμ—τατον. — Ὁ Ξενοφῶν ἦτο νέος κοσμι—τατος, ὁ δὲ Ἀλκιδιάδης ὠραι—τατος.

Ἀνώμαλα παραθετικά ἐν τῇ νέᾳ.

Θετικὸς	Συγκριτικὸς	Ὑπερθετικὸς.
καλὸς	καλύτερος	κάλλιστος.
κακὸς	χειρότερος	κάκιστος καὶ χειρίστος.
μέγας	μεγαλύτερος	μέγιστος.
πολὺς	πλειότερος καὶ περισσότερος	πλείστος.
ὀλίγος	ὀλιγώτερος	ὀλίγιστος.
ὕψηλός	ὕψηλότερος	ὕψηλότατος καὶ ὕψιστος.

Ἀνώμαλα παραθετικά ἐν τῇ ἀρχαίᾳ.

Θετικὸς	Συγκριτικὸς	Υπερθετικὸς	
ἀγαθὸς	ὁ ἢ ἀμείνων	τὸ ἀμεινον	ἄριστος.
»	» » βελτίων	» βέλτιον	βέλτιστος.
»	» » κρείττων	» κρεῖττον	κράτιστος.
καλὸς	» » καλλίων	» κάλλιον	κάλλιστος.
κακὸς	» » κακίων	» κάκιον	κάκιστος.
»	» » χειρων	» χειρον	χειρίστος.
μέγας	» » μεῖζων	» μεῖζον	μέγιστος.
μικρὸς	» » μείων	» μεῖον	—
»	» » ἐλάσσων	» ἔλασσον	ἐλάχιστος.
πολὺς	» » πλείων	» πλέον	πλείστος.
ὀλίγος	» » ἥττων	» ἥττον	ὀλίγιστος.
ταχὺς	» » θάττων	» θᾶττον	τάχιστος.
ῥᾶδιος	» » ῥᾶων	» ῥᾶον	ῥᾶστος.
ῥῆδς	» » ῥῆδιων	» ῥῆδιον	ῥῆδιστος.
ἐχθρὸς	» » ἐχθίων	» ἐχθιον	ἐχθιστος.
αἰσchrὸς	» » αἰσχιών	» αἰσχιον	αἰσχιστος.
μακρὸς	» » μακρότερος		μακρότατος καὶ μήκιστος.

Σημ. α'. Τὰ μικρὸς, αἰσchrὸς καὶ ἐχθρὸς σχηματίζουσι τὰ παραθετικά των καὶ ὁμαλῶς.

Σημ. β. Τὰ ἐξῆς παραθετικά δὲν ἔχουσι βαθμόν,

(πρὸ)	πρότερος	πρῶτος
(ὕπερ)	ὑπέρτερος	ὑπέρτατος καὶ ὑπατος
—	ὕστερος	ὕστατος.
—	—	ἔσχατος.

118 Τὰ εἰς *ων* συγκριτικά εἶναι δικατάληκτα ἐπίθετα καὶ εἰς τὴν κλητικήν καὶ εἰς τὸ οὐδέτερον ἀναδιβάζουσι τὸν τόνον· ὡς ὁ βελτίων, ὦ βέλτιον, τὸ βέλτιον.

Κλίνονται δὲ ὡς ἐξῆς.

Ὁ βελτίων, τοῦ βελτίονος, τῷ βελτίονι, τὸν βελτίονα, καὶ βελτίω, ὦ βέλτιον.— Οἱ βελτίονες, καὶ βελτίους, τῶν βελτιόνων, τοῖς βελτίοσι, τοὺς βελτίοντας, καὶ βελτίους, ὦ βελτίονες καὶ βελτίους.

Τὸ βέλτιον, τοῦ βελτίονος, τῷ βελτίονι, τὸ βέλτιον, ὦ βέλτιον.— Τὰ βελτίονα καὶ βελτίω, τῶν βελτιόνων, τοῖς βελτίοσι, τὰ βελτίονα καὶ βελτίω, ὦ βελτίονα καὶ βελτίω.

Γύμν. 71. Κατὰ τὸ ἄνω παράδειγμα νὰ κλιθῶσι προφορικῶς μὲν ὅλα, γραπτῶς δὲ τὰ ἐξῆς :

ὁ	καλλίων	τὸ	κάλλιον.
ὁ	χείρων	τὸ	χεῖρον.
ῆ	κρείττων	τὸ	κρεῖττον.
ῆ	μείζων	τὸ	μεῖζον.
ῆ	ῥιττων	τὸ	ῥιττον

Γύμν. 72. Γράφον τὰ παραθετικά τῶν ἐξῆς ἐπιθέτων ἐπαναλαμβάνων καὶ, τὸ οὐσιαστικόν.

Ὁ σφοδρὸς καὶ ψυχρὸς ἄνεμος.— Ἡ ἔνδοξος καὶ κρίσιμος μάχη.— Τὸ ἰσχυρὸν καὶ πολύτιμον ὄπλον.— Τὸ πολυτελὲς καὶ ὠραῖον ἔνδυμα.— Τοῦ γλυκεροῦ καὶ διαυγοῦς ὕδατος.— Ὁ μέγας καὶ παχὺς ἐλέφας.— Τὸν εἰλικρινῆ, ἀγαθόν, καὶ σεβάσμιον ἱερέα.— Ἡ στερεὰ καὶ ὀξεῖα μάχαιρα.— Ὁ καλὸς καὶ εὐχυμὸς καρπός.— Ἡ κακὴ φήμη.— Ἐν τῇ ἐπιμήκει καὶ εὐρείᾳ ὁδῷ.— Ἡ εὐγνώμων καὶ ἀγαθὴ μαθήτρια.— Ὁ εὖνους καὶ συμπαθὲς ἄρχων.

Γύμν. 73. Τρέφον τὸ ἄνω γύμνασμα εἰς πληθ. ἀριθμόν.

Παραθετικά ἐπιρρήματα.

119. Τὰ τροπικά ἐπιρρήματα τὰ λήγοντα εἰς ὡς ἔχουν καὶ παραθετικά, συγκριτικὸν μὲν τὴν ἐνικὴν αἰτιατικήν τοῦ συγκριτικοῦ οὐδετέρου, ὑπερθετικὸν δὲ τὴν πληθ. αἰτ. τοῦ ὑπερθετικοῦ οὐδετέρου ὡς
δικαίως — δικαιοτέρων, — δικαιοτάτα.

Σημ. Πολλάκις ἐν τῇ νέᾳ γλῶσσῃ ὡς τροπικὸν ἐπιρρήμα βαθμοῦ θετικοῦ λαμβάνεται καὶ ἡ πληθ. ὀνομ. τοῦ οὐδετέρου ὡς ἐλευθέρᾳ = ἐλευθέρως, σύντομα = συντόμως.

Γύμν. 74. Ἐκ τῶν ἑξῆς ἐπιθέτων σχηματίσων ἐπιρρήματα μετὰ τῶν παραθετικῶν αὐτῶν ὡς

σώφρων — σωφρόνως — σωφρονέστερον — σωφρονέστατα

Εὐτυχής, σκληρός, δόλιος, ἐπιμελής, ἔνδοξος, ὀμαλός, ὑγιής, εὐδαίμων, πλατύς, νωθρός, χάριεις, ἔντιμος, βαρύς, εὖσπλαγχος, ἀμελής, εὐτελής, ταχύς, βέβαιος, ἥσυχος, σφοδρός, ὀξύς, βαθύς, νοήμων, εὐθύς, εἰλικρινής, ἡδύς, καλός, κακός.

Σημ. α'. Παραθετικά ἀνῶμαλα ἐπιρρήματα.

Θετικόν	Συγκριτικόν	Ὑπερθετικόν.
πολύ	πλέον	πλεῖστα.
»	πλειότερον ἢ περισσότερον	»
ὀλίγον	ἥττον	ἥκιστα.
»	ὀλιγώτερον	»
μᾶλα	μᾶλλον	μάλιστα.
βραδέως	βραδύτερον ἢ βράδιον	βραδύτατα.
εὖ	ἄμεινον, βέλτιον	ἄριστα.

Σημ. β'. Καί τοπικά τινα ἐπιρρήματα σχηματίζουναι παραθετικά εἰς τέσσαρ καὶ τάτω ὡς

ἄνω	ἄνωτέρω	ἄνωτάτω.
κάτω	κατωτέρω	κατωτάτω.
ἔσω	ἔσωτέρω	ἔσωτάτω.
ἔξω	ἔξωτέρω	ἔξωτάτω.
ἐγγύς	ἐγγύτερον, ἐγγυτέρω,	ἐγγύτατα, ἔγγιστα.
πόρρω	πορρωτέρω	πορρωτάτω.
πρόσω	προσωτέρω	προσωτάτω.
πέρα	περαιτέρω.	

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

Ἀντὶ τριῶν δραχμῶν ἡγόρασα μίαν δωδεκάδα τετραδίων, ἂν πληρώσω δὲ τρεῖς δραχμάς, θὰ ἀγοράσω διπλάσια.

120. Αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι σημαίνουσιν ἀριθμόν, λέγονται ἀριθμητικά.

121. Τὰ ἀριθμητικά εἶναι α', ἐπίθετα (τρεῖς, μίαν, διπλάσια), β', οὐσιαστικά (δωδεκάδα) καὶ γ'. ἐπιρρήματα (δὲς.)

Α'. Ἐπίθετα

122. Τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα διακροῦνται εἰς ἀπόλυτα, τακτικά, πολλαπλασιαστικά καὶ ἀναλογικά.

123- Τὰ ἀπόλυτα σημαίνουν ἀπλῶς τὸν ἀριθμὸν τῶν ὄντων· ὡς εἰς, τρεῖς, δέκα, εἴκοσι κ. λ. π.

124. Τὰ τακτικά σημαίνουν τὴν ἀριθμητικὴν τάξιν, τὴν ὁποίαν ἔχει πρᾶγμά τι μεταξὺ τῶν ἄλλων ὡς πρῶτος, δευτέρος, τρίτος, ἑβδομος, ὀγδοος, εἰκοστός κ. λ. π.

125. Τὰ πολλαπλασιαστικά σημαίνουν ἀπὸ πόσα μέρη σύγκειται καὶ λήγουσιν εἰς π λ ο ὕ ς· ὡς ἀπλοῦς, διπλοῦς, τριπλοῦς κ.λ.π.

126. Τὰ ἀναλογικά σημαίνουν πόσας φορές εἶναι ἓν ᾧ πρᾶγμα μεγαλύτερον ἄλλου καὶ λήγουσιν εἰς π λ ᾱ σ ι ο ς, ὡς διπλάσιος, τριπλάσιος κ. λ. π.

Β'. Οὐσιαστικά

127. Τὰ ἀριθμητικά οὐσιαστικά λήγουν εἰς ᾱς, γεν. ᾰ δ ο ς, ὡς μονάς, τριάς, ἑβδομάς, δεκάς, ἑκατοντάς κ.λ.π.

Γ'. ἐπιρρήματα

128. Τὰ ἀριθμητικά ἐπιρρήματα φανερώνουν πόσας φορές ἐπαναλαμβάνεται τι καὶ λήγουν εἰς ᾱ κ ι ς πλὴν τῶν τριῶν πρώτων· ὡς ἄπαξ, δίς, τρίς, τετράκις, ἑξάκις κ.λ.π.

Σημ. Ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν τὰ: εἰς, ἔν, ἑξ, ἐπτά, ἑκατὸν καὶ ὅσα παράγονται ἀπὸ αὐτὰ θαυάζονται· ὡς ἐνικός, ἑξηκοστός, ἑβδομάς, ἑκατοντάς.

129. Ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν ἐπιθέτων τὰ μὲν τακτικά, πολλαπλασιαστικά καὶ ἀναλογικά κλίνονται ὅλα ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα, ἔκ δὲ τῶν ἀπολύτων κλίνονται μόνον τὰ: εἰς, μία, ἓν, τρεῖς, τρία καὶ τέσσαρες, τέσσαρα καὶ ἀπὸ τοῦ διακόσιοι, αι, α καὶ ἑφεξῆς ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα εἰς τὸν πληθυντικόν.

Ὅν.	εἰς	μία	ἓν	τρεῖς	τρία	τέσσαρες	τέσσαρα
Γεν.	ἐνὸς	μιάς	ἐνὸς	τριῶν	τριῶν	τεσσάρων	τεσσάρων
Δοτ.	ἐνὶ	μιά	ἐνὶ	τρισὶ	τρισὶ	τέσσαρσι	τέσσαρσι
Αἰτ.	ἐν	μίαν	ἓν	τρεῖς	τρία	τέσσαρας	τέσσαρα.

Σημ. Κατὰ τὸ εἰς, μία, ἓν, κλίνεται καὶ τὸ οὐδεὶς, οὐδεμία, οὐδέν· μηδεὶς, μηδεμία, μηδέν.

Γύμν. 75. Νὰ γραφῶσι τὰ τέσσαρα εἶδη τῶν ἀριθμ. ἐπιθέτων εἰς ἰδιαιτέραν στήλην ἀπὸ τοῦ εἰς μέχρι τοῦ εἴκοσι.

Σημ. Τὸ ἐννέα γράφεται μὲ νν, ἀλλὰ ὅσα παράγονται ἐξ αὐτοῦ γράφονται μὲ ἐν ν, ὡς ἐννις ἐνενηκοντα κ.λ.π.

Γύμν. 76. Νά γραφῶσι τὰ οὐσιαστικά καὶ τὰ ἐπιρρήματα εἰς ἰδιαιτέραν στήλην τῶν ἐξῆς :

6, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 20, 30, 50, 100, 1000, 100000 (μυριάς, μυριάκις).

Γύμν. 77. Κλίνον τὰ ἐξῆς προφορικῶς.

Ὁ δέκατος ἔνατος αἰὼν (ἄνευ πληθ.). — Διακόσια ἐβδομήκοντα ἔξ ἔτη. — Οἱ δώδεκα μῆνες. — Εἴκοσι τέσσαρες ὥραι. — Ἡ καθαρὰ ἐβδομάς. Οἱ δέκα τρεῖς ναῦται. — Ἡ τριπλῇ ἐσθής. — Ἡ δεκάτῃ ἔκτῃ ἡμέρα.

130. Τὰ ἀριθμητικὰ σημειοῦνται διὰ τῶν ἀραδικῶν λεγομένων ψηφίων 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0. Οἱ ἀρχαῖοι ἐσημείωνον αὐτὰ διὰ τῶν 24 γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου μὲ μίαν κεραίαν ἄνωθεν.

Σημ. Ἐπειδὴ πρὸς πράστασιν τῶν μονάδων, δεκάδων καὶ ἑκατοντάδων ἀπαιτοῦνται 27 σημεία, τὰ δὲ γράμματα εἶναι 24, διὰ τοῦτο οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο καὶ τρία ἄλλα ἀκόμη σημεία, τὰ ἐξῆς : τὸ ς, (στίγμα)=6, τὸ ᾠ (κόπα)=90 καὶ τὸ ϙ (σαμπι)=90.

Πίναξ ἀριθμητικῶν

Ἀραβ.	Ἑλλην.	Ἀπόλυτα.	Τακτικά.
1	α΄.	εἷς, μία, ἓν	πρῶτος.
2	β΄.	δύο	δεύτερος.
3	γ΄.	τρεις, τρία	τρίτος.
4	δ΄.	τέσσαρες, τέσσαρα	τέταρτος.
5	ε΄.	πέντε	πέμπτος.
6	ς΄.	ἕξ	ἕκτος.
7	ζ΄.	ἑπτὰ	ἑβδομος.
8	η΄.	ὀκτὼ	ὀγδοος.
9	θ΄.	ἐννέα	ἕνατος.
10	ι΄.	δέκα	δέκατος.
11	ια΄.	ἑνδεκα	ἐνδέκατος.
12	ιβ΄.	δώδεκα	δωδέκατος.
13	ιγ΄.	δέκα τρία	δέκατος τρίτος.
14	ιδ΄.	δέκα τέσσαρα	δέκατος τέταρτος.
15	ιε΄.	δέκα πέντε	δέκατος πέμπτος.
16	ις΄.	δέκα ἕξ	δέκατος ἕκτος.
17	ιζ΄.	δέκα ἑπτὰ	δέκατος ἑβδομος.
18	ιη΄.	δέκα ὀκτὼ	δέκατος ὀγδοος.

19	ιθ'.	δέκα ἐννέα	δέκατος ἑνατός
20	κ'.	εἴκοσι	εἰκοστός
30	λ'.	τριακόνα	τριακοστός
40	μ'.	τεσσαράκοντα	τεσσαρακοστός
50	ν'.	πεντήκοντα	πεντηκοστός
60	ξ'.	ἑξήκοντα	ἑξηκοστός
70	ο'.	ἑβδομήκοντα	ἑβδομηκοστός
80	π'.	ὀγδοήκοντα	ὀγδοηκοστός
90	ι'.	ἐνενήκοντα	ἐνενηκοστός
100	ρ'.	ἑκατὸν	ἑκατοστός
200	σ'.	διακόσια	διακοσιοστός
300	τ'.	τριακόσια	τριακοσιοστός
400	υ'.	τετρακόσια	τετρακοσιοστός
500	φ'.	πεντακόσια	πεντακοσιοστός
600	χ'.	ἑξακόσια	ἑξακοσιοστός
700	ψ'.	ἑπτακόσια	ἑπτακοσιοστός
800	ω'.	ὀκτακόσια	ὀκτακοσιοστός
900	Ϟ'.	ἐνεακόσια	ἐνεακοσιοστός
1000	α.	χίλια	χιλιοστός
2000	β.	δύο χιλιάδες (δισχίλια)	δισχιλιοστός
3000	γ.	τρεις » (τρισχίλια)	τρισχιλιοστός
10000	ι.	δέκα » (μύριοι)	δεκάκις χιλιοστός ἢ μυριοστός.

Γύμν. 78. Ἀπάντησον γραπτῶς διὰ λέξεων δχι δι' ἀριθμῶν μέ ἀραβ. ψηφία εἰς τὰς ἐξῆς ἐρωτήσεις. Ἐν τῇ ἀπαντήσει νὰ περιέχεται καὶ ἡ ἐρώτησις.

Ἐκ πόσων ἡμερῶν σύγκειται τὸ ἔτος; — Πόσας ὥρας ἔχει τὸ ἡμερο-
νόκτιον; — Πόσας σελίδας ἔχει ἡ γραμματικὴ σου; — Πρὸ πόσων ἐτῶν
ἐγεννήθη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός; — Πόσους ὁδόντας ἔχεις; —
Ποίαν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος καὶ ποίαν τοῦ μηνὸς ἔχομεν σήμερον; — Κατὰ
ποῖον ἔτος ἐγεννήθης; — Τί μέρος τῆς ὁκάς εἶναι τὸ δράμιον; — Ποῖος
εἶναι κατὰ τὴν τάξιν ὁ Ἰούλιος μῆν; — Τί μέρος τῆς ὥρας εἶναι τὸ
λεπτόν;

Γύμν. 79. Τεὶς ἐξῆς ἀριθμοὺς γράψεν μετὰ γράμματ' αὐτοῦ ἀλφαβήτου.

5, 6, 7, 8, 9, 18, 25, 36, 54, 82, 93, 160, 303, 406, 525, 979,
731, 800, 901, 910, 936, 1000, 1500, 1800, 1890, 1895, 1900, 1904,
1920, 1022.

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

131. **Ἀντωνυμιαί** λέγονται αἱ λέξεις, τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα ἀντὶ ὀνομάτων· ὡς ἀντὶ νὰ εἰπωμεν

εἶδον τὸν Γεώργιον καὶ ὠμίλησα πρὸς τὸν Γεώργιον
λέγομεν

εἶδον τὸν Γεώργιον καὶ ὠμίλησα πρὸς αὐτόν.

Προσωπικαί.

132. **Προσωπικαί** ἀντωνυμιαί λέγονται ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι φανερώ-
νουν τὰ τρία πρόσωπα τοῦ λόγου, **πρῶτον**, **δεύτερον** καὶ **τρίτον**.

Καὶ **πρῶτον** μὲν πρόσωπον εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁμιλεῖ, **δεύτε-
ρον** ἐκεῖνο, πρὸς τὸ ὁποῖον ὁμιλεῖ τις καὶ **τρίτον** ἐκεῖνο, περὶ τοῦ
ὁποίου γίνεται ὁ λόγος.

133. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμιαί κλίνονται ὡς ἑξῆς :

Ἑνικὸς ἀριθμὸς

α'. πρόσωπον	β'. πρόσωπον	γ'. πρόσωπον
Ὅν. ἐγὼ	σὺ	αὐτός, αὐτή, αὐτό.
Γεν. ἐμοῦ-μου	σοῦ	αὐτοῦ, αὐτῆς, αὐτοῦ.
Δοτ. ἐμοί-μοι	σοί	αὐτῷ, αὐτῇ, αὐτῷ.
Αἰτ. ἐμὲ-με	σέ	αὐτὸν αὐτήν αὐτό.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὅν. ἡμεῖς	ὕμεῖς, αὐτοί, αὐταί, αὐτά.
Γεν. ἡμῶν	ὕμῶν, αὐτῶν
Δοτ. ἡμῖν	ὕμῖν, αὐτοῖς, αὐταῖς, αὐτά.
Αἰτ. ἡμᾶς	ὕμᾶς, αὐτούς, αὐτάς, αὐτά.

* **Σημ.** α'. Ἐκτὸς τῆς αὐτός, ἡ, ὃ οἱ ἀρχαῖοι μεταχειρίζοντο καὶ τὴν ἐξῆς ἀντωνυμίαν, ἣτις δὲν ἔχει ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ.

Ἑνικὸς γεν. οὗ, δοτ. οἷ, αἰτ. ἔ.

Πληθ. ὄνομ. σφεῖς, γεν. σφῶν, δοτ. σφίσι, αἰτ. σφᾶς.

Σημ. β'. Ἡ αὐτὸς μετὰ τοῦ ἄρθρου σημαίνει ὁ ἴδιος· ὥς πάλιν τὰ αὐτὰ ἔχομεν = πάλιν τὰ ἴδια ἔχομεν.

Ὅταν δὲ τὴν μεταχειριζόμεθα διὰ τὴν ἀποφύγωμεν προλεχθέν ὄνομα, λέγεται **ἐπαναληπτική** ὥς

εἶδον τὸν Γεώργιον καὶ ὠμίλησα πρὸς αὐτόν.

Σημ. γ'. Τὰς πλαγίας πτώσεις τῆς αὐτὸς μεταχειριζόμεθα πολλαπλασίως εἰς τὴν λαλουμένην καὶ κατ' ἀποκοπὴν τῆς αὐ· ὥς

ἄρσ.	τοῦ	τῷ	τόν	—	τῶν	τοῖς	τούς
θηλ.	τῆς	τῇ	τὴν	—	τῶν	ταῖς	τάς
Οὐδ.	τοῦ	τῷ	τό	—	τῶν	τοῖς	τά

Σημ. δ'. Αἱ ἀποκεκομμένοι πτώσεις τῆς αὐτὸς διακρίνονται ἀπὸ τὰ ἄρθρα, διότι τὰ μὲν ἄρθρα θέτονται πρὸ τῶν ὀνομάτων, αὗται δὲ μετὰ τὰ ὀνόματα ἢ συν-οδεύουσι ρήματα· ὥς ἔχω τὰ βιβλία *του* (αὐτοῦ). — *τόν* (αὐτόν) εἶδα.

Γύμν. 80. Ἀντίγραφον τρις καὶ ἀπομνημόνευσον τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας.

Γύμν. 81. Γράψον τὴν Κυριακὴν προσευχὴν καὶ διάκρινον τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας.

Αὐτοπαθεῖς.

- 1) Ἐγὼ λούω τὸν ἑαυτόν μου = ἐγὼ λούω **ἑμαυτόν**.
- 2) Σὺ λούεις τὸν ἑαυτόν σου = σὺ λούεις **σεαυτόν**.
- 3) Αὐτὸς λούει τὸν ἑαυτόν του = αὐτὸς λούει **ἐαυτόν**.

Εἰς τὰς φράσεις 1, 2, 3 φαίνεται, ὅτι τὸ ἴδιον πρόσωπον ἐνεργεῖ καὶ ἡ ἐνέργεια ἐπιστρέφει εἰς τὸ ἴδιον· δηλ. τὸ ἴδιον πρόσωπον ἐνεργεῖ καὶ τὸ ἴδιον πάσχει. Τοῦτο λέγεται **αὐτοπαθία**.

134. Αἱ ἀντωνυμίαι **ἑμαυτόν**, **σεαυτόν**, **ἐαυτόν**, αἱ ὁποῖαι φανε-ρῶνουν αὐτοπαθεῖαν λέγονται **αὐτοπαθεῖς** καὶ κλίνονται ὡς ἑξῆς :

α'. πρόσωπον

Ἐνικὸς

	ἄρσ.	θηλ.	
Γεν.	ἑμαυτοῦ	ἑμαυτῆς	(= τοῦ ἑαυτοῦ μου)
Δοτ.	ἑμαυτῷ	ἑμαυτῇ	(= εἰς τὸν ἑαυτόν μου)
Αἰτ.	ἑμαυτόν	ἑμαυτήν	(= τὸν ἑαυτόν μου)

Πληθυντικός

Γεν.	ἡμῶν αὐτῶν	ἡμῶν αὐτῶν	(=τοῦ ἑαυτοῦ μας)
Δοτ.	ἡμῖν αὐτοῖς	ἡμῖν αὐταῖς	(=εἰς τὸν ἑαυτὸν μας)
Αἰτ.	ἡμᾶς αὐτοὺς	ἡμᾶς αὐτάς	(=τὸν ἑαυτὸν μας)

β'. π ρ ό σ ω π ο ν

Ἑνικός

ἄρσ.

θηλ.

Γεν.	σεαυτοῦ καὶ σεαυτοῦ, σεαυτῆς καὶ σεαυτῆς	(=τοῦ ἑαυτοῦ σου)
Δοτ.	σεαυτῷ καὶ σεαυτῷ, σεαυτῇ καὶ σεαυτῇ	(=εἰς τὸν ἑαυτὸν σου)
Αἰτ.	σεαυτὸν καὶ σεαυτὸν, σεαυτὴν καὶ σεαυτὴν	(=τὸν ἑαυτὸν σου)

Πληθυντικός

Γεν.	ὁμῶν αὐτῶν	ὁμῶν αὐτῶν	(=τοῦ ἑαυτοῦ σας)
Δοτ.	ὁμῖν αὐτοῖς	ὁμῖν αὐταῖς	(=εἰς τὸν ἑαυτὸν σας)
Αἰτ.	ὁμᾶς αὐτοὺς	ὁμᾶς αὐτάς	(=τὸν ἑαυτὸν σας)

γ'. π ρ ό σ ω π ο ν

Ἑνικός

ἄρσ.

θηλ.

οὐδ.

Γεν.	ἑαυτοῦ (αὐτοῦ)	ἑαυτῆς (αὐτῆς)	ἑαυτοῦ (αὐτοῦ) (=τοῦ [ἑαυτοῦ του, της, του])
Δοτ.	ἑαυτῷ (αὐτῷ)	ἑαυτῇ (αὐτῇ)	ἑαυτῷ (αὐτῷ) (=εἰς [τὸν ἑαυτὸν του, της, του])
Αἰτ.	ἑαυτὸν (αὐτόν)	ἑαυτήν (αὐτήν)	ἑαυτό (αὐτό) (=τὸν [ἑαυτὸν του, της, του])

Πληθυντικός

Γεν.	ἑαυτῶν (αὐτῶν)	(=τοῦ [ἑαυτοῦ των])
Δοτ.	ἑαυτοῖς (αὐτοῖς) ἑαυταῖς (αὐταῖς) ἑαυτοῖς (αὐτοῖς)	(=εἰς τὸν [ἑαυτὸν των])
Αἰτ.	ἑαυτοὺς (αὐτοὺς) ἑαυτάς (αὐτάς) ἑαυτά (αὐτά)	(=τόν [ἑαυτὸν των])

* **Σημ. α'.** Τὸ γ' πρόσωπον εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν εἰς τὴν ἀρχαίαν σχηματίζεται καὶ περιφραστικῶς ὡς ἑξῆς :

σφῶν αὐτῶν, σφίσιν αὐτοῖς, σφίσιν αὐταῖς, σφᾶς αὐτούς, σφᾶς αὐτάς.

Γυμν. 82. Ἀντίγραφον δις καὶ ἀπομνημόνευσον τὰς αὐτοπαθείς ἀντωνυμίας.

Ἀ λ λ η λ ο π α θ ε ῖ ς

Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους=να ἀγαπᾶσθε ἀναμεταξύ σας.

Ἐδῶ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐνὸς δέχεται ὁ ἄλλος, ἀμοιβαίως, δηλ. ὁ πρῶτος ἐνεργεῖ ἐπὶ τοῦ δευτέρου καὶ ὁ δεύτερος ἐπὶ τοῦ πρώτου. Τοῦτο, δηλ. ἡ ἀμοιβαία ἐνέργεια δύο ἢ πολλῶν ὑποκειμένων, λέγεται **ἀλληλοπαθία**.

135. Ἡ ἀντωνυμία, διὰ τῆς ὁποίας δηλοῦται ἡ ἀλληλοπαθία, λέγεται **ἀ λ λ η λ ο π α θ ῆ ς**.

	ἀρσ.	θηλ.	οὐδ.
Γεν.	ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλων
Δοτ.	ἀλλήλοις	ἀλλήλαις	ἀλλήλοις
Αἰτ.	ἀλλήλους	ἀλλήλας	ἀλληλα

Κ τ η τ ι κ α ῖ

136. **Κτητικαὶ** ἀντωνυμίαι λέγονται ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι σημαίνουναι τὸν κτήτορα δηλ. τὸ ὄν εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει. τι. Εἶναι δὲ αὗται αἱ ἑξῆς :

1) Ὅταν ὁ κτήτωρ εἶνε εἷς.

α'. πρόσωπον

β'. πρόσωπον

Ἑνικὸς ἀριθμὸς

	ἑμὸς	ἐμῇ	ἐμὸν	σοῦ	σῇ	σὸν
Ὅν.	ἐμοῦ	ἐμῆς	ἐμοῦ	σοῦ	σῆς	σοῦ
Γεν.	ἐμῶ	ἐμῇ	ἐμῶ	σῶ	σῇ	σῶ
Δοτ.	ἐμὸν	ἐμὴν	ἐμὸν	σὸν	σὴν	σὸν
Αἰτ.	ἐμέ	ἐμῇ	ἐμὸν	—	—	—

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

	ἐμοὶ	ἐμαὶ	ἐμᾶ	σοὶ	σαι	σᾶ
Ὅν.	ἐμῶν	ἐμῶν	ἐμῶν	σῶν	σῶν	σῶν
Γεν.	ἐμοῖς	ἐμαῖς	ἐμοῖς	σοῖς	σαις	σοῖς
Δοτ.	ἐμοῦς	ἐμας	ἐμᾶ	σοὺς	σας	σᾶ
Αἰτ.	ἐμοὶ	ἐμαὶ	ἐμᾶ	—	—	—

2) Όταν οί κτήτορες είναι πολλοί.

α'. πρόσωπον

β'. πρόσωπον

Γενικός αριθμός

Όν.	ἡμέτερος,	α,	ον	ὕμετερος,	α,	ον
Γεν.	ἡμετέρου,	ας,	ου	ὕμετέρου,	ας,	ου
Δοτ.	ἡμετέρῳ,	α,	ψ	ὕμετέρῳ,	α,	ψ
Αἰτ.	ἡμέτερον,	αν,	ον,	ὕμετερον,	αν,	ον
Κλ.	ἡμέτερε,	α,	ον	—	—	—

Πληθυντικός αριθμός

Όν.	ἡμέτεροι,	αι,	α	ὕμετεροι,	αι,	α
Γεν.	ἡμετέρων,	ων,	ων	ὕμετέρων,	ων,	ων
Δοτ.	ἡμέτεροις,	αις,	οις	ὕμετεροις,	αις,	οις
Αἰτ.	ἡμετέρους,	ας,	α	ὕμετέρους,	ας,	α
Κλ.	ἡμέτεροι,	αι,	α	—	—	—

Γυν. 88. Γράψον δις τὰς κτητικὰς ἀντωνυμίας καὶ κλίνον αὐτάς προφορικῶς.

137. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι τρίτον πρόσωπον δὲν ἔχουν ὡς κτητικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' προσώπου χρησιμεύει ἡ γενικὴ τῆς αὐτὸς ἢ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ὡς

ὁ ἐ α υ τ ο ὦ πατήρ	οἱ ἐ α υ τ ῶ ν γονεῖς
ὁ κῆπος αὐτοῦ	τὰ ἐνδύματα αὐτῶν

Οἱ ἀρχαῖοι ἐπὶ πολλῶν κτητέρων ὡς κτητικὴν ἀντωνυμίαν εἶχον τὴν *σφέτερος, σφετέρᾳ, σφέτερον*.

138. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι ἰσοδυναμοῦσι πρὸς τὰς γενικὰς τῶν προσωπικῶν ὡς ὁ ἐμός πατήρ = ὁ πατήρ μου.

Σημ. Εἰς τὴν δημόδι γλῶσσαν ὡς κτητικαὶ ἀντωνυμίαι χρησιμεύουν αἱ γενικαὶ καὶ πτώσεις τῶν προσωπικῶν μὲ τὸ ἐπιθετὸν *ἰδικός*.

ὁ ἐμός	πατήρ = ὁ πατήρ μου	= ὁ ἰδικός μου πατήρ
ὁ σός	πατήρ = ὁ πατήρ σου	= ὁ ἰδικός σου πατήρ
ὁ ἐαυτοῦ	πατήρ = ὁ πατήρ αὐτοῦ (του)	= ὁ ἰδικός του πατήρ
ὁ ἡμέτερος	πατήρ = ὁ πατήρ ὑμῶν (μας)	= ὁ ἰδικός μας πατήρ
ὁ ὕμετερος	πατήρ = ὁ πατήρ ἡμῶν (σας)	= ὁ ἰδικός σας πατήρ
ὁ ἐαυτῶν	πατήρ = ὁ πατήρ αὐτῶν (των)	= ὁ ἰδικός των πατήρ

Γύμν. 84. Κατὰ τὸν ἄνω πίνακα γράφον καὶ τὰ ἐξῆς.

Τὸ σὸν τέκνον·—τὸ ἑαυτοῦ βιβλίον·—τοῦ ἡμετέρου πατρός·—οἱ ἐμοὶ συμμαθηταί·—αἱ ἐμαὶ συμμαθήτριά·—τὰ ἐμὰ σκευή·—τοὺς ἡμετέρους γονεῖς·—τὰ ἡμέτερα ὄπλα·—ἡ σὴ θυγάτηρ·—τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν·—τοὺς ἑαυτοῦ γονεῖς· πάντα τὰ ἐμὰ σὰ καὶ τὰ σὰ ἐμὰ·—αἱ ἡμέτεραι φροντίδες·—ὁ σὸς υἱός·—τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα·—ἡ ἡμέτερα θρησκεία· ὁ ἡμέτερος φίλος·—τὰ ἐμὰ ἁμαρτήματα·—τῶν ὑμετέρων πράξεων·—τῶν ἡμετέρων δεήσεων·—τῆς ἑαυτοῦ φιλίας.

Γύμν. 85. Γράφον τὰς ἐξῆς προτάσεις θέτων ἀντὶ τῆς γενικῆς τῶν προσωπικῶν τὰς καταλλήλους κτητικὰς ὥς

ἡ ψυχὴ ἡμῶν εἶναι ἀθάνατος=ἡ ἡμέτερα ψυχὴ εἶναι ἀθάνατος.

Τίμα πρῶτον τὸν Θεὸν καὶ δεύτερον τοὺς γονεῖς σου.—Οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἐχόσμου τὸν ναδὸν τοῦ Θεοῦ μὲ εὐσέθειαν, τοὺς δὲ οἴκους τῶν μὲ δόξαν.—Ἐπιμελεῖσθε, ὦ γονεῖς, τῶν τέκνων ὑμῶν.—Τὸ νὰ προγινώσκωμεν τὰ μέλλοντα δὲν εἶναι ἴδιον τῆς φύσεως ἡμῶν.—Ἐκτέλει πάντοτε μετ' ἀκριβείας τὰ καθήκοντά σου.—Φύλαττε, ὦ παῖ, τοὺς λόγους μου καὶ τὰς συμβουλὰς μου.

Γύμν. 86. Γράφον τὰς ἐξῆς προτάσεις ἀντικαθιστῶν τὰς κτητικὰς ἀντωνυμίας τῆς δημώδους διὰ τῶν κτητικῶν τῶν παλαιῶν ὥς

χθὲς ἦλθον εἰς τὴν ἰδικήν σου οἰκίαν—χθὲς ἦλθον εἰς τὴν σὴν οἰκίαν.

Τὰ ἰδικά σου βιβλία εἶναι καθαρώτερα τῶν ἰδικῶν μου.—Ἐκαστος ὑφείλει νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς ἰδικῆς του ὑγείας.—Ἡ ἰδική μου μελάνη εἶναι ἐρυθρά, ἡ ἰδική σου εἶναι κυανή.—Οἱ ἰδικοὶ μου φίλοι εἶναι εὐλιχρινέστεροι τῶν ἰδικῶν σας.—Ἐγὼ μὲν νομίζω τὰς ἰδικὰς μου ἰδέας ὀρθάς, οὐ δὲ τὰς ἰδικὰς σου· ἐν γένει ἕκαστος νομίζει τὰς ἰδικὰς του ἰδέας ὀρθάς.—Ἡ θρησκεία τῶν ἀρχαίων ἦτο διάφορος τῆς ἰδικῆς μας.

Γύμν. 87. Ἀντίγραψον τὴν Κυριακὴν προσευχὴν ἀντικαθιστῶν τὰς γενικὰς τῶν προσωπικῶν διὰ τῆς καταλλήλου κτητικῆς.

Δεικτικά.

139. **Δεικτικά** ἀντωνυμίας λέγονται ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα, ὅταν δεικνύωμεν τι εἶναι δὲ αἱ ἐξῆς :

οὗτος	αὕτη	τοῦτο
ἐκεῖνος	ἐκείνη	ἐκεῖνο
ὁδε	ἥδε	τόδε

140.— Ἡ μὲν *ἐκεῖνος* κλίνεται ὁμαλῶς ὡς τρικατάληκτον ἐπίθετον, ἡ δὲ *οὗτος* καὶ *ὅδε* κλίνονται ὡς ἐξῆς :

Ἑνικός ἀριθμός

Ὅν.	οὗτος	αὕτη	τοῦτο	ὅδε	ἥδε	τόδε
Γεν.	τούτου	ταύτης	τούτου	τοῦδε	τῆσδε	τοῦδε
Δοτ.	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ	τῷδε	τῇδε	τῷδε
Αἰτ.	τούτον	ταύτην	τούτο	τόνδε	τήνδε	τόδε
Κλ. *	ὦ οὗτος	αὕτη				

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὅν.	οὗτοι	αὗται	ταῦτα	οἷδε	αἷδε	τάδε
Γεν.		τούτων			τῶνδε	
Δοτ.	τούτοις	ταύταις	τούτοις	τοῖσδε	ταῖσδε	τοῖσδε
Αἰτ.	τούτους	ταύτας	ταῦτα	τούσδε	τάσδε	τάδε

Σημ. Ἡ ἀντωνυμία *ὅδε, ἥδε, τόδε* ἐγίνεν ἐκ τοῦ ἀρθρου καὶ τοῦ ἐγκλητικῆς μορίου *δέ*.

141. Εἰς τὰς δεικτικὰς ἀντωνυμίας ἀνήκουσι καὶ αἱ ἐξῆς :

Τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο(ν)	}	πρὸς δεῖξιν ποιότητος
(τοιόσδε, τοιάδε, τοιόνδε)		

Τόσος, τόση, τόσον	}	πρὸς δεῖξιν ποσότητος
Τοσοῦτος, τосαύτη, τοσοῦτο(ν)		
(τοσόσδε, τοσήδε, τοσόνδε)		

Τηλικούτος, τηλικαύτη, τηλικούτο(ν)	}	πρὸς δεῖξιν μεγέθους καὶ ἡλικίας
(τηλικόσδε, τηλικήδε, τηλικόνδε)		

Γύμν. 88. Κλίνον τὰ ἐξῆς :

Οὗτος ὁ παῖς, τοῦτο τὸ βιβλίον, αὕτη ἡ σχολή, τοσοῦτον πληθός, τοιαύτη κατάστασις, τόδε τὸ ρῆμα, τосαύτη συρροή, τοσοῦτος πλοῦτος, τοιοῦτο καὶ τηλικούτον ἀποτέλεσμα.

Γύμν. 89. Γράφον τὰς ἐν παραθέσει δεικτικὰς ἀντωνυμίας συμφώνως μὲ τὸ ὀδισιαστικὸν τὸ ὅπολον δεικνύουσι.

Οἱ ἄνδρες (οὗτος) εἶναι ἀγαθοί. (Οὗτος εἶναι τὸ βιβλίον μου, τὸ ὅποιον ἔχασα. Τὰ ρόδα (ἐκεῖνος) εἶναι ὠραῖα. (Οὗτος) αἱ γνῶμαι εἶναι ὀρθαί. Τὰ τέχνα (οὗτος) τῶν γυναικῶν (ἐκεῖνος) εἶναι φρόνιμα. Ὁ διδάσκαλος εἶπε (ὅδε) τὸν λόγον. (Τοιοῦτος καὶ τοσοῦτος) μαθήματα ἀκούσας

προεβιάσθηγιν εἰς (οὗτος) τὴν τάξιν. Ὅποιοι οἱ γονεῖς (τοιοῦτος) καὶ τὰ τέκνα. Κατὰ (οὗτος) τὴν ὥραν γράφω μετὰ (τόσος) προσοχῆς τὸ γύμνασμα (οὗτος), ὥστε δὲν θὰ ὑποπέσω εἰς λάθη. (Τηλικούτος) δένδρα οὐδέποτε εἶδον.

Ἑρωτηματικά

142. Ἑρωτηματικά ἀντωνυμῖαι λέγονται ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα εἰς τὰς ἐρωτήσεις· εἶναι δὲ αἱ ἑξῆς :

τίς	τίς	τί
ποῖος	ποία	ποῖον
πόσος	πόση	πόσον

καὶ ἡ μὲν ποῖος καὶ πόσος κλίνονται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετα τριγενῇ καὶ τρικατάληκτα, ἡ δὲ τίς ὡς ἑξῆς :

Ἑνικός ἀριθμός

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὅν.	τίς	τί	τίνες	τίνα
Γεν.	τίνος(τοῦ)	τίνος(τοῦ)	τίνων	τίνων
Δοτ.	τίνι(τῷ)	τίνι(τῷ)	τίσι	τίσι
Αἰτ.	τίνα	τί	τίνας	τίνα

Σημ. Ἡ ἀρχαία ἔχε· καὶ τὰς ἑξῆς ἐρωτηματικὰς ἀντωνυμίας, *πηλίκος*, (=πόσον μέγας ἢ ποίας ἡλικίας), *ποδαπός* (=ἐκ τίνος τόπου) καὶ *πότερος* (=τίς ἐκ τῶν δύο).

Ἀόριστοι

143. Ἀόριστοι ἀντωνυμῖαι λέγονται ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα, ὅταν δὲν θέλωμεν ἢ δὲν δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν τι· εἶναι δὲ αἱ ἑξῆς :

τίς, τί, — ἔνιοι, ἔνιοι, ἔνια. — δεῖνα

καὶ ἡ μὲν τίς, τί, κλίνεται ὡς ἑξῆς :

Ἑνικός ἀριθμός

Πληθυντικός ἀριθμός

ἀρσ. καὶ θηλ.	οὐδ.	ἀρσ. καὶ θηλ.	οὐδ.
Ὅν.	τίς	τίνες	τίνα (ἄττα)
Γεν.	τίνος(του)	τίνων	τίνων
Δοτ.	τίνι (τῷ)	τίσι	τίσι
Αἰτ.	τίνα	τίνας	τίνα (ἄττα)

ἡ δὲ ἐνιοι ὡς ἐπίθετον τριγενὲς καὶ τρικατάληκτον, ἡ δὲ δ δεῖνα, ἡ δεῖνα, τὸ δεῖνα εἶναι ἀκλιτος συνήθως· εὐρίσκεται ὁμως καὶ γενικὴ δεῖνος, δοτ. δεῖνι, πληθ. ὄνομ. δεῖνες, γεν. δεῖνων, αἰτ. δεῖνας.

144. Εἰς τὰς ἀορίστους ἀντωνυμίας κατατάσσονται καὶ τὰ ἐξῆς *ἀντωνυμικὰ ἐπίθετα* ἕτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος, ἄλλος, ἀμφότεροι, οὐδεὶς, μηδεὶς, οὐδέτερος, μηδέτερος.

Σημ. Ὁ ἕτερος=ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο. Ἐκάτερος=καθεὶς ἐκ τῶν δύο. Ἐκαστος=καθεὶς ἀπὸ τοὺς πολλούς. Ἀμφότεροι=καὶ οἱ δύο μαζί. Οὐδέτερος=οὔτε ὁ ἕνας, οὔτε ἄλλος ἀπὸ τοὺς δύο.

Ἀναφορικαὶ

145. Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι λέγονται ἐκεῖναι μὲ τὰς ὁποίας ἀναφέρωμεν προλεχθέντα. Εἶναι δὲ αἱ ἐξῆς.

ὅς	ἣ	ὃ	ὅστις	ἣτις	ὃ,τι
οἷος	οἷα	οἷον	ὁποῖος	ὁποῖα	ὁποῖον
ὅσος	ὅση	ὅσον	ὁπόσος	ὁπόση	ὁπόσον

καὶ ἡ μὲν ὅς, οἷος καὶ ὅσος ἀναφέρουσιν ὠρισμένα ὄντα, ἡ δὲ ὅστις, ὁποῖος καὶ ὁπόσος ἀόριστα.

Σημ. Ἡ ὁποῖος μὲ τὸ ἄρθρον (ὁ ὁποῖος, ἡ ὁποῖα, τὸ ὁποῖον), ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν ὅς εἰς τὴν λαλουμένην.

146. Ἡ ὅς καὶ ὅστις κλίνονται ὡς ἐξῆς :

Ἑνικὸς ἀριθμὸς

Ὅν.	ὅς	ἣ	ὃ	ὅστις	ἣτις	ὃ,τι
Γεν.	οὗ	ἥς	οὗ	οὗτινος καὶ ὅτου	ἥστινος οὗτινος καὶ ὅτου	
Δοτ.	ᾧ	ᾗ	ᾧ	ᾧτινι καὶ ὅτῳ	ᾗτινι ᾧτινι καὶ ὅτῳ	
Αἰτ.	ὃν	ἣν	ὃ	ὃντινα	ἣντινα ὃ,τι	

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὅν.	οἱ	αἱ	ἃ	οἷτινες	αἷτινες ἅτινα καὶ ἅττα
Γεν.	ῶν			ῶντινων	ῶντινων ῶντινων
Δοτ.	οἷς	αἷς	οἷς	οἷστισι	αἷστισι οἷστισι
Αἰτ.	οὓς	ἅς	ἃ	οὓστινας	ἅστινας ἅτινα καὶ ἅττα.

Σημ. Οἱ ἀρχαῖοι εἶχον καὶ τὰς ἐξῆς ἀναφορικὰς· ἡλίκος, ὀπηλίκος, ὀπό-τερος καὶ ὀποδαπός.

Γύμν. 90. Ἀντίγραφον ὀρθῶς τρίς τὴν ὁστις, ἤτις, ὅ,τι καὶ ἀπομνημόνευσον αὐτὴν ὀνομάζων καὶ τὸν τόνον ἐκάστης πτώσεως.

Γύμν. 91. Γράφον τὰς ἐξῆς φράσεις θέτων ἀντὶ τῆς—τὴν κατὰλληλον ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν.

Ὁ μαθητής,—ἐκτελεεὶ τὸ καθήκον του,—ἐπαινεῖται καὶ ἀγαπᾶται. Τοὺς καλοὺς βλάπτει,—λυπεῖται τοὺς κακοὺς. Ὁ ἀήρ,—ἀναπνέομεν εἶναι καθαρός. Εἰς πᾶν,—πράττεις, ἔχε παράδειγμα τὸν Ἰησοῦν. Λαμβάνει τις τὰ ἥθη ἐκείνων,—συναναστρέφεται. Ζήτει τιμὴν,—εἶσαι ἄξιος. Ἀναίσχυντος εἶναι,—δὲν ἐντρέπεται διὰ τὸ ἐλάττωμά του. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος μοι εἶπε πάντα,—ἐποίησα.—δὲν ἔμαθε νὰ ὑπακούῃ, δὲν εἶναι ἱκανὸς καὶ νὰ προστάτῃ.—σὺ μισεῖς, ἐτέρῳ μὴ ποιήσης. Μὴ λησμόνει τὴν εὐεργεσίαν,—ἐλαθεῖς παρ' ἄλλου. Λυποῦμαι τοὺς νέους,—ἡ διαγωγὴ εἶναι κακὴ. Οἱ γονεῖς,—τὰ τέκνα εἶναι καλὰ, εἶναι εὐτυχεῖς. Κερδίξω τόσα — ἔχω ἀνάγκην.

Γύμν. 92. Ἀντικατάστησον τὴν ὅς διὰ τῆς ὁ ὁποῖος εἰς τὰς ἐξῆς φράσεις.

Ἀπόφευγε ἄνθρωπον, ὃν νομίζεις φαῦλον.—Ἀπόφευγε ἀνθρώπους, ὧν αἱ πράξεις εἶναι κακαί.—Πλησίαζε ἀνθρώπους, ὧν τὰ αἰσθήματα εἶναι εὐγενῆ.—Ἀγάπα τὸν φίλον ὃν εὔρες πιστόν.—Οἱ ποταμοί, ὧν τὸ ρεῦμα εἶναι ὀρμητικὸν δὲν εἶναι πλευστοί.—Ἡ μήτηρ, ἥς τὰ τέκνα εἶναι καλὰ, εἶναι εὐτυχής.—Ἡκολούθησα τὴν συμβουλήν, ἣν μοι ἔδωκας.

* 147. Αἱ **ἐρωτηματικάι, ἀόριστοι, δεικτικάι** καὶ **ἀναφορικάι**, ἐπειδὴ κατὰ τὴν σημασίαν τῶν συσχετίζονται πρὸς ἀλλήλας, λέγονται μὲ μίαν λέξιν **συσχετικάι**. Ἡ σχέσις αὕτη φαίνεται ἀπὸ τὸν ἀκόλουθον πίνακα:

Ἐρωτηματικάι	Ἀόριστοι	Δεικτικάι	Ἀναφορικάι
τίς;	τίς, δεῖνα, ἔνιοι, ἄλλος, ἕκαστος οὐδεὶς, μηδεὶς	ἐκεῖνος οὗτος ὅδε	ὁς, ὁστις
πότερος;	ἕτερος, ἐκότερος ἡμφοτέροι, οὐδέτερος		ὁπότερος
ποῖος;		τοιοῦτος τοιόσδε	οἶος, ὁποῖος
πόσος;		τόσος, τοσοῦτος τοσόσδε	ὅσος, ὁπόσος
πηλίκος;		τηλικοῦτος τηλικόσδε	ἡλίκος, ὁπηλίκος

* Γυμν. 93. Διάκρινον τὰς ἐν τῇ ἐξῆς περικοπῇ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἀντωνυμίας κατ' εἶδος.

Ἐγὼ εἶμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινὴ καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργὸς ἐστίν. Πᾶν κλήμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν αἶρει αὐτὸ καὶ πᾶν καρπὸν φέρον καθαίρει αὐτό, ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ. Ἦδη ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον, ὃν λελάληκα ὑμῖν· μένετε ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν ὑμῖν. Καθὼς τὸ κλήμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἄφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτω οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοί μείνητε. Ἐγὼ εἶμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. Ὁ μένων ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολὺν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. Ἐὰν μὴ τις μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλήμα καὶ ἐξηράνθη καὶ συναγούσιν αὐτὰ καὶ εἰς πῦρ βάλλουσι καὶ καίεται. Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοί καὶ τὰ ρήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε, αἰτήσεσθε καὶ γενήσεται ὑμῖν. Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ ἠγάπησα ὑμᾶς· μένετε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. Ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολάς τοῦ πατρὸς τητήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς· μέζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστε, ἐὰν ποιήτε, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. Οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δούλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ ὁ κύριος. ὑμᾶς δὲ εἵρηκα φίλους, ὅτι πάντα, ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρὸς μου, ἐγνώρισα ὑμῖν. Ὅ,τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

ΕΓΚΛΙΤΙΚΑ

148. Μερικαὶ λέξεις μονοσύλλαβοι ἢ δισύλλαβοι εὐρίσκονται εἰς τὸν λόγον καὶ χωρὶς τόνον· ὡς

Ἀλώπηξ τις συνελήφθη

Ἐμάνθανόν ποτε γράμματα.

Τοῦτο συμβαίνει, διότι αἱ λέξεις αὗται προφέρονται τόσοι στέναι μὲ τὴν προηγουμένην λέξιν, ὥστε συνήθως ἢ ἀποβάλλουσι τὸν τόνον ἢ μεταβιβάζουσιν αὐτὸν εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης ὡς δεῖται.

Αἱ τοιαῦται λέξεις λέγονται *ἐγκλιτικά* καὶ εἶναι αἱ ἐξῆς :

α'.) Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι *μοῦ, μοί, μέ, σοῦ, σοί, σέ.*

β'.) Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τις καὶ τί εἰς ὅλας τὰς πτώσεις.

γ'.) Τὰ ἀόριστα ἐπιρρήματα *πόθεν, ποῦ, πῶς, πότε.*

δ'.) Τὰ μόρια *γε, τε, τοι, νῦν, περ, δέ.*

ε'.) Τὰ ρήματα *εἰμι* (εἶμαι) καὶ *φημι* (λέγω) εἰς τοὺς ἐξῆς τύπους :

εἰμί, ἐστί, ἐσμέν, ἐστέ, εἰσί.

φημί, φησί, φαμέν, φατέ, φασί.

Σημ. Εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν ἐγκλίνονται συνήθως καὶ ἀποκεκομμένοι πτώσεις *τῆς αὐτὸς καὶ τὸ μας καὶ σας.*

149. Τὰ ἐγκλιτικά.

α'.) Ἀποβάλλουσι τὸν τόνον ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι ὀξύτονος ἢ περισπωμένη καὶ ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι παροξύτονος καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν μονοσύλλαβον ὥς

Ὁ πατήρ μου ἤλθε.

Ἀγαπῶ τινὰ πολὺ.

Ἠγόρασα τὰ βιβλία μου.

β'.) Μεταδιβάζουσι τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως ὥς ὀξεῖαν, ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι προπαροξύτονος ἢ προπερισπωμένη ἢ ἄτονος ὥς

Ἐλέησόν με ὁ Θεός.

Ἠλθόν τινες φίλοι.

Εἷς τινὰ πόλιν συνέβη πυρκαϊά.

γ'.) Φυλάττουσι τὸν τόνον, ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι παροξύτονος καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν δισύλλαβον ὥς

λόγοι τινὲς διεδόθησαν.

Σημ. α'. Ὅταν πολλὰ ἐγκλιτικά ἵκνυνται κατὰ σειρὰν, τὸ καθὲν μεταδιβάσει τὸν τόνον τοῖς εἰς τὸ προηγούμενον καὶ τὸ τελευταῖον μένει ἄτονον ὥς

ἔδωκέ μοί ποτέ τις χρήματα.

Σημ. β'. Αἱ λέξεις οὔτε, εἴτε, μήτε, ὥστε, ὥσπερ, καίτοι, καίπερ, εἴθε, εἴπερ, ἤτοι, προέρχονται ἐκ τῆς ἐνώσεως δύο λέξεων καὶ τονίζονται ὥς εἴαν ἦσαν χωρισμένα.

Γύμν. 94. Κλινον τὰ ἐξῆς προσέχων εἰς τὸν τονισμόν.

Ἡ φωνή μου, βιβλίον τι, πρᾶγμα τι, πλούσιός τις, τὸ γύμνασμά του, ὁ σωτήρ μου, δῶρόν τι.

Γύμν. 95. Ἀντίγραφον τοὺς περὶ ἐγκλίσεως κανόνας μὲ τέσσαρα παραδείγματα εἰς ἕκαστον ἐκτὸς τῶν ὑπαρχόντων.

Γύμν. 96. Νά τονισθῶσι τὰ ἐξῆς :

Εἰσηλθὼν ποτε τινες εἰς τινὰ κηπον.—Ὁ κηπος μου εἶναι ὠραιος.—
Ζῶα τινὰ εἶναι ἀδυνατόν να ἐξημερωθῶσι.—Ἐκτελεῖ προθυμῶς τὰ καθη-
κόντα σου.—Ἐν τινὶ πολεὶ συνεθεῖ σεισμος.—Ἀκούε τὰς συμβουλάς των
γονεῶν σου.—Ὁ Ἀριστείδης ἐξωρίσθη ποτε ὑπο των συμπολιτῶν του.—
Ἐχῶ τὸσσην ἐργασίαν, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ ἔλθω πρὸς συναντήσιν σου
καίτοι πολὺ ἐπιθυμῶ.—Μήτε νὰ λεγῇς μήτε νὰ πράττῃς ποτε τὸ κακόν.—
Εἶθε νὰ βρεξῇ.—Εἶτε ἔλθῃς εἶτε ὄχι, δὲν με μελεῖ.

*** Γύμν. 97.** Θές τὸν κατάλληλον τόνον ἐν τοῖς ἐξῆς :

Ἀγιασθῆτω τὸ ὄνομα σου, ἔλθετω ἡ βασιλεία σου. — Κυριε, μὴ με
παρίδῃς τὸν δούλον σου.—Μεγαλυνεῖ ἡ ψυχὴ μου τὸν Κυρίον καὶ ἡγαλ-
λιασε τὸ πνεῦμα μου ἐπὶ τῇ Θεῷ τῇ σωτηρί μου.— Ὑμνοῦμεν σε, εὐλο-
γοῦμεν σε, προσκυνοῦμεν σε, δοξολογοῦμεν σε, εὐχαριστοῦμεν σοὶ δια
τὴν μεγάλην σου δόξαν.—Κυριε, εἰσακουσον τῆς προσευχῆς μου, ἐνωτίσαι
τὴν δεήσιν μου ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου, εἰσακουσον μου ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου.
—Ἐλεῆσον με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεος σου καὶ κατὰ τὸ πλῆθος των
οἰκτιρμῶν σου ἐξαλειψὸν τὸ ἄνομημα μου. — Ἀποστρέψον τὸ πρόσωπον
σου ἀπο των ἁμαρτιῶν μου καὶ πάσας τὰς ἀνομίας μου ἐξαλειψὸν. Ὅτι
τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ δια-
παντός.—Πατέρ ἡμάρτον εἰς τὸν Οὐρανόν καὶ ἐνώπιόν σου καὶ οὐκ εἰμι
ἄξιος κληθῆναι υἱός σου.—Ὁ ποιὼν τὴν ἁμαρτίαν δούλος ἐστὶ τῆς ἁμαρ-
τίας. — Εἰ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν οὗτος ἐγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. Ἐγὼ εἰμι ἡ
ἀμπελος ἡ ἀληθινή καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργὸς ἐστὶ.

ΑΠΛΗ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

Ὁ γεωργὸς σπεῖρει.

Ἡ ἀλώπηξ συνελήφθη.

Ὁ λόφος πρᾶσινίζει.

150. Ἡ διὰ λέξεων ἑκφράσις μιᾶς τελείας σκέψεως λέγεται **π ρ ὁ-
τ α σ ι ς**.

151. Ἡ λέξις, ἡ ὁποία φανερῶνει τὸ πρόσωπον ἢ τὸ ζῷον ἢ τὸ
πρᾶγμα, περὶ τοῦ ὁποίου γίνεται ὁ λόγος, λέγεται **ὑποκείμενον** ὡς
γ ε ω ρ γ ὁ ς, ἀ λ ὡ π η ξ, λ ὁ φ ο ς.

152. Ἡ λέξις, ἡ ὁποία φανερῶνει τὴν διάθεσιν τοῦ ὑποκειμένου

δηλ. τί κάμνει ἢ τί πάσχει ἢ εἰς ποῖαν κατάστασιν εὐρίσκεται τὸ ὑποκείμενον λέγεται **ῥῆμα**· ὡς σ π ε ῖ ρ ε ι, συνελήφθη, πρᾶσινίξει.

153. Ἡ πρότασις ἡ ὁποία ἀποτελεῖται μόνον ἀπὸ ὑποκείμενον καὶ ῥήμα, λέγεται **ἀπλῆ πρότασις**.

Ἡ ἀπλῆ πρότασις ἐκφράζεται πολλάκις καὶ μὲ τρεῖς λέξεις· ὡς

‘Ὁ λόφος εἶναι πράσινος

Ἡ οἰκία ἔγεινεν ὑψηλή.

154. Ἡ λέξις, ἡ ὁποία φανερώνει τὴν ποιότητα ἢ ἰδιότητα τοῦ ὑποκειμένου, λέγεται **κατηγορούμενον** (πράσινος, ὑψηλή).

155. Ἡ λέξις, ἡ ὁποία συνδέει τὸ ὑποκείμενον μὲ τὸ κατηγορούμενον, λέγεται **συνδετικόν** (εἶναι, ἔγεινε).

Γύμν. 98. Ἀπάντησον εἰς τὰς ἐξῆς ἐρωτήσεις κατασκευάζων ἀπλᾶς προτάσεις· ὡς τίς μανθάνει;—ὁ μαθητὴς μανθάνει.

Τίς διδάσκει; τίς βόσκει; τίς φυλάττει; τίς πολεμεῖ; τίς φωτίζει; τίς κηρύττει; τίς σκάπτει; τίς ὑφαίνει; τίς κυνηγεῖ; τίς γυμνάζει; τίς βασιλεύει; τίς λειτουργεῖ; τίς κλέπτει;

Γύμν. 99. Ἀπάντησον εἰς τὰς ἐξῆς ἐρωτήσεις δι’ ἀπλῶν προτάσεων· ὡς τί κάμνει ὁ μαθητής;—ὁ μαθητὴς μανθάνει.

Τί κάμνει ὁ κτίστης, ὁ ράπτης, ὁ ἥλιος, ἡ ἀηδὼν, ὁ ἱατρός, ὁ φύλαξ, ὁ κήρυξ, ὁ ἀγωνιστής, ὁ στρατιώτης, τὸ πλοῖον, ὁ κυβερνήτης;

Γύμν. 100. Εἰς τὰς ἐξῆς προτάσεις νὰ σημειωθῶσι διὰ γραμμῆς κάτωθεν τὰ ὑποκείμενα καὶ τὰ ῥήματα.

Ἡ ἀλώπηξ πνίγει τὰς ὀρνίθας.—Οἱ ἄλιεῖς συλλαμβάνουσι τοὺς ἰχθύς.—Ὁ πατὴρ φροντίζει διὰ τὰ τέκνα του.—Ὁ μοχθηρὸς μισεῖται ὑπὸ τῶν καλῶν.—Ὁ ἀλέκτωρ φωνάζει.—Ἡ γαλῇ λούεται.—Ἡ ἀγγελὰς θηλάζει τὸν μόσχον.—Ὁ διδάσκαλος τιμωρεῖ τοὺς ἀτάκτους.

Γύμν. 101. Εἰς τὰς ἐξῆς προτάσεις νὰ σημειωθῶσι διὰ γραμμῆς κάτωθεν τὰ κατηγορούμενα.

Τὸ ἄνθος εἶναι εὐώδες.—Ὁ γυψ εἶναι πτηνόν.—Ἡ γῆ εἶναι στρογγύλη.—Ἡ πεδιάς ἦτο καταπράσινος.—Ἡ βροχὴ ὑπῆρξεν ὠφέλιμος.—Ὁ οὐρανὸς φαίνεται κυανοῦς.—Ὁ μύρμηξ εἶναι φιλόπονος.—Ἡ Σάμος εἶναι νήσος.—Ἀθῆναι εἶναι πόλις.

Γύμν. 102. Νὰ κατασκευάσῃς 10 ἀπλᾶς προτάσεις μόνον μὲ ὑποκείμενον καὶ ῥήμα καὶ 10 μὲ ὑποκείμενον, συνδετικόν καὶ κατηγορούμενον.

ΡΗΜΑΤΑ

Ἡ γαλῆ διώκει τὸν μῦν	Τὸ ὑποκ. ἐνεργεῖ.
Ἡ γαλῆ διώκεται ὑπὸ τοῦ κυνός.	Τὸ ὑποκ. πάσχει.
Ἡ γαλῆ λούεται	Τὸ ὑποκ. ἐνεργεῖ καὶ πάσχει.
Ἡ γαλῆ κοιμᾶται	Τὸ ὑποκ. οὔτε ἐνεργεῖ οὔτε πάσχει.

156. Τὸ ῥῆμα, τὸ ὁποῖον φανερώνει, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ, λέγεται *ἐνεργητικὸν ἢ ἐνεργητικῆς διαθέσεως* ὡς διώκει.

157. Τὸ ῥῆμα, τὸ ὁποῖον φανερώνει, ὅτι τὸ ὑποκείμενον πάσχει τι ὑπὸ ἄλλου, λέγεται *παθητικὸν ἢ παθητικῆς διαθέσεως* ὡς διώκεται.

158. Τὸ ῥῆμα, τὸ ὁποῖον φανερώνει, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ καὶ τὸ ἴδιον πάσχει, λέγεται *μέσον ἢ μέσης διαθέσεως* ὡς λούεται.

159. Τὸ ῥῆμα, τὸ ὁποῖον φανερώνει ὅτι τὸ ὑποκείμενον οὔτε ἐνεργεῖ οὔτε πάσχει, ἀλλ' ἀπλῶς εὐρίσκεται εἰς μίαν κατάστασιν, λέγεται *οὐδέτερον ἢ οὐδετέρας διαθέσεως*.

160. Αἱ διαθέσεις λοιπὸν εἶναι τέσσαρες· *ἐνεργητική, παθητική, μέση καὶ οὐδετέρα*.

Γύμν. 103. Διὰ κρίνον τὴν διαθέσει τῶν ῥημάτων τῶν ἐξῆς προτάσεων :

Ὁ γεωργὸς σπείρει σίτον.— Ὁ λύκος κατέφαγε τὸ πρόβατον.— Οἱ ἀσθενεῖς θεραπεύονται ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ.— Ἐγὼ ἀγαπῶ καὶ καλλιεργῶ τὰ ἄνθη.— Ὁ ἥλιος φωτίζει τὴν γῆν.— Τὰ νέφη ὠθοῦνται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.— Ὁ ὀκνηρὸς κοιμᾶται πολὺ, δὲν ἀγαπᾷ τὴν ἐργασίαν καὶ μισεῖται ὑπὸ τῶν ἄλλων.— Τὴν πρωΐαν, ὅταν ἐγερθῇς, νίπτου καὶ ἐνδύου ταχέως.— Οἱ μαθηταὶ κάθηνται ἐπὶ θρανίων.— Ὑγιαίνειτε.— Ὁ ὄνος κυλίσεται ἐπὶ τῆς χλόης.— Κατὰ τὴν νύκτα τὰ πάντα ἡσυχάζουσιν.— Οἱ ἰχθύες ζῶσιν ἐν τῇ θαλάσσῃ.

161. Τὸ ῥῆμα ὡς κλιτὸν μέρος τοῦ λόγου πάσχει διαφόρους μεταβολάς· καί.

Α'. Μεταβάλλεται κατὰ *χρόνον*· δηλ. λαμβάνει διαφόρους τύπους, διὰ τὴν φανερῶσιν τὸν χρόνον, κατὰ τὸν ὁποῖον γίνεται ἡ διάθεσις τοῦ ὑποκειμένου· εἶναι δὲ οἱ χρόνοι οἱ ἐξῆς ὁκτώ.

- 1 Ὁ *ἐνεστώς* . . . γράφω — φανερώνει πρᾶξιν, ἣ ὁποία γίνεται τώρα καὶ διαρκεῖ.
- 2 Ὁ *παρτατικὸς* . . . ἔγραφον — φανερώνει πρᾶξιν, ἣ ὁποία

ἐξηκολούθει νὰ γίνεται εἰς τὸ παρελθόν.

3. Ὁ ἀόριστος . . . ἔγραψα — φανερώνει πρᾶξιν, ἡ ὁποία ἐγένεεν εἰς τὸ παρελθὸν ἀπλῶς.
4. Ὁ παρακείμενος . . . ἔχω γράφει — φανερώνει πρᾶξιν, ἡ ὁποία εἶναι τετελεσμένη τῶρα.
5. Ὁ ὑπερσυντέλικος . . . εἶχον γράφει — φανερώνει πρᾶξιν, ἡ ὁποία εἶχε γεῖναι πρότερον μιᾶς ἄλλης παρελθούσης· ὡς ὅτε ἤλθες, ὁ κώδων εἶχε κρούσει.
6. Μέλλον διαρκῆς . . . θὰ γράφω — φανερώνει, ὅτι ἡ πρᾶξις θὰ γίνεται εἰς τὸ μέλλον εἴτε διαρκῶς εἴτε κατ' ἐπανάληψιν.
7. Μέλλον στιγμιαῖος . . . θὰ γράφω — φανερώνει, ὅτι ἡ πρᾶξις θὰ γείνη μίαν φοράν εἰς τὸ μέλλον.
8. Μέλλον τετελεσμένος . . . θὰ ἔχω γράφει — φανερώνει, ὅτι ἡ πρᾶξις θὰ εἴνε τελειωμένη εἰς τὸ μέλλον.

* Σημ. α'. Εἰς τὴν ἀρχαίαν οἱ χρόνοι εἶναι ἕξ, διότι ὁ μέλλον διαρκῆς καὶ στιγμιαῖος ἐκφέρονται δι' ἐνὸς καὶ τοῦ ἰδίου τύπου.

Σημ. β'. Οἱ χρόνοι διαιροῦνται εἰς ἀρκτικούς καὶ παραγομένους ἢ ιστορικούς. Καὶ ἀρκτικοὶ μὲν εἶναι ὁ ἐνεστώς, ὁ μέλλον καὶ ὁ παρακείμενος· ἱστορικοὶ δὲ ὁ παρατατικός, ὁ ἀόριστος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος.

Β'. Μεταβάλλεται κατ' ἐγκλίσιν· δηλ. λαμβάνει διαφόρους τύπους, διὰ νὰ φανερώσῃ τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὅποιον ἐκδηλοῦται ἡ διάθεσις τοῦ ὑποκειμένου. Εἶναι δὲ αἱ ἐγκλίσεις αἱ ἑξῆς τέσσαρες :

1. Ἡ ὀριστική . . . ὁ Πέτρος γράφει τὰ γύμνασμά του — φανερώνει τὴν πρᾶξιν ὡς ὠρισμένην καὶ βεβαίαν.
2. Ἡ ὑποτακτική . . . ὁ Πέτρος, ἐὰν γράψῃ τὸ γύμνασμά του, θὰ ἐξέλθῃ — φανερώνει τὴν πρᾶξιν ὡς προσδοκωμένην καὶ ἐπιθυμητήν.
3. Ἡ εὐκτική . . . εἴθε νὰ γράφω τὸ γύμνασμά μου, — σημαίνει συνήθως εὐχήν.
4. Ἡ προστακτική . . . Πέτρε, γράφε τὸ γύμνασμά σου — σημαίνει προσταγήν, προτροπήν ἢ δέησιν.

Γ'. Μεταβάλλεται κατ' **ἀριθμόν**· εἶναι δὲ οἱ ἀριθμοὶ δύο

ὁ ἐνικός	γράφω
καὶ ὁ πληθυντικός	γράφομεν

Δ'. Μεταβάλλεται κατὰ **πρόσωπον**· εἶναι δὲ τὰ πρόσωπα τρία

α'. πρόσωπον	γράφω
β'. »	γράφεις
γ'. »	γράφει.

Ἀπαρέμφατον

Τὸ σιωπᾶν εἶναι καλόν.

Τὸ ἀμαρτάνειν εἶναι ἀνθρώπινον.

162. Τὸ ῥῆμα λαμβάνει καὶ ἄλλον τύπον, ὁ ὁποῖος χρησιμεύει καὶ ὡς οὐσιαστικὸν ἄκλιτον· ὁ τύπος οὗτος, ἐπειδὴ δὲν παρεμφαίνει (=φανερώνει) οὔτε πρόσωπον οὔτε ἀριθμόν, λέγεται **ἀπαρέμφατον**· ὡς τὸ σιωπᾶν=τὸ νὰ σιωπῶ, τὸ νὰ σιωπᾶς, τὸ νὰ σιωπᾷ, τὸ νὰ σιωπῶμεν κ. λ. π.

Μετοχή.

Ὁ γράφων, ἡ γράφουσα, τὸ γράφον,
τοῦ γράφοντος, τῆς γραφοῦσης, τοῦ γράφοντος.

163. Ὁ τύπος τοῦ ῥήματος, ὁ ὁποῖος σχηματίζεται καὶ ὡς ἐπίθετον τριγενές καὶ τρικατάληκτον, λέγεται **μετοχή**.

Σημ. Ἡ μετοχὴ ὠνομάσθη οὕτω, διότι μετέχει καὶ τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ῥήματος.

Φωναί

γράφω	—	γράφομαι
λούω	—	λούομαι
υἰάρχω	—	ἐργάζομαι

164. Τὸ α'. πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς λήγει ἢ εἰς **ω** ἢ εἰς **μαι**. Τὰ λήγοντα εἰς **ω** λέγονται **ἐνεργητικῆς φωνῆς**, τὰ δὲ λήγοντα εἰς **μαι** λέγονται **παθητικῆς φωνῆς**.

Σημ. α'. Ὅσα ῥήματα δὲν ἔχουν ἐνεργητικὴν φωνὴν λέγονται **ἀποθετικά**, ὡς ἐργάζομαι, κοιμῶμαι.

Σημ. β'. Ὅσα ῥήματα εἰς τὸ α'. ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς παροξύνονται, λέγονται *βαρύτονα*· ὡς γράφω, λούω, ὅσα δὲ περισπῶνται λέγονται *περισπῶμενα* ἢ *συνηρημένα*· ὡς σιωπῶ, φίλῶ.

Σχηματισμὸς τοῦ ῥήματος

παιδεύω

(Ἰδε πίνακα Α')

Αὔξησης

Ἐνεστῶς παιδεύω, Παρατ. ἐπαίδευον. Ἀόρ. ἐπαίδευσα.
» παιδεύομαι. » ἐπαιδευόμην, » ἐπαιδεύθην.

165. Ὅσα ῥήματα ἀρχίζουν ἀπὸ σύμφωνον, εἰς τὸν παρατατικὸν καὶ ἄοριστον τῆς ὀριστικῆς ἐν ἀρχῇ λαμβάνουν ἐν ε, τὸ ὁποῖον λέγεται *αὔξησης συλλαβική*.

Σημ. Ὅσα ῥήματα ἀρχίζουν ἀπὸ ρ διπλασιάζουσι τοῦτο κατὰ τὴν αὔξησιν· ὡς ρέω, ἔρρω, ἔρρουσα.

Ἐνεστ. ἀκούω, Παρατ. ἤκουον, Ἀόρ. ἤκουσα.
» ἐλπίζω, » ἤλπιζον, » ἤλπισα.

166. Ὅσα ῥήματα ἀρχίζουν ἀπὸ φωνῆεν εἰς τὸν παρατατικὸν καὶ ἄοριστον τῆς ὀριστικῆς τρέπουσι τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν ὡς ἐξῆς :

Τὸ α	εἰς η	ἀγοράζω	ἡγόραζον
» ε	» η	ἐλπίζω	ἤλπιζον
» ο	» ω	ὀνομάζω	ὠνόμαζον
» αι	» η	αἰσθάνομαι	ἡσθανόμην
» οι	» ῶ	οἰκτεῖρω	ῶκτειρον
» αυ	» ηυ	αὐξάνω	ἡύξανον

Ἡ τροπὴ αὕτη λέγεται *αὔξησης χρονική*.

Σημ. α'. Τὸ ι καὶ υ γίνεται κατὰ τὴν αὔξησιν ι καὶ υ, τὸ εὐ σπανίως εἰς ηυ καὶ τὸ εἰ σπανιώτατα εἰς η.

167. Τὰ ἐξῆς ῥήματα μεταβάλλουσι κατὰ τὴν αὔξησιν τὸ ε εἰς εἰ ἔχω (εἶχον), ἔλκω (εἶλκον) ἔλκύω (εἶλκυον), ἐθίζω (εἶθιζον), ἔρπω

(εἶρπον), ἔπομαι (εἰπόμην), ἐργάζομαι (εἰργαζόμην), ἔαω (εἴλαον), ἐστιάζω (εἰστίζον).

Σημ. Τὸ ῥήμα *ἐορτάζω* ἔχει παρ. *ἐώρταζον* καὶ ἀδ. *ἐώρτασα*· τὰ δὲ ῥήματα *βούλομαι*, *δύναμαι* καὶ *μέλλω* λαμβάνουσιν αὐξησιν ὡς *ἔβης*· *ἐβουλόμην* καὶ *ἔβουλόμην*, *ἐδυνάμην* καὶ *ἔδυνάμην*, *ἐμελλον* καὶ *ἔμελλον*.

προσ-τρέχω	προσ-έτρεχον	—	παρ-τρέχω	παρ-έτρεχον
εἰς-ακούω	εἰς-ήκουον	—	ὑπ-ακούω	ὑπ-ήκουον
περι-γράφω	περι-έγραφον	—	προ-λέγω	προ-έλεγον

168. Ὅσα ῥήματα εἶναι σύνθετα μὲ πρόθεσιν, λαμβάνουν τὴν αὐξησιν ἔσωθεν, δηλ. μετὰ τὴν πρόθεσιν.

169. Τὸ τελικὸν φωνήεν τῶν προθέσεων πρὸ τῆς αὐξήσεως ἐκθλίβεται πλὴν τῆς *πρὸ* καὶ *περί*.

Σημ. α'. Τὰ σύνθετα ῥήματα *ἐνοχλῶ*, *ἀνορθῶ*, *ἀνέχομαι*, *ἀμφισβητῶ*, καὶ τινὰ ἄλλα λαμβάνουσιν αὐξησιν καὶ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν ὡς *ἠνώχλησα*, *ἠνώρθωσα*, *ἠνέχόμην*, *ἠμφεσβήτην*.

Σημ. β'. Τὰ ἐκ τοῦ *εν* καὶ *δυσ* παρασύνθετα ῥήματα λαμβάνουν τὴν αὐξησιν μετὰ τὸ *εν*, εἰάν ἀκολουθῇ φωνήεν βραχύ· ὡς *ἐύαρεστώ*, *εὐηρέεσθουν*, *δυσαρεστώ*, *δυσηρέεσθουν*.

Γύμν. 104. Γράφον τὸ α'. πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ τῶν ἐξῆς ῥημάτων.

Στρέφω, βρέχω, ῥίπτω, ἀγωνίζομαι, μεταβάλλω, διαχωρίζω, ἐξαφανίζω, περιεργάζομαι, ὀνομάζομαι, αἰσθάνομαι, προγυμνάζω, ἡσυχάζω, προοδεύω, συγχαίρω, κατοικίζω, συλλέγω, συρράπτω, συγκρίνω, ἐγκαταλείπω, ἐκλέγομαι, προσέχω, ἐορτάζω, δανείζω, κυλλομαι, ἀπελπίζω, ἐρίζω, αἰχμαλωτίζομαι, παρακούω, διαρρέω, ἐξαλείφω, αὐθαδιάζω, προσελκύω, ἐλέγχομαι, συναθροίζω, ἔπομαι, ὑπακούω, συστρατεύω, ἐκπαιδεύομαι, συγκατανέω, ἐμπεριέχω, περιτρέχω, προτείνω, ἀποστέλλω, διανέμω, ἐγκύπτω.

Ἀναδιπλασιασμός

Ὁ ἀναδιπλασιασμός ἐν τῇ νέᾳ

παιδεύομαι — πεπαιδευμένος

γράφομαι — γεγραμμένος

170. Ὅσα ῥήματα ἀρχίζουν ἀπὸ ἐν ἀπλοῦν σύμφωνον πλὴν τοῦ ρ ἢ ἀπὸ δύο σύμφωνων, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον νὰ εἶναι ἄφωνον.

καὶ τὸ δεύτερον ὕγρον εἰς τὴν μετοχὴν τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου ἐπαναλαμβάνουν τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον μεθ' ἑνὸς ε.

Ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ θέματος μεθ' ἑνὸς ε. λέγεται **ἀναδιπλασιασμός**.

170. Πάντα τὰ ἄλλα ῥήματα, ὅσα ἀρχίζουσιν ἀπὸ συμφωνον λαμβάνουν αὖξῃσιν συλλαβικὴν ὥς

ρίπτω - ῥριμμένος, κτίζω - ἐκτισμένος, ξηραίνω - ἐξηραμένος.

Ὅσα δὲ ἀρχίζουσιν ἀπὸ φωνῆς λαμβάνουν αὖξῃσιν χρονικὴν ὥς

ὀπλίζομαι - ὠπλισμένος, ἀγαπῶμαι - ἡγαπημένος.

Σημ. α' Ὅσα ἀρχίζουσιν ἀπὸ γν δὲν λαμβάνουν ἀναδιπλασιασμόν.

Σημ. β' Κατ' ἐξίρεσιν λαμβάνουν ἀναδιπλασιασμόν τὰ ἐξῆς δύο: **μεμνηστέυμενος καὶ κεκτημένος**.

169. Τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον τοῦ ῥήματος, ὅταν εἶνε δασύ (χ. φ. θ.) ἀναδιπλασιαζόμενον τρέπεται εἰς ψιλὸν (κ. π. τ.) ὥς χωρίζω - **κεχωρισμένος**, φονεύω - **πεφονευμένος**, θάπτω - **τεθαμμένος**.

170. Ὅσα ῥήματα εἶναι σύνθετα ἀπὸ πρόθεσιν λαμβάνουν τὸν ἀναδιπλασιασμόν ὅπως καὶ τὴν αὖξῃσιν ἔσωθεν ὥς

περιγράφω — **περιγεγραμμένος**.

Γύμν. 105. Ἐκ τῶν ἐξῆς ῥημάτων νὰ γραφοῦν εἰς ἰδιαιτέραν στήλην, ὅσα λαμβάνουν ἀναδιπλ. καὶ εἰς ἄλλην ὅσα δὲν λαμβάνουν.

Πλέκω, ὀνομάζω, στρέφω, στρατεύομαι, τάττω, πράττω, φυλάττω, πείθω, ἀπαγγέλλω, συστέλλω, ῥίπτω, ψάλλω, ζητῶ, ἔρχομαι, βλάπτω, δρέχω, δέρω, συγκρίνω, κλίνω, μένω, διανέμω, συρράπτω, σώζω, στίζω, τρέφω, χωρίζω, αἰσθάνομαι, κατοικῶ, ἀγαπῶ, φωτίζω, θλίδω, διαφθείρω.

Ὁ ἀναδιπλασιασμός ἐν τῇ ἀρχαίᾳ

Ἐνεστῶς	Ἐνερ. παρακ.	Παθ. παρακ.
παιδεύω	πεπαίδευκα	πεπαίδευμαι
ὀπλίζω	ὠπλικά	ὠπλισμαι.

171. Ὁ ἐνεργ. καὶ παθ. παρακείμενος λαμβάνει ἀναδιπλασιασμόν ἢ αὖξῃσιν, ὅπως ἐν τῇ νέᾳ ἢ μετοχῇ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου.

172. Τὸν ἀναδιπλασιασμόν ἢ τὴν αὖξῃσιν φυλάττει ὁ παρακεί-

μενος εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις καὶ εἰς τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχήν· ὥς

	Ἐνεργ.	Παθητ.
	(παιδεύω)	(ὀπλίζομαι)
Ὅριστ.	πεπαιδεύκα	ὀπλισμαι
Ὑποτ.	πεπαιδεύκω	ὀπλισμένος ὦ
Εὐκτ.	πεπαιδεύοιμι	ὀπλισμένος εἶην
Προστ.	—	ὀπλισσο
Ἀπ.	πεπαιδευκέναι	ὀπλισθαι
Μετ.	πεπαιδευκώς	ὀπλισμένως.

173. Τὸν ἀναδιπλασιασμόν ἢ τὴν αὐξησιν λαμβάνει καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος πρὸ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ δὲ λαμβάνει καὶ αὐξησιν συλλαβικὴν· ὥς ἐπεπαιδεύκειν, ὠπλίκειν.

Σημ. Ρήματά τινα τὰ ὅποια ἀρχίζουσι ἀπὸ α, ε, ο εἰς τὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον ἐπαναλαμβάνουσι τὰ δύο ἀρκτικά γράμματα τοῦ θέματος πρὸ τῆς χρονικῆς αὐξήσεως. Ἡ ἐπανάληψις τῶν δύο ἀρκτικῶν γραμμάτων τοῦ θέματος πρὸ τῆς χρονικῆς αὐξήσεως λέγεται *ἀντικὸς ἀναδιπλασιασμός*· ὥς

ἐγείρω	θέμα	ἐγερ	παρακ.	ἐγήγερκα
ἀκούω	>	ἄκο	>	ἄκῃκοα
ὁμῶμ.	>	ὁμο	>	ὁμῶμοκα

Γύμν. 106. Γράφον τὸ α'. πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς τῶν ἐξῆς μετοχῶν ὥς

βεδισμένος—βεδίσαι—βιάζομαι.

Δεδεσμευμένος, βεβλαμμένος, ἡδικημένος, ἡναγκασμένος, ἀνεπτυγμένος, κεκομμένος, τεταραγμένος, τεθλιμμένος, ἐξηραμένος, ἐξωγραφημένος, πεφυλαγμένος, τεθαμμένος, ἀπεσταλμένος, διεφθαρμένος, κατωφημένος, κατησχυμένος, δεδιδαγμένος, ἡπατημένος, ἡρεθισμένος, πεποικιλμένος, πεπατημένος, ἡτοιμασμένος, πεφωτισμένος, κεχωρισμένος, ἀφηρημένος, ἡχμαλωτισμένος, κεχαρισμένος, ἡγαπημένος, ἐπηυξημένος, σεσωσμένος.

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν χρόνων ἐν τῇ νέᾳ.

174. Ὁ ἐνεστώς, ὁ παρατατικός καὶ ὁ ἀόριστος ἐκφέρονται *μονολεκτικῶς*, δηλ. μὲ μίαν λέξιν καὶ λέγονται *μονολεκτικοὶ χρόνοι*· ὥς

παιδεύω	ἐπαίδευσον	ἐπαίδευσα
παιδεύομαι	ἐπαιδεύομην	ἐπαιδεύθην.

175. Οἱ μέλλοντες, ὁ παρακείμενος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος ἐκφέρονται περιφραστικῶς, δηλ. μὲ δύο λέξεις καὶ λέγονται *περιφραστικοὶ χρόνοι* ὥς

	Μέλλων διαρκῆς	Μέλλων στιγμιαῖος
Ἔνερ.	θα παιδεύω	θα παιδεύσω
Παθ.	θα παιδεύωμαι	θα παιδευθῶ
	Παρακείμενος	Ἵπερσυντέλικος
Ἔνερ.	ἔχω παιδεύσει	εἶχον παιδεύσει
	ἦ	ἦ
	ἔχω πεπαιδευμένον	εἶχον πεπαιδευμένον
Παθ.	ἔχω παιδευθῆ	εἶχον παιδευθῆ
	ἦ	ἦ
	εἶμαι πεπαιδευμένος	ἦμην πεπαιδευμένος

Σχηματισμὸς τοῦ ρήματος εἶμαι

Ὅριστική

Ἔνεστ.	εἶμαι, εἶσαι, εἶναι, εἶμεθα, εἴσθε, εἶναι.
Παρατ.	ἦμην, ἦσο, ἦτο, ἦμεθα, ἦσθε, ἦσαν.

Ὑποτακτική

Ἔνεστ.	εἴμαι, εἴσαι, εἴναι, εἴμεθα, εἴσθε, εἴναι.
--------	--

Εὐκτική

Ἔνεστ.	εἴθε νὰ εἶμαι ἢ εἴθε νὰ ἦμην κ. λ. π.
--------	---------------------------------------

Προστακτική

Ἔνεστ.	ἔσο, ἄς εἶναι, ἔστε, ἄς εἶναι.
--------	--------------------------------

Μετοχή

Ἔνεστ.	ὁ ὢν, ἡ οὖσα, τὸ ὄν.
--------	----------------------

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν χρόνων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ.

176. Ὁ μέλλων διαρκῆς καὶ στιγμιαῖος ἔχουν ἓνα κοινὸν τύπον καὶ ἐκφέρονται μονολεκτικῶς ὥς

παιδεύσω	=	θα παιδεύω	—	θα παιδεύσω
παιδευθῆσομαι	=	θα παιδεύωμαι	—	θα παιδευθῶ

177. Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος ἐκφέρεται μονολεκτικῶς εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις. Εἰς τὴν ὑποτακτικὴν ὁμῶς καὶ τὴν εὐκτικὴν ἐκφέρεται καὶ περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς αὐτοῦ καὶ τῆς ὑποτακτικῆς ἢ εὐκτικῆς τοῦ ρήματος *εἰμί*, εἰς δὲ τὴν προστακτικὴν πάντοτε ἐκφέρεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς αὐτοῦ καὶ τῆς προστακτικῆς τοῦ ρήματος *εἰμί* ὥς

Ὅριστ. πεπαίδευκα.

Ὑποτ. πεπαιδεύκω καὶ πεπαιδευκῶς ὦ ἦς, ἦ κ.τ.λ.

Εὐκτ. πεπαιδεύκοιμι καὶ πεπαιδευκῶς εἶην, εἶης, εἶη.

Προστ. πεπαιδευκῶς ἴσθι, ἔστω κ.τ.λ.

178. Ὁ παθητικὸς παρακείμενος ἐκφέρεται μονολεκτικῶς εἰς τὴν ὀριστικὴν, προστακτικὴν, ἀπαρέμφατον καὶ μετοχὴν, περιφραστικῶς δὲ εἰς τὴν ὑποτακτικὴν καὶ εὐκτικὴν διὰ τῆς μετοχῆς αὐτοῦ καὶ τῆς ὑποτακτικῆς ἢ εὐκτικῆς τοῦ ρήματος *εἰμί* ὥς

Ὅριστ. πεπαίδευμαι.

Ὑποτ. πεπαιδευμένος ὦ, ἦς, ἦ κ.τ.λ.

Εὐκτ. πεπαιδευμένος εἶην, εἶης, εἶη κ.τ.λ.

Σημ. α'. Καὶ ὁ ὑπερυντέλικος ἐκφέρεται μονολεκτικῶς ὥς
ἐπεπαιδεύκειν — ἐπεπαιδεύμην

Σημ. β'. Περιφραστικῶς ἐκφέρεται καὶ τὸ γ'. πληθ. πρόσωπον τοῦ παθ. παρακείμενου καὶ ὑπερυντ. εἰς τὴν ὀριστικὴν ὥς

πεπαίδευνται καὶ πεπαιδευμένοι εἰσίν.

ἐπεπαίδευντο καὶ πεπαιδευμένοι ἦσαν.

Σχηματισμὸς τοῦ ρήματος *εἰμί*.

Ὅριστική

Ἔνεστώς εἰμί, εἶ, ἐστί, ἐσμέν, ἐστέ, εἰσίν.

Παρατ. ἦ καὶ ἦν, ἦσθα, ἦν, ἦμεν, ἦτε, ἦ ἦστε, ἦσαν.

Μέλλων ἔσομαι, ἔσῃ (εἰ), ἔσται, ἐσόμεθα, ἔσεσθε, ἔσονται.

Ὑποτακτική

Ἔνεστ. ὦ, ἦς, ἦ, ὦμεν, ἦτε, ὦσι.

Εὐκτική

Ἔνεστ. εἶην, εἶης, εἶη, εἶμεν καὶ εἵμεν, εἶητε, εἶησαν, καὶ εἶεν

Μέλλ. ἐσοίμην, ἐσοιο, ἐσοίτο, ἐσοίμεθα, ἐσοίσεθε, ἐσοίντο.

Ἑλληνικὴ γραμματικὴ

Προστακτική

Ἔνεστ. ἴσθι, ἔστω, ἔστε, ἔστωσαν ἢ ἔστων.

Ἀπαρέμφατον

Ἔνεστώς

εἶναι

Μέλλων

ἔσεσθαι

Μετοχή

Ἔνεστώς

Μέλλων

ὁ ὢν τοῦ ὄντος

ὁ ἐσόμενος

ἡ οὖσα τῆς οὐσης

ἡ ἐσομένη

τὸ ὄν τοῦ ὄντος

τὸ ἐσόμενον

Γύμν. 107. Νὰ γραφῇ ἐκ παρὰλλήλου τὸ ἀρχαῖον μὲ τὸ νέον δις καὶ νὰ λεχθῇ ἀπὸ μνήμης ὡς ἑξῆς :

εἶμι=εἶμαι, εἶ=εἶσαι, ἐστί=εἶναι.

ἐσμέν=εἴμεθα κ. τ.λ.

Περὶ ῥίξης καὶ καταλήξεως

179. Τὸ ἀμετάβλητον μέρος τοῦ ῥήματος κατὰ τὴν κλίσιν λέγεται **ῥίξα** ἢ **θέμα**, τὸ δὲ μεταβαλλόμενον **κατάληξις**. Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ θέματος λέγεται **χαρακτήρ**· ὡς

γράφω	θέμα	γραφ	χαρακτήρ	φ	κατάληξις	ω
λύω	»	λυ	»	υ	»	ω

180. Ὅσα ῥήματα ἔχουν χαρακτήρα φωνήεν, λέγονται **φωνηεντόληκτα**, ὅσα δὲ ἔχουν χαρακτήρα σύμφωνον λέγονται **συμφωνόληκτα**· ὡς παιδεύ-ω, λύ-ω, γράφ-ω, διώκ-ω, πείθ-ω, στέλλ-ω.

Γύμν. 108. Κατὰ τὸ παιδεύω σχηματίζον καὶ τὰ ἑξῆς φωνηεντόληκτα.

Κολακεύω, βρασιλεύω, φονεύω, τοξεύω, θεραπεύομαι, λύω, λύομαι, πορεύομαι.

Σχηματισμὸς τῶν βαρυντόνων ρημάτων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ.

Γύμν. 109. Σχηματίζον τοὺς χρόνους τῶν ρημάτων φονεύω καὶ λύομαι εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις παρὰθέτων καὶ τοὺς τύπους τῆς νέας.

Σημ. Τὸ λύω ἔχει τὸ υ μακρὸν εἰς ὅλους τοὺς χρόνους πλὴν τοῦ παθ. μέλλοντος, ἀορίστου καὶ παρακειμένου.

Καταλήξεις

(12ς πίνακα Β'.)

Γύμν. 110. Τελεία ἐκμάθησις τῶν καταλήξεων, ἀφ' οὗ ἀντιγραφοῦν ὀρθῶς καὶ καλῶς ἐπὶ τετραδίου καὶ ἀπὸ μνήμης εἰς τὸν μαυροπίνακα.

Συμφωνόληκτα ῥήματα

Α'. Τὰ χειοφωνόληκτα ἐν τῇ νέᾳ.—Σχηματισμὸς τοῦ ῥήματος τρίβω

('12ς πίνακα Γ')

181. Χειλοφωνόληκτα ῥήματα λέγονται ὅσα ἔχουν εἰς τὸν ἐνεστώτα χαρακτήρα *π ἢ β ἢ φ* καὶ ὅσα λήγουν εἰς *πτω*· ὡς *λεί-π-ω*, *τρέ-β-ω*, *τρέ-φ-ω*, *θά-πτ-ω*.

Σημ. Τὰ εἰς *πτω* ἔχουν δύο θέματα, ἐν μὲν, τὸ ὅποιον λήγει εἰς *πτ*, ἀπὸ τοῦ ὅποιον σχηματίζεται ὁ ἐνεστώς· καὶ ὁ παρατατικός, ἕτερον δὲ, τὸ ὅποιον λήγει εἰς *π ἢ β ἢ φ*, ἀπὸ τοῦ ὅποιον σχηματίζονται ὅλοι οἱ ἄλλοι χρόνοι ὡς *κόπτω*, *ἐκοπτον* (θ. κοπτ.), *ἐκοσα*, *ἐκόπην*, (θ. κοπ.)· *βλάπτω*, *ἐβλαπτον*, (π. βλαπτ.), *ἐβλαψα*, *ἐβλάβην*, (θ. βλαβ.)· *ῥάπτω*, *ῥραπτον*, (θ. ραπτ.)· *ῥραψα*, *ῥράφην*, (θ. ραφ.).

182. Ὁ χαρακτήρ τῶν χειλοφωνολήκτων, ὅταν εὑρεθῇ πρὸ τοῦ *σ* τῶν καταλήξεων, συγχωνεύεται μετ' αὐτοῦ εἰς *ψ*, πρὸ τοῦ *μ* τρέπεται εἰς *μ* καὶ πρὸ τοῦ *θ* τρέπεται εἰς *φ*· ὡς *τρίβω*, *ἔτριψα*, (*ἔτριβσα*), *ἔτριφθην* (*ἔτρίβθην*), *τετριμμένος* (*τετριβμένος*).

Σημ. Τὰ ῥήματα *σιρέφω*, *τρέφω*, *τρέπω* εἰς τὸν π.θ. παρακείμενον τρόπον τὸ εἰς *α'* ἐστραμμένος, τετραμμένος, τετραμμένος.

Γύμν. 111. Σχηματίσων τὰ ἐξῆς ῥήματα.

Ἀμείβω, βλάπτω, βλάπτομαι, πέμπω, ρίπτω, ρίπτομαι, σκέπτομαι, καλύπτω, καλύπτομαι, κάμπτω, κρύπτω, κρύπτομαι, ἀλείφω.

Γύμν. 112. Τρέψων εἰς ἐνικὸν τὰ ῥήματα τῶν ἐξῆς προτάσεως.

Διετρίψαμεν πολὺν χρόνον εἰς περίπατον.—Αἱ κακαὶ συναναστροφαὶ πάντοτε ἔδλαψαν, βλάπτουσι καὶ θὰ βλάπτουσι.—Ὅταν ἦμεθα μικροὶ ἐσκεπτόμεθα πάντοτε περὶ παιγνιδίων, τώρα ὅμως ἔχομεν ἐγκαταλείψει ταῦτα καὶ σκεπτόμεθα περὶ μαθημάτων.—Αἱ γλαῦκες τὴν ἡμέραν δὲν βλέπουσι.—Τὰ σώματα τῶν γαλῶν καλύπτονται ὑπὸ μαλακῶν τριχῶν.—Πολλάκις οἱ λύκοι κατέστρεψαν ποίμνια.—Αἱ πεδιάδες καὶ τὰ ὄρη ἐκαλύφθησαν ὑπὸ χιόνος.—Ἐρρίφθημεν εἰς τὴν θάλασσαν.—Αἱ χελιδόνες τρέφονται μὲ ἔντομα.—Αἱ νυκτερίδες τὴν ἡμέραν εἰναι κεχυρμέναι.—

Οἱ σκάπτοντες λάκκον ἄλλου θάπτουσιν ἑαυτούς.—Οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν νυκτερίδων εἶναι κεκαλυμμένοι ὑπὸ τριχῶν.—Γράψατε ὀρθῶς τὸ γύμνασμα.—Ἐχομεν ἐγκαταλειφθῆ ὑπὸ τῶν φίλων.—Τὰ ἐνδύματα εἶναι ἐρραμμένα.

Γύμν. 113. Τὰ εἰς ἐνεστώτα χρόνον ῥήματα τῶν ἐξῆς προτάσεων τρέφον α' εἰς ἀόριστον, β' εἰς μέλλοντα καὶ γ' εἰς παρκαίμενον.

Σὺ γράφεις ἐπιστολήν.—Ὁ οὐρανὸς καλύπτεται ὑπὸ νεφῶν.—Βλαπτόμεθα ὑπὸ τῆς ὀργῆς.—Διακόπτομεν τὴν ἐργασίαν.—Ἀπορρίπτομεν τοὺς ὄρους.—Στρέφω τὰ βλέμματα.—Ἀλείφομαι διὰ μύρου.—Οὐ κλέπτομεν τὴν νίκην.—Κρύπτεσθε ὀπισθεν τοῦ δένδρου.—Οἱ ταπεινοὶ κύπτουσι τὸν αὐχένα.

Τὰ χειλεοφωνόληκτα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ.

(Ἰδε πίνακx I.)

183. Ὁ ἐνεργητικὸς παρκαίμενος τῶν χειλεοφωνολήκτων λήγει εἰς **φα** καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς **φειν** ἐκτὸς τοῦ λέλοιπα (λείπω) καὶ σέσηπα (σήπω).

Σημ. Τὰ ῥήματα *κλέπτω, πέμπω, στρέφω καὶ τρέπω*, εἰς τὸν ἐνεργητικὸν παρκαίμενον καὶ ὑπερσυντέλικον τρέπουσι τὸ θεματικὸν φωνῆεν ε εἰς ο ὡς *κέκλοφα πέπομφα, ἔστροφα, τέτροφα*.

184. Ὁ παθ. παρκαίμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῶν χειλεοφωνολήκτων λήγει ὡς ἐξῆς :

Ὅριστ. μμαι, ψαι, πται, μμεθα, φθε, μμένοι εἰσί.

Προστ. — φο, φθω, φθε, φθωσαν καὶ φθών.

Ἀπαρ. φθαι.

Μετοχ. μμένος, μμένη, μμένον.

Ὑπερσ. μμην, φο, πτο, μμεθα, φθε, μμένοι ἦσαν.

Παρατήρησις. Τὰ τέλη ταῦτα προήλθον ἕνεκα πολλῶν μεταβολῶν αἱ ὁποῖαι ἐγένιναν εἰς τὸν χαρακτήρα καὶ τὰς καταλήξεις.

Γύμν. 114. Σχημάτισον γραπτῶς τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον μέλλοντα τῶν ἐξῆς ρημάτων.

Καλύπτω, πέμπω, ἀπορρίπτω, τρέπω, κρύπτω.

Γύμν. 115. Τὰ αὐτὰ ῥήματα εἰς τὸν ἐνεργ. καὶ παθ. παρακ. καὶ ὑπερσυντ.

Γύμν. 116. Τὰ αὐτὰ ῥήματα εἰς τὸν παθ. μέλλοντα, εἰς τὸν μέσον ἀόρ. καὶ εἰς τὸν παθ. ἀόριστον.

Γύμν 117. Τὰ εἰς ἐνεστώτα χρόνον ρήματα τοῦ 113ου γυμνάσματος τρέφον εἰς ἀόριστον, εἰς μέλλοντα καὶ εἰς παρακείμενον τῆς φωνῆς, ἐν ᾗ εὐρίσκονται.

Β'. Τὰ οὐρανισκοφωνόληκτα ἐν τῇ νέᾳ.—Σχηματισμὸς τοῦ ρήματος πλέκω.

(Ἰδε πίνακα Δ'.)

185. Οὐρανισκοφωνόληκτα ρήματα λέγονται, ὅσα ἔχουν εἰς τὸν ἐνεστώτα χαρακτῆρα *κ* ἢ *γ* ἢ *χ* καὶ ὅσα λήγουν εἰς *τιω* ἢ *σσω*· ὡς διώ-κ-ω, ἄ-γ-ω, τρέ-χ-ω, ταρά-ττ-ω.

Σημ. α'. Τὰ εἰς *τιω* ἢ *σσω* ἔχουν δύο θέματα, ἐν μὲν, τὸ ὁποῖον λήγει εἰς *τι* ἢ *σσ*, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον σχηματίζεται ὁ ἐνεστώς καὶ ὁ παρατατικός, ἔσπον δέ, τὸ ὁποῖον λήγει εἰς *κ* ἢ *γ* ἢ *χ*, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον σχηματίζονται ὅλοι οἱ ἄλλοι χρόνοι· ὡς φυλάττω, ἐφυλάττον, (θ. φυλαττ), ἐφύλαξα, ἐφυλάχθην (θ. φυλακ), ταράττω, ἐτάραττον (θ. ταραττ), ἐτάραξα, ἐταράχθην, (θ. ταραχ).

Σημ. β'. Τὰ ρήματα κράζω, στενάζω, ἀλαλάζω, ὀλολύζω, ιριζώ, στάζω, στείζω, στηρίζω, νυστάζω, σφάζω, παίζω καὶ σαισιπίζω σχηματίζουν ὅλους τοὺς χρόνους πλην τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ ἀπὸ θέμα, τὸ ὁποῖον λήγει εἰς *γ'*· ἄρα εἶναι οὐρανισκοφωνόληκτα.

186. Ὁ χαρακτῆρ τῶν οὐρανισκοφωνολήκτων, ὅταν εὐρεθῇ πρὸ τοῦ *σ* τῶν καταλήξεων, συγχωνεύεται μὲ αὐτὸ εἰς *ξ*, πρὸ τοῦ *μ* τρέπεται εἰς *γ* καὶ πρὸ τοῦ *θ* τρέπεται εἰς *χ*· ὡς

Διώκω, ἐδίωξα (ἐδίωκσα), ἐδιώχθην (ἐδιώκθην), δεδιωγμένος (δεδιωκμένος).

Γύμν. 118. Σχημάτισον τὰ ἐξῆς ρήματα.

Φυλάττω, φυλάττομαι, ἀπαλλάττω, ἀπαλλάττομαι, διατάσσω, διατάσσομαι, κηρύττω.

Γύμν. 119. Τὰ εἰς ἐνεστώτα χρόνον ρήματα τῶν ἐξῆς προτάσεων τρέφον α'. εἰς ἀόριστον, β'. εἰς παρακείμενον καὶ γ'. εἰς μέλλοντα.

Ταράττομαι ὑπὸ θλίψεων.—Ὁ στρατὸς παρατάσσεται.—Σὺ με ἐκπλήττεις.—Παραδεχόμεθα τοὺς ὅρους.—Ὁ ἱεροκῆρυξ κηρύττει.—Οἱ μύες διώκονται ὑπὸ τῶν γαλῶν.—Οἱ κύνες φυλάττουσι τὰ ποίμνια.—Εἰσπράττω χρήματα.—Ὑμεῖς πλέκετε δίκτυα.—Διὰ τοῦ πυρὸς τήκομεν τὰ μέταλλα.—Διὰ τῆς μετανοίας ἀπαλλάττεσθε τῆς ἁμαρτίας.

Τὰ οὐρανισκοφωνόληκτα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ.

("Ιδε πίνακα Δ'.)

187. Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος τῶν οὐρανισκοφωνολήκτων λήγει εἰς **χα** καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς **χειν** πλὴν τινῶν ἐξαίρέσεων.

188. Ὁ παθητ. παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῶν οὐρανισκοφωνολήκτων λήγει ὡς ἐξῆς :

Ὅριστ. γμαι, ξαι, κται, γμεθα, χθε, γμένοι· εἰσί.

Προστ. ξο, χθω, χθε, χθωσαν, καὶ χθωγ.

Ἀπαρ. χθαι.

Μετοχ. γμένος, γμένη, γμένον.

Ὑπερ. γμην, ξο, κτο, γμεθα, χθε, γμένοι ἦσαν.

Παραίτησις. Τὰ τέλη ταῦτα προήλθον ἕνεκα πολλῶν μεταβολῶν, αἱ ὁποῖαι ἐγίναν εἰς τὸν χαρακτήρα καὶ εἰς τὰς καταλήξεις.

Γύμν. 120. Κλῖνον τὰ ῥήματα τοῦ 118ου γυμν.

Γύμν. 121. Τὰ εἰς ἐνεστώτα χρόνον τοῦ 118 γυμν. τρέφον α'. εἰς μέλλοντα, β'. εἰς παρακείμενον καὶ γ'. εἰς ἀόριστον.

Γύμν. 122. Δι' ἀκρίνον τὸν χρόνον καὶ τὸ πρόσωπον τῶν ἐξῆς ῥημάτων καὶ μετὰ τρεφόν αὐτὰ εἰς τύπους τῆς νέας παραθέτων καὶ τὸ α'. πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος ἐν τῇ ὀριστικῇ ὡς

Καλυφθήσονται=θά καλυφθοῦν.—γ'. πληθ. πρόσ. παθ. μέλλ. τοῦ ῥήματος καλύπτουμι.

Βέβλαφα, διώξεις, διώξουσι, δεδέγμεθα, ἐδεξάμην, ἐλέγξομεν, ἐλεγχθήσονται, τέθαπται, καλύψει, ἐκαλυψάμεθα, κεκήρυχα, κέκραγα, κεκύφασι, κέκοψαι, ἐκέκυπτο, ἀνεπτυγμένοι εἰσί, ἐσκέμμεθα, ἐλελύκεσαν.

Γ'. Τὰ ὀδοντοφωνόληκτα ἐν τῇ νέᾳ.—Σχηματισμοὶ τοῦ ῥήματος πεῖθω.

("Ιδε πίνακα Ε'.)

189. Ὀδοντοφωνόληκτα ῥήματα λέγονται, ὅσα ἔχουν εἰς τὸν ἐνεστώτα χαρακτήρα **τ ἢ δ ἢ θ** καὶ ὅσα λήγουν εἰς **ζω** καὶ τὸ **πλάττω** ὡς ἀνύ-τ-ω) (ἀνύω), ψεύ-δ-ομαι, πεῖ-θ-ω, ὀπλί-ζ-ω.

Σημ. α'. Τὰ εἰς **ζω** ἔχουν δύο θέματα, ἐν μὲν τὸ ὅποιον λήγει εἰς **ζ** ἀπὸ τοῦ ὁποῖον σχηματίζεται ὁ ἐνεστώς καὶ ὁ πρᾶκτικὸς καὶ ἕτερον τὸ ὅποιον λήγει εἰς **δ**, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον σχηματίζονται ὅλοι οἱ ἄλλοι χρόνοι ὡς **ὀπλίζω**, **ὀπλίξον** (θ. ὀπλίξ.) **ὀπλίσσα**, **ὀπλίσθη** (θ. ὀπλιδ).

Σημ. β'. Τὰ λήγοντα εἰς *εζω* γράφονται μὲ *ι* πλὴν τοῦ *ἀθροίζω, δανεῖζω, γογγύζω, δολολύζω, κατακλύζω, ἀναβλύζω* καὶ τινων ἄλλων.

190. Ὁ χαρακτήρ τῶν ὁδοντοφωνολήκτων, ὅταν εὑρεθῇ πρὸ τοῦ σ τῶν καταλήξεων, ἀποβάλλεται, πρὸ δὲ τοῦ μ καὶ θ τρέπεται εἰς σ· ὡς πείθω, ἐπεισα (ἐπειθσα), ἐπείσθην (ἐπείθθην), πεπεισμένος (πεπειθμένος).

Γύμν. 123. Σχημάτιζον τὰ ἐξῆς ῥήματα :

ὄνειδίζω, ὑδρίζω, ὑδρίζομαι, ἀγωνίζομαι, σώζω, ἀθροίζω, ὀρίζω, ὀνομάζω, δοξάζω, ψεύδομαι, ὀπλίζομαι, ἀρπάζομαι.

Γύμν. 124. Τεχνολόγησον τὰ ῥήματα τῶν ἐξῆς προτάσεων· ὡς ἐξῆς :

Ἔχει ἀνατρέψει.—γρ. παρακειμένου, ἐγκλίσ. ὀριστ. φωνῆς ἐνεργ. ἀριθμ. ἐνικοῦ προσ. γ', ὁ ἐνεστώς ἀνατρέπω.

ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τὸ πᾶν συνηρμόσθη.—Ἐξάλειψον τὴν κηλίδαν.—Μὴ καλύπτου διὰ βαρέος ἐνδύματος.—Τοὺς Ἀθηναίους πάντοτε θὰ θαυμάζω.—Πρεσβευτὴς ἐπέμφθη εἰς τὴν πόλιν.—Τὸ ἄσμα θέλγει.—Ἄν φροντίζης περὶ πλοῦτου θὰ ταραξῇς τὴν ζωὴν σου.—Τυμωρῶχος ἔχει ἀνορύξει τὸν τάφον.—Σύνταξον ἐπιστολήν.—Μή μου τάραττε τοὺς κύκλους.—Τὸ ἀπειθὲς τέκνον θὰ ἀποκηρυχθῇ ὑπὸ τῶν γονέων.—Ἡ θέσις ἐγκατελείφθη ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν.

Τὰ ὁδοντοφωνολήκτα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ.

(Ἰδε πίνακα Β').

191. Τὰ ὁδοντοφωνολήκτα ῥήματα εἰς τὸν ἐνεργητικὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον λαμβάνουν *κ* ὡς καὶ τὰ φωνηεντόληκτα, ὁ δὲ χαρακτήρ τοῦ θέματος πρὸ τοῦ *κ* ἀποβάλλεται· ὡς πείθω, πέπεικα (πέπειθκα), ἐπεπείκειν (ἐπεπείθκειν).

192. Ὁ παθητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῶν ὁδοντοφωνολήκτων λήγει ὡς ἐξῆς :

Ὅριστ. σμαι, σαι, σται, σμεθα, σθε, σμένοι εἰσί.

Προστ. σο, σθω, σθε, σθωσαν καὶ σθων.

Ἀπαρ. σθαι.

Μετοχ. σμένος, σμένη, σμένον.

Ὑπερ. σμην, σο, στο, σμεθα, σθε, σμένοι ἦσαν.

Παρατήρησις. Τὰ τέλη ταῦτα προήλθον ἐνεκα πολλῶν μεταβολῶν αἱ ὁποῖαι, ἔγιναν εἰς τὸν χαρακτήρα καὶ τὰς καταλήξεις.

Γύμν. 126. Σχημάτισον τὰ ῥήματα τοῦ 123 γυμνάσματος.

Γύμν. 127. Τεχνολόγησον τὰ ῥήματα τῶν ἐξῆς προτάσεων ὡς ἐπιγράφεται — χρ. παρακ. ἐγκλίσι. ὀριστ. φωνῆς παθ. ἀριθμ. ἐνικοῦ. προσώπ. γ', ὁ ἐνεστώς ἐπιγράφεται.

Ἐπὶ τοῦ τύμβου ἐπιγράφεται ποίημα. — Ἵπὸ τοῦ θορύβου διετετράχην. — Φυλάξω τὰς ἐντολάς σου. — Ὁ Θεὸς ἅπαντα συνήρμοκεν. — Ὁ Ἀλέξανδρος ἐν Αἰγύπτῳ τέθαπται. Ἐν τοῖς Δράκοντος νόμοις μία ποινὴ ὥριται, ὁ θάνατος. — Κηρυχθήσεται τὸ Εὐαγγέλιον ἐν ὅλῃ τῇ γῇ. — Οἱ λησται τὰ χρήματα κεκλόρασι. — Ὁ Θεὸς πάντα ἄριστα διατέταχε. — Ὁ στέφανος πέπλεκται. — Ἡ πόλις ἐτετείχιστο. — Ἐγκαταλελειμμεθα ὑπὸ τῶν φίλων. — Ἀ γέγραφα, γέγραφα. — Ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται. — Ὁ παῖς ἐγεγράφει τὴν ἐπιστολὴν. — Τὰ νέφη καλύψουσι τὸν ἥλιον. — Διασκορπισθήσονται οἱ ἐχθροί μου. — Ἡλεψάμην ἐλαίῳ. — Συνετάξω τῷ Χριστῷ; συνεταξάμην. — Ὁ υἱὸς δοξάσει τὸν πατέρα. — Πολλὰ μὲν ἀνέλπιστα πράττεται, πολλὰ δὲ πέπρακται, πολλὰ δὲπραχθήσεται. — Ἠγγικεν ἡ ὥρα. — Ἀρπαλὸς τοὺς Ἀλεξάνδρου θησαυροὺς ἤρπακε.

Δ'. Τὰ ὑγρόληκτα ἐν τῇ νέᾳ. — Σχηματισμὸς τοῦ ῥήματος ἀγγέλλω.

(Ἴδε πίνκκα 5'.)

193. Ὑγρόληκτα ῥήματα λέγονται, ὅσα ἔχουν εἰς τὸν ἐνεστώτα χαρακτῆρα λ ἢ μ ἢ ν ἢ ρ ὡς

θά-λλ-ω, νέ-μ-ω, μέ-ν-ω, φθεί-ρ-ω.

194. Τὰ εἰς λλω γράφονται μὲ δύο λλ (πλὴν τοῦ θέλω καὶ ὀφείλω) μόνον εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικόν, εἰς δὲ τοὺς ἄλλους χρόνους ἀποβάλλουσι τὸ ἐν λ ὡς

στέλλω — ἔστελλον — ἔστειλα — ἔχω στείλει.

195. Τὰ εἰς αἶνω γράφονται μὲ αἰ (πλὴν τοῦ μένω καὶ στένω) μόνον εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικόν, εἰς δὲ τοὺς ἄλλους χρόνους ἀποβάλλουν τὸ ι τῆς διφθόγγου ὡς

ξηραίνω — ἐξήραινον — ἐξήρανα — εἶχον ξηράνει.

196. Ὁ ἐνεργητικὸς ἀόριστος τῶν ὑγρολήκτων σχηματίζεται, ἂν προσκολλησώμεν εἰς τὸ θέμα τὰς καταλήξεις ἄνευ τοῦ σ' ὡς

ψάλλω — ἔψαλα, ἔψαλας κ.λ.π. (ἀντὶ ἔψαλας).

Σημ. α'. Τὰ εἰς αἰνώ ῥήματα ἔχουν τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν (θεματικὸν φωνῆεν) α μακρὸν εἰς τὸν ἑνεργ' ἀόριστον.

Σημ. β'. Τὰ εἰς ἰνώ καὶ ὕνω ῥήματα ἔχουν τὸ θεματικὸν φωνῆεν ε καὶ υ μακρὸν εἰς τὸν ἐνεστώτα, παρατατικὸν καὶ ἐνεργητικὸν ἀόριστον.

197. Ὅσα ὑγρόληκτα ἔχουν πρὸ τοῦ χαρακτῆρος ε, τρέπουσι τοῦτο εἰς εἰ εἰς τὸν ἐνεργητικὸν ἀόριστον· ὡς στέλλω, ἔστειλα· ἀγγέλλω, ἤγγειλα· μένω, ἔμεινα.

198. Ὅσα ὑγρόληκτα ἔχουν θέμα μονοσύλλαβον καὶ θεματικὸν φωνῆεν ε ἢ εἰ, τρέπουσι ταῦτα εἰς α εἰς τὸν παθητ. ἀόριστον καὶ εἰς τὴν μετοχὴν τοῦ παθητ. παρακειμένου· ὡς στέλλω, ἐστάλθην, ἐσταλμένος—σπείρω, ἐσπάρθην, ἐσπαρμένος.

199. Ὅσα ὑγρόληκτα λήγουν εἰς αἰνώ καὶ ὕνω τρέπουν τὸ ν πρὸ τοῦ μ τοῦ παθητ. παρακειμένου εἰς σ' ὡς

ὕφαίνω, ὕφασμένος· μολύνω, μεμολυσμένος.

Σημ. α'. Τὰ ῥήματα *ξηραίνω, μαραίνω, αἰσχύνω, δξύνω* τρέπουσι τὸ ν πρὸ τοῦ μ εἰς μ' ὡς *ξηραίνω* ἐξηραμμένος.

Σημ. β'. Τὰ ῥήματα *κρίνω, κλίνω, πλύνω καὶ τείνω* ἀποβάλλουν τὸ ν εἰς τὸν παθ. ἀόριστον καὶ παρακειμένον ὡς ἐκρίθην, κεκριμένος.

Γύμν. 129. Γράφον τὸν ἐνεργητικὸν καὶ παθ. ἀόριστον καὶ τὴν μετοχὴν τοῦ παθ. παρακειμένου τῶν ἐξῆς ῥημάτων :

Κρίνω, κλίνω, θερμαίνω, μαραίνω, πλύνω, ἐκτείνω, σπείρω, αἰσχύνω, σημαίνω, ὑφαίνω, στέλλω, ξηραίνω, μαιίνω, δξύνω, ἀπομακρύνω, μηκώνω.

Γύμν. 130. Τὰ εἰς ἐνεστώτα χρόνον ῥήματα τῶν ἐξῆς προτάσεων τρέφον α'. εἰς ἀόριστον, β'. εἰς μέλλοντα καὶ γ'. εἰς παρακειμένον.

Ὁ γεωργὸς σπείρει.—Τὰ σώματα διαστέλλονται καὶ συστέλλονται.—Σὺ φθείρεις τὰ βιβλία.—Οἱ δικασταὶ κρίνουσιν.—Ὁ ἄηρ μολύνεται.—Ἐκτείνω τὴν χεῖρα.—Καταγγέλλομεν τοὺς ἀτάκτους.—Ἡμεῖς αἰσχυρόμεθα διὰ ταῦτα.—Τὰ ἄνθη μαραίνονται.—Ἐκείνη ὑφαίνει.

Τὰ ὑγρόληκτα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ.

(Ἴδε πίνκκα 5').

200. Πάντα τὰ ὑγρόληκτα πλὴν τοῦ μένω, νέμω, δέρω ἔχουν δύο θέματα, ἐν μὲν μὲ θεματικὸν φωνῆεν μακρὸν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον σχηματι-

ζεταί ο ἐνεστώς καὶ ὁ παρατατικός, καὶ ἕτερον μὲ θεματικὸν φωνῆεν βραχύ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον σχηματίζονται ὅλοι οἱ ἄλλοι χρόνοι· ὡς

σημαίνω	μακρὸν	θέμα	σημαιν.	βραχύ	θέμα	σημαῖν
φθείρω	»	»	φθειρ.	»	»	φθερ
στέλλω	»	»	στελλ.	»	»	στελ
πλύνω	»	»	πλύν.	»	»	πλυν
κρίνω	»	»	κρίν.	»	»	κρίν

Γύμν. 131. Εὐρὲ καὶ τὰ δύο θέματα τῶν ἐξῆς ῥημάτων :

Καθαίρω, ὑφαίνω, φαίνω, λειαίνω, μαραίνω, αἶρω, ἐξοκέλλω, ἀνατέλλω, ἐντέλλομαι, ποικίλλω, κρίνω, αἰσχύνω, ὀξύνω, τείνω, θερμαίνω, σπείρω, κλίνω.

201. Τὰ ὑγρόληκτα ῥήματα σχηματίζουν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον μέλλοντα περισπώμενον ἢ συνηρημένον· ὡς

στέλλω	στελῶ	στελοῦμαι
φαίνω	φανῶ	φανοῦμαι.

(ἴδε εἰς πίνακα 5. τὸν πλήρη σχηματισμὸν αὐτῶν)

Σημ. Συνηρημένον ἢ περισπώμενον μέλλοντα σχηματίζουν καὶ τὰ εἰς ἴζω περὶδυσύλλαδα ὡς νομίζω· νομιῶ, νομῖεις κ. λ. π.

Γύμν. 132. Νὰ γραφῇ τὸ α' πρόσωπον τοῦ ἐνεργ. καὶ μέσου μέλλ. τῆς ὀριστικής τῶν ἐξῆς ῥημάτων.

Καθαίρω, ὑφαίνω, μιαίνω, μαραίνω, αἶρω, ἀνατέλλω (μόνον ἐνεργ.) ἐντέλλομαι (μόνον μέσον), ὀξύνω, τείνω, θερμαίνω, σπείρω, κλίνω, κομίζω, ὀπλίζω, ἀφορίζω.

Γύμν. 133. Νὰ σχηματισθῇ γραπτῶς πλήρης ὁ ἐνεργ. μέλλον τῶν ἐξῆς ῥημάτων.

• Στέλλω, αἶρω, κρίνω, αἰσχύνω, τείνω, ἀφορίζω.

Γύμν. 134. Νὰ σχηματισθῇ πλήρης ὁ μέσ. μέλλ. τῶν ἄνω ῥημάτων.

202. Ὁ ἐνεργ. καὶ μέσος ἄοριστος τῶν ὑγρόληκτων σχηματίζεται ἐὰν εἰς τὸ βραχύ θέμα προσκολλήσωμεν τὰς καταλήξεις α καὶ ἄμην.

ἀνευ τοῦ σ καὶ ἐκτείνωμεν τὸ θεματικὸν φωνῆεν ε εἰς ει, τὸ ι καὶ υ βραχὺ εἰς ι καὶ υ μακρὸν καὶ τὸ α εἰς η· ὡς

στέλλω	θέμα	στέλ.	ἀόρ.	ἔστειλα	—	ἔστειλάμην
κρίνω	»	κρίν	»	ἔκρινα	—	ἔκρινάμην
πλύνω	»	πλύν	»	ἔπλυνα	—	ἔπλυνάμην
σημαίνω	»	σημαίν	»	ἔσήμηνα	—	ἔσημηνάμην

Σημ. Τὰ εἰς *ισαίνω* καὶ *ραίνω* προσέτι δὲ καὶ τὰ *ισχναίνω*, *κερδαίνω*, *λευκαίνω*, *κοιλκίζω*, *λειαίνω*, *αἴρω* καὶ τινὰ ἄλλα ἐκτείνουσι τὸ θεματικὸν φωνῆεν α βραχὺ εἰς α μακρὸν καὶ ὄχι εἰς η ὡς *μιαίνω* (Φ. μιᾶν *ἐμίανα* *μικραίνω* (Θ. μαρᾶν *ἐμάρᾶνα*).

Γύμν. 135. Νὰ γραφῇ τὸ α'. ἐνικὲν πρόσωπον τοῦ ἐνεργ. καὶ μέσου ἀόριστου τῆς ὀριστικῆς τῶν ἐξῆς ῥημάτων.

Καθαίρω, ὑφαίνω, μιαίνω, μαραίνω, αἴρω, ἐξοκέλλω (μόνον ἐνεργ.) ἀτατέλλω (μόνον ἐνεργ.) ἐντέλλομαι (μόνον μέσος), δξύνω, τείνω, θερμαίνω, σπείρω, κλίνω, λευκαίνω.

Γύμν. 136. Νὰ σχηματισθῇ γραπτῶς πλήρης ὁ ἐνεργ. ἀόριστος τῶν ἐξῆς ῥημάτων.

Σημαίνω, αἴρω, δξύνω, κρίνω, μένω, ἀνατέλλω.

Γύμν. 137. Νὰ σχηματισθῇ γραπτῶς πλήρης ὁ μέσος ἀόριστος τῶν ἐξῆς ῥημάτων.

Καθαίρω, αἴρω, δξύνω, ἐντέλλομαι, κλίνω.

203. Τὰ ὑγρόληκτα εἰς τὸν ἐνεργ. παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον λαμβάνουν κ, ὅπως τὰ φωνηεντόληκτα καὶ ὀδοντοφωνόληκτα ὡς ἀγγέλλω, ἡγγελα, ἡγγέλκειν.

204. Τὸ ε τῶν μονοσυλλάβων ὑγρόληκτων θεμάτων τρέπεται εἰς ἄ εἰς εἰς τὸν ἐνεργ. καὶ παθ. παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον, τὸν παθητικὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον ὡς στέλλω, ἔσταλα, ἐστάλκειν, ἔσταλμαι, ἐστάλμην, ἐστάλθην, σταλθήσομαι.

Σημ. α'. Τὰ εἰς *νω* λήγοντα ἐνεργ. παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον δὲν ἔχουν ἐκτὸς τοῦ *κρίνω*, *τείνω*, *φαίνω*, καὶ τινων ἄλλων τὰ ὅποια σχηματίζουν ἐνεργ. παρακ. ἀνωμάλως.

Σημ. β'. Τὰ ῥήματα *κρίνω*, *κλίνω*, *πλύνω*, καὶ *τείνω* ἀποβάλλουσι τὸ ν εἰς τὸν ἐνεργ. καὶ παθ. παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον καὶ εἰς τὸν παθ. μέλλοντα καὶ ἀόριστον.

Γυμ. 138. Νά γραφῇ τὸ α'. ἐνικόν πρόσωπον τοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς καὶ τοῦ ὑπερσυντελικοῦ τῶν ἐξῆς ῥημάτων.

Καθαίρω, ὑφαίνω, σημαίνω, μαιίνω, αἶρω, ἀνατέλλω, δξύνω, τείνω, κρίνω, ποικίλλω, σπείρω, αἰσχύνω.

Γύμν. 139. Νά σχηματισθῇ γραπτῶς πλήρης ὁ ἐνεργ. παρακείμενος τῶν ἐξῆς ῥημάτων.

Καθαίρω, αἶρω, τείνω, κρίνω, ποικίλλω.

205. Ὁ παθ. μέλλων καὶ ὁ παθ. ἄοριστος τῶν ὑγρολήκτων σχηματίζεται ἕαν εἰς τὸ βραχὺ θέμα προσκολλήσωμεν ἀπλῶς τὰς καταλήξεις, ὡς ἀγγέλλω (θ. ἀγγελ), ἀγγελθήσομαι, ἡγγέλθω.

Παρατηρήσεις. Εἰς τὸν ἄνω κανόνα πρέπει νὰ ληφθῇ πρὸ ὀφθαλμῶν ὁ 204 κανὼν καὶ ἡ β'. αὐτοῦ σημείωσις.

Γύμν. 140. Νά γραφῇ τὸ α'. ἐνικόν πρόσωπον τοῦ παθ. μέλλ. καὶ ἄοριστου τῆς ὀριστικῆς τῶν ἐξῆς ῥημάτων.

Ἐηραίνω, σημαίνω, καθαίρω, ὑφαίνω, σπείρω, αἶρω, τείνω, κλίνω, κρίνω, πλύνω, αἰσχύνω, δξύνω.

Γύμν. 141. Νά σχηματισθῇ γραπτῶς πλήρης ὁ παθ. μέλλων καὶ ὁ παθ. ἄοριστος τῶν ἐξῆς ῥημάτων.

Ἐηραίνω, σπείρω, τείνω, κρίνω, αἰσχύνω.

206. Τὰ ὑγρόληκτα εἰς τὸν παθ. παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον ἀποβάλλουν τὸ σ τῶν καταλήξεων *σθε, σθαι, σθω, σθων καὶ σθωσαν*, ὅταν εὔρεθῇ μεταξύ δύο συμφώνων, ὅπως καὶ τὰ ἄλλα συμφωνόληκτα ῥήματα· ὡς ἡγγελεθε (ἡγγελοσθε).

207. Τὰ εἰς *αἶνω* καὶ *ύνω* τρέπουν τὸν χαρακτήρα *ν* πρὸ τοῦ *μ* τοῦ παθ. παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικοῦ εἰς *σ'* ὡς ὑφαίνω, ὕφασμαι, ὕφασσαι κ. λ. π.

Σημ. Τὰ ῥήματα *ξηριώνω, μαραίνω, αἰσχύνω*, καὶ *δξύνω* τρέπουν τὸ *ν* πρὸ τοῦ *μ* ὅχι εἰς *σ* ἀλλὰ εἰς *μ'* ὡς δξύνω, ὤξυμμαι.

Γύμν. 142. Νά γραφῇ τὸ α'. ἐνικόν πρόσωπον τοῦ παθ. παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικοῦ τῆς ὀριστικῆς τῶν ἐξῆς ῥημάτων.

Ποικίλλομαι, ἐντέλλομαι, φαίνομαι, καταισχύνομαι, τείνομαι, κρίνομαι, πλύνομαι, κλίνομαι, δξύνομαι, σπείρομαι, μαραίνομαι.

Γύμν. 143. Νά σχηματισθῇ γραπτῶς πλήρης ὁ παθ. παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῶν ἐξῆς ῥημάτων.

Ἐντέλλομαι, φαίνομαι, καθαίρομαι, σπείρομαι, τείνομαι, καταισχύνομαι.

Οἱ δεύτεροι χρόνοι

1. Ὁ ἐνεργητικὸς ἀόριστος β'. ἐν τῇ νέᾳ.

Ὁριστική	Υποτ.	Εὐκτική	Προστ.	Ἀπαρ.	Μετοχή
ἔμαθον	μάθω	εἴθε γὰρ	μάθε	μαθεῖν	ὁ μαθὼν
ἔμαθες	μάθῃς	μάθω	ᾗς μάθῃ		ἡ μαθοῦσα
ἔμαθε	μάθῃ		μάθετε		τὸ μαθὼν
ἐμάθομεν	μάθωμεν		ᾗς μάθωσι		
ἐμάθετε	μάθητε				
ἔμαθον	μάθωσι				

208. Ὁ ἐνεργητικὸς ἀόριστος β'. εἰς μὲν τὴν ὀριστικὴν ἔχει τὰς καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ, εἰς δὲ τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις, ἀπαρέμφατον καὶ μετοχὴν τὰς καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι εἰς τὸ ἀπαρέμφατον καὶ εἰς τὴν μετοχὴν τὸνίζεται εἰς τὴν λήγουσαν.

Σημ. Ἄλλη διαφορὰ ἐνεστώτος καὶ ἀορίστου β'. εἶναι ὅτι ὁ ἀόρ. β'. σχηματίζεται συνηθέστατα ἀπὸ θέμα βραχὺ π. χ. ἐνεστώς μανθάνω (θ. μανθαν), ἀόρ. β' ἔμαθον (θ. μαθ), ἐνεστώς φεύγω (θ. φευγ) ἀόριστος β' ἔφυγον (θ. φυγ).

Γύμν. 144. Νὰ σχηματισθῶσι προφορικῶς ὅλοι οἱ ἑξῆς β' ἀόριστοι.

*Ἐδάλον (βάλλω), ἔφαγον (τρώγω), εἶδον (βλέπω· προστακτικὴ ἶδε καὶ ἰδέ), ἦλθον (ἔρχομαι, προστ. ἔλθέ), εἶπον (λέγω· προστ. εἰπέ), εὗρον (εὐρίσκω· προστ. εὗρέ), ἔλαβον (λαμβάνω), ἀπέκαμον (ἀποκάμνω), ἔπεσον (πίπτω), ἔπιον (πίνω), ἔτυχον (τυγχάνω), ἔπαθον (πάσχω), ἀπέθανον (ἀποθνήσκω), ἔφυγον (φεύγω), ἤμαρτον (ἀμαρτάνω), ἔλαχον (λαγχάνω), παρέσχον (παρέχω), ἔδραμον (τρέχω).

Γύμν. 145. Νὰ σχηματισθῶσι γραπτῶς πλήρεις οἱ ἑξῆς ἀόρ. β'.

*Ἦλθον, εἶδον, ἔλαβον, ἔφυγον, ἔτυχον.

Ὁ ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἀόριστος β'. ἐν τῇ ἀρχαίᾳ.

Σχηματισμὸς ἐνεργητικοῦ ἀόρ. β'.

Ὁριστική	Υποτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρ.	Μετοχή
ἔμαθον	μάθω	μάθοιμι	μάθε	μαθεῖν	ὁ μαθὼν
ἔμαθες	μάθῃς	μάθοις	μαθέτω		ἡ μαθοῦσα
ἔμαθε	μάθῃ	μάθοι	μάθετε		τὸ μαθὼν
ἐμάθομεν	μάθωμεν	μάθοιμεν	μαθόντων		
ἐμάθατε	μάθητε	μάθοιτε	καὶ μαθέ- τωσαν		
ἔμαθον	μάθωσι	μάθοιεν			

Σημ. Διὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ ἐνεργ. ἀορ. β'. ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἰσχύει ὁ 208 κανὼν.

Σχηματισμὸς μέσου ἀορίστου β'.

Ὁριστική	Υποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπαρ.	Μετοχή
ἐλipoμένη	λίπωμαι	λιποίμην	λιποῦ	λιπέσθαι	ὁ λιπόμενος
ἐλίπου	λίπη	λίποιο	λιπέσθω		ἡ λιπομένη
ἐλίπετο	λίπητε	λίποιτο	λίπεσθε		τὸ λιπόμενον
ἐλιπόμεθα	λιπώμεθα	λιποίμεθα	λιπέσθων		
ἐλίπεσθε	λίπησθε	λίποισθε	καὶ λιπέσθωσαν		
ἐλίποντο	λίπωνται	λίπουντο			

209. Ὁ μέσος ἀόριστος β'. ἔχει εἰς μὲν τὴν ὀριστικὴν τὰς καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ εἰς δὲ τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις, τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν τὰς καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι τὸ β'. ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς περισπᾶται καὶ τὸ ἀπαρέμφατον παροξύνεται.

Γύμν. 146. Νὰ σχηματισθῶσι προφορικῶς οἱ ἐξῆς ἀόριστοι δεῦτεροι.

Ἦγαγον (ἄγω), ἤνεγκον (φέρω), ἔδραμον (τρέχω), ἔτεκον (τίκτω), ἔγενόμην (γίγνομαι), ἀφικόμην (ἀφικνούμαι), ἡσθόμην (αἰσθάνομαι), ἐπιθόμην (πείθομαι), ἐπυθόμην (πυνθάνομαι), ἐδαλόμην (βάλλομαι), ἐλαβόμην (λαμβάνω).

Γύμν. 147. Νὰ σχηματισθῶσι γραπτῶς πλήρεις οἱ ἐξῆς μέσοι ἀόριστοι β'.

Ἐγενόμην, ἐλαβόμην, ἡσθόμην.

Γύμν. 148. Νὰ σχηματισθῶσι γραπτῶς πλήρεις οἱ ἐξῆς ἐνεργ. ἀόριστοι β'.

Ἦγαγον (ὑποτ. ἀγάγω), ἔτεκον, ἤνεγκον, (ὑποτ. ἐνέγκω).

2. Ὁ παθητικὸς ἀόριστος β'. ἐν τῇ νέᾳ.

210. Ὁ παθητικὸς ἀόριστος β'. σχηματίζεται, ἐὰν εἰς τὸ θέμα προσκολλήσωμεν τὰς καταλήξεις τοῦ παθητ. ἀορίστου α'. ἄνευ τοῦ θ' ὡς βλάπτω, παθητ. ἀόριστ β'. ἐβλάδην.

Σημ. α'. Τὸ β'. ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ παθ. ἀορ. β'. λήγει εἰς **θι** ὡς ἐστράφην, στράφηθι.

Σημ. β'. Ὅσα ρήματα ἔχουν θεματικὸν φωνῆν **ε, ει, η** ταῦτα εἰς τὸν παθ. ἀορ. β'. τὸ τρέπου εἰς **ῥ** ὡς στρέφω, ἐστράφην, φθείρω, ἐφθάρην, σήπομαι, ἐσάπην, τοῦ δὲ πλήττομαι ἀπλοῦς μὲν ἐπλήγην σύνθετος δὲ ἐξεπλήγην.

Γύμν. 149. Νά σχηματισθῶσι προφορικῶς οἱ ἐξῆς παθ. ἀόρ. β'.

Ἐδάρην (δέρω), ἐτάφην (θάπτω), ἐκλάπην (κλέπτω), ἐπνίγην (πνίγω), ἐστράφην (στρέφω), ἐφθάρην (φθείρω), ἐτάκην (τήκομαι), ἐξεπλάγην (ἐκπλήττομαι).

Γύμν. 150. Νά σχηματισθῶσι γραπτῶς πλήρεις οἱ ἐξῆς παθ. ἀόρ. β'.

Ἐκόπην (κόπτω), ἐστάλην (στέλλω), ἐσπάρην (σπείρω).

Γύμν. 151. Ἐκ τῶν ἀορίστων τοῦ 149 γυμνάσματος σχηματίσων μέλλοντα σιγμιαῖον, ὥς.

ἐτάφην — θά ταφῶ

Ὁ παθητικὸς ἀόριστος β'. καὶ ὁ παθητικὸς μέλλων β'.

ἐ ν τ ῇ ἀ ρ χ α ῖ α

Ὁ παθητικὸς ἀόριστος β'. ἐν τῇ ἀρχαίᾳ σχηματίζεται ὅπως καὶ ἐν τῇ νέᾳ μὲ τὰς ἰδίαις σημειώσεις.

212. Ὁ παθητικὸς μέλλων β'. σχηματίζεται ἐὰν εἰς τὸ θέμα προσκολλήσωμεν τὰς καταλήξεις τοῦ παθ. μέλλοντος α'. ἄνευ τοῦ θ. ὥς γράφομαι, γραφήσομαι.

Σημ. Καὶ εἰς τὸν παθ. μέλλοντα β'. τὸ θεματικόν φωνῆεν *ε*, εἰ καὶ ἡ τρέπεται εἰς ᾠ ὥς στρέφω, στραφήσομαι.

Γύμν. 152. Σχημάτισον προφορικῶς τοὺς παθ. ἀόρ. β' τοῦ 149 γυμνάσματος.

Γύμν. 53. Σχημάτισον γραπτῶς τούτῃ παθ. ἀόρ. β'. τοῦ 150 γυμνάσματος.

Γύμν. 154. Σχημάτισον προφορικῶς τοὺς παθ. μέλλ. β'. ἐκ τῶν παθ. ἀόρ. β'. τοῦ 149 γυμνάσματος.

Γύμν. 155. Νά σχηματισθοῦν γραπτῶς πλήρεις οἱ παθ. μέλλοντες β'. κοπήσομαι, σταλήσομαι, σπαρήσομαι.

Ὁ τετελεσμένος μέλλων ἐν τῇ νέᾳ

Παιδεύω — θά ἔχω παιδεύσει, θά ἔχῃς παιδεύσει κ. λ. π.

παιδεύομαι — θά εἶμαι πεπαιδευμένος ἢ θά ἔχω παιδευθῇ.

213. Ὁ τετελεσμένος μέλλων (μετ' ὀλίγων μέλλων) τῆς ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς φωνῆς σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ παρακειμένου προτασσομένου τοῦ μορίου **θά**.

Γύμν. 156. Σχημάτισον τετελεσμένους μέλλοντας εἰς τὸ α'. ἐνικὸν πρόσωπον τῶν ἐξῆς ῥημάτων.

Διώκω, διώκομαι, γράφομαι, ἀπαλλάττομαι, λύω, λύομαι, συναθροίζω, συναθροίζομαι, ρίπτω, ράπτω, σφραγίζω, πλέκω, πλέκομαι, διατάσσω, διατάσσομαι, ὀρίζω, καλύπτομαι, θερμαίνω, σημαίνω, ἀνάπτω.

Ὁ τετελεσμένος μέλλον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ.

Παιδεύω — πεπαιδευκῶς ἔσομαι.

παιδεύομαι — πεπαιδευσομαι ἢ πεπαιδευμένος ἔσομαι.

214. Ὁ τετελεσμένος μέλλον τῆς μὲν ἐνεργ. φωνῆς ἐκφέρεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργ. παρακειμένου καὶ τοῦ ἔσομαι μέλλοντος τοῦ εἰμί· τῆς δὲ παθητικῆς φωνῆς ἐκφέρεται ἢ μονολεκτικῶς διὰ τῆς ῥίξης τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου καὶ τῶν καταλήξεων τοῦ μέσου μέλλοντος, ἢ περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ ἔσομαι.

Γύμν. 157. Νὰ σχηματισθῶσι οἱ τετελεσμένοι μέλλοντες εἰς τὸ α'. ἐνικὸν πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς τῶν ἐξῆς ῥημάτων.

Διώκω, διώκομαι, ἀπαλλάττω, ἀπαλλάττομαι, λύω, λύομαι, συναθροίζω, συναθροίζομαι, ρίπτω, ρίπτομαι, πλέκω, πλέκομαι.

Γύμν. 158. Μετάτρεφον τοὺς ἐξῆς τετελεσμένους μέλλοντας εἰς τύπους τῆς νέας παραθέτων καὶ τὸ α'. ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς ὡς.

γεγράφομαι — θὰ εἶμαι· γεγραμμένος — γράφομαι

Ἀφηρηκῶς ἔσομαι, ἀφηρημένος ἔσομαι, ἀφηρησόμεθα, ἐκδεβλημένος ἔσομαι, τετιμωρηκῶς ἔσομαι, τετιμωρήσομαι, τετιμήσομαι, τετάξομαι, διασσεσκῶς ἔσομαι, παρесеκασμένος ἔσομαι.

Φωνηεντόληκτα ῥήματα

παιδεύω — μελετάω = μελετῶ

κωλύω — καλέω = καλῶ

ἀκούω — στεφανόω = στεφανῶ

215. Ἐκ τῶν φωνηεντολήκτων ῥημάτων ὅσα ἔχουν χαρακτῆρα α, ε ο συναϊροῦσι τοῦτον μετὰ τῶν καταλήξεων τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ· διὰ τοῦτο λέγονται *συνηρημένα* ἢ *περισπώμενα*, τὰ δ' ἄλλα *βαρύτονα*.

Σημ. Τὰ βαρύτονα φωνηεντόληκτα σχηματίζονται κατὰ τὸν τύπον τοῦ ῥήματος παιδεύω (ἴδε πίνακx α').

216. Τὰ συνηρημένα διαιροῦνται ὡς πρὸς τὸν χαρακτήρα εἰς τρεῖς τάξεις ἢ συζυγίας.

α'. εἰς ᾧω γελᾶω-γελῶ
β'. » ἑώ φιλέω-φιλῶ
γ'. » ὅω δηλόω-δηλῶ

Σχηματισμός τῶν συνηρημένων ῥημάτων

(Ἴδε πίνακα Ζ'. α'. β'. γ'.)

Σημ. Εἰς τὴν α', β' καὶ γ' συζυγίαν τῶν περισπωμένων γίνονται αἱ ἑξῆς συναιρέσεις.

α'. συζυγία	β'. συζυγία	γ' συζυγία
αω = ω	εω = ω	οω = ω
αει = α	εει = ει	οει = οι
αο = ω	εο = ου	οο = ου
αε = α	εε = ει	οε = ου
αου = ω	εου = ου	οου = ου
αη = α	εη = η	οη = οι
αη = α	εη = η	οη = ω
αοι = ω	εοι = οι	οοι = οι

Σημ. Τὰ εἰς ἑώ δισύλλαβα εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν μένουσιν ἀσυναίρετα· ὡς πλέω, πλέεις, πλέει. Εἰς δὲ τὴν ἀρχαίαν συναίρουσιν μόνον, ὅπου συμπέσουν εε ἢ εει· ὡς πλέω, πλέεις=πλεῖς, πλέει=πλεῖ, πλέομαι, πλέετε=πλεῖτε, πλέουσι κ. λ. π. Μόνον τὸ ῥῆμα δέω (δένω) συναίρεται εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα.

217. Τὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα, ὅταν λάβουν κατάληξιν ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένην, ἐκτείνουσι τὸν χαρακτήρα ὡς ἑξῆς:

τὸ α εἰς η τιμάω ἐτίμησα ἐτίμηθην
τὸ ε » η φιλέω ἐφίλησα ἐφιλήθην
τὸ ο » ω δηλόω ἐδήλωσα ἐδηλώθην

Σημ. α'. Ὅσα ἐκ τῶν εἰς αω πρὸ τοῦ α ἔχουν ε, ι, ε, ἐκτείνουσι τὸ α βραχὺ εἰς α μακρὸν καὶ ὄχι εἰς η ὡς

παράω — ἐπέρασα
θεάομαι — ἐθεασάμην
μειδιάω — ἐμειδίασα

Σημ. β'. Τὰ εἰς οω εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν λήγουν εἰς ὦνω· ὡς στεφανῶω — στεφανῶνω.

Ἑλληνικὴ Γραμματικὴ

218. Τὰ ἐξῆς φωνηεντόληκτα φυλάττουσι τὸν χαρακτήρα βραχὺν εἰς ὅλους τοὺς χρόνους.

α'. ἔκ τῶν εἰς *άω* — γελάω, χαλάω, θλάω, κλάω, σπάω, καὶ ἐράω.

β'. Ἐκ τῶν εἰς *έω* — ξέω, ζέω, ἀρκέω, ἐμέω, τελέω, ἀλέω, αἰδέομαι, καὶ ἀκέομαι.

γ'. Ἐκ τῶν εἰς *όω* — τὸ ἀρόω.

219. Ὅσα ἀπὸ τὰ φωνηεντόληκτα φυλλάττουσι τὸν χαρακτήρα βραχὺν, λαμβάνουν ἐν *σ* πρὸ τῶν καταλήξεων, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουσι ἀπὸ *μ*, *τ* καὶ *θ* πλὴν τοῦ ἐμέω καὶ ἀρόω· ὡς ἐτελέ-σ-θην, τετελε-σ-μένος, τετέλε-σ-ται.

220. Λαμβάνουν ἐπίσης τὸ *σ* τοῦτο καὶ τὰ ἐξῆς βαρύτονα φωνηεντόληκτα : κυλίω, ξύω, παλαίω, ψαύω, σείω, κελεύω, ἀκούω, χρίω, κλείω, θραύω, καὶ κρούω· ὡς ἡκού-σ-θην κ.λ.π.

Τὸ ῥήμα ζῶ (ζάω) σχηματίζεται εἰς τὴν νέαν ὡς ἐξῆς :

Ὅριστική Ἐνεστ.	ζῶ, ζῆς, ζῇ, ζῶμεν, ζῆτε, ζῶσι.
» Παρატ.	ἔζων, ἔζης, ἔζη, ἐζῶμεν, ἐζῆτε, ἔζων.
Ὑποτ.	ζῶ, ζῆς, ζῇ, ζῶμεν, ζῆτε, ζῶσι.
Εὐκτ.	εἶθε νᾶ ζῶ· ἢ εἶθε νᾶ ἔζων.
Προστ.	ζῇ (ζῆθι), ἄς ζῇ (ζήτω), ζῆτε, ἄς ζῶσι (ζήτωσαν).
Ἀπαρ.	ζῆν.
Μετοχ.	ὁ ζῶν, ἡ ζῶσα, τὸ ζῶν.

Ἐν δὲ τῇ ἀρχαίᾳ ὡς ἐξῆς :

Ὅριστική Ἐνεστ.	ζῶ, ζῆς, ζῇ, ζῶμεν, ζῆτε, ζῶσι.
» Παρატ.	ἔζων, ἔζης, ἔζη, ἐζῶμεν, ἐζῆτε, ἔζων.
Ὑποτ.	ζῶ, ζῆς, ζῇ, ζῶμεν, ζῆτε, ζῶσι.
Εὐκτ.	ζῶμι καὶ ζῶην, ζῶς καὶ ζῶης, ζῶ καὶ ζῶη, ζῶμεν, ζῶτε, ζῶεν.
Προστ.	ζῆθι, (ζῇ) ζήτω, ζῆτε, ζώντων καὶ ζήτωσαν.
Ἀπαρ.	ζῆν.
Μετοχ.	ὁ ζῶν, ἡ ζῶσα, τὸ ζῶν.

Σημ. Κατὰ τὸ ζῶ κλίνεται καὶ τὸ διψῶ καὶ πεινῶ.

Τὸ χ ρ ὠ μ α ι σχηματίζεται ὡς ἐξῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν

Ὅριστική Ἑνεστ. Χρῶμαι, χρῆ, χρῆται, χρώμεθα, χρήσθε, χρώνται.

» Παρατ. Ἐχρώμην, ἐχρῶ, ἐχρήτο, ἐχρώμεθα, ἐχρήσθε, ἐχρώντο.

Ἵποτ. Χρῶμαι, χρῆ, χρῆται, χρώμεθα, χρήσθε, χρώνται.

Εὐκτ. Χρώμην, χρώς, χρώτο, χρώμεθα, χρώσθε, χρῶντο.

Προστ. Χρῶ, χρήσθω, χρήσθε, χρήσθων καὶ χρήσθωσαν.

Ἀπαρ. Χρήσθαι.

Μετοχ. ὁ χρώμενος, ἡ χρωμένη, τὸ χρώμενον.

Γύμν. 159. Νὰ σχηματισθῶσι προφορικῶς ὁ ἐνεστώς ὅλος καὶ ὁ παρατατικός τῶν ἐξῆς ρημάτων (καὶ ἐν τῇ νέᾳ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ).

Ἀγαπῶ, ἀγαπῶμαι, νικῶ, ἡττῶμαι, θεῶμαι, τελευτῶ, ἀκροῶμαι, τιμωρέω-θ, τιμωροῦμαι, ἀφαιρῶ, ἀφαιροῦμαι, ἀπαιτῶ, ἐπαινῶ, ἐπαινούμαι, μελῶδῶ, μεμψιμοιρῶ, μετρῶ, ἀξιόω-θ, ἀξιοῦμαι, μισθῶ, μισοῦμαι, πληρῶ, πληροῦμαι, ὀχυρῶ, ὀχυροῦμαι.

Γύμν. 160. Εἰπέ τὸ α'. ἐνικὸν πρόσωπον πάντων τῶν χρόνων ἐν τῇ ὀριστικῇ τῶν ἐξῆς ρημάτων εἰς τὴν φωνὴν ποῦ εὐρίσκονται (ἐν τῇ νέᾳ).

Ἀγρυπνῶ(έω), ἀπατῶ(άω), γεννῶ, δαπανῶ, τιμωροῦμαι, πλανῶμαι, θυστυχῶ, δυσαρεστῶ, εὐεργετῶ, ἐλαττῶ(όω), μισθῶ(όω), εὐχαριστοῦμαι, ζητῶ, περῶ(άω), μειδιῶ(ίω), κρούω, κρούομαι, θεωρῶ(έω), γελῶ, γελῶμαι, ἀφαιρῶ, ἀφαιροῦμαι, ἀποσπῶ, ἀποσπῶμαι, ἐκτελῶ, ἐκτελοῦμαι, κυλίομαι, καθιερῶ(όω), χαλῶ, ὀφελῶ(έω), σείομαι, κλείομαι, μηνύω.

Γύμν. 161. Γράψον τὸ α'. ἐνικὸν πρόσωπον πάντων τῶν χρόνων εἰς τὴν ὀριστικὴν τῶν ἐξῆς ρημάτων (ἐν τῇ νέᾳ).

Ζητῶ(έω) ζητοῦμαι—ἐλαττῶ(όω), ἐλαττοῦμαι—πλανῶ(άω), πλανῶμαι—γελῶ, γελῶμαι—ἐκτελῶ, ἐκτελοῦμαι—κυλίω, κυλίομαι.

Γύμν. 162. Γράψον τὴν μετοχὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ ἀπὸ τοῦ π. οὐ γυνάμετος.

Γύμν. 163. Γράψον τὴν μετοχὴν καὶ τὸ ἀπαρέμφατον ὅλων τῶν χρόνων τῶν ἐξῆς ρημάτων εἰς τὴν φωνὴν ποῦ εὐρίσκεται ἕκαστον (ἐν τῇ ἀρχαίᾳ).

Χορηγῶ(έω), μαρτυρῶ(έω), φοιτῶ(άω), ἐξημεροῦμαι, μισοῦμαι, ὀχυρῶ, ὀχυροῦμαι, ἐρωτῶμαι, ἀρκοῦμαι, παύομαι.

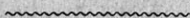
Γύμ. 164. Νὰ σχηματισθῇ γραπτῶς ὁλόκληρος ὁ ἐνσωτός καὶ ὁ παρατατικός τῶν ἐξῆς ῥημάτων (ἐν τῇ ἀρχαίᾳ).

Ἐκτελῶ, ἐκτελοῦμαι — ἐρωτῶ, ἐρωτῶμαι — ὀχυρῶ, ὀχυροῦμαι.

Γύμν. 165. Μετάτρεφον τὰ ῥήματα τῶν ἐξῆς προτάσεων εἰς τύπους τῆς νέας ὥς

τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνίσμαι=ἔχω ἀγωνισθῇ κ λ.π.

Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνίσμαι, τὴν πίστιν τετήρηκα, τὸν δρόμον τετέλεκα. — Ἴδου ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί. — Τὸ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν αἰνεσίαν σου. — Οἱ δίκαιοι εὐφρανθήσονται. — Οἱ ἄμελεῖς τιμωρηθήσονται. — Κατήργηται ἡ ἁμαρτία. — Μερίσθηκα τὸ ψεῦδος. — Ὁ στέφανος ἐπέπλεκτο. — Παρεσκευάσμην εἰς ὁδοιπορίαν. — Ἦτοίμαστο ἡ τράπεζα. — Ταχέως ἡ κακία φανερωθήσεται. — Ὁ ὑψὼν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. — Αἰνέσω Κύριον ἐν τῇ ζωῇ μου, ψαλῶ τῷ Θεῷ μου ἕως ὑπάρχω. — Ἐκέκλειστο ἡ θύρα. Τὴν πόλιν ἐξεπεπορθήκεσαν οἱ πολέμοι, τοὺς οἴκους ἀναστάτους ἐπεποιήκεσαν καὶ τὰς ἀρχὰς κατελελύκεσαν. — Κάλλιστα τοῦτο καὶ λέγεται καὶ λελέξεται καὶ γράφεται καὶ γεγράφεται, ὅτι τὸ μὲν καλὸν ὠφέλιμον, τὸ δὲ αἰσχρὸν βλαβερόν. — Ἐκκστος ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἡ δοξασθήσεται ἢ αἰσχυνηθήσεται. — Ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου. — Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθήτω μοι. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω. — Αἰσχυνηθήτωσαν οἱ ἄνομοι. — Διασκορπισθήσονται οἱ ἐχθροί. — Ἐρρίφθω ὁ κύβος. — Ὅστις τοὺς πολίτας ποιήσει βελτίους, μέγιστος εὐεργέτης ἀναγεγράφθω. Ἐξαποστείλαι σοι Κύριος βοήθειαν καὶ πληρώσει πάντα τὰ αἰτήματά σου. — Ὁ Θεὸς ἐλεήσει σε, τέκνον.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ

Α' ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Λέξεις πρωτότυποι		Λέξεις παράγωγοι	
κρίνω	(κριν.)	κρίσις	(
σοφός	(σοφ.)	σοφία	) ουσιαστικά
πόλις	(πολι.)	πολίτης	(
πλέκω	(πλεκ.)	πλεκτός	(
ξύλον	(ξύλ.)	ξύλινος	(
δίκη	(δικ.)	δικάζω	(
βαρὺς	(βαρ.)	βαρύνω	(
τρέχω	(τρέχ. τροχ.)	τροχάδην	ἐπίρρημα

221. **Πρωτότυποι** λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι δὲν παράγονται ἀπὸ ἄλλας λέξεις. **Παράγωγοι** δὲ ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι παράγονται ἀπὸ ἄλλας λέξεις.

220. Αἱ παράγωγοι λέξεις παράγονται ἢ ἀπὸ πρωτοτύπους ἢ ἀπὸ ἄλλας παραγώγους, ὅταν εἰς τὸ θέμα αὐτῶν προστεθοῦν μία ἢ καὶ πλείοτεραι συλλαβαί, αἱ ὁποῖαι λέγονται **παραγωγικαὶ καταλήξεις** ὡς

δίκη — δίκαιος
δίκαιος — δικαιοσύνη

223. Αἱ παράγωγοι λέξεις εἶναι ἢ οὐσιαστικά ἢ ἐπίθετα ἢ ῥήματα ἢ ἐπιρρήματα.

Α' ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ

1) Οὐσιαστικά ἐκ ῥημάτων

γράφω	—	γραφεὺς	=	ἐκεῖνος, ὅστις γράφει
κρίνω	—	κριτῆς	=	» » κρίνει
καλῶ	—	κλητῆρ	=	» » καλεῖ
οἶκῶ	—	οἰκῆτωρ	=	» » οἶκεῖ

224. Τὰ ἐκ ῥημάτων παραγόμενα οὐσιαστικά τὰ λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις

εὖς, τῆς, τήρ, τωρ

σημαίνουναι τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον.

Σημ. α'. Τὰ εἰς τῆς, τήρ καὶ εὖς ἐπὶ ἀφύχων σημαίνουναι πράγμα' ὡς τομεύς, ἐπενδύτης, νιπτήρ.

Σημ. β'. Τὰ εἰς τῆς σχηματίζουσι θηλυκὸν εἰς τρία, τις, τρις, τὰ δὲ εἰς τῆρ εἰς τέτρα' ὡς διευθυντής, διευθύντρια, ὁ προφήτης ἢ προφήτης(ιδος), ὁ αὐλητής, ἡ αὐλητρίς, ὁ σωτήρ, ἡ σώτειρα.

225. Ὁ χαρακτήρ τῶν ῥημάτων μετὰ τὴν προσκόλλησιν τῶν παραγωγικῶν καταλήξεων πάσχει τὰς ἰδίας μεταβολάς, τὰς ὁποίας πάσχει κατὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ ῥήματος ὡς

ποιέω	(ποιε)	ποιητής	(ἐποίησα)
κυβερνάω	(κυβερνα)	κυβερνήτης	(ἐκυβέρνησα)
γυμνάζω	(γυμναδ)	γυμναστής	(ἐγυμνάσθην)
ψύχω	(ψυχ)	ψυκτήρ	(ἐψύχθην)

Σημ. α'. Τὰ εἰς εὖς τρέπουσι συνήθως τὸ ε τοῦ θέματος εἰς ο' ὡς στρέφω, στροφεύς.

Σημ. β'. Τὰ εἰς τῆς τὰ παραγόμενα ἐκ ῥημάτων, ἔχουν τὸ δίχρονον τῆς παραληγουσας βραχύ' ὡς θύτης, θύται, ἐργάτης, ἐργάται.

Γύμν. 166. Ἐκ τῶν ἐξῆς περὶ τὰς οὐσιαστικά λήγοντα εἰς :

τῆς.—δανείζω, μάχομαι (μαχε, μανθάνω (μαθε), λογίζομαι, αγωνίζομαι, σπουδάζω, ἀκροῶμαι, παλαίω, ψεύδομαι, ἰδρύω.

εὖς.—βάπτω, στρέφω, ἐκλέγω, ἀνατρέπω, διαφθείρω, διανέμω, εἰσαγγέλλω.

τήρ.—λάμπω, κλώθω, δίδω(δο), ἄρῶ, κάμπτω.

τωρ.—πράττω, οἰκῶ, ἀμύνομαι, γεννῶ, διδάσκω, λέγω(ρε).

διώκω	— διωγμός	δουλεύω	— δουλεία
στίζω	— σιγμή	λέγω	— λόγος
καίω	— καυσίς	ἀπαλλάττω	— ἀπαλλαγὴ
ἐργάζομαι	— ἐργασία	χαίρω	— χαρὰ

226. Τὰ ἐκ ῥημάτων παραγόμενα οὐσιαστικά τὰ λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις

μός, μή, σις, σία, εία, ος, ή, ά

εἶναι ἀφηρημένα καὶ σημαίνουναι πρᾶξι ν.

Σημ. α'. Τὰ εἰς **ος, α, η** τρέπουσι τὸ ε τοῦ θέματος εἰς ο' ὡς **σπείρω** (σπερ) **σπόρος, στέλλω** (στελ) **στόλος, φέρω, φορά.**

Σημ. β'. Τὰ εἰς **σις**, ὅταν παράγονται ἀπὸ ῥήματα, τὰ ὅποια εἰς τινὰς μόνον χρόνους ἐκταίνουσι τὸν χαρακτῆρα φυλλάττουσι αὐτὸν βραχύν' ὡς **ἀφαιρῶ, ἀφαιρέσεις.**

Σημ. γ'. Τὰ εἰς **εία** παράγονται ἐκ τῶν εἰς εὖω ῥημάτων.

Γύμν. 167. Ἐκ τῶν ἐξῆς ῥημάτων παράγαγε οὐσιαστικά λήγοντα εἰς

μός.—μερίζω, ὀδύρομαι, δένω, σείω, σπᾶω, ψάλλω, χωρίζω, μυκῶμαι (μυκηθ), κλαίω (κλαυθ, οἰκτίρω, ὀλογύζω, ὀλοφύρομαι, ἀγιάζω, ἀπελπίζω.

μή.—ἐπίσταμαι, ὄζω, γράφω.

σις.—ποιῶ, μιμοῦμαι, πλάττω, παύω, γίγνομαι (γενε), γεννῶ, φύχω, λέγω, αἰτῶ, λαμβάνω (ληθ), δηλῶ, δεικνύω (δεικ), πιέζω, προσκαλῶ (κλη), εὐρίσκω (εὔρε), δέω (δένω).

σία.—φαντάζομαι, εἰκάζω, σημαίνω, ξηραίνω, θύω, ὀνομάζω, διασκεδάζω, ἐπιμιγνύω (ἐπιμιγ).

εία.—κολακεύω, ἀλιεύω, νηστεύω, μνηστεύω, θωπεύω, πρεσβεύω, ἐπιτροπεύω.

ός.—τρέπω, στέλλω, τρέμω, τίκτω (τεκ), ῥέω, πλέω.

ή.—ἀναπνέω, ἐπιστέλλω, ἄγω (ἄγωγ), ἄδω, ῥέω, διαβάλλω (διαβολ), τέμνω, στέργω, μέφομαι, πλέκω, ἀλείφω, ἀμείβω.

ά.—σπείρω, φέρω, φθείρω, δέρω.

θεῶμαι —θέατρον = ὁ τόπος ἐν ᾧ θεώμεθα.

πλήττω —πλήκτρον = τὸ ὄργανον, δι' οὗ πλήττομεν.

κλείω —κλείθρον = » » » κλείομεν.

παλαίω —παλαίστρα = ὁ τόπος, ἐν ᾧ παλαίομεν.

ἀναθαίνω —ἀναθάθρα = τὸ ὄργανον, δι' οὗ ἀναθαίνομεν.

σπουδάζω —σπουδαστήριον = ὁ τόπος, ἐν ᾧ σπουδάζομεν.

227. Τὰ ἐκ ῥημάτων παραγόμενα οὐσιαστικά τὰ λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις.

τρον, θρον, τρα, θρα, τήριον

σημαίνουν τρόπον ἢ ὄργανον.

Σημ. α'. Κατάληξις σημαίνουσα τὸ ὄργανον εἶναι καὶ ἡ *ανη, ανον, ονη, τη-ρια* ὡς *σκαπάνη, δρέπανον, περόνη, βακτηρία*.

Σημ. β'. Μερικά ἐκ τῶν εἰς *τρον* εἰς τὸν πληθυντικὸν σημαίνουν ἀμοιβὴν ὡς διδάκτρα, λύτρα.

Γύμν. 168. Ἐκ τῶν ἐξῆς ῥημάτων παράγαγε οὐσιαστικά λήγοντα εἰς :

τρον, θρον.—ἄρώω, φέρω (φερε), θέλω (θελη), σαρώω, βαίνω (βα),

τρα, θρα.—κολυμβῶ, καλύπτω, χέω, (χυ), ὀρχοῦμαι, ποτίζω.

τήριον.—ἐργάζομαι, ἀκροῶμαι, θυμιάω, σπουδάζω, ἀναβρώω, κοιμῶμαι, χαρίζομαι, καθαίρω, πιέζω, διευθύνω, ἐπισκέπτομαι, γυμνάζω, βασανίζω, ἐμβαίνω.

πράττω—πράγμα

ποιῶ—ποίημα

26. Τὰ ἐκ ῥημάτων παραγόμενα οὐσιαστικά τὰ λαμβάνοντα τὴν κατάληξιν

μα

σημαίνουν τὸ ἀποτελεσμα τῆς πράξεως.

Γύμν. 169. Ἐκ τῶν ἐξῆς ῥημάτων παράγαγε οὐσιαστικά λήγοντα εἰς :

μα.—ἀγγέλλω, ἁμαρτάνω, γεννάω, καλύπτω, καίω, δράω, κρίω, μολύνω, κόπτω, στίζω, ἀκούω, θύω, ὀρώ, βλέπω, συμπλέκω, θεωρῶ, πείθω, ᾄδω, προβάλλω, δεικνύω ζητῶ, ἐνδιδαιτῶμαι, εὐρίσκω, μανθάνω, ὀχυρῶ, ραπίζω, σκώπτω, διαλείπω, ὁμοιάω, εἰκονίζω.

Γύμν. 170. Ἐκ ποίων ῥημάτων παράγονται καὶ τί σημαίνουν τὰ ἐξῆς οὐσιαστικά :

Λυτρωτής, ὀνείδισμός, ὑγρασία, θερμάστρα, γνῶρισμα, γυμναστήριον αἰσθησις, δυναστεία, πληθυσμός, κατηγορητήριο, ἀνατολή, φόρος, λύτρον, γράμμα, ὀρμητήριο, τροφεύς, μηνύτωρ, ἀποδόθρα, ἔκπτωσις, τάξις, ληστεία, ἐτοιμασία, τροφή, ἀποκλεισμός, θέλησις, σωφρονιστήριο, τάγμα, φρόνησις, τίμημα, θλίψις, προστριβή, φαντασία, μακρασμός, ἡμέραν, δοξασία, στράτευμα, μοναστήριον.

2 Οὐσιαστικά ἐξ οὐσιαστικῶν (παρῶνυμα)

ἄνθρωπος	—	ἄνθρωπίσκος	=	μικρὸς ἄνθρωπος
παῖς	—	παιδίον	=	μικρὸς παῖς
δέσποινα	—	δεσποινίς	=	μικρά δέσποινα
φιᾶλη	—	φιαλίδιον	=	μικρά φιᾶλη
κύων	—	κυνάριον	=	μικρὸς κύων

229. Τὰ ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα οὐσιαστικά τὰ λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις.

ῖσκος, ῖον, ῖς, ῖδιον, ἄριον,

σημαίνουν σμίκρυνσιν τῆς ἐννοίας ἢ ἀπλῶς ἢ χάριν περιποιήσεως ἢ χάριν περιφρονήσεως καὶ λέγονται *ὕποκοριστικά*.

Σημ. Σπανιώτεροι καταλήξεις τῶν ὑποκοριστικῶν εἶναι καὶ αἱ ἐξῆς·

ῖσκη, ὕδριον, ὕλλιον, ὕφιον, ἰχνη, ἄσιον καὶ ἄφιον

ὡς *παιδίσκη, νησύδριον, ἀνθύλλιον, πολίχνη, κοράσιον, ξυράφιον* καὶ τῆς δημῶδους γλώσσης *ἀκης*. ὡς *Δ η μ η τ ρ α κ η ς*.

Γύμν. 171. Ἐκ τῶν ἐξῆς οὐσιαστικῶν παράγαγε οὐσιαστικά λήγοντα εἰς :

ῖσκος.—οἶκος, βασιλεύς, τύραννος, στόλος, μοχλός, ναός, αὐλός, ἄστηρ.

ῖον.—ὄνυξ, λάγηνος, ὄρος, ποταμός, μεῖραξ, μάχαιρα, στρουθός, ῥάβδος, ἀγαλμα, ἔδαφος, ἄσπις.

ῖς.—ἀλέκτωρ, βαθμός, γλωττα, θύρα, θεράπαινα, κεφαλὴ, χεῖρ.

ῖδιον.—ξίφος, ὄφις, μυῖα, βακτηρία, χοῖρος, σκάφος, ὄχος, γραῦς.

ἄριον.—χῆν, ἄνθρωπος, παῖς, ξύλον, μόσχος, γλώσσα, πτόον, ἵππος, κριθή.

Δημήτριος — Δημητριάδης = ὁ υἱὸς ἢ ἀπόγονος τοῦ Δημητρίου

Ξενοφῶν — Ξενοφωντίδης = ὁ υἱὸς ἢ ἀπόγονος τοῦ Ξενοφώντος.

227. Τὰ ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα οὐσιαστικά τὰ λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις

άδης

ίδης

σημαίνουν τὸν υἱὸν ἢ ἀπόγονόν τινος καὶ λέγονται *πατρωνυμικά*.

Σημ. α'. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως *ίδης* μετὰ προηγουμένου *ε* συνιπρεῖται εἰς *ει* ὡς *Ἀτρεύς*, *Ἀτρεΐδης*.

Σημ. β'. Τὰ εἰς *άδης* σχηματίζουν θηλυκὸν εἰς *άς*, *άδος*, τὰ δὲ εἰς *ίδης*, εἰς *ίς* ὡς *Τανταλίδης*, ἢ *Τανταλῖς*, *Λεοντιάδης*, ἢ *Λεοντιάς*.

Σημ. γ'. Τῶν πατρωνυμικῶν κατάληξις εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν εἶναι καὶ ἡ *πουλος* ὡς *Ἀλεξανδρόπουλος*.

Γύμν. 172. Ἐκ τῶν ἐξῆς κυρίων ὀνομάτων παράγαγε πατρωνυμικά.

Γεώργιος, Βασίλειος, Ἀντώνιος, Ἀναστάσιος, Γρηγόριος, Ἀσκληπιός, Αἰνεάς, Κωνσταντῖνος, Ἰωάννης, Πηλεὺς, Χρῆστος, Οἰκονόμος, Ἀλκμέων, Φίλιππος, Μιχαήλ.

Λέσδος	—	Λέσδιος	Λεσθία	=	κάτοικος	Λέσδου
Σπάρτης	—	Σπαρτιάτης	Σπαρτιάτις	=	»	Σπάρτης
Ἀδδηρα	—	Ἀβδηρίτης	Ἀδδηρίτις	=	»	Ἀδδηρών
Μασσαλία	—	Μασσαλιώτης	Μασσαλιώτις	=	»	Μασσαλίας
Μέγαρα	—	Μεγαρεὺς	Μεγαρίς	=	»	Μεγάρων
Ἀσία	—	Ἀσιανός	Ἀσιανή	=	»	Ἀσίας
Πέργαμος	—	Περγαμηνός	Περγαμηνή	=	»	Περγάμου

230. Τὰ ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα οὐσιαστικά τὰ λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις

ιος, άτης, ίτης, ώτης, εύς, ανός, ηνός,

σημαίνουν τὸ ἔθνος ἢ τὴν πόλιν ἐκ τῆς ὁποίας κατάγεται τις καὶ λέγονται *ἐθνικά*.

Σημ. α'. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως *ιος* μετὰ προηγουμένου φωνήεντος συνιπρεῖται ὡς *Σμύρνη* (Σμυρνα) *Σμυρναῖος*, *Χίος*, *Χίος*.

Σημ. β'. Σπανιωτέρα κατ'ολοκλήριον τῶν ἐθνικῶν εἶναι καὶ ἡ *ήτης* καὶ *ίνος* ὡς *Αἰγίνα*, *Αἰγινήτης*, *Τάρας*, *Ταραντῖνος*.

Σημ. γ'. Τὰ εἰς *ίτης* καὶ *άτης* ἐθνικά ἔχουν τὸ δίχρονον τῆς παραληγουσῆς μακρὸν πλὴν τοῦ Γαλάτης καὶ Δαλμάτης.

Σημ. δ'. Πολλὰ ἐθνικά δὲν παράγονται ἀπὸ τὸ ὄνομα τῆς χώρας, ἀλλὰ τοῦναντίον ἀπὸ τὸ ἐθνικὸν παράγεται τὸ ὄνομα τῆς χώρας ὡς *Μακεδών*, *Μακεδονία*, *Γάλλος*, *Γαλλία*.

Γύμν. 173. Πῶς λέγεται ὁ κάτοικος τῆς

ιος.—Ἐφέσου, Ρόδου, Χίου, Κυθήρων, Ζακύνθου, Κορίνθου, Κύπρου, Εὐρώπης, Ἀθηνῶν, Σερρών, Φερῶν, Λαρίσσης, Σμύρνης.

άτης.—Κυδωνιών, Ποτιδαίας, Τεγέας.

ίτης.—Κωνσταντινουπόλεως, Καλλιπόλεως, Συθάρεως.

ώτης.—Ἡπείρου, Ἡρακλείας, Σικελίας.

εύς.—Μεγάρων, Φωκίδος, Καισαρείας, Ἀλεξανδρείας, Φωκαίας.

ανός.—Ἀφρικῆς, Ἀμερικῆς.

ηνός.—Κυζίκου, Λαμφάκου, Ἀδραμυττίου, Δαμασκού, Ναζιανζοῦ, Ἀδύδου.

Γύμν. 174. Ἐκ πολλὰς χώρας κατάγειται δ

Θρᾷξ, Κεφαλὴν, Αἰτωλός, Βοιωτός, Ἀχαιοί, Ἀκαρνάν, Ἴων, Κρής, Μάγνης, Ἀρκάς, Λάκων, Ἰταλός, Πέρσης, Ἰάπων, Αἰθίοψ, Ἀραψ, Φρύξ, Φοῖνιξ.

ἐλαῖται ἐλαίων = τόπος, ὅπου ὑπάρχουν ἐλαῖται

φάρμακα — φαρμακεῖον = τόπος, ὅπου ὑπάρχουν φάρμακα

231. Τὰ ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα οὐσιαστικά τὰ λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις.

ων

ειον

σημαίνουν τὸν τόπον, ὅπου ὑπάρχει τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης σημαινόμενον καὶ λέγονται **τοπικά**.

Σημ. α'. Σπανιωτέρᾳ καταλήξει τῶν τοπικῶν εἶναι καὶ ἡ ἰά ὥς νεοσσός, νεοσσιδ.

Σημ. β'. Τὰ εἰς **ιον** καὶ **ειον** τὰ παραγόμενα ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ θεοῦ ἢ ἡρώος ἢ ἐπισήμου ἀνδρὸς σημαίνουν τόπον ἢ ναὸν ἢ μνημεῖον, ἀφιερωμένον εἰς αὐτὸν καὶ λέγονται **τεμενικά** ὥς Μουσεῖον, Θεσεῖον, Ἡραῖον, Ἡρῶν.

Γύμν. 175. Ἐκ τῶν ἐξῆς οὐσιαστικῶν παράγαγε οὐσιαστικά λήγοντα εἰς

ών. — ὄρνις, περιστέρα, κάλαμος, γυνή, ἄμπελος, δάφνη.

ειον. — κουρεύς, μουσα, διδάσκαλος, βιβλιοπώλης, μάγειρος, σχολή, παιδαγωγός, ἀστεροσκοπός.

ιά—μύρμηξ, ῥόδον (ῥοδωνιά), σφήξ, πρᾶσον.

κέραμος — κεραμεὺς = ὁ κατασκευάζων κεράμους.

ναὺς — ναύτης = ὁ ἀνήκων εἰς τὴν ναῦν.

232. Ἐξ οὐσιαστικῶν παράγονται οὐσιαστικά διὰ τῶν καταλήξεων

εὖς **της** (**ίτης, ότης, ώτης**)

τὰ ὅποια σημαίνουν τὸν ἀνήκοντα ἢ τὸν ἀσχολούμενον ἢ ἔχοντα ὅπως δὴ ποτε σχέσιν πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης σημαινόμενον.

Σημ. α'. Τὰ εἰς εὐς σχηματίζουσιν ἐνίοτε τὸ θηλυκὸν εἰς εἰα, τὰ δὲ εἰς της εἰς τις· ὡς *ἱερεύς, ἱέρεια, πολίτης, πολίτις*.

Σημ. β'. Τὰ εἰς *οτης, ὡτης* γράφονται μὲ *ο* μὲν ἐὰν ἡ πρό αὐτῶν συλλαβὴ εἴναι φύσει ἢ θέσει μακρά, μὲ *ω* δέ, ἐὰν εἴναι βραχεῖα· ὡς *δημότης, τοξότης, στρατιώτης*· ἐξαίρεται τὸ *δεσμώτης*.

Σημ. γ'. Τὰς εἰς *ίτης* πρῶτονυμα ἔχουν τὸ δίχρονον τῆς παραληγοῦσης μακρόν· ὡς *πολῖτης, ὀπλῖτης*.

Γύμν. 176. Ἐκ τῶν ἐξῆς οὐσιαστικῶν παράγαγε οὐσιαστικά λήγοντα εἰς *εύς*.— *ἱερός, κέραμος, φόνος, πορθμός, γράμμα, ἵππος, σκαπάνη, ἀνθραξ.*

της.— *ὄπλον, πόλις, δῆμος, στρατιά, τόξον, ἵππος, θίασος, ἴδιος, ναῦς, ἐπαρχία, δεσμός, πρέσβυς, μῆλον, στήλη, ῥάχις, ῥόδον, λάρυγξ, κώμη.*

Γύμν. 177. Πόθεν παράγονται καὶ τί σημαίνουν τὰ ἐξῆς οὐσιαστικά.

Νεανίσκος, πτυάριον, Ἀθανασιάδης, Μικρασιάτης, λαχανοπωλεῖον, ἀνδρῶν, μεσίτης, χαλκεύς, νυμφών, Θηβαῖος, Μυτιληναῖος, Πετρίδης, Νικολαΐδης, τραπέzion, λόγιον, σπογγάριον, νεφύδριον, τραπεζίτης, ἐσπερίς, κνημὶς, Ἡράκλειον.

3) Οὐσιαστικά ἐξ ἐπιθέτων

κακός	—	κακία	(	
ἀληθής	—	ἀλήθεια	)	ια
εὖνους	—	εὖνοια	(	
δίκαιος	—	δικαιοσύνη	(	σύνη
ἱερὸς	—	ἱερωσύνη	(	
βαρὺς	—	βαρύτης	(	
θερμὸς	—	θερμότης	(	της

233. Τὰ ἐξ ἐπιθέτων παρὰ γόμενα οὐσιαστικά τὰ λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις.

ια (εἰα, οἰα) σύνη της

εἶναι: α φ η ρ η μ ἔ ν α καὶ σημκίνουσιν ἰ δι ό τ η τ α.

234. Τὰ εἰς *ια* παροξύνονται καὶ παράγονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ εἰς *ος* συμφωνόληκτα ἐπίθετα.

235. Τὰ εἰς *εἰα* προπαροξύνονται καὶ παράγονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὰ εἰς *ης* ἐπίθετα.

236. Τὰ εἰς *οἰα* προπαροξύνονται καὶ παράγονται ἀπὸ τὰ εἰς *οοσ-* *ους* ἐπιθετα.

Σημ. α'. Μερικῶν ἐπιθέτων τὸ ἀφηρημένον οὐσιαστικόν, γίνεται ἀπὸ τὸ θηλυκὸν ἀφ' οὗ ἀναβιβασθῇ ὁ τόνος· ὥς ὁ *θερμός*, ἡ *θερμή* τοῦσ. ἡ *θέρμη*, ὁ *ἐχθρός*, ἡ *ἐχθρά*, τὸ οὐσ. ἡ *ἐχθρά*.

Σημ. β'. Πολλὰ τῶν εἰς *ια* οὐσ. παράγονται καὶ ἀπὸ τὰ εἰς *ης* ὥς εὐτυχής—εὐτυχία, εὐφυής—εὐφυία.

Σημ. γ'. Ἐνίοτε τὸ *τ* τῶν εἰς *τος* καὶ *της*, ὅταν λάβῃ τὴν κατάληξιν *ια*, τρέπεται εἰς *σ* ὥς *ἀθάνατος*, *ἀθανασία*, *ικέτης*, *ικεσία*.

Σημ. δ'. Τὰ εἰς *ο(ω)σύνη* γράφονται μὲ *ο* μὲν, ὅταν ἡ πρὸ αὐτῶν συλλαβὴ εἴναι φύσει ἢ θέσει μακρά, μὲ *ω* δέ, ὅταν εἶναι βραχεῖα.

Γύμν. 178. Ἐκ τῶν ἐξῆς ἐπιθέτων παράγαγε οὐσιαστικά ἀφηρημένα λήγοντα εἰς·

ια, (*εἰα*, *οἰα*).—μακρόθυμος, ὀκνηρός, δυστυχής, ἀηδής, μεγάλψυχος, λαίμαργος, ἀγροῖκος, ἀνόητος, ἀναιδής, μεγαλοπρεπής, μεγαλόνομος, εὐνοος, εὐπλοος, εὐρους, αἰσχροκερδής, ἀκριβής, εὐσεβής, ἀληθής, ὑπερήφανος, βοήθός, ἐνεργός, πέννης, ἀλαζών, εὐδαίμων, εὐκλεής, εὐπειθής.

σύνη.—ἀγνώμων, δίκαιος, παράφρων, σώφρων, αἰδήμων, ἀγαθός, καλός.

της.—ἀδελφός, αἰσχρός, βέβαιος, ἀνόμοιος, θερμός, βαρύς, γλυκός, ἡδύς, ταχύς, βραδύς, ἀθῶος.

Β'. ΕΠΙΘΕΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ

1) Ἐπίθετα ἐξ ὀνομάτων

Θάλασσα — θαλάσσιος = ὁ ἀνήκων εἰς τὴν θάλασσαν
 βοῦς — βόειος = ὁ ἀνήκων εἰς τὸν βόυν
 πατήρ — πατρικός = ὁ ἀνήκων εἰς τὸν πατέρα,

237. Τὰ ἐξ ὀνομάτων παραγόμενα ἐπίθετα τὰ λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις

ιος *ειος* *ικος*

σημαίνουν τὸν ἀνήκοντα ἢ ἔχοντα σχέσιν πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης σηματινόμενον.

Σημ. α'. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως *ιος* μετὰ προηγουμένου *α* ἢ *ε* συναιρεῖται εἰς *αι* ἢ *ει* ὥς *ἀγορά*, *ἀγοραῖος*, *τέλος*, *τελειος*.

Σημ. β'. Τὴν κατέλθειν εἰς λαμβάνουν συνήθως τὰ παραγόμενα ἀπὸ ἐμφυχα ὡς *ἀνθρωπίαις, ἐλάφαις, ὀμήρειαις*.

Σημ. γ'. Τὰ εἰς ἰκὸς γράφονται μὲ ἰ πλὴν τοῦ *θηλυκός, λιβυκός, δανεικός, δαρεικός, κεραμεικός καὶ δεκελεικός*.

Γύμν. 179. Ἐκ τῶν ἐξῆς ὀνομάτων παράγαγε ἐπίθετα λήγοντα εἰς

ιος, (εἰος).— λόγος, ἀήρ, Ὀλυμπος, θεός, καθαρός, θαῦμα, σωτήρ, σεβασμός, ἀγορά, δίκη, ἄστν, Πυθαγόρας, Σοφοκλῆς, ὄνος, ἀνὴρ, πρόδατον.

ικός.— ἀδελφός, στρατιώτης, ἀνατολή, μοῦσα, νεῦρον, πόλεμος, νόμος, ἵππος, νύμφη, καρδία (ακός), ἔθνος, θῆλυ, ἄστν, δάνειον, ἥλιος (ακός), Κόρινθος (ακός).

ξύλον — ξύλινος = ὁ ἐκ ξύλου κατασκευασμένος

κίτρον — κίτρινος = ὁ ἔχων χρώμα κίτρου

ἄργυρος — ἀργυροῦς = ὁ ἐξ ἀργύρου κατασκευασμένος

238. Τὰ ἐξ ὀνομάτων παραγόμενα ἐπίθετα τὰ λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις

ινος εος=οῦς

σημαίνουν τὴν ὕλην ἣ τὸ χρώμα καὶ λέγονται μετουσιαστικά.

Σημ. Τὰ εἰς *ινος*, εἰαν ὀξύνωνται σημαίνουν χρόνον ἢ πληρομένην, ὡς *πεδινός, νεκτερινός*.

Γύμν. 180. Ἐκ τῶν ἐξῆς ὀνομάτων παράγαγε ἐπίθετα λήγοντα εἰς

ινος.— ἀδάμας, ἄκανθα, γύψος, ἔβενος, κάλαμος, μόλυβδος, μεσημβρία, πρωΐα, ἄλγος, φῶς, σκότος, δέος, ἔλεος, θέρος, φθινόπωρον, ὄρος.

εος=οῦς.— χρυσός, σίδηρος, χαλκός, λίνον, πορφύρα.

τροφή — τρόφιμος

239. Τὰ ἐξ ὀνομάτων παραγόμενα ἐπίθετα τὰ λαμβάνοντα τὴν κατάληξιν

ι μ ο ς

σημαίνουν τὸν κατάλληλον ἢ ἐπιτήδειον εἰς τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης σημαίνονμενον.

Γύμ. 181. Ἐκ τῶν ἐξῆς ὀνομάτων παράγαγε ἐπίθετα λήγοντα εἰς

ιμος.—ἐργασία, ὠφέλεια, χρήσις, παράδοσις, μόνος, πένθος, μάχη, ποτόν.

πεινά	—	πειναλέος	=	ὁ ἔχων	πειναν
ἰσχύς	—	ἰσχυρός	=	» »	ἰσχύν
φθόνος	—	φθονερός	=	» »	φθόνον
μόχθος	—	μοχθηρός	=	» »	μόχθον
αἷμα	—	αἱματώδης	=	» »	πολὺ αἷμα

240. Τὰ ἐξ ὀνομάτων παραγόμενα ἐπίθετα τὰ λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις

αλέος ρός (ερός, ηρός) ὠδης

σημαίνουν πηλσμονήν.

Σημ. Τὰ εἰς ὠδης σημαίνουσι ἐνίοτε καὶ ὁμοιότητα ὡς *θηριώδης*.

Γύμν. 182. Ἐκ τῶν ἐξῆς ὀνομάτων παράγαγε ἐπίθετα λήγοντα εἰς

αλέος.—δίψα, ψώρα, λύσσα, ὕπνος, φρίκη.

ρος.—αἰσχος, ἔχθος, οἶκτος, αἷμα, λύπη, ὀδύνη, δαπάνη, ὄκνος, πόνος, σκιά, τρόμος, τρυφή, φλόξ, φόβος, μόχθος, (λιγυρός, ἰσχυρός, ἄλμυρός, βλοσυρός, βδελυρός.

ὠδης.—μανία, νεῦρον, αἷμα, ἄκκνθα, βόρβορος, φρίκη, ὕδωρ, ὄγκος, λαβύρινθος, νόσος.

2) Ἐπίθετα ἐκ ῥημάτων

νοῶ	—	νοήμων	=	ἐκεῖνος ὅστις νοεῖ
θαυμάζω	—	θαυμαστός	=	ὁ ἄξιος ἢ ὁ δυνάμενος νὰ θαυματούῃ
ἐξορίζω	—	ἐξόριστος	=	ὁ ἐξωρισμένος
διορθῶ	—	διορθωτέος	=	ἐκεῖνος, ὅστις ὀφείλει νὰ διορθωθῇ

241. Τὰ ἐκ ῥημάτων παραγόμενα ἐπίθετα λαμβάνουν τὰς καταλήξεις.

μων τος τέος

καὶ τὰ μὲν εἰς **μων** σημαίνουν τὸν πράττοντά τι τὰ δὲ εἰς **τος** τὸν παθόντα ἢ δυνάμενον ἢ ἄξιον νὰ πάθῃ, τὰ δὲ εἰς **τέος** τὸν ὀφείλοντα νὰ πάθῃ.

Γύμν. 183. Ἐκ τῶν ἐξῆς ῥημάτων παράγαγε ἐπίθετα λήγοντα εἰς

μων.—ἐλεῶ, ἐπιλανθάνομαι, αἰδοῦμαι, ἐπίσταμαι.

τος καὶ τέος.—ἀγαπῶ, ἀναχωρῶ, ἐξορίζω, ἐπαινῶ, πράττω, λέγω, μακαρίζω, φυλάττω, στρέφω, ἀκούω, χρίω, ποιῶ, γράφω, διαλύω, κρίνω, εὖχομαι.

Γύμν. 184. Πόθεν παράγονται καὶ τί σημαίνουν τὰ ἐξῆς ἐπίθετα :

Ποτάμιος, οἰκιακός, χαλκοῦς, περυσινός, νόμιμος, νυσταλέος, θαρραλέος, τυχηρός, παιδευτός, φθονερός, πειναλέος, ἀνθηρός, χρήσιμος, ναυτικός, κόσμιος, θανάσιμος, θηριώδης, νοσηρός, τιμωρητός, τιμωρητέος, πλούσιος, ὀπωρικόν, κλεινός, ἀνθρώπειος, μυστηριώδης, ἱππείος, οὐράνιος, πεζικός, πῆλινος, ὑάλινον, πετρώδης, πέτρινος, πεδινός, μηχανικός, ἐλάφειος, ἀλγεινός, ξύλινος.

Γ'. ΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ

240. Τὰ ῥήματα παράγονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξ ὀνομάτων καὶ λαμβάνουν τὰς ἐξῆς καταλήξεις :

α'.)	άω—ῶ	(τόλμη	—τολμῶ	=ἔχω τόλμην.
β'.)	έω ῶ	) πόνος	—πονῶ	=ἔχω πόνον.
γ'.)	όω ῶ	(ἐλεύθερος	—ἐλευθερῶ	=κάννω τινὰ ἐλεύθερον.
δ'.)	εύω	(δοῦλος	—δουλεύω	=εἶμαι δοῦλος.
		(ἐλπὶς	—ἐλπίζω	=ἔχω ἐλπίδα.
ε'.)	ίζω	) χάρις	—χαρίζομαι	=κάννω χάριν.
		(Ἑλλην	—ἐλληνίζω	=μιμοῦμαι τοὺς Ἑλλήνας.
ς'.)	άζω	(ὄνομα	—ὀνομάζω	=δίδω ὄνομα.
ζ'.)	αἶνω	(θερμός	—θερμαίνω	=κάννω τι θερμόν.
η'.)	ύνω	(ὀμαλός	—ὀμαλύνω	=κάννω τι ὀμαλόν.
θ'.)	ώττω	(ὕπνος	—ὕπνώττω	=ἔχω ὕπνον.
		(τυφλός	—τυφλώττω	=εἶμαι τυφλός.

Σημ. Ῥήματά τινα παράγονται ἀπὸ ἐπιρρήματα καὶ λήγουν εἰς ζω· ὡς διχάζω (θ. δίχα), χωρίζω (χωρίς).

Γύμν. 185. Ἐκ τῶν ἐξῆς ὀνομάτων παράγαγε ῥήματα λήγοντα εἰς

άω.—νίκη, ἀπάτη, πλάνη, τόλμη, αἰτία, ἥτις, τιμή.

έω.—ἀριθμός, εὐτυχής, καλλιγράφος, ὀρθογράφος, ζωγράφος.

τιμωρός, ἀδιάφορος, πόνος, φίλος, νομοθέτης, εὐεργέτης, λιθοδόλος, ἀπειλή, λύπη.

ὦω.— χρυσός, μισθός, ἄθῳος, ζῆμία, στέφανος, δοῦλος, ἄξιος, ὀχυρός.

εὐω. δοῦλος, κίνδυνος, ἀληθής, ἱππεύς, φονεύς, στρατός, βασιλεύς.

ἰζω ἢ ἄζω. δίκη, ὄνομα, στάσις, θαῦμα, ὄπλον, ἐμπόδιον, ἔρις, Εὐρώπη, Λάκων, ψιττακός, ἄγιος, σπουδή, δοκιμή, ἀγχόνη, ἀγκάλη.

αἰνώ.— χαλεπώς, λευκός, θερμός, δυσχερής, κοῖλος, ἰσχνός, λείος, κέρδος.

ἴνω.— λαμπρός, φαιδρός, ὀξύς, βαρύς, δασύς, λεπτός, πᾶος.

Δ'. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ

243. Τὰ παράγωγα ἐπιρρήματα παράγονται ἀπὸ ὀνόματα, ῥήματα καὶ ἐπιρρήματα καὶ λήγουν εἰς

α'. θεν	οὐρανός	—	οὐρανόθεν	} τοπικά
β'. σε	ἐκεῖ	—	ἐκεῖσε	
γ'. δε	ἐνθα	—	ἐνθάδε	
δ'. θι	αὐτός	—	αὐτόθι	
ε'. δον (αδον, ηδον)	ἀγέλη	—	ἀγεληδόν	} τροπικά
ς'. δην (άδην)	βαίνω	—	βάδην	
ζ'. τι	ἐλληνίζω	—	ἐλληνιστί	
η'. ει-ι	πάμφηφος	—	παμφηφεί	
θ'. ξ	ἐναλλαγή	—	ἐναλλάξ	} ποσότητος.
ι'. άκισ	πόσον	—	ποσάκις	

Σημ. Περὶ τῶν εἰς ὡς ἐπιρρημάτων ἴδε § 119.

Γύμ. 186. Ἐκ τῶν ἐξῆς λέξεων παράγωγα ἐπιρρήματα λήγοντα εἰς

θεν.— οὐρανός, πατήρ, οἶκος, ἐμπρός κύκλος, ἄλλος, ἄνω, ἀρχή, μήτηρ, ἐκάτερος, αὐτός, θύρα, κάτω, ὕψος.

σε.— ἄλλος, αὐτός, ἐκεῖ.

δε.— οἶκος, Μέγαρα, Ἀθήναι.

θι.— ἄλλος, αὐτός, Οὐρανός.

δον (αδον, ηδον).— ἀγέλη, ἀναφαίνομαι, ὁμόθυμος, σωρός, βούστροφος, ποταμός, βότρυς, βάτραχος.

δην (αδην).— μίγνυμι (μιγ), διαλέγομαι (διαρρε), συλλαμβάνω, αἶρω, βαίνω, φύρω, σπείρω, τρέχω.

Ἑλληνική Γραμματική

8

τι.— ὀνομάζω, φρυγίζω, περσίζω, βαρβαρίζω, νέος.

εἰ-ι.— ἄμοχθος, πάνδημος, ἄμισθος, ἀσκαρδάμυκτος, ἀμετάτρεπτος, ἀτιμώρητος.

ἀκίς.— ὀλίγον, πολύ, τόσον, ὅσον, πλείστος, συχνός, δέκα, ἄπειρος,

Β'. ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ

ἀνά	—	βαίνω	=	ἀναβαίνω
σίδηρος	—	δρόμος	=	σιδηρόδρομος
βιβλίον	—	πωλῶ	=	βιβλιοπώλης
φεύγω	—	δίκην	=	φυγόδικος.

244. Αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι γίνονται ἐκ τῆς ἐνώσεως δύο λέξεων λέγονται *σύνθετοι*.

245. Ἡ πρώτη τῶν λέξεων, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀποτελεῖται ἡ σύνθετος, λέγεται *πρῶτον συνθετικὸν μέρος*, ἡ δὲ δευτέρα *δευτέρον συνθετικὸν μέρος*.

ΠΡΩΤΟΝ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ

συν	—	πίπτω	=	συμπίπτω
εὖ	—	τύχη	=	εὐτυχής
Θεός	—	λόγος	=	θεολόγος
ρίπτω	—	ἄσπις	=	ρίψασπις.

246. Ὡς πρῶτον συνθετικὸν μέρος τίθεται ἡ ἀκλιτον μέρος τοῦ λόγου (πρόθεσις, ἐπίρρημα) ἢ κλιτόν.

Σημ. α'. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος εἶναι πρόθεσις γίνονται μεταβολαὶ τινες χάριν εὐφωνίας, (ἴδε περὶ προθέσεων).

Σημ. β'. Ὡς πρῶτον συνθετικὸν χρησιμεύουν καὶ τὰ ἀχώριστα μόρια ἡμι(=ἡμι-), ὅς σημαίνει δυσκολίαν ἢ κακότητα), α στερητικόν (σημαίνει στέρησιν ἢ κακότητα), ἀρι, ερι, ζα (σημαίνοντα ἐπίτασιν) καὶ τίνα ἄλλα· ὥς

ἡμίθεος	—	ἡμίγυμνος
δυστυχής	—	δύσθατος
ἄτιμος	—	ἀτυχής
ἀρίσθηλος,	ἐρίτιμος,	ζάπλουτος.

Σημ. γ'. Τὸ στερητικὸν α πρὸ φωνήεντος λαμβάνει συνήθως ν καὶ γίνεται αν· ὥς α-αίσιος=ἀνάξιος, ἀλλὰ καὶ ἄσπλος, ἀόρατος.

247. Ὄταν τὸ α' συνθετικὸν μέρος εἶναι ὄνομα, εἰς τὴν σύνθεσιν λαμβάνεται ἡ ἢ ὀνομαστική αὐτοῦ κατ' ἀποκοπὴν τοῦ ν ἢ σ, ἐὰν ὑπάρχῃ, ἢ τὸ θέμα αὐτοῦ· ὡς

Θεὸς	—	λόγος	θεολόγος
αἰσχροὺς	—	κέρδος	αἰσχροκερδής
ἄστν	—	νόμος	ἄστυνόμος
νομός	—	ἄρχω	νομάρχης
τέλος	—	φέρω	τελεσφόρος.

248. Πολλάκις εἰς τὸ τέλος τοῦ θέματος τοῦ α' συνθετικοῦ μέρους τίθεται ἔν σ· ὡς

σῶμα	—	φύλαξ	σωματοφύλαξ
ἰχθύς	—	πωλῶ	ἰχθυοπώλης

Σημ. α'. Τὸ γέα καὶ κρέας εἰς τὴν σύνθεσιν γίνονται γέω καὶ κρέω· ὡς γεωμέτρης, κρεωφάγος, ἀλλὰ καὶ γήπεδον.

Σημ. β'. Ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν τὰ εἰς, δύο, τρεῖς, τέσσαρες εἰς τὴν σύνθεσιν γίνονται μονο, δι, τρι, τετρα· ὡς μονογενής, διετής, τριπληγύς, τετραετής.

Σημ. γ'. Πολλὰ ὀνόματα συντίθενται ἀνωμαλῶς· ὡς

πᾶς	—	δῆλος	πασίδηλος
αἷμα	—	χαίρω	αἱμοχαρής
ὁδός	—	πόρος	ὁδοιπόρος
λαμπάδα	—	φέρω	λαμποδηφόρος.

249. Ὄταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος εἶναι ῥῆμα καὶ τὸ δεύτερον ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν, εἰς τὴν σύνθεσιν λαμβάνεται τὸ θέμα αὐτοῦ ἢ μόνον ἢ μὲ ἔν σ· ὡς

πειθ-αρχῶ,	ρίψ-ασπεις.
------------	-------------

250. Ὄταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶναι ῥῆμα καὶ τὸ δεύτερον ἀρχίζῃ ἀπὸ σύμφωνον, τὸ θέμα τοῦ ῥήματος εἰς τὴν σύνθεσιν προσλαμβάνει ἔν σ, ι, ε, σι, σε· ὡς

λιπ-σ-τάκτης, ἀρχ-ι-τέκτων, ἀρχ-έ-κακος, παυ-σί-λυπος, καυ-σέ-ξυλον.

Σημ. Ὄταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶναι ῥῆμα συνηρημένον τότε εἰς τὴν σύνθεσιν τὸ θέμα τοῦ ῥήματος ἀποβάλλει· τὸ τελικόν του φωνῆεν, ἂν τὸ δεύτερον συνθετικὸν ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν, ὡς φιλ-άνθρωπος· λαμβάνει δὲ ἔν σ, ἂν τὸ δεύτερον συνθετικὸν ἀρχίζῃ ἀπὸ σύμφωνον· ὡς φιλ-έ-πονος, μισ-έ-κζλος.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ

σὺν - **ἄμα** σύναμα εὖ - **πιστός** εὐπιστος
 πρὸς - **γράφμα** πρόγραμμα χρηστός - **ἥθος** χρηστοθήης
 κτήνος - **τρέφω** κτηνοτρόφος ἐπὶ - **ῥῆμα** ἐπίρρημα.

251. Ὡς δευτερον συνθετικὸν μέρος τίθεται ἡ ἄκλιτον μέρος τοῦ λόγου ἢ κλιτόν.

252. Ἄκλιτον τιθέμενον ὡς δευτερον συνθετικὸν μέρος μένει ἀμετάβλητον ὡς

ἀντί-πέραν ἀντιπέραν, ἐγ-δέκα ἐνδεκα.

253. Ὅταν τὸ δευτερον συνθετικὸν εἶναι οὐσιαστικὸν τὸ ὅλον σύνθετον ἢ παραμένει οὐσιαστικὸν ἢ γίνεται ἐπίθετον, ὡς

κατὰ - **δίκη** καταδίκη, κατάδικος
 περὶ - **λύπη** περίλυπος
 κακὸς - **ἥθος** κακοθήης.

254. Τὸ ἐπίθετον ὡς δευτερον συνθετικὸν μέρος μένει ἀμετάβλητον ὡς εὖ-πιστός=εὐπιστος, ἀ-γνωστός=ἄγνωστος, ἀει-κινήτος=ἀεικίνητος.

255. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶναι πρόθεσις, τότε τὸ ῥῆμα ὡς δευτερον συνθετικὸν μένει ἀμετάβλητον ὡς διὰ-γράφω=διαγράφω, ὑπό-φέρω=ὑποφέρω.

256. Ὅταν τὸ δευτερον συνθετικὸν εἶναι ῥῆμα, τὸ δὲ πρῶτον δὲν εἶναι πρόθεσις, τότε τὸ ὅλον σύνθετον γίνεται ἐπίθετον ὡς

ταχύ - **γράφω** ταχυγράφος
 δόρυ - **φέρω** δορυφόρος
 ζῶον - **γράφω** ζωγράφος.

Σημ. α'. Ἐκ τῶν συνθέτων ἐπιθέτων παράγονται ῥήματα (παρασύνθετα) εἰς **ἔω** **ζωγράφος**, **ζωγραφέω**. Λέγονται δὲ παρασύνθετα αἱ λέξεις αἱ ὅποιαι γίνονται ἀπὸ συνθέτους λέξεις.

Σημ. β'. Ὅταν τὸ ἄρκτηκὸν φωνῆεν τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ εἶναι α, ε, ο, ἀκτείνεται συνήθως τὸ μὲν α καὶ ε εἰς η τὸ δὲ ο εἰς ω ὡς **στρατηγός** (στρατὸς ἄγω), **δονηλάτης** (δῶνος ἑλκύνω), **ἀνωφελὴς** (ἀ-ὄφελος), **ἀνώμαλος** (ἀ-ὀμαλός), **διώρυξ** (διὰ ὀρύσσω).

Σημ. γ'. Τὸ ἄρκτηκὸν ρ τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ διπλασιάζεται ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν λήγῃ εἰς βραχὺ φωνῆεν ὡς **ἄρρητος** (ἀ ρητος), **μελίρρητος** (μέλι ρέω).

Σημ. δ'. Τὰ σύνθετα ἀναβιδάζουσι συνήθως τὸν τόνον των ἀν ἐπιτρέπη ἡ λήγουσα, ἀλλ' ὅχι πέραν τῆς τελευταίας συλλαβῆς τοῦ πρώτου συνθετικοῦ μέρους ὡς **ισότιμος**, **εὐθύφρων**, **φιλόπονος** (ἀλλὰ θεολόγος, γεωπόνος).

Γύμ. 187. Ἐνωσον τὰς ἐξῆς λέξεις ἀποτελῶν συνθέτου.

α'. Ἐπίθετα : ἐπι-ἄρκος, ἀ-δάκρυον, ἀ-ἀλφάδηντος, ἀ-ὁμοιος, δὺς-μορφή, αἰσχροὺν-κέρδος, χεῖρ-ἔργον, λόχος-ἄγω, ἴδιος-τρόπος, νίκη-φέρω, ἔργον-λαμβάνω, ἡμισυ-τέλος εὖ-ἀνὴρ, εἴκοσιν-ἔτη, ἀγαθὸς-ποιῶ, ἀ-καμπτός, ἀ-ἀγωγή, ἴσος-μέγεθος, οὐρανὸς-μήκος, κακὸς-φωνή, εἰς-πούς, εἰς-ὀφθαλμός, εὖ-γένος, δύο-ἔτος, τρεῖς-πλευραί, τέσσαρες, στίχοι, ἐπὶ-ὄφελος μέμφομαι-μοῖρα, στρέφω-δίκη, πᾶς-ἄθλιος, ράβδος-ἔχω, πόλις-ἔχω, δυσ-τρόπος, ἀ-σθένης, λίθος-ξέω, ἐν-ψυχῇ, ἀ-αἰδώς, ἑκατὸν-χεῖρ, ἀνέχομαι-θρησκεία ἀνέχομαι-κακόν, δύο-πρόσωπον, λευκὸς-θρίξ, χρέως-κόπτω, ὑπὸ-ἀκούω, πᾶς καλός.

β'. Οὐσιαστικά : διὰ-δρόμος, ἡμίσεια-περιφέρεια, ἡμισυ-κράνον, ἀντι-ὄνομα, ἐπὶ-ὄνομα ἄκρον-πόλις, ἄκρον-ἄρος, σὺν-λαβή, αἵμα-χύσις, ἄγριον-μήλον, παρὰ-λύσις, σὺν-ἔψις, ἀ-ἄρεξις, ἀ-πράξις, κώδων-κροῦσις, πέντε-δραχμαί, κώμη-πόλις, ὕδωρ-ἄργυρος, ἄκανθα-χοῖρος, χρυσοῦ μύια, πρᾶγμα-γνώσις, ὥρα-δείκτης, ναῦς-σταθμός, ἀλέξω-κεραυνός, ποὺς-ἐλαύνω, ὕδωρ-μήλος, ἱμάτιον-θήκη, ῥίς-κέρας, κατὰ-ῥοή, ἀνὰ-βαίνω, εὖ-ῥυθμός, ἀ-ῥυθμός.

Γύμν. 188. Χώρισον τὰς ἐξῆς συνθέτους εἰς τὰ συνθετικά αὐτῶν μέρη.

Δυσάρεστος, ἄπνους, ἡμιθνήης, ἀπειρος, ἀπόρρητον, λαμπαδοῦχος, γραμματοκομιστής, λαμνητόμος, ὑπερήφανος, συνωμότης, ἐξάγωνον, κρεπωώλης, ἐλεφαντόδους, οἰκοδεσπότης, ἀνάληψις, κακοῦργος, φωτό-χυσις, δίπηχυς, σύνταξις, τέθριππον, μητρόπολις, ἀλατοῦχος, κλεψίτυπον, παμμίαιρος, παντοδύναμος, Ἑρμοῦπολις, παραλληλόγραμμον, παυσίπνοος, πηδαλιούχος, γεωγράφος, δημαγωγός, ἀμαξηλάτης, ἀμαξιτός, ἐκκλησιάρχης, μονόζυγον, συνώνυμον.

Γύμν. 189. Σχημάτισον ὁσας δύνασαι συνθέτους λέξεις λαμβάνων τὰς ἐξῆς λέξεις :

α'.) ὡς α'. συνθετικὸν μέρος ὡς

αἵμα, αἰμοχαρής, αἰμοδόρος, αἰμοεμφής, αἰμοσταγής, αἰμοπτυσία, αἰμόρρους, κλπ.

κρέας, γῆ, αἶψι, εὖ, πᾶν, εἰς, πέντε, τέσσαρες, ἡμισυ, πολύ, ὀλίγον, καλῶς, φιλῶ, κακός, ῥίπτω, φῶς, ὀρθός, χεῖρ, α (στερ.), ἕξ, ἑπτὰ, βί-βλιον, ἀήρ, ναῦς, ἄρχω.

β'.) ὡς δ' συνθετικὸν μέρος ὡς

ἔργον : πανούργος, κακοῦργος, χειροῦργος, δημιουργός, ἀγοθοεργός κ.λ.π.

ἄγω, ἄρχω, πωλῶ, θήκη, κακός, κινητός, στάσις, ἔχω, φέρω, ὁμα-λός, ὄνομα βαίνω, γωνία, ἀλγῶ, κίνδυνος, μέτρον, συλλαβή, ἦθος, ἔτος.

Σφ.	Ἀρ.	Πρόσ.	Ὅριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική
Ἑνεστώς	Ἑν.	1	παιδεύ-ω	παιδεύ-ω	εἶθε νά παιδεύω
		2	παιδεύ-εις	παιδεύ-ῃς	εἶθε νά παιδεύῃς
		3	παιδεύ-ει	παιδεύ-ῃ	κτλ. ἢ
	Πλ.	1	παιδεύ-ομεν	παιδεύ-ωμεν	εἶθε νά ἐπαιδευον
		2	παιδεύ-ετε	παιδεύ-ητε	εἶθε νά ἐπαιδευεσ
		3	παιδεύ-ουσι(ν) καί-ουν	παιδεύ-ωσι(ν) καί-ουν	κτλ.
Παρατ.		ἐπαιδευ-ον, ἐπαιδευ-εσ, ἐπαιδευε(ν), ἐπαιδευομεν,			
Ἀόριστος	Ἑν.	1	ἐπαιδευ-σα	παιδεύ-σω	εἶθε νά παιδεύσω
		2	ἐπαιδευ-σας καί ες	παιδεύ-σῃς	εἶθε νά παιδεύσῃς
		3	ἐπαιδευσε(ν)	παιδεύ-σῃ	εἶθε νά παιδεύσῃς
	Πλ.	1	ἐπαιδεύσαμεν	παιδεύ-σωμεν	εἶθε νά παιδεύσῃ
		2	ἐπαιδεύσατε	παιδεύ-σητε	κτλ.
		3	ἐπαιδευσαν	παιδεύ-σωσι(ν) καί-ουν	
Ἑν τῇ					
Ἑνεστώς	Ἑν.	1	παιδεύ-ω	παιδεύ-ω	παιδεύ-οιμοι
		2	παιδεύ-εις	παιδεύ-ῃς	παιδεύ-οις
		3	παιδεύ-ει	παιδεύ-ῃ	παιδεύ-οι
	Πλ.	1	παιδεύ-ομεν	παιδεύ-ωμεν	παιδεύ-οιμεν
		2	παιδεύ-ετε	παιδεύ-ητε	παιδεύ-οιτε
		3	παιδεύ-ουσι(ν)	παιδεύ-ωσι(ν)	παιδεύ-οιεν
Παρατ.		ἐπαιδευ-ον, ἐπαιδευ-εσ, ἐπαιδευ-ε(ν), ἐπαιδεύ-			
Ἀόριστος	Ἑν.	1	ἐπαιδευ-σα	παιδεύ-σω	παιδεύ-σχιμι
		2	ἐπαιδευ-σας	παιδεύ-σῃς	παιδεύ-σαις-σαις
		3	ἐπαιδευσε(ν)	παιδεύ-σῃ	παιδεύ-σαι-σαις
	Πλ.	1	ἐπαιδεύσαμεν	παιδεύ-σωμεν	παιδεύ-σαιμεν
		2	ἐπαιδεύσατε	παιδεύ-σητε	παιδεύ-σαιτε
		3	ἐπαιδευσαν	παιδεύ-σωσι(ν)	παιδεύ-σαιεν-σαιεν

Σημ. α'. Τά τρίτα πρόσωπα τῶν βημάτων τὰ λήγοντα εἰς ε ἢ ι, ὅταν εἴρῃ ἡ δοτική πληθυντική τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων, τὸ εὐφωνικὸν ν. Τοῦτο λαμβά-

Σημ. β'. Αἱ διθρογοὶ αἰ καὶ οἱ ἐν τέλει τῶν εὐκτικῶν ἐγκλίσεων εἶναι μακροί.

<i>Προστακτική</i>	<i>Απαρέμφατον</i>	<i>Μετοχή</i>
<i>παιδεύ-ε</i> <i>ἄς παιδεύ-η</i> <i>παιδεύ-ετε</i> <i>ἄς παιδεύουσιν(ν)</i> <i>καὶ οὖν</i>	<i>παιδεύ-ειν</i>	<i>ὁ παιδεύ-ων</i> <i>ἡ παιδεύ-ουσα</i> <i>τὸ παιδεύ-ον</i>

ἐπαιδεύ-ετε, ἐπαιδεύ-ον

<i>παιδεύ-σον</i> <i>ἄς παιδεύ-σῃ</i> <i>παιδεύ-σατε</i> <i>ἄς παιδεύ-ωσι(ν)</i> <i>καὶ-οὖν</i>		<i>ὁ παιδεύ-σας</i> <i>ἡ παιδεύ-σασα</i> <i>τὸ παιδεύ-σαν</i>
---	--	---

ἀρχαία

<i>παιδεύ-ε</i> <i>παιδεύ-έτω</i> <i>παιδεύ-ετε</i> <i>παιδεύ-όντων-έτωσαν</i>	<i>παιδεύ-ειν</i>	<i>ὁ παιδεύ-ων</i> <i>ἡ παιδεύ-ουσα</i> <i>τὸ παιδεύ-ον</i>
---	-------------------	---

οἶμεν, ἐπαιδεύ-ετε, ἐπαιδεύ-ον.

<i>παιδεύ-σον</i> <i>παιδεύ-σάτω</i> <i>παιδεύ-σατε</i> <i>παιδεύ-σάντων-σάτωσαν</i>	<i>παιδεύ-σαι</i>	<i>ὁ παιδεύ-σας</i> <i>ἡ παιδεύ-σασα</i> <i>τὸ παιδεύ-σαν</i>
---	-------------------	---

Θῶσι πρὸ λέξεως ἀρχομένης ἀπὸ φωνήεντος, λαμβάνουσι χάριν εὐφωνίας ὥς καὶ νοῦσι καὶ αἱ λέξεις: εἰκοσι, πέρυσι καὶ παντάπασι.

Κρ.	Ἀρ.	Πρόσ.	Ὅριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική
Αιστρκ. μέλλων			θά παιδεύω, θά παιδεύης, θά παιδεύη, θά παιδεύωμεν, θά παιδεύητε, θά παιδεύωσι(ν) καὶ οὖν		
Στιγμ. μέλλων			θά παιδεύσω, θά παιδεύσῃς, θά παιδεύσῃ θά παιδεύσωμεν, θά παιδεύσητε, θά παιδεύσωσι(ν) καὶ οὖν		
Παρακείμενος	Ἐν. Πλ.	1 2 3 1 2 3	ἔχω ἔχεις ἔχει ἔχομεν ἔχετε ἔχουσι καὶ ἔχουν παιδεύσει ἢ πεπαιδευμένον	ἔχω ἔχῃς ἔχῃ ἔχωμεν ἔχητε ἔχωσι καὶ ἔχουν παιδεύσει ἢ πεπαιδευμένον	εἴθε νὰ ἔχω (νὰ εἴχον) εἴθε νὰ ἔχῃς (νὰ εἴχης)... παιδεύσει ἢ πεπαιδευμένον
Ὑπερο.			εἶχον παιδεύσει, εἶχες παιδεύσει, εἶχε παιδεύσει, εἶχο-		

Ἐν τῇ

Μέλλων	Ἐν. Πλ.	1 2 3 1 2 3	παιδεύ-σω παιδεύ-σεις παιδεύ-σει παιδεύ-σομεν παιδεύ-σετε παιδεύ-ουσιν(ν)		παιδεύ-σοιμοι παιδεύ-σοις παιδεύ-σοι παιδεύ-σοιμεν παιδεύ-σοιτε παιδεύ-σοισιν
Παρακείμενος	Ἐν. Πλ.	1 2 3 1 2 3	πεπαιδευ-κα πεπαιδευ-κας πεπαιδευ-κε(ν) πεπαιδευ-καμεν πεπαιδευ-κατε πεπαιδευ-κασιν	πεπαιδευ-κω πεπαιδευ-κῃς πεπαιδευ-κῇ πεπαιδευ-κωμεν πεπαιδευ-κῆτε πεπαιδευ-κωσιν	πεπαιδευ-κοιμι πεπαιδευ-κοις πεπαιδευ-κοι πεπαιδευ-κοιμεν πεπαιδευ-κοιτε πεπαιδευ-κοισιν
Ὑπερο.			ἐπεπαιδευ-κειν, ἐπεπαιδευ-καις, ἐπεπαιδευ-κει, ἐπε-		

<i>Προστακτική</i>	<i>Ἀπαρέμφατον</i>	<i>Μετοχή</i>
--------------------	--------------------	---------------

ἔχε πεπαιδευμένον ὡς ἔχη πεπαιδευμένον ἔχετε πεπαιδευμένον ὡς ἔχωσι πεπαιδευμένον		ὁ ἔχων πεπαιδευμένον ἢ ἔχουσα πεπαιδευμένον τὸ ἔχον πεπαιδευμένον
---	--	--

μεν παιδεύσαι, εἴχετε παιδεύσαι, εἶχον παιδεύσαι ἢ εἶχον πεπαιδευμένον

ἀρχαία

	παιδεύ-σθαι	ὁ παιδεύ-σων ἢ παιδεύ-σουσα τὸ παιδεύ-σων
πεπαιδευκώς, υἱα, ὅς ἴσθι, ἔστω πεπαιδευκότες, υἱαί, ὅτα ἔστε, ἔστων καὶ ἔστωσαν	πεπαιδευκέ-ναι	ὁ πεπαιδευ-κώς ἢ πεπαιδευ-κυῖα τὸ πεπαιδευκός

παιδεύ-κειμεν, ἐπεπαιδεύ-καίτε, ἐπεπαιδεύ-κασιν.

Χρόν.	Ἀρ.	Πρόσ.	Ὅριστική	Υποτακτική	Εὐκτική
Ἑνεστώς	Ἐν.	1	παιδεύ-ομαι	παιδεύ-ωμαι	εἴθε νά παιδεύωμαι
		2	παιδεύ-εσαι	παιδεύ-ησαι	εἴθε νά παιδεύησαι
		3	παιδεύ-εται	παιδεύ-ηται	κτλ. ἢ
	Πλ.	1	παιδευ-όμεθα	παιδευ-όμεθα	εἴθε νά ἐπαιδεύομην
		2	παιδεύ-εσθε	παιδεύ-ησθε	εἴθε νά ἐπαιδεύεσθε
		3	παιδεύ-ονται	παιδεύ-ωνται	κτλ.

Παράτ.			ἐπαιδευ-όμην, ἐπαιδεύ-εσο, ἐπαιδεύ-ετο, ἐπαιδευ-		
Ἀόριστος	Ἐν.	1	ἐπαιδεύ-θην	παιδευ-θῶ	εἴθε νά παιδευθῶ
		2	ἐπαιδεύ-θης	παιδευ-θῇς	εἴθε νά παιδευθῇς
		3	ἐπαιδεύ-θη	παιδευ-θῇ	εἴθε νά παιδευθῇ
	Πλ.	1	ἐπαιδεύ-θημεν	παιδευ-θῶμεν	κτλ.
		2	ἐπαιδεύ-θητε	παιδευ-θῇτε	
		3	ἐπαιδεύ-θησαν	παιδευ-θῶσι(ν) καί-οὖν	

Ἐν τῇ

Ἑνεστώς	Ἐν.	1	παιδεύ-ομαι	παιδεύ-ωμαι	παιδευ-οίμην
		2	παιδεύ-ῃ(σι)	παιδεύ-ῃ	παιδευ-οίῃς
		3	παιδεύ-εται	παιδεύ-ηται	παιδευ-οίτο
	Πλ.	1	παιδευ-όμεθα	παιδευ-όμεθα	παιδευ-οίμεθα
		2	παιδεύ-εσθε	παιδεύ-ησθε	παιδευ-οίσθε
		3	παιδεύ-ονται	παιδεύ-ωνται	παιδευ-οίντο

Παράτ.			ἐπαιδευ-όμην, ἐπαιδεύ-ου, ἐπαιδεύ-ετο, ἐπαιδευ-		
Παθητ. ἀόριστος	Ἐν.	1	ἐπαιδεύ-θην	παιδευ-θῶ	παιδευ-θείην
		2	ἐπαιδεύ-θης	παιδευ-θῇς	παιδευ-θείης
		3	ἐπαιδεύ-θη	παιδευ-θῇ	παιδευ-θείη
	Πλ.	1	ἐπαιδεύ-θημεν	παιδευ-θῶμεν	παιδευ-θείμεν
		2	ἐπαιδεύ-θητε	παιδευ-θῇτε	παιδευ-θείητε
		3	ἐπαιδεύ-θησαν	παιδευ-θῶσι(ν)	παιδευ-θείησαν

Προσταντική	Ἀπαρέμφατον	Μετοχή
— παιδεύ-ου ὡς παιδεύηται — παιδεύ-εσθες ὡς παιδεύωνται	παιδεύ-εσθαι	ὁ παιδευ-όμενος ἡ παιδευ-ομένη τὸ παιδευ-όμενον

όμεθα, ἐπαιδεύ-εθε, ἐπαιδεύ-οντο.

— παιδεύ-θητι καὶ παιδεύσου ὡς παιδευθή — παιδεύ-θητε ὡς παιδευθήσιν(v)		ὁ παιδευ-θείς ἡ παιδευ-θείσα τὸ παιδευ-θέν
---	--	---

ἀρχαία

— παιδεύ-ου παιδευ-έσθω — παιδεύ-εσθες παιδευ-έσθων-έσθωσαν	παιδεύ-εσθαι	ὁ παιδευ-όμενος ἡ παιδευ-ομένη τὸ παιδευ-όμενον
---	---------------------	--

όμεθα, ἐπαιδεύ-εθε, ἐπαιδεύ-οντο

παιδεύ-θητι παιδευ-θήτω — παιδεύ-θητε παιδευ-θέντων-θήτωσαν	παιδευ-θήναι	ὁ παιδευ-θείς ἡ παιδευ-θείσα τὸ παιδευ-θέν
---	---------------------	---

Χρόν.	Ἀρ.	Πρόσ.	Ὁριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική
Διαρκ. μέλλον			θά παιδεύωμαι, θά παιδεύησαι, θά παιδεύηται, θά παιδεύωμεθα, θά παιδεύησθε, θά παιδεύωνται.		
Στιγμ. μέλλον			θά παιδεύθῃ, θά παιδεύθῃς, θά παιδεύθῃ, θά παιδεύθωμεν, θά παιδεύθῃτε, θά παιδεύθωσι(ν)		
Παρακείμενος			ἔχω, ἔχεις... παιδευθῇ ἢ εἶμαι, εἶσαι... πεπαιδευμένος	ἔχω, ἔχεις... παιδευθῇ ἢ εἶμαι, εἶσαι... πεπαιδευμένος	εἴθῃ νά ἔχω (νά εἶχον) εἴθῃ νά ἔχεις (νά εἴχες)... παιδευθῇ ἢ εἴθῃ νά εἶμαι (νά ἦμην) πεπαιδευμένος
Ὑπερσ.			εἶχον παιδευθῇ, εἶχες παιδευθῇ, εἶχε παιδευθῇ, εἶχο-		

Ἐν τῇ

Μέλλων	Ἐν. Πλ.	1 2 3 1 2 3	παιδευ-θήσομαι παιδευ-θήσῃ(σι) παιδευ-θήσεται παιδευ-θήσόμεθα παιδευ-θήσεσθε παιδευ-θήσονται		παιδευ-θησοίμην παιδευ-θήσοιο παιδευ-θήσοιτο παιδευ-θησοίμεθα παιδευ-θήσοιθε παιδευ-θήσονται
Παρακείμενος	Ἐν. Πλ.	1 2 3 1 2 3	πεπαιδευ-μαι πεπαιδευ-σαι πεπαιδευ-ται πεπαιδευ-μεθα πεπαιδευ-σθε πεπαιδευ-νται	πεπαιδευμένος ῶ, ῆς, ῆ πεπαιδευμένοι ῶμεν, ῆτε, ὦσι	πεπαιδευμένος εἶην, εἶης, εἶη πεπαιδευμένοι εἶμεν, εἶητε, εἶ- ησαν, εἶεν.
Ὑπερσ.			ἐπεπαιδευ-μην, ἐπεπαιδευ-σο, ἐπεπαιδευ-το ἐπε-		

Προστακτική	Ἀπαρέμφατον	Μετοχή
-------------	-------------	--------

ἔσο παιδευμένος ὡς εἶνε πεπαιδευμένος ἔστε πεπαιδευμένοι		ὁ πεπαιδευ-μένος ἡ πεπαιδευ-μένη τὸ πεπαιδευ-μένον
--	--	--

μεν παιδευθῇ, εἴχετε παιδευθῇ, εἶχον παιδευθῇ - ἡ ἡμην πεπαιδευμένος

ἀρχαία

	παιδευ-θήσεσθαι	ὁ παιδευ-θησόμενος ἡ παιδευ-θησομένη τὸ παιδευ-θησόμενον
πεπαίδευ-σο πεπαίδευ-σθω πεπαίδευ-σθε πεπαίδευ-σθων-σθωσαν	πεπαίδευ-σθαι	ὁ πεπαίδευ-μένος ἡ πεπαίδευ-μένη τὸ πεπαίδευ-μένον

παιδευ-μεθα, ἐπεπαίδευ-σθε, ἐπεπαίδευ-ντο.

Ἐν τῇ

Μέσοι

Σχόν.	Ἀρ.	Πρόσ.	Ὅριστική	ὑποτακτική	Εὐκτική
Μέλλων	Ἐν.	1	παιδεύ-σομαι		παιδεύ-σοίμην
		2	παιδεύ-σῃ(σι)		παιδεύ-σοιο
		3	παιδεύ-σεται		παιδεύ-σοιτο
	Πλ.	1	παιδεύ-σόμεθα		παιδεύ-σοίμεθα
		2	παιδεύ-σεσθε		παιδεύ-σοίσεθε
		3	παιδεύ-σονται		παιδεύ-σοιντο
Ἀόριστος	Ἐν.	1	ἐπαιδεύ-σάμην	παιδεύ-σωμαι	παιδεύ-σαιμην
		2	ἐπαιδεύ-σω	παιδεύ-σῃ	παιδεύ-σαιο
		3	ἐπαιδεύ-σατο	παιδεύ-σῃται	παιδεύ-σαιτο
	Πλ.	1	ἐπαιδεύ-σάμεθα	παιδεύ-σώμεθα	παιδεύ-σάιμεθα
		2	ἐπαιδεύ-σαισε	παιδεύ-σῃσε	παιδεύ-σαισε
		3	ἐπαιδεύ-σαντο	παιδεύ-σώνται	παιδεύ-σαιντο

Σημ. α'. Ὁ μέσος μέλλων ἰσοδυναμεῖ ἢ πρὸς τὸν παθητικὸν μέλλοντα τῆς νέας ἢ πρὸς τὸν ἐνεργητικὸν μέλλοντα συνοδευόμενον ὑπὸ αὐτοπαθοῦς ἐντωνυμίας ὡς

παιδεύσομαι

θὰ παιδεύθῃ (μόνος μου)

παιδεύσῃ

θὰ παιδεύσω ἑμαυτὸν

θὰ παιδεύθῃς (μόνος σου)

θὰ παιδεύσῃς σεαυτὸν

ἀρχαία

χρόνοι

<i>Προστακτική</i>	<i>Ἀπαρέμφατον</i>	<i>Μετοχή</i>
	παιδεύ-σασθαι	ὁ παιδευ-σόμενος ἡ παιδευ-σομένη τὸ παιδευ-σόμενον
παιδευ-σαι παιδευ-σάσθω παιδευ-σασθε παιδευ-σάσθων-σθωσαν	παιδευ-σασθαι	ὁ παιδευ-σόμενος ἡ παιδευ-σαμένη τὸ παιδευ-σόμενον

Σημ. β'. Ὁ μέσος ἀόριστος ἰσοδυναμεῖ ἢ πρὸς τὸν παθητικὸν ἀόριστον τῆς νέας ἢ πρὸς τὸν ἐνεργητικὸν ἀόριστον συνοδευόμενον ὑπὸ αὐτοπαθοῦς ἀντιωνουσίας ὡς

ἐπαιδευσάμην

ἐπαιδευσατο

ἐπαιδεύθην (μόνος μου)

ἐπαιδευσα ἑμαυτὸν

ἐπαιδεύθη (μόνος του)

ἐπαιδευσεν ἑαυτὸν

Σημ. γ'. Οἱ ἄλλοι χρόνοι τῆς μέσης διαθέσεως ἦτοι ὁ ἐνεστώς, ὁ παρατατικός, ὁ παρακείμενος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος, εἶνε ὅμοιοι πρὸς τοὺς τῆς παθητικῆς.

ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ

Ἐν τῇ νέᾳ.

255. Τὰ ῥήματα σχηματίζουνσι καὶ τύπους τινάς, οἵτινες ὑπάγονται εἰς ἰδιαιτέραν ἑγκλισιν καλουμένην Δυνητικήν.

256. Οἱ δυνητικοὶ τύποι τοῦ ῥήματος παιδεύω σχηματίζονται ὡς ἑξῆς :

*Α'. Παρατατικός.**Ἐνεργητικὸν*

θα ἐπαιδεύουν
θα ἐπαιδεύεις
κ.τ.λ.

Παθητικὸν

θα ἐπαιδεύομαι
θα ἐπαιδεύεσαι
κ.τ.λ.

Β'. Ἀόριστος.

ἤθελον παιδεύσει
ἤθελες παιδεύσει
κ.τ.λ.

ἤθελον παιδευθῇ
ἤθελες παιδευθῇ
κ.τ.λ.

Γ'. Ὑπερσυντέλικος

θα εἶχον πεπαιδευμένον
θα εἶχες πεπαιδευμένον
κ.τ.λ.

θα ἦμην πεπαιδευμένος
θα ἦσο πεπαιδευμένος
κ.τ.λ.

ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ

Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ.

259. Οἱ δυνητικοὶ τύποι σχηματίζονται ὡς ἑξῆς :

α'. Διὰ τῆς εὐκτικής τοῦ ἐνεστώτος, ἀορίστου καὶ παρακειμένου συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ δυνητικοῦ μορίου ἂν ὥς

*Ἐνεστῶς**Ἐνεργητικὸν*

παιδεύοιμι ἂν

παιδεύοις ἂν

κτλ.

Παθητικὸν

παιδεύοιμην ἂν

παιδεύοιο ἂν

κτλ.

Ἀόριστος

παιδεύσαιμι ἂν

παιδεύσειας ἂν

κτλ.

παιδευθείην ἂν

παιδευθείης ἂν

κτλ.

Παρακειμένος

πεπαιδεύοιμι ἂν

πεπαιδεύοις ἂν

κτλ.

πεπαιδευμένος ἂν εἶην

πεπαιδευμένος ἂν εἶης

κτλ.

β' Διὰ τῆς ὀριστικής τοῦ παρατατικοῦ, ἀορίστου καὶ ὑπερσυντελείου συνοδευομένης ἐπίσης ὑπὸ τοῦ ἂν ὥς

*Παρατατικὸς**Ἐνεργητικὸν*

ἐπαίδευον ἂν

ἐπαίδευες ἂν

κτλ.

Παθητικὸν

ἐπαιδεύομην ἂν

ἐπαιδεύοιο ἂν

κτλ.

Ἀόριστος

ἐπαίδευσα ἂν

ἐπαίδευσας ἂν

κτλ.

ἐπαιδεύθην ἂν

ἐπαιδεύθης ἂν

κτλ.

Ὑπερσυντέλειος

ἐπεπαιδεύκειν ἂν

ἐπεπαιδεύκεις ἂν

κτλ.

ἐπεπαιδεύομην ἂν

ἐπεπαιδεύσο ἂν

κτλ.

Ἑλληνικὴ Γραμματικὴ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

	Ὅριστική	Ὑποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτική	Ἀπ.	Μετοχή
Ἑνεστώς	ω, εις, ει ομεν, ετε, ουσι(ν)	ω, ης, η ωμεν, ητε, ωσι(ν)	οιμι, οις, οι, οιμεν, οιτε, οιεν	ε, ετω, ετε, ετωσαν και οντων	ειν	ων, ουσα, ον
Ποράτα.	ον, ες, ε(ν), ομεν, ετε, ον.					
Ἀόριστος	ε, ας, ε(ν) οαμεν, ατε, αν	ω, ης, η οωμεν, ητε, ωσι(ν)	αιμι, αις και εισας, αι και εισεν οαμεν, αιτε, αιεν και εισαν	ον, ατω οατε, ατωσαν- αντων	οιαι	ας, οασα, αν.
Μέλλων	ω, εις, ει, οομεν, ετε ουσι(ν)		οιμι, οις, οι, οοιμεν, οιτε, οιεν.		οιεν	ων, οουσα, ον.
Παρακείμενος	α, ας, ε)ν, αμεν, ατε, ασι(ν).	ω, ης, η, ωμεν, ητε, ωσι(ν)	οιμι, οις, οι, οιμεν, οιτε, οιεν	ώς, υἱα, ός, ἴσθι, ἔστω ότεις, υἱαι, ότα, ἔστε, ἔστωσαν.	έναι	ώς, υἱα, ός.
Ὑπαρσυντέλ.	ειν, εις, ει, ειμεν, ειτε, εσαν.					

	Ὁριστική	Υποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτική	Δυσ.	Μετοχή
Ἑνεστώς	ομαι, η, (ει), εται, όμεθα, εσθε, ονται	ωμαι, η, ηται, ώμεθα, ησθε, ωνται	οίμην, οιο, οιτο, οίμεθα, οιοσθε, οιντο,	ου, έσθω, εσθε, έσθων και έσθωσαν	εσθαι	όμενος, ομένη, όμενον.
Παρατ.	όμεν, ου, στο, όμεθα, εσθε, οντο.					
Μ. παθητική.	ομαι, η (ει), εται θησ)όμεθα, εσθε, ονται		οίμην, οιο, οιτο, θησ)οίμεθα, οιοσθε, οιντο.		θήσ)οισθαι	όμενος, θησ)ομένη, όμενον,
Ἀόρ. π.	ην, ης, η, θ)ήμεν, ητε, ησαν,	θ, η, η, θ)ώμεν, ητε, θσ(ν)	θ)είην, είης, είη, είημεν-είμεν, είητε-είτε, είησαν-είαν	θ)ητι, ητω, ητε, έντων- ήτωσαν.	θ)ηται	είς, θ)είσα, έν.
Παρακ.	μαι,σαι,ται, μεθα,σθε, νται ή μένοι είσι	μένος, ώ, ης, ή,	μένος, είην, είης, είη	σο,σθω, σθε,σθων- σθωσαν	σθαι	μένος, μένη, μένον.
Ὑπερ.	μην, σο, το, μεθα, σθε, ντο ή μένοι ήσαν.					
Μ. μεσ.	ομαι, η (ει), εται, σ)όμεθα,εσθε, ονται.		οίμην, οιο, οιτο, σ)οίμεθα, οιοσθε, οιντο,		σ)οισθαι	όμενος, σ)ομένη, όμενον.
Ἀόρ. μ.	άμην, ω, ατο, σ)άμεθα, ασθε,αντο	ωμαι, η, ηται, σ)ώμεθα, ησθε,ωνται	άίμην, αιο, αιτο, σ)αίμεθα, αισθε, αιντο	αι, άσθω, σ)άσθε, άσθων- άσθωσαν.	σ)ασθαι	άμένος, σ)αμένη, άμενον.

	Οριστική	Υποτακτική	Ενδοτική
Ἔνιστ.	τρίβω τρίβεις...	τρίβω τρίβης	εἶθε νὰ τρίβω ἢ εἶθε νὰ τρίβον...
Παρ.	ἐτρίβον, ἐτρίβεις, ἐτρίβε...		
Ἀόριστ.	ἐτρίψα ἐτρίψας...	τρίψω τρίψης...	εἶθε νὰ τρίψω
Μ.δια	θα τρίβω, θα τρίβης		
Μ.στ.	θα τρίψω, θα[τρίψης...		
Παρακ.	ἔχω τρίψει, ἢ ἔχω τετριμμένον...	ἔχω τρίψει... ἢ ἔχω τετριμμένον...	εἶθε νὰ ἔχω τρίψει ἢ εἶθε νὰ εἶχον τετριμμένον
Υπ.	εἶχον τρίψει, εἶχες τρίψει... ἢ εἶχον τετριμμένον...		

Ἐν τῇ

Ἔνιστ.!	τρίβω τρίβεις...	τρίβω τρίβης...	τρίβοιμι τρίβοις...
Πα.	ἐτρίβον, ἐτρίβεις, ἐτρίβε...		
Ἀόριστ.	ἐτρίψα ἐτρίψας...	τρίψω τρίψης...	τρίψαιμι τρίψαις...
Μ.λλων	τρίψω τρίψαις...		τρίψοιμι τρίψοις...
Παρακ.	τέτριψα τέτριψας...	τετρίψω τετρίφοις...	τετρίφοιμι τετρίφοις...
Υπ.	ἐτετρίψην, ἐτετρίψαις, ἐτετρίψαι...		

τοῦ ῥήματος *τρέβω*

<i>Προσταντική</i>	<i>Ἀπαρτέμφοτος</i>	<i>Μετοχή</i>
τρέβε ᾶς τρέβη...	τρέβειν...	ὁ τρέβων...

τρέβον ᾶς τρέβη...		ὁ τρέβας
-----------------------	--	----------

ἔχε τετριμμένον...		ὁ ἔχων τετριμμένον...
--------------------	--	-----------------------

ἄρχαία

τρέβε τριδέτω...	τρέβαιν...	ὁ τρέβων...
---------------------	------------	-------------

τρέβον τριφάτω...	τρέφαι...	ὁ τρέφας...
----------------------	-----------	-------------

	τρέφειν...	ὁ τρέφων
--	------------	----------

⁹ τετριφώς ἴσθι	τετριφέναι	ὁ τετριφώς
--------------------	------------	------------

	Ὀριστική	Ἑποτακτική	Ἑντική
Ἑνεστώς	τρίβωμαι τρίβασαι...	τρίβωμαι τρίβησαι...	εἴθε νὰ τρίβωμαι... ἢ εἴθε νὰ ἀτρίβόμην...
Πα.	ἀτρίβόμην, ἀτρίβεο, ἀτρίβετο...		
Ἀδρ.	ἀτρίφθην ἀτρίφθην...	τριφθῶ τριφθῆς...	εἴθε νὰ τριφθῶ...
Μθ.	θὰ τρίβωμαι, θὰ τρίβησαι...		
Μσ.	θὰ τριφθῶ, θὰ τριφθῆς...		
Παρακ.	ἔχω τριφθῆ... ἢ εἰμαι τετριμμένος...	ἔχω τριφθῆ... ἢ εἰμαι τετριμμένος...	εἴθε νὰ ἔχω τριφθῆ... ἢ εἴθε νὰ εἶχον τριφθῆ...
Υπ.	εἶχον τριφθῆ, εἶχες τριφθῆ... ἢ ἤμην τετριμμένος...		

Ἐν τῇ

Ἑνεστώς	τρίβωμαι τρίβη (σι)	τρίβωμαι τρίβη	τρίβοιμην τρίβοιο
Πα.	ἀτρίβόμην, ἀτρίβου, ἀτρίβετο		
Ἀδριστ.	ἀτρίφθην ἀτρίφθης	τριφθῶ τριφθῆς	τριφθαίην, τριφθαίης
Μέλλ.	τριφθήσομαι		τριφθησάμην τριφθήσοιο
Παρακείμε.	τέτριμμαι τέτριψαι τέτριπται τετριμμεθα τέτριψθε τετριμμένοι εἰσὶ (ν)	τετριμμένος, η, ον, ῶ, ῆς, ῆ, τετριμμένοι, αι, α, ῶμεν, ῆτε, ῶσι (ν)	τετριμμένος, η, ον, εἶην, εἶης, εἶη, τετριμμένοι, αι, α, εἴμεν, εἴτε, εἴεν.
Υπ.	ἐτετριμμην, ἐτέτριψο, ἐτέτριπτο, ἐτετριμμεθα, ἐτέτριψθε, τετριμμένοι ἦσαν.		
Μ. Ἀδρ.	ἀτριψάμην ἀτριψω	τριψάμην τριψω	τριψάμην τριψαιο
Μ. Μέλλ.	τριψάμην τριψῶ (σι)		τριψάσμαι τριψαιο

Προστακτική	Ἀπαρέμφατον	Μετοχή
τρίβου ἄς τρίβηται	τρίβασθαι	ὁ τριβόμενος
τρίφθῃσι ἄς τριφθῇ		ὁ τριφθεὶς
ἔσο τετριμμένος		ὁ τετριμμένος

δεχάλα

τρίβου τρίβασθω	τρίβασθαι	ὁ τριβόμενος
τρίφθῃσι τριφθήτω	τριφθήναι	ὁ τριφθεὶς
	τριφθήσεσθαι	ὁ τριφθησόμενος
τέτριψο τετριφθω τέτριψε τετριφθων·ωσαν	τετριψαι	ὁ τετριμμένος ἡ τετριμμένη τὸ τετριμμένον
τριψαι τριψάσθω	τριψασθαι	ὁ τριψάμενος
	τριψέσθαι	τριψόμενος

	Ὁριστική	Υποτακτική	Εὐκτική
Ἑνωσῶς	πλέκω πλέκεις	πλέκω πλέκῃς	εἴθῃς νὰ πλέκω ἢ εἴθῃς νὰ ἐπλέκον
Παρ.	ἐπλέκον, ἐπλέκας, ἐπλέκα...		
Ἀόριστος	ἐπλεξα ἐπλεξας	πλέξω πλέξῃς	εἴθῃς νὰ πλέξω
Μῆνα.	θα πλέκω, θα πλέκῃς		
Μοτι.	θα πλέξω, θα πλέξῃς		
Παρακ.	ἔχω πλέξει ἢ ἔχω πεπλεγμένον	ἔχω πλέξει ἢ ἔχω πεπλεγμένον	εἴθῃς νὰ ἔχω πλέξει ἢ εἴθῃς νὰ εἶχον πλέξει
Υπ.	εἶχον πλέξει, εἶχας πλέξει... ἢ εἶχον πεπλεγμένον...		

Ἐν τῇ

Ἑνωσῶς	πλέκω πλέκεις	πλέκω πλέκῃς	πλέκοιμι πλέκοις
Πα.	ἐπλέκον, ἐπλέκας, ἐπλέκα...		
Ἀόριστος	ἐπλεξα ἐπλεξας	πλέξω πλέξῃς	πλέξαιμι πλέξαις
Μαλλον	πλέξω πλέξῃς		πλέξοιμι πλέξοις
Παρακ.	πέπλεχα πέπλεχας	πεπλέχω πεπλέχῃς	πεπλέχοιμι πεπλέχοις
Υπ.	ἐπεπλέχην, ἐπεπλέχεις, ἐπεπλέχει...		

Προστακτική	Ἀπαρέμφατος	Μετοχή
πλέκε ἄς πλέκη	πλέκειν	ὁ πλέκων

πλέξον ἄς πλέξη		ὁ πλέξας
--------------------	--	----------

ἔχε πεπλεγμένον		ὁ ἔχων πεπλεγμένον
-----------------	--	--------------------

ἀρχαία

πλέκε πλεκέτω	πλέκειν	ὁ πλέκων
------------------	---------	----------

πλέξον πλεξέτω	πλέξαι	ὁ πλέξας
-------------------	--------	----------

	ἔπλεξεν	ὁ πλέξων
--	---------	----------

πεπλεχώς ἴσθι	πεπλεχέναι	ὁ πεπλεχώς
---------------	------------	------------

	Ὁριστική	Υποτακτική	Εὐκτική
Ἑνεστώς	πλέκομαι πλέκασαι	πλέκωμαι πλέκησαι	εἶθε νά πλέκωμαι ἢ εἶθε νά ἐπλεκόμενῃ
Πα.	ἐπλεκόμενῃ, ἐπλέκασο, ἐπλέκετο		
Ἀόρ.	ἐπλέχθην ἐπλέχθης	πλεχθῶ πλεχθῆς	εἶθε νά πλεχθῶ
Με.	θά πλέκωμαι, θά πλέκησαι		
Μο.	θά πλεχθῶ, θά πλεχθῆς		
Παρεκ.	ἔχω πλεχθῆ ἢ εἶμαι πεπλεγμένος	ἔχω πλεχθῆ ἢ εἶμαι πεπλεγμένος	εἶθε νά ἔχω πλεχθῆ ἢ εἶθε νά εἶχον πλεχθῆ
Υπ.	εἶχον πλεχθῆ, εἶχες πλεχθῆ... ἢ ἤμην πεπλεγμένο·		

Ἐν τῇ

Ἑνεστώς	πλέκομαι πλέκῃ (ει)	πλέκωμαι πλέκῃ	πλεκοίμην πλέκοιο
Πα.	ἐπλεκόμεν, ἐπλέκου, ἐπλέκετο		
Ἀόρισ.	ἐπλέχθην ἐπλέχθης	πλεχθῶ, πλεχθῆς	πλεχθείην, πλεχθείης
Μέλλ.	πλεχθήσομαι πλεχθήσῃ (ει)		πλεχθήσοίμην πλεχθήσοιο
Παρατελ.	πέπλεγμαι πέπλεξαι πέπλεσται πεπλεγμέθα πέπλεχθε πεπλεγμένοι εἶσι (ν)	πεπλεγμένος η, ον, ῶ, ῆς, ῆ. πεπλεγμένοι, αι, α, ῶμεν, ῆτε, ὦσι (ν)	πεπλεγμένος εἶην, εἶης, εἶη πεπλεγμένοι αι, α, εἴμεν, εἴτε, εἴεν,
Υπ.	ἐπεπλεγμένην, ἐπέπλεξο, ἐπέπλεκτο, ἐπεπλεγμέθα, ἐπέπλεχθε, πεπλεγμένοι ἦσαν		
Μ. Ἀόρ.	ἐπλεξάμην ἐπλέξω	πλέξωμαι πλέξῃ	πλεξαίμην πλέξαιο
Μ. Μέλλ.	πλέξομαι πλέξῃ (ει)		πλεξοίμην πλέξοιο

Προσταστική	Ἀπαρέμφατος	Μετοχή
πλέκου ὡς πλέκῃται	πλέκασθαι	ὁ πλεκόμενος
πλέχῃται ὡς πλεχῃ		ὁ πλεχθεὶς
ἔσο πεπλεγμένος		ὁ πεπλεγμένος
ἀρχαία		
πλέκου πλεκέσθω	πλέκασθαι	ὁ πλεκόμενος
πλέχῃται πλεχθήτω	πλεχθῆναι	ὁ πλεχθεὶς
	πλεχθήσεσθαι	ὁ πλεχθησόμενος
πέπλεξο πεπλέχθω πέπλεχθε πεπλέχθων· ωσαν	πεπλέχθαι	ὁ πεπλεγμένος ἡ πεπλεγμένη τὸ πεπλεγμένον
πλέξαι πλεξάσθω	πλέξασθαι	ὁ πλεξόμενος
	πλέξεσθαι	ὁ πλεξόμενος

	Ὁριστική	Ὑποτακτική	Εὐντική
Ἑνεστώς	παίθω παίθεις	παίθω παίθης	εἶθε νὰ παίθω ἢ εἶθε νὰ ἐπαίθων
Παρ.	ἐπαίθων, ἐπαίθεις, ἐπαίθε.		
Ἀόριστος	ἔπαισα ἔπαισας	παίσω παίσης	εἶθε νὰ παίσω
Μ.σπ. Μ.βια	θὰ παίθω, θὰ παίθης		
Μ.σπ. Μ.σπ.	θὰ παίσω, θὰ παίσης		
Παρακ.	ἔχω παῖσαι ἢ ἔχω παπαισμένον	ἔχω παῖσαι ἢ ἔχω παπαισμένον	εἶθε νὰ ἔχω παῖσαι ἢ εἶθε νὰ εἶχον παῖσαι.
Ὑπερ	εἶχον παῖσαι, εἶχας παῖσαι... ἢ εἶχον παπαισμένον		

Ἐν τῇ

Ἑνεστώς	παίθω παίθεις	παίθω παίθης	παίθοιμι παίθοις
Πα.	ἐπαίθων, ἐπαίθεις, ἐπαίθε		
Ἀόριστος	ἔπαισα ἔπαισας	παίσω παίσης	παῖσαιμι παῖσαις
Μέλλον	παίσω παίσεις		παῖσοιμι παῖσοις
Παρακ.	πέπαικα πέπαικας	πεπαίχω πεπαίχης	πεπαίκοιμι πεπαίκοις
Ὑπ.	ἐπαπαίκειν, ἐπαπαίκεις, ἐπαπαίκει.		

τοῦ ῥήματος *πείθω*

<i>Προστακτική</i>	<i>Ἀπαρέμφατος</i>	<i>Μετοχή</i>
πείθε ἄς πείθῃ	πείθειν...	ὁ πείθων

πείσων ἄς πείσῃ		ὁ πείσας
--------------------	--	----------

ἔχει πεπεισμένον		ὁ ἔχων πεπεισμένον
------------------	--	--------------------

ἀρχαία

πείθε πειθέτω	πείθειν	ὁ πείθων
------------------	---------	----------

πείσων πεισάτω	πείσαι	ὁ πείσας
-------------------	--------	----------

	πείσειν	ὁ πείσων
--	---------	----------

πεπεικώς ἴσθι	πεπεικέναι	ὁ πεπεικώς
---------------	------------	------------

	Ὁριστική	Υποτακτική	Εὐκτική
Ἑνστώδ.	πείθωμαι πείθεσθαι	πείθωμαι πείθησθαι	εἴθε νὰ πείθωμαι ἢ εἴθε νὰ ἐπείθωμην
Πα.	ἐπείθωμην, ἐπείθεο, ἐπείθετο.		
Ἀδρ.	ἐπείσθην ἐπείσθης	πεισθῶ πεισθῆς	εἴθε νὰ πεισθῶ
Μδ.	θὰ πείθωμαι, θὰ πείθησθαι		
Μσ.	θὰ πεισθῶ, θὰ πεισθῆς		
Παράκ.	ἔχω πεισθῆ ἢ εἶμαι πεπεισμένος	ἔχω πεισθῆ ἢ εἶμαι πεπεισμένος	εἴθε νὰ ἔχω πεισθῆ ἢ εἴθε νὰ εἶχον πεισθῆ
Υπ.	εἶχον πεισθῆ, εἶχες πεισθῆ... ἢ ἦμην πεπεισμένος		
Ἐν τῇ			
Ἑνστώδ.	πείθωμαι πείθῃ (αι)	πείθωμαι πείθῃ	πειθόμενῃ πειθοιο
Πα.	ἐπείθωμην, ἐπείθου		
Ἀδρ. ἦ.	ἐπείσθην ἐπείσθης	πεισθῶ πεισθῆς	πεισθείην πεισθείης
Μ. Π.	πεισθήσομαι πεισθήσῃ (αι)		πεισθησομένην πεισθήσοιο
Παράκ.	πέπεισμαι πέπεισται πέπεισμεθα πέπεισθε πέπεισμένοι εἰσι	πεπεισμένος ῶ, ῆς, ῆ. πεπεισμένοι, αι, α, ῶμεν, ῆτε, ὦσι.	πεπεισμένος, ῆ, ον εἶην, εἶης, εἶη. πεπεισμένοι, αι, α εἶμεν, εἶτε εἶεν.
Υπ.	ἐπείπεισμην, ἐπείπεισο, ἐπείπειστο, ἐπείπεισμεθα, ἐπείπεισθε, πεπεισμένοι ἦσαν.		
Μ. Ἀδρ.	ἐπείσθμην ἐπείσθω	πείσωμαι πείσῃ	πεισάμην πεισαιο
Μ. Μ.	πείσωμαι πείσῃ		πεισάμην πείσοιο

Προστακτική	Ἀπαρέμφατος	Μετοχή
παίθου ἄς παίθῃται	παίθεσθαι	ὁ παιθόμενος
παίσθητι ἄς παίσθῃ		ὁ παισθεὶς
ἔσο παπεισμένος		ὁ παπεισμένος

ἄρχαλα

παίθου παίθεσθω	παίθεσθαι	παιθόμενος
παίσθητι παίσθητω	παίσθηται	ὁ παισθεὶς
	παίσθησεσθαι	ὁ παίσθησόμενος
πέπεισο πέπεισθω πέπεισε πέπεισθων-ωνων	πέπεισθαι	ὁ πεπεισμένος ἡ πεπεισμένη τὸ πεπεισμένον
πέισαι πέισσθω	πέισσθαι	ὁ πέισσμενος
	πέισεσθαι	ὁ πέισόμενος

	Ὁριστική	Ὑποτακτική	Ἐνκτική
Ἑνεστώς	ἀγγέλλω ἀγγέλλεις	ἀγγέλλω ἀγγέλλης	εἶθε νά ἀγγέλλω ἢ εἶθε νά ἡγγέλλον...
Πα.	ἡγγέλλον, ἡγγέλλες, ἡγγέλλε		
Ἀόριστος	ἡγγείλα ἡγγείλας	ἀγγείλω ἀγγείλῃς	εἶθε νά ἀγγείλω
Μετα.	θά ἀγγέλλω, θά ἀγγέλλῃς		
Μοτι.	θά ἀγγείλω, θά ἀγγείλῃς		
Παρακ.	ἔχω ἀγγείλει ἢ ἔχω ἡγγελμένον	ἔχω ἀγγείλει ἢ ἔχω ἡγγελμένον	εἶθε νά ἔχω ἀγγείλει ἢ εἶθε νά εἶχον ἀγγείλει
Υπ.	εἶχον ἀγγείλει, εἶχες ἀγγείλει... ἢ εἶχον ἡγγελμένον.		

Ἐν τῇ

Ἑνεστώς	ἀγγέλλω ἀγγέλλεις	ἀγγέλλω ἀγγέλλῃς	ἀγγέλλοιμι ἀγγέλλοις
Πρ.	ἡγγέλλον, ἡγγέλλεν, ἡγγέλλε		
Ἀόριστος	ἡγγείλα ἡγγείλας	ἀγγείλω ἀγγείλῃς	ἀγγείλοιμι ἀγγείλοις
Μελλων	ἀγγελοῦμαι ἀγγελοῦσαι ἀγγελοῦμαι ἀγγελοῦσαι ἀγγελοῦμαι (v)		ἀγγελοῦμαι καὶ οἶον ἀγγελοῦσαι καὶ οἶον ἀγγελοῦμαι καὶ οἶον ἀγγελοῦμαι ἀγγελοῦσαι ἀγγελοῦσαι
Παρακ.	ἡγγέλκα ἡγγέλκας	ἡγγέλκω ἡγγέλκῃς	ἡγγέλκοιμι ἡγγέλκοις
Υπ.	ἡγγέλκειν, ἡγγέλκαις, ἡγγέλκει		

τοῦ ῥήματος ἀγγέλλω

Προστακτική	Ἀπαρέμφατον	Μετοχή
ἀγγελλε ᾶς ἀγγέλλῃ	ἀγγέλλειν	ὁ ἀγγέλλων
ἀγγειλον ᾶς ἀγγείλῃ		ὁ ἀγγείλας
ἔχε ἡγγεγμένον		ὁ ἔχων ἡγγεγμένον

ἀρχαία

ἀγγελλε ἀγγελλέτω	ἀγγέλλειν	ἀγγέλλων
ἀγγειλον ἀγγειλάτω	ἀγγείλαι	ὁ ἀγγείλας
	ἀγγέλλειν	ὁ ἀγγελῶν ἡ ἀγγελοῦσα τὸ ἀγγελοῦν
ἡγγεγκῶς ἴσθι	ἡγγεγκέναι	ὁ ἡγγεγκῶς

	Ὁριστική	Υποτακτική	Εὐκτική
Ἑνστάθ.	ἀγγέλλομαι ἀγγέλλεσσι	ἀγγέλλομαι ἀγγέλλῃσαι	εἴθε νὰ ἀγγέλλωμαι... ἢ εἴθε νὰ ἡγγελλόμην...
Πα.	ἡγγελλόμην, ἡγγέλλεσο, ἡγγέλλετο...		
Ἀόρ.	ἡγγέλθην ἡγγέλθῃς	ἀγγελθῶ ἀγγελθῆς	εἴθε νὰ ἀγγελθῶ
Μθ.	θὰ ἀγγέλλωμαι, θὰ ἀγγέλλῃσαι...		
Μο.	θὰ ἀγγελθῶ, θὰ ἀγγελθῇς...		
Παρακ.	ἔχω ἀγγελθῆ ἢ εἰμαι ἡγγελμένος	ἔχω ἀγγελθῆ ἢ εἰμαι ἡγγελμένος	εἴθε νὰ ἔχω ἀγγελθῆ ἢ εἴθε νὰ εἶχον ἀγγελθῆ
Υπ.	εἶχον ἀγγελθῆ, εἶχες ἀγγελθῆ... ἢ ἤμην ἡγγελμένος.		

Ἐν τῇ

Ἑνστάθ.	ἀγγέλλομαι ἀγγέλλῃ (εἰ)	ἀγγέλλομαι ἀγγέλλῃ	ἀγγελλοίμην ἀγγέλλοιο
Πα.	ἡγγελλόμην, ἡγγέλλου, ἡγγέλλετο		
Ἀόριστ.	ἡγγέλθην ἡγγέλθῃς	ἀγγελθῶ ἀγγελθῆς	ἀγγελθεῖν ἀγγελθείης
Μέλλ.	ἀγγελθήσομαι ἀγγελθήσῃ (εἰ)		ἀγγελθήσοίμην ἀγγελθήσοιο
Παρακ.	ἡγγελμαι ἡγγελοῦμαι	ἡγγελμένος ῶ, ῆς, ῆς	ἡγγελμένος εἶην, εἶης, εἶη,
Υπ.	ἡγγέλμην, ἡγγελοῦ, ἡγγελοῦ		
Μέσ. Μέλλων	ἀγγελοῦμαι ἀγγελη (εἰ) ἀγγελεῖται ἀγγελοῦμεθα ἀγγελοῖσθε ἀγγελοῦνται		ἀγγελοίμην ἀγγελοιο ἀγγελοῖτο ἀγγελοίμεθα ἀγγελοῖτε ἀγγελοῖεν
Μ. Ἀόρ.	ἡγγελάμην ἡγγελῶ	ἀγγείλωμαι ἀγγείλῃ	ἀγγελαίμην ἀγγελαιο

	Ὁριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική
Ἑνεστώς	τιμῶ (-άω) τιμᾶς (-άεις) τιμᾷ (-άει) τιμῶμεν (-άομεν) τιμᾶτε (-άετε) τιμῶσι (ν) (-άουσι)	τιμῶ (-άω) τιμᾶς (-άης) τιμᾷ (-άῃ) τιμῶμεν (-άωμεν) τιμᾶτε (-άητε) τιμῶσι (ν) (-άωσι)	εἴθε νᾶ τιμῶ εἴθε νᾶ τιμᾶς ἤ εἴθε νᾶ ἐτίμων εἴθε νᾶ ἐτίμας
Πρ.	ἐτίμων (-αον), ἐτίμας (-ας), ἐτίμα (-ας), ἐτιμῶμεν (-άομεν), ἐτιμᾶτε (-άετε)		
Ἀόρ.	ἐτίμησα ἐτίμησας	τιμήσω τιμήσης	εἴθε νᾶ τιμήσω
Μθ.	θᾶ τιμῶ, θᾶ τιμᾶς		
Μσ.	θᾶ τιμήσω, θᾶ τιμήσης		
Παρακ.	ἔχω τιμήσει ἢ ἔχω τετιμημένον	ἔχω τιμήσει ἢ ἔχω τετιμημένον	εἴθε νᾶ ἔχω τιμήσει
Υπ.	εἶχον τιμήσει, εἶχες τιμήσει... ἢ εἶχον τετιμημένον		

Ἐν τῇ

Ἑνεστώς	τιμῶ (-άω) τιμᾶς (-άεις) τιμᾷ (-άει) τιμῶμεν (-άομεν) τιμᾶτε (-άετε) τιμῶσι (ν) (-άουσι)	τιμῶ (-άω) τιμᾶς (-άης) τιμᾷ (-άῃ) τιμῶμεν (-άωμεν) τιμᾶτε (-άητε) τιμῶσιν (ν) (-άωσι)	τιμῶμι καὶ τιμῶην τιμῶς καὶ τιμῶης τιμῶ καὶ τιμῶη τιμῶμεν (-άοιμεν) τιμῶτε (-άοιτε) τιμῶεν (-άοιεν)
Πρ.	ἐτίμων (αον), ἐτίμας (-ας), ἐτίμα (-ας), ἐτιμῶμεν (-άομεν), ἐτιμᾶτε (-άετε)		
Ἀόριστος	ἐτίμησα ἐτίμησας	τιμήσω τιμήσης	τιμήσοιμι τιμήσαις
Μέλλων	τιμήσω τιμήσεις		τιμήσοιμι τιμήσοις
Παρακ.	τετιμήκα τετιμήκας	τετιμήκω τετιμήκοις	τετιμήκοιμι τετιμήκοις
Υπ.	ἐτετιμήκειν, ἐτετιμήκεις, ἐτετιμήκει		

Σημ. Διὰ τὰ συνηρημένα ῥήματα ἡ κατάληξις τοῦ ἀπαρεμφότου δέν εἶναι εἰς ἀλλὰ ἐν ὅθεν καὶ τιμᾶν καὶ ὀχι τιμᾶν.

τοῦ ῥήματος τιμῶ (τιμάω)

Προστατική	Ἀπαρέμφατον	Μετοχή
τίμα (-ας) ὡς τιμᾷ (-άη)	τιμᾶν (-άειν)	ὁ τιμῶν (-άων)
τιμᾶτε (-άετε) ὡς τιμῶσι (ν) (-άωσι)		ἡ τιμῶσα (-άουσα) τὸ τιμῶν (-άον)
ἐτίμων (-αον)		
τίμησον ὡς τιμήσῃ		ὁ τιμήσας
ἔχε τετιμημένον		ὁ ἔχων τετιμημένον

ἀρχαία

τίμα (-ας) τιμάτω (-άετω) τιμᾶτε (-άετε) τιμώντων (-αόντων) καὶ τιμάτωσαν (-άετωσαν)	τιμᾶν(-άειν)	ὁ τιμῶν (-άων) ἡ τιμῶσα (-άουσα) τὸ τιμῶν (-άον)
ἐτίμων (-αον)		
τίμησον τιμησάτω	τιμήσαι	ὁ τιμήσας
	τιμήσιν	ὁ τιμήσων
τετιμηκώς ἴσθι	τετιμηκέναι	ὁ τετιμηκώς

Σημ. Διὰ τὰ περισκώμενα αἱ καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος τῆς εὐκτικής ἐν τῇ ἐνικῇ εἰνε: οἶμι καὶ οἶην, οἷς καὶ οἶης, οἷ καὶ οἶη.

	Ὅριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική
Ἑνεστώς	τιμῶμαι (-άομαι) τιμᾶσαι (-άεσαι) τιμᾶται (-άεται) τιμώμεθα (-αόμεθα) τιμᾶσθε (-άεσθε) τιμῶνται (-όνται)	τιμῶμαι (-άωμαι) τιμᾶσαι (-άησαι) τιμᾶται (-άηται) τιμώμεθα (-αώμεθα) τιμᾶσθε (-άησθε) τιμῶνται (-άωνται)	εἴθε νὰ τιμῶμαι εἴθε νὰ τιμᾶσαι ἢ εἴθε νὰ ἐτιμώμην εἴθε νὰ ἐτιμᾶσο
Πα.	ἐτιμώμην (-αόμην), ἐτιμᾶσο (άεσο), ἐτιμᾶτο (-άετο), ἐτιμώμεθα (-αόμεθα),		
Ἀόριο.	ἐτιμῆθην ἐτιμῆθης	τιμῆθω, τιμῆθῃς	εἴθε νὰ τιμῆθω
Με.	θὰ τιμῶμαι, θὰ τιμᾶται		
Μο.	θὰ τιμῆθω, θὰ τιμῆθῃς		
Παρακ.	ἔχω τιμῆθῃ ἢ εἶμαι τετιμημένος	ἔχω τιμῆθῃ ἢ εἶμαι τετιμημένος	εἴθε νὰ ἔχω τιμῆθῃ ἢ εἴθε νὰ εἶχον τιμῆθῃ
Υπ.	εἶχον τιμῆθῃ, εἶχες τιμῆθῃ... ἢ ἦμην τετιμημένος		

Ἐν τῇ

Ἑνεστώς	τιμῶμαι (-άομαι) τιμᾶ (-άει) τιμᾶται (-άεται) τιμώμεθα (-αόμεθα) τιμᾶσθε (άεσθε) τιμῶνται (-αονται)	τιμῶμαι (-άωμαι) τιμᾶ (-άη) τιμᾶται (-άηται) τιμώμεθα (-αώμεθα) τιμᾶσθε (-άησθε) τιμῶνται (-άωνται)	τιμώμην (-αοίμην) τιμῶ (-άοιο) τιμῶτο (-άοιτο) τιμώμεθα (-αοίμεθα) τιμῶσθε (-άοισθε) τιμῶντο (-άοιντο)
Πα.	ἐτιμώμην (-αόμην), ἐτιμῶ (-άου), ἐτιμᾶτο (-άετο), ἐτιμώμεθα (-αόμεθα),		
Π. Ἀόρ.	ἐτιμῆθην	τιμῆθω	τιμῆθην
Π. μέλ.	τιμῆθίσομαι		τιμῆθισοίμην
Παρακ.	τετιμήμαι	τετιμημένος ὦ	τετιμημένος
Υπ.	ἐτετιμήμην, ἐτετιμήσο		
Μ. Μελ.	τιμήσομαι		τιμήσοίμην
Μ. Ἀόρ.	ἐτιμησάμην	τιμήσωμαι	τιμησάιμην

Προστακτική	Ἀπαρέμφατον	Μετοχή
τιμῶ (-άου) ἄς τιμᾶται (-άεσθε)	τιμᾶσθαι (-άεσθαι)	ὁ τιμώμενος (-αόμενος)
τιμᾶσθε (-άεσθε) ἄς τιμῶνται (-άωνται)		ἡ τιμωμένη (-αομένη) τὸ τιμώμενον (-αόμενον)
ἐτιμᾶσθε (-άεσθε), ἐτιμῶντο, (-άοντο)		
τιμήθητι ἄς-τιμηθῇ		ὁ τετιμημένος
ἔσο τετιμημένος		ὁ τετιμημένος

ἀρχαία

τιμῶ (-άου) τιμᾶσθω (-άεσθω) τιμᾶσθε (-άεσθε) τιμᾶσθων (-άεσθων) καὶ τιμᾶσθωσαν (-άεσθωσαν)	τιμᾶσθαι (-άεσθαι)	ὁ τιμώμενος (-αόμενος) ἡ τιμωμένη (-αομένη) τὸ τιμώμενον (-αόμενον)
ἐτιμᾶσθε (-άεσθε), ἐτιμῶντο (-άοντο).		
τιμήθητι	τιμηθῆναι	ὁ τιμηθεῖς
	τιμηθήσεσθαι	ὁ τιμηθήσόμενος
τετίμησο	τετιμῆσθαι	ὁ τετιμημένος
	τιμήσεσθαι	ὁ τιμησόμενος
τίμησαι	τιμήσασθαι	ὁ τιμησόμενος

τοῦ ῥήματος φιλέω (φιλέω)

Προσταντική	Ἀπαρέμφατον	Μετοχή
φιλεῖ (-ει) ἄς φιλήῃ (-έη) φιλεῖτε (-έετε) ἄς φιλώσι (ν) (-έωσιν)	φιλεῖν (έειν)	ὁ φιλῶν (-έων) ἡ φιλοῦσα (-έουσα) τὸ φιλοῦν (-έον)

ἐφίλουν (-σον)

φιλήσων
ἄς φιλήσῃ

ὁ φιλήσας

ἔχε πεφιλημένον

ὁ ἔχων πεφιλημένον

ἀρχαία

φιλεῖ (-ει) φιλεῖτω (-έτω) φιλεῖτε (-έετε) φιλοῦντων (-ούντων) καὶ φιλεῖτωσαν (-έτωσαν) (-έετε), ἐφίλουν (-σον).	φιλεῖν (-έειν)	ὁ φιλῶν (-έων) ἡ φιλοῦσα (-έουσα) τὸ φιλοῦν (-έον)
--	----------------	--

φιλήσων
φιλήσάτω

φιλήσῃ

ὁ φιλήσας

φιλήσειν

ὁ φιλήσων

πεφιληκὼς ἴσθι

πεφιληκέναι

ὁ πεφιληκὼς

	Ὁριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική
Ἐνεστώς	φιλοῦμαι (-έσομαι) φιλεῖσαι (-έσσαι) φιλεῖται (-έσται) φιλοῦμεθα (-εσόμεθα) φιλεῖσθε (-έσεσθε) φιλοῦνται (-έονται)	φιλῶμαι (-έωμαι) φιλήσαι (-έησαι) φιλήται (-έηται) φιλώμεθα (-εώμεθα) φιλήσθε (-έησθε) φιλῶνται (-έωνται)	εἶθε νὰ φιλῶμαι εἶθε νὰ φιλήσαι ἢ εἶθε νὰ ἐφιλούμην εἶθε νὰ ἐφιλεῖσο
Πα.	ἐφιλοῦμην (-ερόμην), ἐφιλεῖσο (-έεσο), ἐφιλεῖτο (-έστοι), ἐφιλούμεθα (-εόμεθα).		
Ἀόριστος	ἐφιλήθην ἐφιλήθης	φιληθῶ φιληθῆς	εἶθε νὰ φιληθῶ
Μθ.	θὰ φιλῶμαι, θὰ φιλήσαι		
Μσ.	θὰ φιληθῶ, θὰ φιληθῆς		
Παρακ.	ἔχω φιληθῆ ἢ εἶμαι πεφιλημένος	ἔχω φιληθῆ ἢ εἶμαι πεφιλημένος	εἶθε νὰ ἔχω φιληθῆ
Υπ.	εἶχον φιληθῆ, εἶχες φιληθῆ... ἢ ἦμην πεφιλημένος		

Ἐν τῇ

Ἐνεστώς	φιλοῦμαι (-έσομαι) φιλῶ (-έσι) φιλεῖται (-έσται) φιλοῦμεθα (-εσόμεθα) φιλεῖσθε (-έσεσθε) φιλοῦνται (-έονται)	φιλῶμαι (-έωμαι) φιλῶ (-έσι) φιλήται (-έηται) φιλώμε (-εώμεθα) φιλήσθε (-έησθε) φιλῶνται (-έωνται)	φιλοῖμην (-εοίμην) φιλοῖτο (-έοιτο) φιλοῖτο (-έοιτο) φιλοῖμεθα (-εοίμεθα) φιλοῖσθε (-έοισθε) φιλοῖντο (-έοιντο)
Πα.	ἐφιλοῦμην (-ερόμην), ἐφιλοῦ (-έου), ἐφιλεῖτο (-έστο), ἐφιλούμεθα (-εόμεθα),		
Π. ἀόρ.	ἐφιλήθην	φιληθῶ	φιληθείην
Μ. Π.	φιληθήσομαι		φιληθῆσοίμην
Παρ.	πεφιλημαι	πεφιλημένος ὦ	πεφιλημένος εἶην,
Υπ.	ἐπεφιλήμην, ἐπεφίλησο		
Μ. Μ.	φιλήσομαι		φιλησοίμην
Μ. ἀόρ.	ἐφιλήσάμην	φιλήσωμαι	φιλησάμην

Προστακτική	Ἀπαρέμφατον	Μετοχή
φιλοῦ (-έου) ᾧς φιλήται (-έηται) φιλεῖσθε (-έεσθε) ᾧς φιλῶνται (-έωνται)	φιλεῖσθαι (-έεσθαι)	ὁ φιλούμενος (-εόμενος) ἡ φιλουμένη (-εομένη) τὸ φιλούμενον (-εόμενον)
ἐφιλεῖσθε (-έεσθε), ἐφιλοῦντο (-έοντο)		
φιλήθητι ᾧς φιληθῇ		ὁ φιληθεὶς
ἔσο πεφιλημένος		ὁ πεφιλημένος

ἀρχαία

φιλοῦ (-έου) φιλεῖσθω (-έεσθω) φιλεῖσθε (-έεσθε) φιλεῖσθων (-έεσθων) καὶ φιλεῖσθωσαν (-έεσθωσαν)	φιλεῖσθαι (-έεσθαι)	ὁ φιλούμενος (-εόμενος) ἡ φιλουμένη (-εομένη) τὸ φιλούμενον (-εόμενον)
ἐφιλεῖσθε (-έεσθε), ἐφιλοῦντο (-έοντο)		
φιλήθητι	φιληθῆναι	ὁ φιληθεὶς
	φιληθήσεσθαι	ὁ φιληθσόμενος
πεφίλησο	πεφιλήσθαι	ὁ πεφιλημένος
	φιλήσεσθαι	ὁ φιλησόμενος
φίλησαι	φιλήσασθαι	ὁ φιλησάμενος

	Ὁριστική	Υποτακτική	Εὐκτική
Ἑνεστώς	πληρῶ (-ὦ) πληροῖς (-όεις) πληροῖ (-όει) πληροῦμεν (-όμεν) πληροῦτε (-όετε) πληροῦσι(ν) (-όουσι)	πληρῶ (-ὦ) πληροῖς (-όης) πληροῖ (-όῃ) πληρῶμεν (-ώμεν) πληρῶτε (-όητε) πληρῶσι(ν) (-ώσι)	εἴθε νὰ πληρῶ εἴθε νὰ πληροῖς ἢ εἴθε νὰ ἐπλήρουν εἴθε νὰ ἐπλήρουν
Πα.	ἐπλήρουν (-οον), ἐπλήρους (-οες), ἐπλήρου (-οε), ἐπληροῦμεν (-όμεν)		
Ἀόριστος	ἐπλήρωσα ἐπλήρωσας	πληρώσω πληρώσῃς	εἴθε νὰ πληρώσω
Μ.θ.	θὰ πληρῶ, θὰ πληροῖς		
Μ.σ.	θὰ πληρώσω, θὰ πληρώσῃς		
Παρακ.	ἔχω πληρώσει ἢ ἔχω πεπληρωμένον	ἔχω πληρώσει ἢ ἔχω πεπληρωμένον	εἴθε νὰ ἔχω πεπληρωμένον
Υπ.	εἶχον πληρώσει, εἶχες πληρώσει... ἢ εἶχον πεπληρωμένον		

Ἐν τῇ

Ἑνεστώς	πληρῶ (-ὦ) πληροῖς (-όεις) πληροῖ (-όει) πληροῦμεν (-όμεν) πληροῦτε (-όετε) πληροῦσι(ν) (-όουσι)	πληρῶ (-ὦ) πληροῖς (-όης) πληροῖ (-όῃ) πληρῶμεν (-ώμεν) πληρῶτε (-όητε) πληρῶσι(ν) (-ώσι)	πληροῖμι καὶ πληροῖην πληροῖς καὶ πληροῖης πληροῖ καὶ πληροῖῃ πληροῖμεν (-όοιμεν) πληροῖτε (-όοιτε) πληροῖεν (-όοιεν)
Πα.	ἐπλήρουν (-όν) ἐπλήρους (-οες), ἐπλήρου (-οε), ἐπληροῦμεν (-όμεν)		
Ἀόριστος	ἐπλήρωσα ἐπλήρωσας	πληρώσω πληρώσῃς	πληρώσοιμι πληρώσαις
Μέλλον	πληρώσω πληρώσεις		πληρώσοιμι πληρώσεις
Παρακ.	πεπλήρωκα πεπλήρωκας	πεπληρώκω πεπληρώκης	πεπληρώκοιμι πεπληρώκοις
Υπ.	ἐπεπληρώκειν, ἐπεπληρώκεις		

τοῦ ῥήματος πληρῶ (πληρῶω)

Προστακτική	Ἀπαρέμφατον	Μετοχή
πλήρου (-οσι) ἄς πληροῖ (-όη)	πληροῦν (-όειν)	ὁ πληρῶν (-όν)
πληροῦται (-όεσσι) ἄς πληρῶσιν(ν) (-όωσι)		ἡ πληροῦσα (-όουσα) τὸ πληροῦν (-όν)
ἐπληροῦτε (-όεσσι), ἐπλήρουν (-οον).		
πλήρωσον ἄς πληρώσῃ		ὁ πληρώσας
ἔχε πεπληρωμένον		ὁ ἔχων πεπληρωμένον

ἀρχαία

πλήρου (-οσι) πληροῦτω (-οέτω) πληροῦτε (-όεσσι) πληροόντων (-οόντων) καὶ πληροῦτῶσαν (-οέτῶσαν)	πληροῦν (-όειν)	ὁ πληρῶν (-όν)
		ἡ πληροῦσα (-όουσα) τὸ πληροῦν (-όν)
ἐπληροῦτε (-όεσσι), ἐπλήρουν (-οον)		
πλήρωσον πληρωσάτω	πληρώσαι	ὁ πληρώσας
	πληρώσειν	ὁ πληρώσων
πεπληρωκὸς ἴσθι	πεπληρωκέναι	ὁ πεπληρωκὸς

	Ὁριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική
Ἑνεστώς	πληροῦμαι (-όμαι) πληροῦσαι (-έσαι) πληροῦται (-έται) πληρούμεθα (-οόμεθα) πληροῦσθε (-έσεσθε) πληροῦνται (-όνται)	πληρῶμαι (-όμαι) πληρῶσαι (-ήσαι) πληρῶται (-ήται) πληρώμεθα (-ώμεθα) πληρῶσθε (-ήσθε) πληρῶνται (-ώνται)	εἶθε νά πληρῶμαι εἶθε νά πληρῶσαι ἢ εἶθε νά ἐπληρῶμην εἶθε ἐπληρῶσο
Πα.	ἐπληροῦμην (-οόμην), ἐπληρῶσο (-έσο), ἐπληροῦτο (-έτο), ἐπληρούμεθα		
Ἀόριστος	ἐπληρώθην ἐπληρώθης	πληρωθῶ πληρωθῆς	εἶθε νά πληρωθῶ
Μδ.	θά πληρῶμαι, θά πληρῶσαι.		
Μσ.	θά πληρωθῶ, θά πληρωθῆς		
Παρακ.	ἔχω πληρωθῆ ἢ εἶμαι πεπληρωμένος	ἔχω πληρωθῆ ἢ εἶμαι πεπληρωμένος	εἶθε νά ἔχω πληρωθῆ ἢ εἶθε νά εἶμαι πεπληρωμένος
Υπ	εἶχον πληρωθῆ, εἶχες πληρωθῆ... ἢ ἤμην πεπληρωμένος		

Ἑνετή

Ἑνεστώς	πληροῦμαι (-όμαι) πληροῖ (-οί) πληροῦται (-έται) πληρούμεθα (-οόμεθα) πληροῦσθε (-έσεσθε) πληροῦνται (-όνται)	πληρῶμαι (-όμαι) πληροῖ (-οί) πληρῶται (-ήται) πληρώμεθα (-ώμεθα) πληρῶσθε (-ήσθε) πληρῶνται (-ώνται)	πληροίμην (-οοίμην) πληροῖτο (-οοίτο) πληροῖτο (-ρόοιτο) πληροίμεθα (-οοίμεθα) πληροῖσθε (-οοίσθε) πληροῖντο (-οοίντο)
Πα.	ἐπληροῦμην, (-οόμην), ἐπληροῖ (-οοί), ἐπληροῖτο (-όετο), ἐπληρούμεθα		
Ἀόρ.	ἐπληρώθην	πληρωθῶ	πληρωθείην
Μέλλ.	πληρωθήσομαι		πληρωθήσοίμην
Παρακ.	πεπληρῶμαι	πεπληρωμένος ὦ	πεπληρωμένος εἶην
Υπ	ἐπεπληρώμην, ἐπεπλήρωσο		
Μ. μ.	πληρώσομαι		πληρωσοίμην.
Μ. άόρ.	ἐπληρωσάμην	πληρώσωμαι	πληρωσάίμην

Προστακτική	Ἀπαρέμφατον	Μετοχή
πληροῦ (-όου) ᾶς πληρῶται (-όηται) πληροῦσθε (-όεσθε) ᾶς πληρῶνται (-όωνται)	πληροῦσθαι (-όεσθαι)	ὁ πληρούμενος (-οόμενος) ἡ πληρουμένη (-οομένη) τὸ πληρούμενον (-οόμενον)

(-οόμεθα), ἐπληροῦσθε (-όεσθε), ἐπληροῦντο (-όοντο).

πληρώθητι ᾶς πληρωθῇ		ὁ πληρωθείς
-------------------------	--	-------------

ἔσο πεπληρωμένος

ὁ πεπληρωμένος

ἀρχαία

πληροῦ (-όου) πληροῦσθω (-όέσθω) πληροῦσθε (-όεσθε) πληροῦσθων (-όέσθων) πληροῦσθωσιν (-όέσθωσιν)	πληροῦσθαι (-όεσθαι)	ὁ πληρούμενος (-οόμενος) ἡ πληρουμένη (-οομένη) τὸ πληρούμενον (-οόμενον)
---	----------------------	---

(-οόμεθα), ἐπληροῦσθε (-όεσθε), ἐπληροῦντο (-όοντο).

πληρώθητι	πληρωθῇναι	πληρωθείς
-----------	------------	-----------

πληρωθήσεσθαι

ὁ πληρωθήσόμενος

πεπλήρωσο

πεπληρώσθαι

ὁ πεπληρωμένος

πληρώσεσθαι

ὁ πληρωσόμενος

πλήρωσαι

πληρώσασθαι

ὁ πληρωσόμενος

ΠΙΝΑΞ Η'.

Σχηματισμός τῶν εἰς *μι* ῥημάτων.

260. Ῥήματά τινα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ εἰς τὸ *α'*. πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος λήγουσιν εἰς *μι* ἀντὶ εἰς *ω*. ὡς

τίθῃμι	=	θέτω
δίδωμι	=	δίδω
δείκνυμι	=	δεικνύω

261. Τὰ εἰς *μι* ῥήματα σχηματίζονται κατ' ἴδιον τρόπον μόνον εἰς τὸν ἐνεστώτα, παρατατικὸν καὶ δεύτερον ἀόριστον τῆς ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς φωνῆς, εἰς δὲ τοὺς ἄλλους χρόνους σχηματίζονται ὅπως καὶ τὰ εἰς *ω*.

262. Τὰ κυριώτερα τῶν εἰς *μι* ῥημάτων εἶναι τὰ ἑξῆς :

α'.	ἵστημι	θέμα	στα
β'.	τίθῃμι	»	θε
γ'.	δίδωμι	»	δο
δ'.	Τὰ λήγοντα εἰς <i>ν</i> (<i>ν</i>) υμι		
	δείκνυμι	θέμα	δεικ
	σκεδάννυμι	»	σκεδα

263. Τὰ ῥήματα ταῦτα σχηματίζονται ὡς ἑξῆς :

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

α' ἰσθημι

	Ὁριστική	Υποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπ.	Μετοχή
Ἔνεσθες	ἴσθμι. ἴσθης ἴσθαι(ν) ἴσταμεν ἴστατε ἴσθασι(ν)	ἴσθω ἴσθῃς ἴσθῃ ἴσθωμεν ἴσθῃτε ἴσθωσιν(ν)	ἴσταίην ἴσταίης ἴσταίη ἴσταίημεν-αἶμεν ἴσταίητε-αἶτε ἴσταίησαν-αἶεν	ἴστη ἴστάτω ἴσταε ἴσάντων καὶ ἴσά- τωσαν	ἴσταναι	ἴσας ἴσασα ἴσάν
Παρατα.	ἴσθην, ἴσθης, ἴστη, ἴσταμεν, ἴστατε, ἴστασαν					
Ἀόριστος β'	ἔσθην ἔσθης ἔσθη ἔσθημεν ἔσθητε ἔσθησαν	σθῶ σθῇς σθῇ σθώμεν σθῆτε σθώσιν(ν)	σταίην σταίης σταίη σταίημεν-αἶμεν σταίητε-αἶτε σταίησαν-αἶεν	στήθι στήτω στήτε σάντων καὶ στήτωσαν	στήναι	σας σασα σάν

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Ἔνεσθες	ἴσταμαι ἴστασι ἴσταται ἴσάμεθα ἴτασθε ἴστανται	ἴσθμαι ἴσθῃ ἴσθῃται ἴσώμεθα ἴσῃσθε ἴσθονται	ἴσταίμην ἴστατο ἴσταιτο ἴσταίμεθα ἴσταισθε ἴσαιντο	ἴτασο ἴτάσθω ἴτασθε ἴτάσθων καὶ ἴτάσθωσαν	ἴτασθαι	ἴτάμενος ἴταμένη ἴτάμενον
Παρατα.	ἴτάμην, ἴτασο, ἴτατο, ἴτάμεθα, ἴτασθε, ἴταντο.					
Ἀόριστ.	Δὲν ὑπάρχει.					

Ἑλληνικὴ Γραμματικὴ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

β'. τίθημι.

	Ὁριστική	Υποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπ.	Μετοχῇ
Ἑνεστώς	τίθημι (τίθης)-τι- θεις τίθῃσι(ν) τίθεμεν τίθετε τίθεσσι(ν)	τιθῶ τιθῇς τιθῇ τιθῶμεν τιθῆτε τιθῶσι(ν)	τιθείην τιθείης τιθείη τιθείημεν- -εἶμεν τιθείητε-εἰτε τιθείησαν-εἰεν	τίθει τίθετω τίθετε τιθέντων καὶ τίθε- τωσαν	τίθεναι	τιθείς τιθείσα τιθὲν
Παρατατ.	ἐτίθην, ἐτίθεις, ἐτίθει, ἐτίθεμεν, ἐτίθετε, ἐτίθεσαν.					
Ἀόριστος β'.	ἔθηκα ἔθηκας ἔθηκα(ν) ἔθεμεν ἔθετε ἔθεσαν	θῶ θῇς θῇ θῶμεν θῆτε θῶσι(ν)	θείην θείης θείη θείημεν-εἶμεν θείητε-εἰτε θείησαν-εἰεν	θές θέτω θέτε θέντων καὶ θέτωσαν	θεῖναι	θείς θείσα θὲν

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Ἑνεστώς	τίθεμαι τίθεσαι τίθεσαι τιθέμεθα τιθεσθε τιθενται	τιθῶμαι τιθῇ τιθῇται τιθώμεθα τιθῆσθε τιθόνται	τιθείμην τιθείο τιθείτο τιθείμεθα τιθείσθε τιθείντο	τίθεσο τιθέσθω τιθέσθε τιθέσθων καὶ τιθέσθωσαν	τιθεσθαι	τιθέμενος τιθεμένη τιθέμενον
Παρατατ.	ἐτιθέμην, ἐτιθέσο, ἐτιθέτο, ἐτιθέμεθα, ἐτιθεσθε, ἐτιθέντο.					
Ἀόριστος β'.	ἐθήμην ἔθου ἔθετο ἐθέμεθα ἐθεσθε ἐθέντο	θῶμαι θῇ θῇται θώμεθα θήσθε θόνται	θείμην θείο θείτο θείμεθα θείσθε θείντο	θοῦ θέσθω θέσθε θέσθων καὶ θέσθωσαν	θεσθαι	θέμενος θεμένη θέμενον

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

γ'. δίδωμι

	Ὁριστική	Υποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπ.	Μετοχή
Ἑνεστώς	δίδωμι δίδως δίδωσι(ν) δίδομεν δίδετε δίδασσι(ν)	δίδῃ δίδῃς δίδῃ δίδῃμεν δίδῃτε δίδῃσι(ν)	δίδωλην δίδωλης δίδωλη δίδωλημεν-οἴμεν δίδωλητε-οἴτε δίδωλησαν-οἴσαν	δίδου δίδότε δίδωτε δίδοντων καὶ δίδότωσαν	δίδοναι	δίδους δίδουσα δίδον
Παρατατ.	δίδουσιν, δίδουσι, δίδου, δίδομεν, δίδετε, δίδοσαν.					
Ἀόριστος β'.	ἔδωκα ἔδωκας ἔδωκε ἔδομεν ἔδοτε ἔδωσαν	ἔδῃ ἔδῃς ἔδῃ ἔδομεν ἔδοτε ἔδοσι(ν)	ἔδωλην ἔδωλης ἔδωλη ἔδωλημεν-οἴμεν ἔδωλητε-οἴτε ἔδωλησαν	ἔδος ἔδότε ἔδοτε ἔδοντων καὶ ἔδότωσαν	ἔδυναι	ἔδους ἔδουσα ἔδον

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Ἑνεστώς	δίδομαι δίδοσαι δίδεται δίδεσθε δίδονται δίδονται	δίδομαι δίδῃ δίδεται δίδεσθε δίδονται δίδονται	διδόμην διδόιτο διδόιτο διδόμεθα διδόσθε διδόντο	δίδωσο δίδωσθε δίδωσθε δίδωσθαι καὶ διδόσθων	διδόσθαι	διδόμενος διδόμενη διδόμενον
Παρατατ.	διδόμην, δίδωσο, δίδωτο, δίδόμεθα, δίδωσθε, δίδοντο.					
Ἀόριστος β'.	ἔδομην ἔδου ἔδοτο ἔδομεθα ἔδοσθε ἔδοντο	ἔδομαι ἔδῃ ἔδοται ἔδομεθα ἔδοσθε ἔδονται	ἔδομην ἔδοιτο ἔδοιτο ἔδομεθα ἔδοσθε ἔδοντο	ἔδο ἔδοθαι ἔδοσθε ἔδοσθαι καὶ ἔδοσθων	ἔδοσθαι	ἔδομενος ἔδομένη ἔδομενον

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

δ'. δείκνυμι

	Ὁριστική	Υποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Απ.	Μετοχή
Ἑνεστώς	δείκνυμι δείκνυς δείκνυσσι(ν) δείκνυμεν δείκνυτε δείκνύασι(ν)	δεικνύω δεικνύης δεικνύῃ δεικνύομεν δεικνύητε δεικνύοσι(ν)	δεικνύοιμι δεικνύοις δεικνύοι δεικνύοιμεν δεικνύοιτε δεικνύοιεν	δείκνυ δεικνύτω δείκνυτε δεικνύντων δεικνύτωσαν	δείκνυαι	δεικνύς δεικνύσα δεικνύν
Παράτατ.	ἐδείκνυν, ἐδείκνυς, ἐδείκνυ, ἐδείκνυμεν, ἐδείκνυτε, ἐδείκνυσαν.					

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Ἑνεστώς	δείκνυμαι δείκνυσαι δείκνυται δεικνύμεθα δείκνυσθε δείκνυνται	δεικνύομαι δεικνύῃ δεικνύηται δεικνύομεθα δεικνύησθε δεικνύονται	δεικνυόμην δεικνύοιο δεικνύοιτο δεικνυόμεθα δεικνύοισθε δεικνύοιντο	δεικνυσσο δεικνύσθω δείκνυσθε δεικνύσθων δεικνύσθωσαν	δεικνύομαι	δεικνύμενος δεικνυμένη δεικνύμενον
Παράτατ.	ἐδεικνύμην, ἐδείκνυσσο, ἐδείκνυτο, ἐδεικνύμεθα, ἐδείκνυσθε, ἐδείκνυντο.					

ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

	ἴστημι,	τίθημι,	δίδωμι,	δείκνυμι,
Μέλλων	στήσω	θήσω	δώσω	δείξω
Ἀόριστος α'	ἔστησα	—	—	ἔδειξα
Παρακείμενος	ἔστηκα (α)	τέθεικα	δέδωκα	δέδειχα
ὑπερσυντέλικος	αἰστήκειν	ἐτεθείκειν	ἐτεδόκειν	ἐτεδείκειν
Μέσ. Μέλλων	στήσομαι	θήσομαι	δώσομαι	δείξομαι
Μέσ. Ἀόρ. α'	ἔστησάμην	—	—	ἔδειξάμην
Π. Παρακείμ.	—	τέθειμαι	δέδομαι	δέδειγμαι
Π. ὑπερσυντέλ.	—	ἐτεθείμην	ἐτεδόμην	ἐτεδείγμην
Π. Μέλλων	σταθήσομαι	τεθήσομαι	βοθήσομαι	δειχθήσομαι
Π. Ἀόριστος	ἔσταθην	ἐτέθην	ἐδόθην	ἐδείχθην

(α'). Σημ. Ὁ παρκα. σχηματίζεται καὶ ἀνωμάλως ὡς ἐξής:

ἔστηκα, ἔστηκας, ἔστηκας(ν), ἔσταμεν, ἔστατε, ἔστασι(ν). Προστακτ. ἔσταθι, ἔστάτω.

264. Ἐκ τῶν εἰς **μι** ῥημάτων ἄλλα μὲν πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ ἐπαναλαμβάνουσι τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον τοῦ θέματος μεθ' ἑνὸς **ι** (ἐνεστωτικὸς ἀναδιπλασιασμός), ἄλλα δὲ προσλαμβάνουσι μετὰ τοῦ θέματος καὶ τῶν καταλήξεων τὴν συλλαβὴν **νυ** μὲν, ὅταν τὸ θέμα τοῦ ῥήματος λήγῃ εἰς σύμφωνον, **ννυ** δέ, ὅταν τὸ θέμα λήγῃ εἰς φωνήεν· ὥς

ἐκ θέματος δο	γίνεται ὁ ἐνεστώς δίδωμι
» » θε	» » τίθηναι
» » δεικ	» » δείκνυμι
» » ζω	» » ζώννυμι

Σημ. α'. Ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουσι καὶ τινὰ τῶν βαρυτόνων ῥημάτων· ὥς **γίνομαι, πίπτω, γινώσκω** κτλ.

Σημ. β'. Πολλὰ τῶν εἰς (**ν**) **νυμι** ῥημάτων σχηματίζονται πολλάκις καθ' ἀπόσας τὰς ἐγκλίσεις καὶ βρυτόνως· ὥς **δννυμι** καὶ **δμνύω, ἀπόδννυμι** καὶ **ἀπολλύω**.

265. Κατὰ τὰ εἰς **μι** ῥήματα σχηματίζονται καὶ τὰ ἑξῆς :

α'. **εἰμι**—εἰμαι

ἑπερ ἰδὲ εἰς σελ. 81

β'. **εἴμι**—θα ἔλθω—θα πορευθῶ.

Ἐνεστώς	εἰμι	ἴω	ἴοιμι, ἴοίην	ἴθι	ἴεναι	ἴων
	εἶ	ἴη	ἴοις	ἴτω		
	εἶσι	ἴης	ἴοι	ἴτε		ἴουσα
	ἴμεν	ἴωμεν	ἴοιμεν	ἴόντων		
	ἴτε	ἴητε	ἴοιτε	καὶ ἴτωσαν		ἴδον
	ἴασι(ν)	ἴωσι(ν)	ἴοιεν			
Παρατ.	ἴη καὶ ἴειν, ἴεισθα καὶ ἴεις, ἴει, ἴμεν, ἴητε, ἴσαν καὶ ἴεσαν.					

— Ἀπαρέμφ. ἐστάναι.—Μετ. ἐστώς, ἐστῶσα, ἐστώς.

Τὸ δὲ γ'. πληθ. πρόσωπ. τοῦ ὑπερσ. εὐρίσκεται καὶ ἔστασαν.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

γ'. ἴημι = ἀφίνω (κατὰ τὸ τίθημι)

	Ὅριστική	Ὑποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπ.	Μετοχή
Ἑνεστώς	ἴημι λείς (ἴης) ἴησι (v) ἴεμεν ἴετε ἴησι (v)	ἴῃ ἴῃς ἴῃ ἴωμεν ἴῃτε ἴωσι (v)	λείην λείης λείῃ λείημεν-αἴμεν λείητε-εἴτε λείσαν-αἴεν	λεί λείτω λείτε ἰόντων καὶ λείτωσαν	ἴεναι	λείς λείσα ἴεν
Παρατα.	ἴην, λείς, λεί, ἴεμεν, ἴετε, ἴεσαν			Μέλλων ἴσω. Παρακ. εἴκα. Ἵπερσ. εἴκαιν.		
Ἀόριστος β'.	ἴκα ἴκας ἴκα(v) εἴμεν εἴτε εἴσαν	ῶ ῆς ῆ ῶμεν ῆτε ῶσι(v)	εἴην εἴης εἴῃ εἴημεν-αἴμεν εἴητε-εἴτε εἴσαν-αἴεν	εἴ εἴτω εἴτε ἔντων καὶ εἴτωσαν	εἴναι	εἴς εἴσα ἔν

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

	Ἑνεστώς	Ἑνεστώς	Ἑνεστώς	Ἑνεστώς	Ἑνεστώς
	ἴεμαι ἴεσαι ἴεται ἴεσθε ἴεσθαι ἴενται	ἴωμαι ἴῃ ἴῃτε ἴωμεθα ἴῃσθε ἴῶνται	ἴεμην ἴετο ἴετο ἴεμεθα ἴεσθε ἴεσθαι ἴεοντο	ἴσο ἴσθω ἴσθε ἴσθων καὶ ἴσθωσαν	ἴεμενος ἴεμένη ἴεμενον
Παρατα.	ἴεμην, ἴσο, ἴετο, ἴεμεθα, ἴσθε, ἴεοντο.			Μέσ. μέλλ. ἴσομαι. Παθ. μέλλ. ἐθήσομαι. Παθ. ἀόρ. εἴθην. — Ὑποτακ. ἐθῶ, ἐθήγς.... Παρακ. εἴμαι. — Ὑπερσ. εἴμην.	
Ἀόριστος β'.	εἴμην εἴσο εἴτο εἴμεθα εἴσθε εἴοντο	ῶμαι ῆ ῆται ῶμεθα ῆσθε ῶνται	εἴμην εἴο εἴτο εἴμεθα εἴσθε εἴοντο	οὐ ἐσθῶ ἐσθε ἐσθων καὶ ἐσθωσαν	ἐμενος ἐμένη ἐμενον

δ'. φημι = λέγω

	Ὅριστική	Ὑποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Ἀπ.	Μετοχή
Ἑνεστώς	φημι φῆς φησ(ι) φαμέν φατέ φασ(ι)	φῶ φῆς φῇ φῶμεν φῆτε φῶσι(ν)	φαίην φαίης φαίη φαίμεν φαίτε φαίεν	φάθι φάτω φάτε φάντων καί φάτωσαν	φάναι	φάσκον φάσκουσα φάσκον
Παρατατ.	ἔφην, ἔφης καὶ ἔφησθα, ἔφη. ἔφαμεν, ἔφατε, ἔφασαν.			Μέλλων φήσω. Ἄορ. ἔφησα.		

ε'. οἶδα = γνωρίζω

Ἑνεστῶς	οἶδα οἶσθα οἶδε(ν) οἶμεν οἶτε οἶσσι(ν)	οἶδῶ οἶδῆς οἶδῃ οἶδῶμεν οἶδῆτε οἶδῶσι(ν)	οἶδείην οἶδείης οἶδείη οἶδείμεν οἶδείητε οἶδείησαν	οἶθι οἶτω οἶτε οἶτων καί οἶτωσαν	οἶδάναι	οἶδῶς οἶδυτα οἶδός
---------	---	---	---	---	---------	--------------------------

Παρατατικός	ᾔδη καὶ ᾔδειν ᾔδησθα, ᾔ ᾔδεις, ᾔδει καὶ ᾔδη ᾔδαμεν ᾔ ᾔμεν, ᾔδετε, ᾔ ᾔτε, ᾔδσαν.	Μέλλων εἰσομαι
-------------	--	----------------

Σημ. Ἡ ὀριστικὴ τοῦ ἐνεστώτος κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους σχημα-
τίζεται ὡς ἐξῆς : οἶδα, οἶδας, οἶδε(ν), οἶδαμεν, οἶδατε, οἶδασι(ν).

στ'. κεῖμαι

	Ὅριστική	Προστακτ.	Ἀπαρ.	Μετοχή	Παρατατ.	Μέλλον
Ἑνεστώς	κεῖμαι κεῖσαι κεῖται κεῖμεθα κεῖθε κεῖνται	κεῖσο κεῖσθω κεῖσθε κεῖσθων καί κεῖσθωσαν	κεῖσθαι	κεῖμενος κεῖμένη κεῖμενον	ἐκεῖμην ἐκεῖσο ἐκεῖτο ἐκεῖμεθα ἐκεῖθε ἐκεῖντο	κεῖσομαι

Σημ. Τὸ κεῖμαι ὑποτακτικὴν καὶ εὐκτικὴν δὲν ἔχει· εὐρηνται ὁμῶς καὶ τύποι κέηται, κέωνται καὶ κέοιτο, κέοιντο.

ζ'. *κάθηναι*

	Ὅριστική	Υποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	ἀπ.	Μετοχή
Ἑνεστώς	κάθηναι κάθησαι κάθεται καθήμεθα κάθησθε κάθονται	καθῶμαι καθῇ καθῇται καθώμεθα κυθῆσθε καθῶνται	καθήμην καθῆῃ καθῆτο καθήμεθα καθῆσθε καθῆντο	κάθησο καθήσθω κάθησθε καθήσθων καὶ καθή- σθωσαν	καθήσθαι	καθήμε- -νος καθη- -μένη καθήμε- -νον
Παρατ.	ἐκαθήμην, ἐκάθησο, ἐκάθητο ἐκαθήμεθα, ἐκάθησθε, ἐκάθοντο.					

Σημ. Εὑρίσκεται ὁ παρατατ. καὶ καθήμην, καθῆσο κτλ.

266. Κατὰ τὸ ἴσθημι σχηματίζονται καὶ τὰ ἑξῆς ῥήματα :

1. **Δύναμαι.**—Μέλλ. δυνήσομαι, ἀόρ. παθ. ἐδυνήθην καὶ ἐδυνάσθην, παρακ. δεδύνημαι.

2. **Ἐπίσταμαι** = Γνωρίζω. Μέλλ. ἐπιστήσομαι, ἀόρ. ἠπιστήθην.

Σημ. α'. Τὰ ἄνω ῥήματα εἰς τὴν ὑποτ. καὶ εὐκτ. σχατίζονται ὅπως καὶ τὰ βερβ. -τονα· ὡς δύνωμαι, δύνῃ, δύνηται, —δυναίμην, δύναιο κτλ.

Σημ. β'. Τὸ δύναμαι καὶ ἐπίσταμαι εἰς τὸ β' ἐνικόν πρὸς τοῦ παρατ. καὶ τῆς προστακτικῆς τοῦ ἑνεστ. ἀποβάλλουσι τὸ σ τῆς καταλήξεως σο καὶ συναίρουσιν τὸν χαρακτήρα α μετὰ τὸ ο εἰς ω.

3 **Ὀνίνημι** = ὠφελεῶ, —Μέλλ. ὀνήσω, ἀόρ. ὦνησα.

Ὀνίναμαι. Μέλλ. ὀνήσομαι, ἀόρ. ὦνήμην, παθ. ἀόρ. ὦνήθην.

4. **Πίμπλημι** = γεμίζω. —Μέλλ. πλήσω, ἀόρ. ἔπλησα, παρακ. πέπληχα.

Πίμπλαμαι. Μέλλ. πλησθήσομαι, ἀόρ. ἐπλήσθην, παρ. πέπλησμαι.

5. **Πίμπρωμι** = καίω. Μέλλ. πρήσω, ἀόρ. ἔπρησα.

Πίμπραμαι. Μέλλ. πρησθήσομαι, ἀόρ. ἐπρήσθην παρ. πέπρησμαι.

267. Κατὰ τὸ δείκνυμι σχηματίζονται καὶ τὰ ἑξῆς :

1. **Ἄγνυμι** = συντρίβω (πάντοτε σύνθετον). — Μέλλ. ἄξω, ἀόρ. ἔαξα, παρακ. ἔαγα.

Ἄγνυμαι. Ἀόρ. ἐάγην.

2. **Ἀμφιέννυμι** = ἐνδύω. — Μέλλ. ἀμφιῶ, ἄορ. ἡμφίεσα, παρακ. ἡμφίεσμαι.

3. **Ἀπόλλυμι** = ἀφανίζω. — Μέλλ. ἀπολῶ, ἄορ. ἀπώλεσα, παρακ. ἀπολώλεκα.

Ἀπόλλυμαι. Μέλλ. ἀπολοῦμαι, ἄορ. ἀπωλόμην, παρ. ἀπώλωλα.

4. **Ζεύννυμι** = ζεύγω. — Μέλλ. ζεύξω, ἄορ. ἔζευξα.

Ζεύγνυμαι. Ἀορ. ἐζεύχθην καὶ ἐζύγην, παρακ. ἔζευγμαι. μέσ. ἄορ. ἐζευξάμην.

5. **Ζώννυμι** = ζώνω. — Μέλλ. ζώσω, ἄορ. ἔζωσα, παρακ. ἔζω(σ)μαι.

6. **Κεράννυμι** = σμίγω. — Ἀορ. ἐκέρασα.

Κεράννυμαι. Ἀορ. ἐκράθην ἢ ἐκεράσθην, παρ. κέκραμαι, μ. ἄορ. ἐκερασάμην.

7. **Κρεμάννυμι** = κρεμῶ. — Ἀορ. ἐκρέμασα.

Κρεμάννυμαι. Ἀορ. ἐκρεμάσθην, παρ. κρέμαμαι.

8. **Μίγνυμι** = σμίγω. Μέλλ. μίξω, ἄορ. ἔμιξα.

Μίγνυμαι. Ἀορ. ἐμίχθην, β' ἐμίγην, μ. ἄορ. ἐμιξάμην, παρακείμ. μέμιγμαι.

9. **Ὀυννυμι** = ὀμνύω. Μέλλ. ὀμοῦμαι, ἄορ. ὤμοσα, παρ. ὀμώμοκα.

Ὀυννυμαι. Μέλλ. ὀμοσθήσομαι, ἄορ. ὤμóθην καὶ μέσ. ὤμοσάμην, παρακ. ὀμώμοσται, καὶ γ' πληθ. ὀμώμονται.

10. **Πετάννυμι** = ἀνοίγω. — Ἀορ. ἐπέτασα.

Πετάννυμαι. Παθ. ἄορ. ἐπετάσθην, παρακ. πέπταμαι.

11. **Πήγνυμι**. — Ἀορ. ἐπηξα. Πήγνυμαι. Παθ. μέλλ. παγήσομαι,

παθ. ἄορ. ἐπάγην, παρακ. πέπηγα.

12. **Ῥήγνυμι** = σχίζω. — Μέλλ. ῥήξω, ἄορ. ἔρρηξα, παρακ. ἔρρωγα.

Ῥήγνυμαι. Μέλλ. β' ῥαγήσομαι, ἄορ. ἐρράγην, μ. ἄ. ἐρρηξάμην.

13. **Ῥώννυμι** = ἐνδυναμώνω. — Ἀορ. ἔρρωσα. Ῥώννυμαι. Ἀορ.

ἐρρώσθην, παρακ. ἔρρωμαι.

14. **Σβέννυμι** = σβύνω. — Ἀορ. ἔσδεσα. Σβέννυμαι. Μέλλ. σδήσο-

μαι, ἄορ. ἐσδέσθην, παρακ. ἔσδηκα.

15. **Σκεδάννυμι** = σκορπίζω. — Ἀορ. ἐσκέδασα. Σκεδάννυμαι, ἄορ.

ἐσκεδάσθην, παρακ. ἐσκεδάσμαι, μ. ἄ. ἐσκεδασάμην.

16. **Σιτρώννυμι**. — Ἀορ. ἐστόρεσα (ἔστρωσα), παρακ. ἔστρωμαι.

Σημ. Ῥήματα τινα εἰς ω σχηματίζονται καὶ εἰς νυμι* ὡς ἀνοίγω καὶ ἀνοίγνυμι, εἶρω καὶ εἰργνυμι.

ΠΙΝΑΞ Θ'.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΕΙΣ ΩΡΗΜΑΤΩΝ

ἐν τῇ ἀρχαίᾳ

Συν. α') Οἱ ἐν παρενθέσει χρόνοι εἶναι εὐχρηστοὶ μόνον ἐν τῇ νέᾳ γλώσσῃ.

Συν. β'. Ὁ παρατατικός καὶ υπερσυντέλικος δὲν σημειοῦνται ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ· διότι σχηματίζονται ὁμαλῶς, ὁ μὲν παρατατικός ἐκ τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος, ὁ δὲ υπερσυντέλικος ἐκ τοῦ θέματος τοῦ παρακειμένου.

1. **Ἄγω**=Ἀόρ. β' ἤγαγον, μέσ. ἀόρ. β', ἤγαγόμην. Οἱ ἄλλοι χρόνοι ὁμαλῶς.

2. **Αἰρέω**-ᾧ=λαμβάνω.—Μέλ. αἰρήσω, ἀόρ. β' εἶλον (ἀφήρεσα), ὑποτ. ἔλω, παρ. ἤρηκα.—Αἰροῦμαι. Μέσ. μέλ. αἰρήσομαι, μέσ. ἀόρ. β' εἰλόμην, παθ. μέλ. αἰρεθήσομαι, παθ. ἀόρ. ἤρέθην, παρ. ἤρημαι.

3. **Αἰσθάνομαι**=Μέσ. μέλ. αἰσθήσομαι, μέσ. ἀόρ. β' ἤσθόμην (ἤσθάνθην), παρ. ἤσθημαι.

4. **Ἀκούω**=Μέσ. μέλ. ἀντι ἐνεργ. ἀκούσομαι, παρ. ἀκήκοα.

5. **Ἀλείφω**=Παρακ. ἐνεργ. ἀλήλιφα, παρακ. μέσ. ἀλήλιμμαι, τὰ ἄλλα ὁμαλῶς.

6. **Ἀλίσκομαι**=συλλαμβάνομαι.—Μέσ. μέλ. ἀλώσομαι, ἀόρ. β' ἐάλων καὶ ἤλων, παρ. ἐάλωκα καὶ ἤλωκα.

Συν. Ὁ ἀόριστος ἐάλων σχηματίζεται οὕτω : ἐάλων, ἐάλως, ἐάλω, ἐάλωμεν, ἐάλωτε, ἐάλωσαν.—Ἰπ. ἀλῶ ἀλῶς, κτλ.—Εὐκτ. ἀλοίην, ἀλοίης, κτλ.—Προστ. ἀλωθι, ἀλώτω, κτλ.—Ἀπαρ. ἀλῶναι.—Μετοχή ἀλούς, ἀλοῦσα ἀλόν.

7. **Ἀμαρτάνω**=Μέσ. μέλ. ἀντι ἐνεργ. ἀμαρτήσομαι, ἀόρ. β' ἤμαρτον, (ἤμάρτησα), παρ. ἤμάρτηκα, παθ. ἀόρ. ἤμαρτήθην, παρ. ἤμαρτημαι.

8. **Ἀναλίσκω καὶ ἀναλῶ**=δαπανῶ.—Μέλ. ἀναλώσω, ἀόρ. ἀνήλωσα καὶ ἠνάλωσα, παρακ. ἀνήλωκα. Ἀναλίσκομαι. Μέλ. παθ. ἀναλωθήσομαι, ἀόρ. παθ. ἀνηλώθην (ἠναλώθην), παρακ. ἀνήλωμαι.

9. **Ἀνέχομαι**.—(ἰδὲ ἔχω).

10. **Ἀνοίγω καὶ ἀνοίγνυμι**=Παρ. ἀνέφγον (ἤνοιγον), ἀόρ. ἀνέφξα (ἤνοιξα, ἠνέφξα), παρ. ἀνέφχα.—Ἀνοίγομαι. Παρατ. ἀνεφγόμην (ἤνοιγόμην), μέσ. μέλ. ἀνοίξομαι, παθ. ἀόρ. ἀνεφχθην (ἠνοίχθην), παρακ. ἀνέφγμαι.

11. **Ἀρέσκω**=Μέλ. ἀρέσω, ἀόρ. ἤρεσα.

12. **Αὔξω** καὶ **αὐξάνω** = Μέλ. αὐξήσω, ἀόρ. ηὔξησα, παρακ. ηὔξηκα.—Αὐξομαι καὶ αὐξάνομαι. Μέσ. μέλ. αὐξήσωμαι, παθ. μέλ. αὐξηθήσομαι, παθ. ἀόρ. ηὔξηθην, παρ. ηὔξημαι.

13. **Ἀφικνοῦμαι**=(ἰδεῖν κινεῖσθαι).

14. **Ἀχθομαι**. = δυσαρεστοῦμαι.—Μέσ. μέλ. ἀχθέσομαι. παθ. ἀόρ. ἤχθέσθην.

15. **Βαίνω**.—Μέσ. μέλ. ἀντι ἐνεργ. βήσομαι, ἀόρ. β'. ἔβην, παρακ. βέδηνκα.—Ὁ ἀόριστος β'. σχηματίζεται, ὅπως ὁ ἀόρ. β'. τοῦ ἴστυμι.

16. **Βάλλω**.—Μέλ. βαλῶ, ἀόρ. β'. ἔβαλον, παρ. βέβληκα.—Βάλλομαι. Μέσ. μέλ. βαλοῦμαι. παθ. μέλ. βληθήσομαι, μέσ. ἀόρ. β'. ἐβαλόμην, παθ. ἀόρ. ἐβλήθην, παρ. βέβλημαι.

17. **Βαρύνω**.—Παθ. παρ. βεβάρημαι, τὰ ἄλλα ὁμαλῶς.

18. **Βιόω-ῶ**.—Μέσ. μέλ. ἀντι ἐνεργ. βιώσομαι, ἀόρ. β'. ἐδίω καὶ α'. ἐδίωσα, παρακ. βεδίωκα. Ὁ ἀόρ. β'. κλίνεται ὡς ἐξῆς : Ὅριστ. ἐδίω, ἐδίως, ἐδίω, κτλ. Ὑποτ. βιῶ, βιῶς βιῶ κτλ. Εὐκτ. βιῶην, βιῶης, κτλ. Ἀπαρέμφ. βιῶναι. Μετοχ. ὁ βιούς, ἡ βιοῦσα, τὸ βιόν.

19. **Βούλομαι**, βούλει, βούλεται.—Μέσ. μέλ. βουλήσομαι, παθ. ἀόρ. ἐ(ῆ)βουλήθην, παρακ. βεβούλημαι.

20. **Βόσκω**.—Μέλ. βοσκήσω, ἀόρ. ἐβόσκησα.

21. **Γηράσκω**.—Μέλ. γηράσω, τὰ λοιπὰ ὁμαλῶς.

22. **Γίγνομαι**.—Μέσ. μέλ. γενήσομαι, μέσ. ἀόρ. β'. ἐγενόμην (ἐγεινα) παρακ. γεγένημαι καὶ γέγονα.

23. **Γινώσκω**.—Μέσ. μέλ. ἀντι ἐνεργ. γνώσομαι, ἀόρ. β'. ἔγνων, παρακ. ἔγνωκα.—Γινώσκομαι. Παθ. μέλ. γνωσθήσομαι, παθ. ἀόρ. ἐγνωσθην, παρακ. ἔγνωσμαι. Ὁ ἀόρ. β'. κλίνεται ὡς ἐξῆς : Ὅριστ. ἔγνων, ἔγνω, κτλ. Ὑποτ. γνῶ, γνῶς, γνῶ κτλ. Εὐκτ. γνοίην, γνοίης, γνοίη κτλ. Προστ. γνῶθι, γνῶτω κτλ. Ἀπαρέμφ. γνῶναι. Μετοχὴ ὁ γνούς, ἡ γνοῦσα, τὸ γνόν.

24. **Δάκνω**.—δαγκάνω.—Μέσ. μέλλ. ἀντι ἐνεργ. δήξομαι, ἀόριστ. ἔδηξα (ἐδάγκασα), ἀόρ. β'. ἔδακον.—Δάκνομαι. Παθ. ἀόρ. ἐδήχθην, παρακ. δέδηγμαι.

25. **Δεῖδω**.—φοβοῦμαι.—Ἀχρηστος ἐνεστῶς, παρακ. δέδοικα μὲ σημασίαν ἐνεστῶτος, μέσ. μέλλ. ἀντι ἐνεργ. δεῖσομαι, ἀόρ. ἔδεια, ὁ παρακ. σχηματίζεται ὡς ἐξῆς : Ὅριστ. δέδοικα καὶ δέδια, δέδοικας, δέδοικε καὶ δέδιε(ν), δεδοίκαμεν καὶ δέδιμεν. Ὑποτακτ. δεδοίχω ὁμα-

λῶς και δεδίω, γ'. πληθ. δεδίωσι(ν). Εὐκτ. ὁμαλῶς. Προστ. δέδιθι. Ἄπαρ. δεδοικέναι και δεδιέναι. Μετοχή δεδοικώς και δεδιώς, δεδοικυῖα, δεδοικὸς και δεδιός.

26. **Δέω**.—ἔχω ἀνάγκην.—Συνήθως ἀπαντᾷ μόνον εἰς τὸ γ'. ἐνικὸν πρόσωπον. Ὅριστ. δεῖ. Ὑποτ. δέη Εὐκτ. δέοι. Ἄπαρ. δεῖν. Μετοχ. τὸ δέον και δεῖν. Παρατ. ἔδει, μέλλ. δεήσει, ἄορ. ἐδέησε.—Δέομαι. Μέσ. μέλλ. δεήσομαι, παθ. ἄορ. ἐδεήθην, παρακ. δεδέημαι.

27. **Δέω**.—δένω.—Μέλλ. δήσω, ἄορ. ἔδησα (ἔδεσα), παρακ. δέδεκα. Δέομαι. Ἄορ. ἐδησάμην, παθ. μέλλ. δεδήσομαι, ἄορ. ἐδέθην, παρ. δέδεμαι.

28. **Διαιτάω-ω** = κρίνω ὡς διαιτητής.—Ὅμαλόν, ἀλλὰ λαμβάνει αὔξησιν διπλήν· ὡς ἐδιήτων, ἐδιήτητα κτλ.

29. **Διδράσκω** = δραπετεύω.—Πάντοτε σύνθετον, μέσ. μέλλ. ἀντί ἐνεργ. δράσομαι, ἄορ. β' ἔδραν, παρακ. δέδρακα. Ὁ ἀόριστος σχηματίζεται ὡς ἐξῆς : Ὅριστ. ἔδραν, ας, α κτλ. Ὑποτ. δρῶ, ᾶς, ᾷ κτλ. Εὐκτ. δραίην, ἄπαρ δρᾶναι, μετ. δράς, δράσα, δράν.

30. **Δοκέω-ω**.—Μέλλ. δόξω, ἄορ. ἔδοξα. Δοκοῦμαι, παθ. παρακ. δέδογμαι.

31. **Δύω**.—Ὅμαλόν, ἀλλὰ μόνον ὁ ἄορ. β'. ἔχει οὕτω : Ὅριστική ἔδυν, ἔδυσ κτλ. Ὑποτ. δύω, δύης, δύη κτλ. Εὐκτ. ὑποδύοιμοι, ὑποδύοις, ὑποδύοι κτλ. Ἄπαρ. δύναι, μετοχ. δύς, δύσα, δύν.

32. **Ἐγείρω**.—Ὅμαλόν, ἔχει μόνον παρακείμενον ἐγρήγορα, μεταγενέστ. ἐγήγερκα, μέσ. ἄορ. β' ἠγρόμην, παρακ. ἐγήγερμαι.

33. **Ἐθέλω**—θέλω.—Μέλλ. ἐθελήσω και θελήσω, ἄορ. ἠθέλησα, παρακ. ἠθέληκα.

34. **Ἔθω**.—Ἀχρηστος ἐνεστώς, παρ. εἴωθα=ἔχω συνήθειαν.

35. **Ἐλαύνω**=καταδιώκω.—Μέλλ. ἐλῶ, ἐλᾶς, ἐλᾷ κτλ. ἄορ. ἤλασα, παρακ. ἐλήλακα. Ἐλαύνομαι. Παθ. ἄορ. ἤλάθην, μέσ. ἄορ. ἤλασάμην, παρακ. ἐλήλαμαι.

36. **Ἐλέγχω**.—Ὅμαλόν, δὲν ἔχει ἐνεργ. παρακείμενον· ὁ παθητ. ἐλήλεγμα.

37. **Ἐλκω** = ἐλκύω.—Παρατ. εἶλκον (εἴλκυον), μέλλων συνέλξω (ἐλκύσω), ἄορ. εἴλκυσα.—Ἐλκομαι (ἐλκύομαι), μέσ. μέλλ. ἐλκύσομαι, μέσ. ἄορ. εἴλκυσάμην, παθητ. ἐλκύσθην, παρεκ. εἴλκυσαι.

38. **Ἐμέω-ω**.—Παρακ. ἐμήμεκα, παθ. παρ. ἐμήμεσαι, τὰ ἄλλα ὁμαλῶς.

39. **Ἔοικα** = ὁμοιάζω.—Παρακείμενος μὲ σημασίαν ἐνεστώτος,

τὸ ἀπαρέμφατον εἰκέναι καὶ εἰκέναι, μετ. εἰκώς, εἰκυῖα, εἰκὸς καὶ εἰ-
κώς, εἰκυῖα, εἰκὸς, ὑπερσ. ἐώκειν.

40. **Ἐπομαι**=ἀκολουθῶ.—Παρατ. εἰπόμην, μέσ. μέλ. ἔψομαι, μέσ.
ἀόρ. β'. ἐσπόμην, ὑποτ. σπῶμαι κτλ.

41. **Ἐρχομαι** (παρατ. ἤρχόμην), μέλ. ἐλεύσομαι. ἀόρ. β'. ἤλθον,
παρακ. ἐλήλυθα.

Σημ. Κυρίως ὡς παρατατ. κὸς τοῦ **ἔρχομαι** λαμβάνεται ὁ παρατατ. κὸς τοῦ **εἰμι**,
ὡς μέλλων δὲ αὐτὸ τὸ εἰμι.

42. **Ἐσθίω**.—Μέσ. μέλ. ἀντὶ ἐνεργ. ἔδομαι, ἀόρ. β'. ἔφαγον, παρ.
ἐδήδοκα καὶ βέδρωκα, παθ. παρακ. ἐδήδεσμαι καὶ βέδρωμαι.

43. **Εὐρίσκω**.—Μέλ. εὐρήσω, ἀόρ. β'. εὕρον, παρ. εὕρηκα.—Εὐρί-
σκομαι. Μέσ. μέλ. εὐρήσομαι, παθ. μέλ. εὐρηθήσομαι, μέσ. ἀόρ. β'.
εὐρόμην, παθ. ἀόρ. εὐρέθην, παρακ. εὕρημαι.

44. **Ἔχω**.—Παρατ. εἶχον, μέλ. ἔξω καὶ σχήσω, ἀόρ. β'. ἔσχον,
παρακ. ἔσχηκα.—Ἐχομαι. Παρατ. εἰχόμην, μέλ. ἔξομαι καὶ σχήσομαι,
ἀόρ. β'. ἐσχόμην, παθ. μέλ. σχεθήσομαι, παθ. ἀόρ. ἐσχέθην, παρακ.
ἔσχημαι.—Ὁ ἐνεργ. καὶ μέσ. ἀόρ. β'. σχηματίζονται ὡς ἐξῆς: Ὀριστ.
ἔσχον, ες, ε κτλ. Ὑποτ. σχῶ, σχῆς σχῇ κτλ. σύνθετον πρόσχω. Εὐκτ.
σχοῖμι καὶ σχοίην, ἡς κλπ. Προστακτ. σχέες, σχέτω. Ἀπαρ. σχεῖν. Μετ.
σχών, σχοῦσα, σχόν.—Ὀριστ. ἐσχόμην, ου, ετο κλπ. Ὑποτ. σχῶμαι, ῆ,
ῆται κλπ. σύνθετον παράσχωμαι. Εὐκτ. σχοίμην. Προσ. σχοῦ, σύνθετον
παράσχου. Ἀπαρέμφ. σχέσθαι. Μετ. σχόμενος.

45. **Ἐψω**=ψήνω. Μέσ. μέλ. ἀντὶ ἐνεργ. ἐψήσομαι, ἀόρ. ἤψησα.—
Ἐψομαι. Παθ. ἀόρ. ἤψήθην, παρακ. ῆψημαι.

46. **Ζάω-ῶ**. μέλ. ζήσω καὶ ζήσομαι.

47. **Θέω**=τρέχω. Μέσ. μέλ. θεύσομαι.

48. **Θνήσκω**.—Συνήθως σύνθετον ἀποθνήσκω, μέσ. μέλ. θανοῦμαι,
ἀόρ. β'. ἔθανον, παρακ. τέθνηκα, μετ' ὄλ. μέλ. τεθνήξω. Ὁ παρακείμε-
νος σχηματίζεται ὅπως ὁ τοῦ ἴστημι.

49. **Ἰκνοῦμαι**.—μέσ. μέλ. ἴξομαι μέσ. ἀόρ. β'. ἰκόμην, παρακ.
ἰγμαι, σύνθετος ἀφίγμαι.

50. **Ἰλάσκομαι**=ἐξιλεώνω.—Μ. μέλ. ἱλάσσομαι, μ. ἀόρ. ἱλασάμην,
παθ. ἀόρ. ἱλάσθην.

51. **Καθέζομαι**.—Παρατ. ἐκαθεζόμην, μ. μέλ. καθεδοῦμαι.

52. **Καθεύδω**=κοιμῶμαι.—Παρατ. ἐκάθευδον καὶ καθηῦδον, μέλλ.
καθευδήσω.

53. **Καίω** καὶ **κάω**.—Μέλ. καύσω, ἄορ. ἔκαυσα, παρακ. κέκαυκα. Καίομαι καὶ κάομαι. Παθ. μέλ. καυθήσομαι, παθ. ἄορ. ἐκαύθην, παρακ. κέκαυμαι.

54. **Καλέω-ῶ**.—Μέλ. καλέσω καὶ συνηρ. καλῶ, ἄορ. ἐκάλεσα, παρακ. κέκληκα. Καλοῦμαι. Μ. μέλ. καλέσομαι καὶ συνηρ. καλοῦμαι, μ. ἄορ. ἐκαλεσάμην, παθ ἄορ. ἐκλήθην. παθ. μέλλ. κληθήσομαι, παρακ. κέκλημαι.

55. **Κάμνω**=κοπιᾶζω.— Μέλ. καμοῦμαι, ἄορ. β. ἔκαμον, παρακ. κέκμηκα.

56. **Κλαίω**.—Μέλ. κλαύσομαι καὶ κλα(ι)ήσω, ἄορ. ἔκλυσα, μ. ἄορ. ἐκλαυσάμην.

57. **Κράζω**.—Ἀορ. β. ἔκραγον, (ἔκραξα) παρακ. κέκραγα. Ὁ μέλ. κεκράξομαι καὶ ἄορ. ἐκεκράξα εἶναι μεταγενέστεροι.

58. **Λαγχάνω**=διὰ κλήρου λαμβάνω.—Μ. μέλ. ἀντί ἐνεργ. λήξομαι ἄορ. β' ἔλαχον, παρακ. εἴληχα. Λαγχάνομαι. Παθ. ἄορ. ἐλήχθην, παρακ. εἴληγμαι.

59. **Λαμβάνω**.— Μ. μέλ. λήψομαι, ἄορ β' ἔλαβον, παρακ. εἴληφα. —Λαμβάνομαι. Παθ. μέλ. ληφθήσομαι, μέσ. ἄορ. β' ἐλαθόμην, παθ. ἄορ. ἐλήφθην, παρακ. εἴλημμαι.

60. **Λανθάνω**=μένω ἄγνωστος.—Μέλλ. λήσω, ἄορ. β' ἔλαθον, παρακ. λέληθα. Λανθάνομαι, μέλλ. λήσομαι, μέσ. ἄορ. β' ἐλαθόμην, παρακ. λέλησμαι.

61. **Λέγω**=ὀμιλῶ.—Μέλ. λέξω καὶ ἔρῳ, εἷς, εἷ, ἄορ. ἔλεξα καὶ εἶπον καὶ εἶπα, παρακ. εἴρηκα. Λέγομαι, μέλ. λέξομαι, μέσ. ἄορ. ἐλεξάμην, παθ. μέλ. λεχθήσομαι καὶ ῥηθήσομαι, παθ. ἄορ. ἐλέχθην καὶ ἐρρήθην μεταγεν. ἐρρέθην, παρακ. εἴρημαι καὶ ἐλέεγμαι.

62. **Λέγω**=συναθροίζω.—Συνήθως σύνθετον, μέλλ. λέξω, ἄορ. ἔλεξα παρακ. εἵλοχα.—Λέγομαι. Μέλλ. λέξομαι, μεσ. ἄορ. ἐλεξάμην, παθ. μέλ. λεχθήσομαι, παθ. ἄορ. ἐλέχθην, β' ἐλέγην, παρακ. εἵλεγμαι, ὑπερσ. εἵλεγμην.

63. **Μανθάνω**.—Μέλ. μαθήσομαι, ἄορ. β' ἔμαθον, παρακ. μεμάθηκα. =Μανθάνομαι.

64. **Μάχομαι**.—Μέλ. μαχοῦμαι, μέσ. ἄορ. ἐμαχεσάμην, παρακ. μεμάχημαι.

65. **Μέλει**=ὑπάρχει φροντίς.—Παρατ. ἔμελε, μέλ. μελήσει, ἄορ. ἐμέλησε, παρακ. μεμέληκε.

66. **Μέλλω**.—Μέλ. μελλήσω, ἄορ. ἐμέλλησα.

67. **Μένω**.—Ὁμαλόν, παρακ. μεμένηκα.

68. **Μιμνήσκω**=ἐνθυμίζω. Συνήθως σύνθ. ὑπομιμνήσκω, μέλ. ὑπομνήσκω, ἀόρ. ὑπέμνησα.—Μιμνήσκομαι. Μέλ. μνήσσομαι, παθ. ἀόρ. ἐμνήσθην, παρακ. μέμνημαι.
69. **Νέμω**=(μοιράζω, βόσκω).—Μέλλ. νεμῶ, ἀόρ. ἐνειμα, παρακ. νενέμηκα.—Νέμομαι. Μέσ. μέλλ. νεμοῦμαι, μ. ἀόρ. ἐνειμάμην, παθ. μ. νεμηθήσομαι, π. ἀ. ἐνεμήθην, παρακ. νενέμημαι..
70. **Οἶμαι** καὶ **οἶμαι**=νομίζω.—Οἶει, οἶεται, παρ. ὠόμην καὶ ᾠμην, ᾠου, ᾠετο κλπ. μ. μέλλ. οἰήσομαι, παθ. ἀόρ. ᾠήθην.
71. **Οἴχομαι**=ἔχω ἀναχωρήσει.—Μέσ. μέλλ. οἰχήσομαι.
72. **Ὀράω-ῶ**=βλέπω.—Παρατ. ἑώρων, μ. μέλλ. με ἐνεργ. σημ. ὄφομαι, ἀόρ. β' εἶδον, παρακ. ἑόρακα, ἢ ἑώρακα, παθ. ὀρώμαι. παρατ. ἑωρώμην, μ. ἀόρ. β. εἰδόμεν, παθ. μέλλ. ὀφθήσομαι, παθ. ἀόρ. ὠφθην, παρακ. ἑώραμαι.
73. **Ὀφείλω**.—Μέλλ. ὀφείλῃσω, ἀόρ. ὠφείλῃσα καὶ β' ὠφελον, παρακ. ὠφείλῃχα. Ὀφείλομαι, παρατ. ὠφειλόμην, παθ. ἀόρ. ὠφειλήθην.
74. **Παίζω**.—Μέσ. μέλλ. παιξοῦμαι, ἀόρ. ἐπαιξα.
75. **Πάσχω**—Μέσ. μέλλ. πείσομαι ἀόρ. β' ἐπαθον, παρακείμε. πέπονθα.
76. **Πέτομαι**=πετῶ.—μ. μέλλ. πτήσομαι, μ. ἀόρ. β' ἐπτόμην.
77. **Πήγνυμι**=ἐμπήγγω.—Ἀόρ. ἐπηξα.—Πήγνυμαι, π. μέλλ. β' παγγήσομαι, παθ. ἀόρ. β' ἐπάγην, μ. ἀόρ. ἐπηξάμην, παρ. πέπηγα=εἶμαι πηγμένος.
78. **Πίνω**—Μ. μέλλ. πίομαι, ἀόρ. β' ἐπιον, παρακ. πέπωκα. Παθ. πίνομαι. Παθ. ἀόρ. ἐπόθην, παρακ. πέποται.
79. **Πίπτω**.—Μέσ. μέλλ. πεσοῦμαι, ἀόρ. β' ἐπεσον, παρακείμενος πέπτωκα.
80. **Πυνθάνομαι**=πληροφοροῦμαι.—Μ. μέλλ. πεύσομαι, μ. ἀόρ. β' ἐπυθόμην, παρακ. πέψομαι.
81. **Πωλῶ** ἢ ἀποδίδομαι.—Μέλλ. πωλήσω ἢ ἀποδώσομαι, μ. ἀόρ. β' ἀπεδόμην, παρακ. πέπρακα. Πωλοῦμαι ἢ πιπράσκομαι. Παρατ. ἐπωλούμην, παθ. ἀόρ. ἐπωλήθην ἢ ἐπράθην, παρακ. πέπραμαι.
82. **Ρέω**.—Μ. μέλλ. ρύησομαι (ρεύσω), παθ. ἀόρ. β' με ἐνεργ. σημ. ἐρρύην, παρακ. ἐρρύηκα.
83. **Σκοπῶ καὶ σκοποῦμαι**. — Μ. μέλλ. σκέφομαι, μ. ἀόρ. ἐσκεψάμην. παρακ. ἐσκεμμαι.

84. **Τέμνω**=κόπτω.—Μέλλ. τεμῶ, ἄορ. β' ἔτεμον, παρακ. τέτμηκα.—Τέμνομαι μ. μ. τεμοῦμαι, μ. ἄορ. β' ἐτεμόμην, παθ. μέλλ. τμηθήσομαι, π. ἄορ. ἐτμήθην, παρακ. τέτμημαι.

85. **Τίκτω**=γεννῶ.—Μ. μέλλ. τέξομαι, ἄορ. β' ἔτεκον, παρακ. τέτοκα.

86. **Τίνω**=πληρώνω.—μέλλ. τείσω, ἄορ. ἔτεισα, παρακ. τέτεικα, μ. ἄορ. ἐτεισάμην, π. ἄορ. ἐτείσθην, παρακ. τέτεισμαι.

87. **Τιτρώσκω**=πληγώνω.—Μέλλ. τρώσω, ἄορ. ἔτρωσα. Τιτρώσκομαι.=Π. μέλλ. τρωθήσομαι, π. ἄορ. ἐτρώθην, παρακ. τέτρωμαι.

88. **Τρέχω**—Μ. μέλλ. δραμοῦμαι, ἄορ. β' ἔδραμον, παρακ. δεδράμην.

89. **Τυγχάνω**—Μ. μέλλ. τεύξομαι, ἄορ. β' ἔτυχον, παρακείμ. τετύχηκα.

90. **Τύπτω**=κτυπῶ—Μέλλ. τυπτήσω. Τύπτομαι.

91. **Υπισχοῦμαι**—Μ. μέλλ. ὑποσχήσομαι, μ. ἄορ. β' ὑπεσχόμην, παρακ. ὑπέσχημαι.

92. **Φέρω**—Μέλλ. οἶσω, ἄορ. α' ἦνεγκα καὶ β' ἦνεγκον, παρακ. ἐνήνοχα, ὑπερσ. ἐνηνόχειν.—Φέρομαι. Μ. μέλλ. οἴσομαι, μ. ἄορ. ἦνεγκάμην, παθ. μέλλ. οἴσθήσομαι ἢ ἐνεχθήσομαι, π. ἄορ. ἦνέχθην, παρακ. ἐνήνεγμαι.

93. **Φθάνω**—Μέλλ. φθάσω καὶ μέσ. φθήσομαι, ἄορ. ἔφθασα καὶ β' ἔφθην, ὑποτ. φθῶ, ἀπαρ. φθῆναι.

94. **Χαίρω**—Μέλλ. χαίρήσω, ἄορ. ἐχάρην, παρακ. γέγηθα.

95. **Χέω**=χύνω.—Μέλλ. χέω, ἄορ. ἔχεα.—Χέομαι Μ. μέλλ. χέομαι, μ. ἄορ. ἐχεάμην, π. μ. χυθήσομαι, π. ἄορ. ἐχύθην, παρακ. χέχυμαι.

96. **ᾠθῶ**=σπρώχνω.—Παρατ. ἐώθουν, μέλλ. ὦσω, ἄορ. ἔωσα. ᾠθοῦμαι. Παρατ. ἐωθούμην, μ. μέλλ. ὦσομαι, μ. ἄορ. ἐωσάμην, π. μέλλ. ὠσθήσομαι, π. ἄορ. ἐώσθην, παρακ. ἔωσμαι.

97. **ᾠνοῦμαι**=ἀγοράζω.—Παρατ. ἐωνούμην, μ. μέλλ. ὠνήσομαι, μ. ἄορ. ἐπριάμην, π. ἄορ. ἐωνήθην, παρακ. ἐώνημαι, ὑπερ. ἐωνήμην.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

Η ΑΠΛΗ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

1. Ὁ Σωκράτης ἦτο σοφός.
2. Ἡμεῖς εἴμεθα μαθηταί.
3. Τὸ δένδρον θάλλει.
4. Ὁ ἐπιμελής προοδεύει.
5. Τὸ ψεύδεσθαι εἶναι κακόν.
6. Οἱ ἐργαζόμενοι ἀμείβονται.
7. Ἡ παρὰ εἶναι πρόθεσις.
8. Ὁ,τι ἂν εἴπῃς εἶνε ἀληθές.

εἶναι ἀπλᾶι προτάσεις

268. Τὸ ὑποκείμενον τίθεται εἰς ὀνομαστικήν. Εἶναι δὲ συνήθως οὐσιαστικὸν ἢ προσωπικὴ ἀντωνυμία (1, 2, 3,) ἀλλὰ καὶ ἐπίθετον (4) οὐσιαστικῶς λαμβανόμενον καὶ μετοχὴ (6) καὶ ἀπαρέμφατον (5) καὶ ὀλόκληρος πρότασις (8) ἐνίοτε τίθενται ὡς ὑποκείμενον· πρὸς τοῦτοις δὲ καὶ ἄκλιτον μέρος τοῦ λόγου (7) προτασσομένου τοῦ ἄρθρου τίθεται ὡς ὑποκείμενον.

Γύμν. 190. Σχημάτισον δέκα ἀπλᾶς προτάσεις, ἐκάστη τῶν ὁποίων νὰ ἔχῃ ὡς ὑποκείμενον διάφορον μέρος τοῦ λόγου.

Ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος

Ὁ λέων εἶναι ξῶν

Ἡ Σάμος εἶναι νῆσος

Ὁ κῆπός ἐστιν ἡμέτερος

Ὁ Φίλιππος ἐστιν δ,τι ἂν εἴπῃ τις.

269. Ὡς κατηγορούμενον συνήθως τίθεται τὸ ἐπίθετον· ἐνίοτε ὅμως καὶ οὐσιαστικὸν καὶ ἀντωνυμία καὶ ὀλόκληρος πρότασις.

Σημ. α'. Ἐνίοτε τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ γενικὴν πτῶσιν ὡς ἐγὼ εἶμαι δέκα ἐτῶν, ὁ χάρτης εἶναι τοῦ σχολείου.

Ἑλληνικὴ γραμματικὴ

Σημ. β'. Ἐνίοτε τὸ κατηγορούμενον ἐκφέρεται καὶ μὲ αἰτιατικὴν μὲ τὰς προθέσεις *εἰς, περί, ὑπέρ*, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ποσὸν ὡς ἐγγιστα ὠρισμένον ὡς οἱ στρατιῶται ἦσαν *περί τούς τρισχιλίους* (= τρισχιλιοὶ περίπου).

Γύμν. 191. Σχημάτισον δέκα ἀπλᾶς προτάσεις, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ πέντε νὰ ἔχουν κατηγορούμενον ἐπίθετον, αἱ δ' ἄλλαι πέντε οὐσιαστικόν.

Ὁ ἀδάμας *εἶναι* λίθος.

Αἱ κυπάρισσοι *γίνονται* ὑψηλαί.

Ὁ Κλέαρχος *ἐξελέγη* στρατηγός.

270. Ὡς συνδετικὸν ῥῆμα χρησιμεύει τὸ *εἶμαι* (εἰμί) *γίνομαι, ὑπάρχω, καθίσταμαι, φαίνομαι, νομίζομαι, καλοῦμαι, ὀνομάζομαι, ἐκλέγομαι, χειροτονοῦμαι* καὶ τινα ἄλλα.

Γύμν. 192. Σχημάτισον δέκα ἀπλᾶς προτάσεις μὲ τὰ ἀνωτέρω συνδετικὰ ῥήματα.

Συμφωνία ὑποκειμένου πρὸς τὸ ῥῆμα καὶ κατηγορούμενον.

271. Τὸ ὑποκείμενον συμφωνεῖ πρὸς τὸ ῥῆμα κατ' ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον ὡς οἱ *δικασταὶ κρίνουσι*. — Ὁ *Σωκράτης ἦτο σοφός*.

Σημ. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ, ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἶναι ἀριθμοῦ πληθυντικοῦ καὶ γένους οὐδετέρου, τὸ ῥῆμα τίθεται συνήθως εἰς ἐνικόν ὡς τὰ *παιδιά παίζει* (ἀτιτικὴ σύνταξις) τούναντίον δέ, ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἶναι ὄνομα περιληπτικόν καὶ ἐνικόν, τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς πληθυντικόν ὡς ὁ *στρατὸς* (δηλ. οἱ στρατιῶται) *ἐκραύγασαν*.

272. Τὸ κατηγορούμενον, ὅταν εἶναι ἐπίθετον, συμφωνεῖ μὲ τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· ὅταν ὅμως εἶναι οὐσιαστικόν, συμφωνεῖ μὲ τὸ ὑποκείμενον πάντοτε μὲν κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν.

273. Τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ ῥῆμα, ἢ τὸ ὑποκείμενον, τὸ συνδετικόν καὶ τὸ κατηγορούμενον λέγονται *κύριοι ὅροι τῆς προτάσεως*.

Παράλειψις ὄρων τῆς προτάσεως.

Προσεύχομαι = (ἐγὼ προσεύχομαι).

Ἀναγινώσκεις = (σὺ ἀναγινώσκεις).

Μελετῶμεν = (ἡμεῖς μελετῶμεν).

Γράφετε = (ὁμεῖς γράφετε).

Ὁ Ἰωσήφ ἠρμήνευσε τὰ ὄνειρα, διότι εἶχε πνεῦμα Θεοῦ = (διότι ὁ

Ἰωσήφ εἶχε πνεῦμα Θεοῦ).

χῆς, τὸ ὑποκείμενον καὶ τοὺς προσδιορισμοὺς αὐτῆς καὶ ἀνάλυσον αὐτάς.

Οἱ παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ χαίροντες ἔφαλλον.— Ὁ Διογένης ἀνάψας λύχνον τὴν ἡμέραν ἀνθρώπον ἐζήτει. Ὁ Ἰακῶβ μαθὼν, ὅτι ὁ Ἰωσήφ ζῇ ἀπῆλθεν εἰς Αἴγυπτον. Ὁ Θεὸς ἀγαπῶν τὸν ἀνθρώπον καὶ θέλων τὴν σωτηρίαν τοῦ ἐξαπέστειλε τὸν μονογενῆ αὐτοῦ υἱόν.—Οἱ Ἀπόστολοι λοιδοροῦμενοι ἠυλόγουν, διωκόμενοι ἠνείχοντο, βλασφημοῦμενοι παρεκάλουν.—Οἱ ἄνθρωποι ἐργαζόμενοι οὐδέποτε δυστυχοῦσι. Οἱ πιστοὶ κύνες τυπτόμενοι ὑπὸ τοῦ κυρίου τῶν οὐδόλων μνησικακοῦσι.—Καὶ ζῶν ὁ φάυλος καὶ θανὼν κολάζεται.—Ὁ γραμματῶν ἄπειρος οὐ βλέπει βλέπων.

Γύμν. 208. Εἰς τὰς ἐξῆς προτάσεις γράψον τὰς ἐν παρενθέσει μετοχὰς συμφῶνως πρὸς τὸ ὑποκείμενον αὐτῶν.

Πολλὰ ἐδιδάχθην ὑπὸ (ὁ ἀναγνωσθεὶς καὶ ἐρμηνευθεὶς) περικοπῶν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου.—Πῶς νὰ μὴ θαυμάσωμεν τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ (βλέπων) καθ' ἑκάστην τὸν ἥλιον (ἀνατέλλων καὶ δύμενος, τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας (λάμπων) ἐν τῇ οὐρανῷ καὶ τὰ πάντα τὴν τακτικὴν αὐτῶν πορείαν (διαγράφων) ἐν τῇ σύμπαντι : Αἱ μαθήτραι (ἐπιμεληθεὶς καὶ προσδεύσας) προσεδιδάθησαν μετὰ πολλῶν ἐπαίνων. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως ἐκ (ὁ συλληφθεὶς) ἀνδρῶν ἄλλοι μὲν (καταδικασθεὶς) ἐθανατώθησαν, ἄλλοι δὲ (ἀθρωθεὶς) ἠλευθερώθησαν.

3) Ἡ μετοχὴ κατηγορηματικῶς.

* Οὐ παύομαι μελετῶν καὶ μανθάνων=δὲν παύω νὰ μελετῶ καὶ νὰ μανθάνω.

Ὅρῳ σε ἀναγινώσκοντα=βλέπω σε, ὅτι ἀναγινώσκεις.

303. Ἡ μετοχὴ τίθεται μετὰ τινων ῥημάτων ὡς κατηγορούμενον εἴτε τοῦ ὑποκειμένου εἴτε τοῦ ἀντικειμένου. Ἡ τοιαύτη μετοχὴ λέγεται **κατηγορηματικὴ**.

304. Κατηγορηματικὴν μετοχὴν δέχονται τὰ ἐξῆς ῥήματα !

α.) Τὰ αἰσθητικά, γνωστικά, δηλωτικά, δεικτικά, εὐρετικά, καὶ μνήμης καὶ λήθης σημαντικά. Ταύτην εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν ἀναλύομεν διὰ τοῦ ὅτι καὶ ὀριστικῆς.

β.) Τὰ κινήσεως, καρτερίας, ἀνοχῆς, ἐνάρξεως καὶ λήξεως καὶ ψυχικοῦ πάθους σημαντικά. Προσέτι δὲ καὶ τὰ ἐξῆς ῥήματα : εἰμί, γίγνομαι, ὑπάρχω, τυγχάνω, διάγω, διατελῶ, διαγίγνομαι κ.λ.π. Ταύτην εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν ἀναλύομεν διὰ τοῦ νὰ καὶ ὑποτακτικῆς.

Γύμν. 209. Ἀνάλυσον τὰς μετοχὰς τῶν ἐξῆς προτάσεων καὶ σημείωσον εἰς τίνα τάξιν ἀνήκει ἕκαστον ῥῆμα· ὥς· οὐ παύομαι (λήξεως σημαντικόν) μελετῶν καὶ μανθάνων— νά μελετῶ καὶ νά μανθάνω.

Θεὸν οὐ λήξω ποτὲ προστάτην ἔχων.—Πᾶς ἀνὴρ ἤδεται τὸ φῶς ἔρῳ.—Οὐκ αἰσχύνομαι μανθάνων. Τοῦτο τὸ γράμμα δηλοῖ ψευδῇ τὴν διαθήκην οὖσαν.—Παρά τοὺς νόμους πράττων φωρᾶται.—Ἀπείρηκα βαδίζων καὶ τρέχων. Κῦρος τῶν ἡλικίων διαφέρων ἐφαίνετο.—Ξέρξης ἦλθεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα δουλωσόμενος αὐτήν. Ἀγαμέμνων τοὺς βαρβάρους ἔπαυσεν ὑδρίζοντας. Οὐ διέλιπον ζητῶν καὶ μανθάνων (ε, τι ἡδυνάμην ἀγαθόν.—Ἀνέχου πάσχων.—Φίλιππε, μέμνησο ἀνθρώπος ὢν.—Θεμιστοκλέα οὐκ ἀκούεις ἀνδρα ἀγαθὸν γεγονότα ;

Β'. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΕΠΙΘΕΤΟΥ

Ὁ Πάρις ὑπῆρξεν αἷτιος τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου.

Οἱ παῖδες γίνονται ὁμοιοὶ τοῖς γονεῦσι.

Ὁ Ἀχιλλεὺς ἦτο ταχὺς τοὺς πόδας.

Ὁ Ἀχιλλεὺς ἦτο ταχὺς λίαν.

305. Τὸ ἐπίθετον προσδιορίζεται :

α'. **Διὰ γενικῆς πτώσεως.** Τοιοῦτον προσδιορισμὸν δέχονται τὰ ἐπίθετα τὰ διεγείροντα τὴν ἐρώτησιν **τίνος** ; (ἀπὸ τί ;). ὥς

Ὁ παῖς **τίνος** εἶναι ὀρφανός ; Ὁ παῖς εἶναι ὀρφανὸς πατρός.

Ἡ φιάλη **τίνος**, (ἀπὸ τί ;) εἶνε πλήρης ; Ἡ φιάλη εἶνε πλήρης ὕδατος.

306. Εἶναι δὲ ἡ γενικὴ αὕτη, ἡ ὁποία τίθεται πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας τοῦ ἐπιθέτου.

1) **Γενικὴ κτητικῆ·** ὥς **φίλος μου, συγγενὴς μου.**

2) **Γενικὴ τῆς ἀξίας·** ὥς **ἄξιος ἐπαίνου, ἀνάξιος προβιβασμοῦ.**

3) **Γενικὴ τῆς αἰτίας·** ὥς **ἐνοχος θανάτου, αἷτιος τοῦ πολέμου.**

4) **Γενικὴ διαιρετικῆ·** ὥς **οἱ χρηστοὶ τῶν ἀνθρώπων.**

5) Μὲ γενικὴν ἀντικειμενικὴν συντάσσονται τὰ ἐπίθετα τὰ συγγενῇ πρὸς τὰ ῥήματα τὰ συντασσόμενα μετὰ γενικῆς δηλ. τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας, τὰ μνήμης καὶ λήθης, τὰ μετοχῆς, τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας.

τὰ ἐμπειρίας καὶ ἀπειρίας, τὰ πλησμονῆς, τὰ ἐνδείας, τὰ ἀρχικά, τὰ ἀπαλλαγῆς, τὰ διαφορικά καὶ τὰ παραθετικά.

Ἡ γενική τῶν παραθετικῶν ἢ συγκριτικῇ γενική.

Ἡ λέμβος τίνος εἶναι μικρότερα : Ἡ λέμβος εἶναι μικρότερα τοῦ πλοίου.

307. Τὴν συγκριτικὴν γενικὴν δέχονται τὰ συγκριτικά ἐπίθετα. Ἡ γενική αὕτη λέγεται καὶ **δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως** καὶ φανερώ-
νει τὸ ἐν, πρὸς τὸ ὅποιον γίνεται ἡ σύγκρισις, ἐν ᾧ τὸ συγκρινόμενον λέ-
γεται πρῶτος ὅρος τῆς συγκρίσεως ὥς

Ὁ Ἀλκιδιάδης (α' ὅρος) ἦτο νεώτερος τοῦ Περικλέους (β' ὅρος)

Ὁ Ἀλκιδιάδης ἦτο νεώτερος ἢ (ἀπό, παρὰ) ὁ Περικλῆς.

308. Τὰ συγκριτικά τῶν ἐπιθέτων τὸν δευτέρον ὅρον τῆς συγκρίσεως ἐκφέρουν πολλάκις ὁμοιοπτώτως πρὸς τὸν πρῶτον ὅρον προτασσομένου τοῦ ᾧ, ὅστις λέγεται **συγκριτικός**.

Σημ. α'. Εἰς τὴν λαλουμένην γλῶσσαν ὁ δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως ἐκφέ-
ρεται καὶ κατ' αἰτιατικὴν μετὰ τῆς προθέσεως ἀπὸ ἢ παρὰ.

Σημ. β'. Εἰς τὰ υπερθετικά δυνατὸν νὰ λείπη ὁ δεύτερος ὅρος, διὰ ταῦτα λέ-
γονται ἀπολύτως ὥς

Ὁ Σωκράτης ἦτο σοφώτατος.

Ὁ Ἀχιλλεὺς ἦτο ἀνδρειότατος.

309. Τὸ ἐπίθετον προσδιορίζεται :

β'. **Διὰ δοτικῆς.** Τοιοῦτον προσδιορισμὸν δέχονται τὰ ἐπίθετα τὰ διεγείροντα τὴν ἐρώτησιν **τίνι** ; (εἰς, πρὸς, μὲ τίνα) ὥς

Οἱ πονηροὶ τίνι εἶνε ἐπιβλαβεῖς : Οἱ πονηροὶ εἶναι ἐπιβλαβεῖς **τῇ κοινωνίᾳ** (=εἰς τὴν κοινωνίαν).

Οἱ χρηστοὶ πολῖται τίνι εἶναι ὠφέλιμοι : Οἱ χρηστοὶ πολῖται εἶναι ὠφέλιμοι **τῇ πατρίδι** (=πρὸς τὴν πατρίδα).

Ὁ λύκος τίνι εἶναι ὅμοιος. Ὁ λύκος εἶναι ὅμοιος **τῷ κυνὶ** (=μὲ τὸν κύνα).

310. Ἐν γένει μετὰ δοτικῆς συντάσσονται τὰ ἐπίθετα τὰ συγγενῇ πρὸς τὰ ῥήματα τὰ συντασσόμενα μετὰ δοτικῆς δηλ. τὰ ὠφελείας καὶ βλάβης, φιλίας καὶ ἐχθρας, εὐπειθείας καὶ ὑποταγῆς, ταυτότη-
τος, ὁμοιότητος, ἰσότητος, συγγενείας, συμφωνίας, μίξεως καὶ προσ-

Ἑλληνικὴ Γραμματικὴ

εγγίσεως σημαντικά· ὡς εὖνους, εὐπειθής, ὑπήκοος, φίλος, ἐχθρός, ὁμοιος, ἴσος, σύμφωνος κ.λ.π.

Σημ. Ἀντὶ τῆς δοτικῆς ἀχρήστου εἰς τὴν λαλουμένην μεταχειρίζομεθα αἰτιατικὴν μὲ τὰς προθέσεις *εἰς, πρὸς, μέ.*

311. Τὸ ἐπίθετον προσδιορίζεται :

γ'. **Δι' αἰτιατικῆς πτώσεως.** Τοιοῦτον προσδιορισμὸν δέχονται τὰ διεγείροντα τὴν ἐρώτησιν *κατὰ τί ; εἰς τί ;* ὡς

Ὁ γέρων κατὰ τί εἶναι λευκός ; Ὁ γέριον εἶναι λευκός *τὴν κόμην.*

Οὗτος κατὰ τί εἶναι ὑψηλός ; Οὗτος εἶναι ὑψηλός *τὸ ἀνάστημα.*

Σημ. Ὁ τοιοῦτος δι' αἰτιατικῆς προσδιορισμὸς τῶν ἐπιθέτων εἰς τὴν λαλουμένην ἐκφέρεται συνήθως μετὰ τῶν προθέσεων *κατά, εἰς* ὡς

Λευκός *κατὰ τὴν κόμην.*

Εὐγενής *εἰς τοὺς τρόπους.*

312. Τὸ ἐπίθετον προσδιορίζεται :

δ'. **Δι' ἐπιρρηματος ποσότητος σημαντικοῦ.** Τοιοῦτον προσδιορισμὸν δέχονται τὰ ἐπίθετα τὰ διεγείροντα τὴν ἐρώτησιν *πόσον ;* ὡς

Οὗτος πόσον πλούσιος εἶναι ; Οὗτος εἶναι λίαν *πλούσιος.*

Ὁ πάγος πόσον ψυχρὸς εἶναι ; Ὁ πάγος εἶναι *πολὺ ψυχρὸς.*

Σημ. Τοὺς προσδιορισμοὺς τοῦ ἐπιθέτου δέχονται καὶ πολλὰ ἐπιρρήματα ὡς

Ὁ ἀσθενής *εἶναι ἐκτὸς κινδύνου.*

Τὸ χωρίον κεῖται *μακρὰν τῆς πόλεως.*

Ἐνήργησα *συμφώνως τῇ διαταγῇ σου.*

Γυν. 210. Ἀπάντησον καταλλήλως εἰς τὰς ἐξῆς ἐρωτήσεις :

Ὁ πτωχὸς τίνας εἶναι ἐνδεής ; — Ὁ παῖς τίνας εἶναι ὀρφανός ; — Ὁ ἵππος τίνας εἶναι εὐπειθής ; — Ἡ βροχὴ τίνας εἶναι ὠφέλιμος ; — Κατὰ τί ὁ Αἰθίοψ εἶναι λευκός καὶ κατὰ τί μέλας ; — Ὁ ναύτης τίνας εἶναι ἔμπειρος ; — Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος τίνας ἐγένετο κύριος ; — Κατὰ τί ὁ Ἡρακλῆς ἦτο ὑψηλός ; — Ὁ κύων τίνας εἶναι ὠφέλιμος, τίνας πιστός ; — Οἱ προδότες τίνας εἶναι ἀξιοί ; — Ἡ διάμετρος τίνας εἶναι διπλασία ; — Ἡ ἀλήθεια τίνας δὲν εἶναι εὐάρεστος ; — Τίς οἱ παῖδες συνήθως γίνονται ὅμοιοι ; — Οἱ τροδοῦντες τίνας εἶναι μισητοί ; — Ὁ φιλόμουσος τίνας εἶναι ἐραστής ; — Οἱ Ρῶσοι τίνας εἶναι ὁμό-

δοξοί; — Οἱ πλούσιοι τίσι πρέπει νὰ εἶναι βοηθοί; — Οἱ λόγιοι τίσι πρέπει νὰ εἶναι σύμφωνοι; — Ἡ υγεία τίνος εἶναι προτιμότερα; — Ὁ θνος τίνος εἶναι ὑπομονητικώτερος; — Ὁ Ἀριστείδης τίνος ἦτο δικαιοτέρος; — Ἡ εἰρήνη τίνος εἶναι προτιμότερα; — Ὁ ἥλιος τίνος εἶναι λαμπρότερος;

Γύμν. 211. Σχημάτισον διὰ τῶν ἐξῆς ἐπιθέτων προτάσεις μὲ κατάλληλον προσδιορισμὸν τοῦ ἐπιθέτου ὡς

πλήρης — ἡ ζωὴ εἶναι πλήρης φροντίδων.

α'. **Κατὰ γενικὴν.** Κενός, δοῦλος, κάτοχος, ἐγκρατής, φειδωλός, ἀπειρος, ἄξιος, διάφορος, ἐπιλήσμων, μέτοχος, ἐνοχος, ἄπορος.

β'. **Κατὰ δοτικὴν.** Φίλος, πολέμιος, ἴσος, ὠφέλιμος, βλαβερός, συγγενής, ὑπήκοος, μισητός, βοηθός, σύμφωνος.

γ'. **Κατ' αἰτιατικὴν.** Ἐλαφρός, ξανθός, ἰσχυρός, μέγας, δεινός, βραδύς, ἐπιτήδειος, μέτριος.

Γ'. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ.

Ὁ **θεῖος** Ἀχιλλεὺς ἀπέκτεινε τὸν **λαμπρὸν** Ἕκτορα.

Λυκοῦργος **ὁ νομοθέτης** ὑπῆρξε σοφός.

Ἡ πανουργία τοῦ Ὀδυσσεὺς κατέστρεψε τὴν πόλιν τῶν Τρώων.

313. Τὸ οὐσιαστικὸν προσδιορίζεται :

α'. **Δι' ἐπιθέτου**, τὸ ὁποῖον συμφωνεῖ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικὸν κατὰ γένος ἀριθμὸν καὶ πτώσιν. Ὁ τοιοῦτος προσδιορισμὸς λέγεται **ἐπιθετικὸς**.

Σημ. Ὡς ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται καὶ αἱ μετοχαί, αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι, τὰ ἐπιρρήματα καὶ ἐμπρόθετα οὐσιαστικὰ προτασσομένου τοῦ ἄρθου ὡς ὁ **λάμπων** ἥλιος θερμαίνει. — Ἀγαπᾷτε τὴν **ὀμετρίαν** πατρίδα. — Ἡ ἐν τῇ **σχολείᾳ** διαγωγή ὑπῆρξεν ἀρίστη. — **Οἱ** νῦν ἄνθρωποι διττρέουσιν πάλαι.

β'. **Δι' οὐσιαστικοῦ**, τὸ ὁποῖον συμφωνεῖ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικὸν κατὰ πτώσιν τυχαίως δὲ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν. Ὁ τοιοῦτος προσδιορισμὸς λέγεται **παραθετικὸς** ἢ **ἐπεξηγηματικὸς**.

γ'. **Διὰ γενικῆς.**

Εἶναι δὲ ἡ γενικὴ αὕτη :

1) **Κτητικὴ** ὡς ἡ πανουργία τοῦ Ὀδυσσεὺς — Ὁ ἀγρὸς τοῦ **Περικλέους**. — Ἡ **Ἀθηνᾶ** τοῦ **Φειδίου**.

Σημ. Τὸ οὐσιαστικὸν σημαίνει τὸ κτῆμα, τὴν ιδιότητα ἢ τὸ ἔργον, ἢ δὲ γενικῇ τὸν κτήτορα ἢ τὸν ἔχοντα τὴν ιδιότητα ἢ τὸ ἔργον.

2) *Τῆς ιδιότητος.* Αὕτη τίθεται μὲ ἀριθμητικὰ ἢ μὲ ἐπίθετα ποσό- τητος σημαντικὰ πρὸς δῆλωσιν μεγέθους ἢ ἡλικίας· ὡς *ὁδὸς τριῶν ἡμε- ρῶν.*— *Παῖς τριῶν ἔτων.*

3) *Τῆς ὕλης ἢ τοῦ περιεχομένου·* ὡς *σωρὸς λίθων.*— *Πλοῖον σίτου.*— *Ταμεῖον ἀρετῆς.*

4) *Τῆς ἀξίας·* ὡς *βιβλίον δέκα δραχμῶν.*

5) *Ὑποκειμενικὴ ἢ ἀντικειμενικὴ·* ὡς ἡ *νίκη τῶν Ἑλλήνων* (=ἡ νίκη τὴν ὁποίαν ἐνίκησαν οἱ Ἕλληνες) ὑποκειμενικὴ.— *Ὁ πόθος τῆς πατρίδος* (=ποθῶ τὴν πατρίδα) ἀντικειμενικὴ.

Γύμν. 211. Εἰς τὰς ἐξῆς προτάσεις διακρίνον τοὺς διὰ παθέων γραμμάτων προσ- διορισμοὺς τοῦ οὐσιαστικοῦ κατὰ τὰ τρία εἴδη αὐτῶν.

Ὁ σφοδρὸς ἄνεμος ἐγείρει πολλὴν χονιορτόν.— *Αἱ ταχύπτεροι χελιδόνες ἐγκαταλείπουσι τὰ ψυχρὰ κλίματα.*— *Ἀπόφευγε ἦθος πο- νηρὸν καὶ κέρδος κακόν.*— *Οἱ προνοητικοὶ μύρμηκες συλλέγουσιν ἄφθονον τροφήν.*— *Ἀνθρωπὸς τις εἶχε δύο υἱούς.*— *Τὸ ὄρος Ὀλυμ- πος ὑπῆρξε κατοικία τῶν Θεῶν.*— *Οἱ πάλοι ἄνθρωποι ἦσαν μακρό- βιοι.*— *Ἀλλήλων τὰ δῆρῃ βαστάζετε.*— *Πάντα τὰ ἄνθη δὲν ἔχουσι τὸ αὐτὸ χρῶμα.*— *Κίμων ὁ υἱὸς τοῦ Μιλτιάδου ἦτο μεγαλεπήβολος.*— *Ξενοφῶν ὁ Ἀθηναῖος ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Σωκράτους.*— *Ἀνδρὸς χαρακτὴρ ἐκ λόγου γνωρίζεται.*— *Ἡ παράκαιρος φωνὴ τοῦ ἀλέκτορος σημαίνει μεταβολὴν τοῦ καιροῦ.*— *Βασίλειος ὁ μέγας ἦτο υἱὸς γονέων πλουσίων καὶ εὐσεβῶν.*— *Ἡ γυμναστικὴ εἶναι πηγὴ τῆς ὑγείας καὶ τῆς ἀνδρείας.*— *Οἱ τρεῖς ἱεράρχαι, Βασίλειος ὁ μέγας, Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καὶ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος εἶναι μεγάλοι πατέρες τῆς ἐκκλησίας.*

Γύμν. 212. Εἰς τὰς ἐξῆς προτάσεις ἀντι τῆς — θές κατάλληλον προσδιορισμὸν τοῦ οὐσιαστικοῦ.

α'. *Ἐπιθετικόν.* Ὁ κύων φυλάττει τὴν οἰκίαν, ὁ δὲ — κύων τὸ ποίμνιον καὶ ὁ — κύων ἀνευρίσκει τὸ κυνήγιον.— *Τὸ—ὕδωρ δὲν εἶναι πόσι- μόν.*— *Προστατεύετε τὰ—παιδιά.* *Αἱ—συναναστροφαι φθειρουσιν ἡθῃ.* *Ὁ χρυσὸς εἶναι—μέταλλον, ὁ δὲ σίδηρος.— Ὁ ἔμπορος ἀγοράζει πρά- γματα.*— *Ὁ—ναὸς τῆς—Σοφίας εἶναι μέγας.*

β'. *Διὰ γενικῆς.* Τὸ ἄσμα — εἶναι τερπνόν.— *Κατὰ τὸ φθινόπωρον πίπτουσι τὰ φύλλα.*— *Ὁ ἀσθενὴς λαμβάνει τὴν συμβουλὴν.*— *Τὸ χρῶμα —εἶναι κυανοῦν, τὸ δὲ χρῶμα—εἶναι λευκόν.*— *Αἱ νύκτες—εἶναι μακραί, αἱ δὲ νύκτες—βραχεῖαι.*— *Εἰμαι υἱός. Ὁ ἀργηγός—λέγεται Πατριάρχης.*

γ'. *Παραθετικὸν ἢ ἐπεξηγηματικόν.* Δημοσθένους ὁ—ἦτο Ἀθηναῖος.—Οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος τοῦ—ἦσαν σπουδαῖοι.—Ἡ πόλις—εἶναι πρωτεύουσα τῆς Γαλλίας.—Κατόκησα ἐν τῇ πόλει—πρωτεύουσῃ τῆς Ἀγγλίας.

ΣΥΝΘΕΤΟΣ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

314. *Σύνθετος* λέγεται ἡ πρότασις, ἣ ὁποία ἔχει πλείονα τοῦ ἑνὸς ὑποκείμενα ἢ κατηγορούμενα ὥς ὁ Μιλτιάδης, ὁ Θεμιστοκλῆς καὶ ὁ Κίμων ὑπῆρξαν ἄνδρες. — Ἡ χίων εἶναι λευκὴ καὶ ψυχρά.

Σημ. Σύνθετος λέγεται καὶ ἡ πρότασις, ἥτις ἔχει πλείονα τοῦ ἑνὸς ἀντικείμενα ἢ ὁμοίους προσδιορισμούς.

ΤΟ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΝ ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΑΙΑ

315. Τὸ ἀπαρέμφατον μετ' ἄρθρου, ὀνομαστικὸν ἀπαρέμφατον, τίθεται ὡς καὶ πᾶν ἄλλο ὀνομαστικόν ὥς ὑποκείμενον, ἀντικείμενον καὶ προσδιορισμός· ὡς *νέοις τὸ σιγᾶν κρείττον ἐστὶ τοῦ λαλεῖν*.

316. Τὸ ἀπαρέμφατον ἄνευ ἄρθρου τίθεται συνήθως ὡς ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος ὥς

Οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.—*Ἐπιθυμῶ μαθεῖν γράμματα.*

Νομίζω τὴν παιδείαν ἀρετὴν εἶναι.

Λέγουσιν Ἡρακλεῖον εὐρεῖν τὴν σιδηρορυτίαν.

317. Τὰ ῥήματα τὰ δεχόμενα ἀντικείμενον ἀπαρέμφατον ἄνευ ἄρθρου εἶναι τὰ ἑξῆς:

α'. *Γὰ λεκτικὰ καὶ τὰ δοξαστικά.* Τὸ τοιοῦτον ἀπαρέμφατον ἀναλύμεν ἐν τῇ νέᾳ διὰ τοῦ *οὕτω* καὶ ὀριστικῆς καὶ διὰ τοῦτο λέγεται *εἰδικόν*.

β'. *Τὰ ἐφεκτικά καὶ δυναμικά.* Τὸ τοιοῦτον ἀπαρέμφατον ἀναλύμεν ἐν τῇ νέᾳ διὰ τοῦ *οὕτω* καὶ ὑποτακτικῆς καὶ λέγεται *τελικόν*.

Σημ. Τὸ ἀπαρέμφατον δέχεται ὅτι δέχεται καὶ τὸ ῥήμα ὑποκείμενον, ἀντικείμενον κ.λ.π.

318. Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶναι ἢ τὸ αὐτὸ μὲ τὸ ὑποκείμενον τοῦ ῥήματος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται τὸ ἀπαρέμφατον (*ταῦτοπροσωπία*) ἢ διάφορον τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ῥήματος (*ἐτεροπροσωπία*).

319. Ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου δὲν τίθεται, ἀλλ' ἐννοεῖται εἰς πτώσιν ὀνομαστικὴν· ὥς

Ἐπιθυμῶ (ἐγὼ) μαθεῖν (ἐγὼ) γράμματα.

320. Ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται εἰς πτώσιν αἰτιατικὴν· ὥς

Λέγουσιν (οἱ ἄνθρωποι) εὗρεῖν (ὑποκείμ. τὸν Ἡφαιστον) τὴν σιδηροργάναν.

Σημ. Πολλάκις τὸ ἑμμεσον ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος χρησιμεύει καὶ ὡς ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου· ὥς *Κῦρος παραγγέλλει τῷ Κλεάρχῳ ἥκειν*, ὅπου τῷ *Κλεάρχῳ* εἶναι καὶ ἀντικείμενον τοῦ *παραγγέλλει* καὶ ὑποκείμενον τοῦ *ἥκειν*.

Γύμν. 213. Ἀνάλυσον τὰ ἀπαρέμφατα τῶν ἐξῆς προτάσεων· ὥς Ἐπιθυμῶ μαθεῖν γράμματα=ἐπιθυμῶ νὰ μάθω γράμματα.— Νομίζω τὴν παιδεῖαν ἀρετὴν εἶναι=νομίζω ὅτι ἡ παιδεία εἶνε ἀρετή.

Οὐ βούλομαι ἐλθεῖν.— Μάτην οἱ γέροντες εὗχονται ἀποθανεῖν. Ἐτόλμησα εἰσπηδῆσαι εἰς τὴν τάφρον.— Οὐκ αἰσχύνομαι λαλεῖν τὴν ἀλήθειαν. Λέγουσιν Ἡφαιστον εὗρετὴν γενέσθαι τῆς σιδηροουργίας.— Κωλύω σε ἀπελθεῖν ἐντεῦθεν.— Νομίζω κάλλιστον εἶναι τοῦτον τὸν ἀγῶνα. Λέγουσιν Ἀρτεμιν εὗρεῖν τὴν τῶν νηπίων θεραπείαν. Ἀριστοτέλης ἔλεγε τῆς παιδείας τὰς μὲν ρίζας πικράς εἶναι, τοὺς δὲ καρποὺς γλυκεῖς. Χριστὸς θέλει πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.— Ἐπαμεινώνδας ἔλεγε τὸν ἐν πολέμῳ θάνατον κάλλιστον εἶναι. Φίλους ἔχων νόμιζε θησαυροὺς ἔχειν.— Νόμιζε μέγιστον κέρδος ἔχειν φίλον ἀγαθὸν κτησάμενος.

Α Π Ρ Ο Σ Ω Π Α Ρ Η Μ Α Τ Α

* 321. Ἀπρόσωπα ῥήματα λέγονται· ὅσα ἀπαντῶσιν εἰς μόνον τὸ γ'. ἐνικὸν πρόσωπον· τοιαῦτα εἶναι τὰ· *πρέπει, δεῖ, χρή, προσήκει, ἔξεστι, μέλει, πέπρωται* κ.λ.π.

322. Καὶ τὰ ἐξῆς οὐδέτερα ἐπίθετα· *χαλεπὸν, ῥάδιον, δῆλον, φανερόν, ἄξιον* κ.λ.π· καὶ τὰ οὐσιαστικά· *ἀνάγκη, καιρὸς, ὥρα* κ.λ.π. ἀποτελοῦσι μετὰ τοῦ *ἐστί* ἀπρόσωπον ῥήμα.

323. Καὶ προσωπικά τινα ῥήματα καὶ μάλιστα τὰ *λεκτικά* λαμβάνονται ὡς ἀπρόσωπα ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ· ὡς *λέγεται, δμολογεῖται* κ.λ.π.

324. Ὑποκείμενον τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων εἶναι συνήθως τὸ ἐξ αὐ-

τῶν ἐξαρτώμενον ἀναρθρον ἀπαρέμφατον, τὸ ὅποιον ἐν τῇ νέᾳ ἀναλύομεν διὰ τοῦ *νὰ* καὶ ὑποτακτικῆς· ὥς

*χρῆ τολμᾶν, ἀξιόν ἐστι μακαρίζειν,
ὁμολογεῖται τὴν πόλιν ἀρχαιοτάτην εἶναι.*

ΠΕΡΙ ΛΟΓΟΥ

Προτάσεις

‘Ο Παῦλος μετέβη εἰς τὸν κῆπον.
‘Ο Παῦλος συνέλεξε ἄνθη.
‘Ο Παῦλος θὰ κατασκευάσῃ ἄνθο-
δέσμην.

Λόγος

‘Ο Παῦλος μετέβη εἰς τὸν
κῆπον καὶ συνέλεξεν ἄνθη, *ἵνα*
κατασκευάσῃ ἄνθοδέσμην.

325. Διὰ *νὰ* ἐκφράσωμεν σειρὰν διανοημάτων, ἔχομεν ἀνάγκην πολλῶν προτάσεων καταλλήλως συνδεομένων διὰ συνδέσμων.

326. Ἡ κατάλληλος συμπλοκὴ πολλῶν προτάσεων λέγεται *λόγος*.

Σημ. Πολλάκις καὶ μία μόνη πρότασις ἀποτελεῖ λόγον· ὥς ὁ Γεώργιος μελετᾷ τὸ μάθημα μετὰ προσοχῆς.

328. ‘Οσαι προτάσεις δὲν ἐκφράζουσιν ἀφ’ ἑαυτῶν τέλειον νόημα, ἀλλὰ χρησιμεύουσιν ὡς προσδιορισμὸς ἄλλης προτάσεως, λέγονται *προτάσεις δευτερεύουσai ἢ ἐξηρητημέναι ἢ ὑποτελεῖς*.

329. Ἡ σύνδεσις κυρίας προτάσεως μὲ κυρίαν λέγεται *σύνδεσις κατὰ παράταξιν*.

330. Ἡ σύνδεσις κυρίας προτάσεως μὲ δευτερεύουσαν λέγεται *σύνδεσις καθ’ ὑπόταξιν*.

331. Αἱ κύριαι προτάσεις συνδέονται πρὸς ἀλλήλας διὰ τῶν ἐξῆς συνδέσμων :

α’). *Συμπλεκτικῶν*. ‘Ο φιλότιμος μαθητῆς ἐργάζεται μετὰ προσοχῆς καὶ εὐχαριστεῖ τὸν διδάσκαλον.

β’). *Διαξενκτικῶν*. Τὸ κάλλος ἢ νόσος ἀνήλωσεν ἢ χρόνος ἐμάρανε.

γ’). *Ἀντιθετικῶν*. ‘Ο Θεὸς τὸν μὲν καλὸν ἀνταμείβει, τὸν δὲ κακὸν τιμωρεῖ.

δ'). **Συλλογιστικῶν.** Ἡ διάμετρος εἶναι διπλασία τῆς ἀκτίνος· ἡ ἀκτίς ἄρα εἶναι τὸ ἥμισυ τῆς διαμέτρου.

Σημ. α'. Αἱ κύριαί προτάσεις συνδέονται καὶ διὰ τοῦ μεταβατικῆς συνδέσμου *δέ*. Λέγεται δὲ οὗτος μεταβατικός, ὅταν δὲν προηγῇται ὁ *μέν*.

Σημ. β'. Ἐνίοτε δύο ἢ περισσότεραι προτάσεις ἀποτελοῦσι λόγον χωρὶς νὰ συνδέωνται.

332. Αἱ δευτερεύουσαι προτάσεις συνδέονται μὲ ἐκείνην, τὴν ὁποίαν προσδιορίζουν, διὰ τῶν *χρονικῶν, αἰτιολογικῶν, ὑποθετικῶν, εἰδικῶν, τελικῶν* συνδέσμων καὶ διὰ τῶν *ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν* καὶ *ἐπιρρημάτων*.

333. Αἱ δευτερεύουσαι προτάσεις λαμβάνουν τὸ ὄνομα τοῦ συνδέσμου, ὁ ὁποῖος συνδέει αὐτάς μὲ ἐκείνην, τὴν ὁποίαν προσδιορίζει, ἥτοι ὀνομάζονται :

α'). **Χρονικαί.**— *Ὅταν αἱ σταφυλαὶ ὠριμάσωσιν, ὁ τρυγητὸς ἀρχίζει.*

β'). **Αἰτιολογικαί.**— *Ἐπειδὴ ἤμην ἀσθενής, προσεκάλεσα τὸν ἱατρόν.*

γ'). **Ὑποθετικαί.**— *Ἐν εἶσαι φιλομαθής, θὰ γίνῃς καὶ πολυμαθής.*

δ'). **Τελικαί.**— *Ὁ πατὴρ ἐργάζεται, ἵνα θρέψῃ τὰ τέκνα του.*

ε'). **Εἰδικαί.**— Οἱ παλαιοὶ ἐνόμιζον, *ὅτι ὁ ἥλιος κινεῖται περὶ τὴν γῆν.*

στ'). **Ἀναφορικαί.**— Ὅφειλομεν νὰ βοηθῶμεν ἐκεῖνους, *οἱ ὁποῖοι πάσχουν.*

334. Δευτερεύουσαι προτάσεις εἶναι καὶ ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι συνδέονται διὰ τῶν ἐξῆς συνδέσμων.

α'). Διὰ τοῦ συλλογιστικῆς *ὥστε* καὶ αἱ τοιαῦται προτάσεις λέγονται **συμπερασματικαί**· ὡς

Τοσοῦτον τὸ ψῦχος ἦτο δριμύ, *ὥστε τὰ φυτὰ ἐξηράνθησαν.*

β'). Διὰ τῶν ἀντιθετικῶν καὶ *ἀν, ἀν καί*· καὶ αἱ τοιαῦται προτάσεις λέγονται **ἐναντιωματικαί**· ὡς

Ὁ Θεὸς ὑπάρχει πανταχοῦ, *ἀν καὶ δὲν βλέπομεν αὐτόν.*

γ'). Διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων,

ὅταν δὲν ὑπάρχῃ εἰς τὸ τέλος ἐρωτηματικὸν σημεῖον· καὶ αἱ τοιαῦται προτάσεις λέγονται **πλάγιαι ἐρωτηματικαί**· ὡς

Σκέπτομαι, **πῶς νὰ τελειώσω τὰς ὑποθέσεις μου.**

* Σημ. Ὁ γὰρ καὶ ὁ διότι ἐν τῇ ἀρχῇ συνδέονται κατὰ περὶταξιν.

335. Δύο ἢ περισσότεραι δευτερεύουσαι προτάσεις, ὅταν προσδιορίζουν μίαν ἄλλην κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον συνδέονται πρὸς ἀλλήλας, ὅπως καὶ αἱ κύριαι· ὡς τὰ φύλλα τῶν δένδρων πέπτουσιν, **ὅταν παρέλθῃ τὸ θέρος καὶ (ὅταν) ἀρχίσῃ τὸ φθινόπωρον.**

Σημ. Πολλὰκις δευτερεύουσα δύναται νὰ προσδιορίσῃ ἄλλην δευτερεύουσαν· τότε αἱ τοιοῦται συνδέονται πρὸς ἀλλήλας, ὅπως καὶ ἡ δευτερεύουσα μετὰ κυρίας· ὡς

Οἱ Ἕλληνες ἠκολούθησαν τὸν Κῦρον, **ἐπειδὴ ἐνόμιζον, ὅτι δὲν θὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ μεγάλου βασιλέως.**

336. Τὰς **αιτιολογικάς, χρονικάς, ὑποθετικάς, ἀναφορικάς καὶ ἐναντιωματικάς** προτάσεις δυνάμεθα νὰ ἐκφέρωμεν καὶ διὰ μετοχῆς, ἐὰν ἀποβάλωμεν τὸν σύνδεσμον, ὁ ὁποῖος συνδέει αὐτάς, καὶ τρέψωμεν τὸ ῥῆμα εἰς μετοχὴν τοῦ αὐτοῦ χρόνου συμφωνοῦσαν πρὸς τὸ ὑποκείμενον τῆς κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· ὡς

α') **Ὅταν ἐγείρωμαι ἐκ τῆς κλίνης, νίπτομαι**·= **Ἐγείρομενος ἐκ τῆς κλίνης νίπτομαι.**

β') **Ἡ Μαρία ἐτιμωρήθη ἐπειδὴ ἦτο φλύαρος**·= **Ἡ Μαρία φλύαρος οὖσα ἐτιμωρήθη.**

γ') Ζήσεις βίον κράτιστον, **ἂν θυμοῦ κρατῇς**·= **Ζήσεις βίον κράτιστον θυμοῦ κρατῶν.**

δ') **Ἀπόφευγε ἡδονήν, ἥ ὁποῖα γεννᾷ λύπην**·= **Ἀπόφευγε ἡδονὴν γεννώσαν λύπην.**

ε') **Ὁ φιλάργυρος, ἂν καὶ ἔχῃ χρήματα, εἶναι πτωχός**·= **Ὁ φιλάργυρον ἔχων χρήματα εἶναι πτωχός.**

Σημ. Καὶ τινες τελικαὶ καὶ εἰδικαὶ προτάσεις συμπεπνύσσονται εἰς μετοχὴν κατηγορηματικὴν.

337. Ἡ δευτερεύουσα πρότασις, ἥ ὁποῖα ἔχει ὑποκείμενον λέξιν μὴ εὐρυσκομένην εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν, συμπύσσεται εἰς μετοχὴν κατὰ γενικὴν πτῶσιν, ἥτις λέγεται **γενικὴ ἀπόλυτος**· ὡς

Ὅταν οἱ πρεσβύτεροι διαλέγονται, οἱ νεώτεροι ὀφείλουσι νὰ σιγῶσι·= **Τῶν πρεσβυτέρων διαλεγομένων, οἱ νεώτεροι ὀφείλουσι νὰ σιγῶσι.**

Γυμν. 214. Συμπλήρωσον τοὺς ἐξῆς λόγους γράφων ἀντί... κατάλληλον πρότα-
σιν ὀνομάζων καὶ τὴν σύνδεσιν ὥς ὁ γεωργὸς ἀροτριᾷ κατὰ τὸν χειμῶνα καί...=

᾽Ο γεωργὸς ἀροτριᾷ κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ θερλεῖ κατὰ τὸ θέρος (κατὰ παρτάξιν).
α') ᾽Ο Δύσανδρος ἐνίκησε τοὺς Ἀθηναίους καί...—᾽Ο ἀμελής μαθη-
τῆς, οὔτε ἀγαπάται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου οὔτε...—Εἰς τὸν ἐλάχιστον θό-
ρυβον ὁ λαγῶδες τείνει τὸ οὖς καί...—Κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα ὑποφέ-
ρομεν ἐκ τοῦ ψύχους, κατὰ δέ...—Ἡ λέγε τι κρεῖττον σιγῆς ἢ...—᾽Ο
Γεώργιος εἶναι λίαν ἐπιμελής, ἄρα...—Εἶσαι ἔνοχος λοιπόν...

β') Δύνασαι νὰ παίξῃς, ἔταν... Οἱ μύρμηκες ἀνοίγουσιν ὁπὰς ἐντὸς
τῆς γῆς, ἔπου...=᾽Ο λίθος βυθίζεται ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ἐπειδὴ...—Κατὰ
τὸν χειμῶνα ἐνδύμεθα διὰ μαλλίνων ὑφασμάτων, ἵνα...—Μεταδιδίνω εἰς
τὸ σχολεῖον διὰ νά...—Εργάζου κατὰ τὴν νεότητά σου, ἵνα...—᾽Ο δι-
δάσκαλος ἀνέπτυξε τὸ μάθημα τόσον καλῶς, ὥστε...—Οἱ ἄνθρωποι τα-
ξιθεύουν εὐκολώτερον ἀφ' ἑαυτοῦ...—Ἡ Ἑλένη προώδευσεν εἰς τὰ μαθή-
ματα, ἂν καί...—Ἀγάπα τὴν μελέτην, ἣ ὅποια...—Ἀπόφευγε τοὺς φί-
λους, οἱ ὅποιοι...—Θὰ ἐκτιζον οἰκίαν ἐάν...

γ') Ἡ γραμματικὴ, τὴν ὅποιαν ἠγόρασας...—Ἄν καὶ ἔφαγον...—
᾽Οταν οἱ γονεῖς γηράσωσιν...—Οἱ ψευδεῖς φίλοι, ἔταν ἴδωσι δυστυχοῦντα
τὸν φίλον...—Ἐπειδὴ ζὲν θέλεις νὰ μὲ ἀκούσῃς...—Ἴνα μεταβῇ τις εἰς
νῆσον...—Ἐάν μὴ προφυλάττῃς τὰ ἐνδύματά σου...

Γυμν. 215. Εἰς τοὺς ἐξῆς λόγους σύμπυξον τὰς δευτερευούσας προτάσεις εἰς
μετοχάς.

᾽Ο Ἡρακλῆς, ἀφ' οὗ ἐδίωξε τὴν Κερυνίτιν ἔλαφον ἐπὶ ἐν ἔτος, συν-
έλαβεν αὐτὴν ζῶσαν.—Ἡ ἀλώπηξ, ἔταν συλληφθῇ εἰς παγίδα, προσπα-
θεῖ ν' ἀπαλλαγῇ διὰ παντοίων μέσων· ἐάν δὲ μὴ κατορθώσῃ τοῦτο, πί-
πτει ὡς ἀναίσθητος.—᾽Ο Φωκίων, ἂν καὶ ἦτο πτωχός, οὐδέποτε ἐδέχετο
δῶρα.—Γυνὴ τις χήρα εἶχεν ὄρνιν, ἣ ὅποια ἔτικτε καθ' ἑκάστην ἡμέραν.
—Οἱ ἀρχαῖοι, ἐπειδὴ ἠγγύουν τὴν κατασκευὴν τοῦ χάρτου, ἔγραφον ἐπὶ
μεμβράνης.—᾽Ο Περικλῆς ἦτο υἱὸς τοῦ Ξανθίππου, ὁ ὅποιος ἐνίκησε τοὺς
Πέρσας ἐν Μυκάλῃ.—Προχθὲς συνέβη μεγάλη πυρκαϊά, ἣτις ἀπετέ-
φρωσε πολλὰς οἰκίας.—᾽Ο μικρὸς Παῦλος ἔχει θεῖον, ὁ ὅποιος ἀγαπᾷ
αὐτὸν πολὺ.—᾽Ο Ἰάσων, ἐν ᾧ διέβαινε τὸν ποταμὸν Ἄναυρον, ἐξῆλθε
μονοσάνδαλος, ἐπειδὴ ἀπώλεσε τὸ ἐν πέδιλον ἐν τῷ ρείθρῳ.—Ἡ ἀρχη-
γία ἀνετέθη τῷ Ἀλκιβιάδῃ, ὅτε ἐπέστρεψεν ἐκ τῆς ἐξορίας.—᾽Ο Ἀλέ-
ξανδρος, ἂν καὶ ἦτο μικρός, ἐβασίλευσεν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὁ ὅποιος
ἀπεδέχμει.—Χαρὰ καὶ ἀγαλλίαςιν κατέλαβε τοὺς ποιμένας, ὅτε ἔμαθον τὴν
γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ.—᾽Ο ἄνθρωπος φύσει διστάζει, ὅταν ἐπιχειρῇ μέγα ἔργον.

Γυμν. 216. Ἀνάλυσον τὰς μετοχὰς τοῦ 207 γυμνάσματος εἰς δευτερευούσας
προτάσεις.

Γύμν. 217. Τρέφον τὰς δευτερευούσας προτάσεις τῶν ἐξῆς εἰς μετοχάς.

Ἐν ᾧ ἐγὼ ἐμελέτων, σὺ ἐπαίξεις.— Ἐπειδὴ παρήλθεν ἡ ὥρα, ἀνεχώρησα.— Ἐπειδὴ ἐγένετο ταραχή, οἱ πολέμιοι ἐτράπησαν εἰς φυγὴν.— Ἄν μὴ ὑπῆρχε τὸ πῦρ, θὰ ἐστερούμεθα τοῦ φωτός, τοῦ φωτίζοντος ἡμᾶς τὴν νύκτα.— Ἐν ᾧ ἡ σύζυγος τοῦ Σωκράτους μανιωδῶς ἐκραύγαζε καὶ βροντοφώνως ὕβριζεν αὐτόν, οὗτος ἀτάραχος ἐξήρχετο τῆς οἰκίας αὐτοῦ.— Ἐπειδὴ ἐγένετο μεγάλη τρικυμία καὶ τὸ πλοῖον ἐκινδύνευεν, οἱ ναῦται ἔρριψαν τὸ φορτίον εἰς τὴν θάλασσαν.— Ὅτε ἐγεννήθη ὁ Ἰησοῦς μάγοι ἦλθον ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς Ἱεροσόλυμα.— Ὅτε ἀνεχώρησαν οἱ μάγοι, ἐφάνη ἄγγελος Κυρίου τῷ Ἰωσήφ.

Γύμν. 218. Τὰς ἐξῆς γενικάς ἀπολύτους τρέφον εἰς δευτερευούσας προτάσεις.

Ἀποπλεύσαντος τοῦ πλοίου, ἠγέρθη ἄνεμος.— Ταῦτα ἐκείνου λέγοντος, ἠκούσθη θόρυβος.— Λήξαντος τοῦ θέρους καὶ ἀρχομένου τοῦ φθινοπώρου τὰ φύλλα τῶν δένδρων πίπτουσι.— Ἀσθενούντος τοῦ πατρός μου, προσεκάλεσα τὸν ἱατρὸν.— Τοῦ προέδρου κρούσαντος τὸν κώδωνα, διελύθη ἡ συνέλευσις. Παγετοῦ γενομένου, τὰ φυτὰ ἐξηράνθησαν. Δύσαντος τοῦ ἡλίου καὶ ἐπελθόντος σκότους, ἔπαισεν ἡ μάχη.— Τοῦ λίθου σφραγισθέντος ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ στρατιωτῶν φυλασσόντων τὸ ἀχραντὸν σου σῶμα, ἀνέστης τριήμερος, Χριστέ. Δρυὸς πεσοῦσης, πᾶς ἀνὴρ ξυλεύεται.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΣΤΙΞΕΩΣ

338. Σημεῖα τῆς στίξεως εἶναι τὰ ἐξῆς:

1ον). **Ἡ τελεία σιγμή**, ἡ ὁποία τίθεται εἰς τὸ τέλος ἐκάστου λόγου.

2ον). **Ἡ ἄνω σιγμή**, διὰ τῆς ὁποίας χωρίζομεν ἐκτενῆ λόγον εἰς μικρότερα τμήματα ὀνομαζόμενα **κῶλα**.

3ον). **Τὸ κόμμα**, διὰ τοῦ ὁποίου χωρίζομεν:

α'. Τὰς δευτερευούσας προτάσεις ἀπὸ τῶν κυρίων ὥς

Ὁφείλομεν νὰ βοηθῶμεν ἐκείνους, οἱ ὅποιοι πάσχουν.

β'. Τὰς κυρίας τὰς μὴ συνδεομένας διὰ τῶν συμπλεκτικῶν ἢ διαζευκτικῶν συνδέσμων ὥς

Ὁ Θεὸς τὸν μὲν καλὸν ἀνταμείβει, τὸν δὲ κακὸν τιμωρεῖ.

γ'. Τοὺς ὁμοίους ὁρους τοὺς μὴ συνδεομένους διὰ τῶν συμπλεκτικῶν ἢ διαζευκτικῶν συνδέσμων· ὥς

Τὰ τέκνα ὀφείλουσι πρὸς τοὺς γονεῖς σέβας, ἀγάπην, ὑπακοήν καὶ εὐγνωμοσύνην.

δ'. Τὰς κλητικὰς πτώσεις καὶ τὰς φράσεις, αἱ ὁποῖαι παρεντίθενται ἔν τινι προτάσει, χωρὶς ν' ἀποτελῶσι μέρος αὐτῆς· ὥς

Μνήσθητί μου, Κύριε, ἐν τῇ βρασιλείᾳ σου.

Ὁ Ἑσπερος εἶναι, ὥς πάντες γνωρίζομεν, ὁ λαμπρότατος τῶν ἀστέρων.

339. Ὡς σημεῖα τῆς στίξεως θεωροῦνται τὰ ἑξῆς:

α'. *Τὸ ἐρωτηματικὸν* :

β'. *Τὸ θαυμαστικὸν ἢ ἐπιφωνηματικὸν* !

γ'. Ἡ *παρένθεσις* () εἰς τὴν ὁποίαν ἐγκλείομεν πρότασιν ἢ λέξιν τεθεῖσιν χάριν ἐπεξηγήσεως, ἢ ὁποῖα ἡδύνατο καὶ νὰ παραιρεθῇ· ὥς

Λεοντῆν (δέρμα λέοντος) ἐφόρει ὁ Ἡρακλῆς.

δ'. *Τὸ εἰσαγωγικὸν* « » ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἐγκλείομεν λόγον ἄλλου προσώπου αὐτολεξεῖ τιθέμενον· ὥς

Ὁ Θεμιστοκλῆς ἔλεγεν: « οὐκ ἔχ' με καθεύδειν τὸ τοῦ Μιλτιάδου τρόπαιον ».

ε'. *Τὸ ἀποσιωπητικὸν* ... τὸ ὁποῖον μεταχειρίζομεθα ὅταν θέλωμεν ν' ἀποσιωπήσωμέν τι· ὥς

Σιώπα, εἰ δὲ μή

Γόμν. 219. Σχημάτισον λόγους διὰ τῶν ἑξῆς προτάσεων συνδέων αὐτὰς καταλλήλως καὶ μετὰ ἄλλων τινὰς εἰς μετοχάς.

1). Φιλάργυρος ἐπώλησε τὰ κτήματά του — ἡγόρασε τεμάχιον χρυσοῦ — ἔκρυψε τὸ τεμάχιον εἰς τὴν γῆν — ἐπεσκέπτετο τὸ τεμάχιον συχνάκις.

2). Ἐλαφος παρετήρησεν ἐντὸς τοῦ ὕδατος τὴν σκιάν της. Ἐχαιρε διὰ τὰ μακρὰ χέρτα. — Ἐβλεπε τὸ μέγεθος καὶ τὴν ποιικιλίαν αὐτῶν. — Ἐλυπεῖτο πολὺ διὰ τοῦ πάθος της. — Ἐβλεπεν αὐτοὺς ἀδυνάτους.

3). Ὁ χειμὼν ἔφθασε, πνέει σφοδρὸς ἀνεμος—ὁ τέττιξ ἔρχεται πρὸς τὸν μύρμηκα— ζητεῖ ὀλίγους κέκκους διὰ τροφήν.

4). Αἱ χελιδόνες ἀφῆκαν τὰς χώρας ἡμῶν— μετέβησαν εἰς θερμότερους τόπους— θὰ ἐπανέλθωσι κατὰ τὸ ἔαρ— θὰ κτίσωσι πάλιν τὰς φωλεάς των.

5). Ὁ Κωνσταντῖνος κάθηται παρὰ τὸ γραφεῖόν του, μελετᾷ, μετὰ προσοχῆς τὰ μαθήματά του— αἱ ἐξετάσεις πλησιάζουν.

6). Εἰς τὴν ἑπαυλιν τὴν νύκτα ὅλοι κοιμῶνται— ὁ πιστὸς κύων μόνον μένει ἀγρυπνός— φυλάττει τὴν ἑπαυλιν ἀπὸ τοὺς κλέπτας.

Γύμν. 220. Ἀνάπτυξον καὶ σύνθεσον καταλλήλως τὰς ἑξῆς προτάσεις, ἵνα ἀποτελέσῃς διήγημα.

Κόραξ ὑπέφερεν, ὑπὸ δίψης.— βλέπει στάμνον περιέχουσαν ὕδωρ.— ἵσταται πρὸ τῶν χειλέων αὐτῆς.— Δὲν δύναται νὰ φθάσῃ τὸ ὕδωρ— πειρᾶται νὰ θραύσῃ τὴν στάμνον διὰ τοῦ ῥάμφους. Ἀδυνατεῖ.— μάτην δοκιμᾷ νὰ ἀνατρέψῃ αὐτήν· ῥίπτει τέλος ἐντὸς χάλικας.— τὸ ὕδωρ ἀνέρχεται, πίνει.

ΤΕΛΟΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΜΙΧΑΗΛ ΖΗΚΑΚΗ

ΟΔΟΣ ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΑΡΡΗ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν λοιπῶν Βαλκανικῶν λαῶν διὰ τὴν Α' τάξιν Ἑμπορ.	Δρ. 10.—
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ τῆς Εὐρώπης διὰ τὴν Β' τάξιν Ἑμπορ.	» 10.—
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ διὰ τὴν Γῆν καὶ Δην τάξιν Δημοτικοῦ μετ' εἰκόνων καὶ χαρτῶν	» 7.50
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ διὰ τὴν Εἰν καὶ Σην τάξιν Δημοτικοῦ μετ' εἰκόνων καὶ χαρτῶν	» 10.—

Δ. ΦΙΛΙΚΟΥ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ Γῆς καὶ Δῆς Δημοτικοῦ σχολείου	» 5.—
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ Εἰς καὶ Σῆς Δημοτικοῦ σχολείου	» 7.50

ΑΝΤ. Ν. ΧΩΡΑΦΑ

ΠΑΡΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

(Μετὰ πολλῶν εἰκόνων καὶ χαρτῶν)

ΘΕΟΙ καὶ ΗΡΩΕΣ τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων διὰ τὴν Γ' τάξιν	» 4.00
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ διὰ τὴν Δην τάξιν	» 5.00
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛ. ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ διὰ τὴν Ε' τάξιν	» 4.50
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ διὰ τὴν Σην τάξιν	» 5.25

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΕΤΑΞΑ

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ	» 3.50
---------------------------------	--------

ΚΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ. Διὰ τὰ δημοτικά σχολεῖα.	» 5.—
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ. Διὰ τὰ δημοτικά σχολεῖα	» 5.—

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ τῶν ΤΕΣΣΑΡΩΝ (Σμύρνης). Διὰ τὴν Γ' καὶ Δ' τάξιν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων	» 10.—
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ τῶν ΤΕΣΣΑΡΩΝ (Σμύρνης). Διὰ τὴν Ε' καὶ Σ' τάξιν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων	» 15.—

Τιμᾶται Δραχ. 15.